A N T O N E L
VASILE MARCU

O carte pentru toate gusturile şi vârstele.

Antonel — un băieţel cu Suflet bun — este chipul monahului (creştinului) fericit, care şi—a dus viaţa în mijlocul lumii în bună curăţie trupească şi sfinţenie !

ANTONEL — Suflet de copil nevinovat — pe scena acestei lumi şi—a jucat rolul în chip minunat!

O viaţă de om aşa cum a fost.

O carte bună pentru toţi băieţii zilelor noastre... pildă de adevărată: răbdare, sfinţenie şi viaţă curată dusă în mijlocul lumii, în Bucureşti .

Om al suferinţei — „Antonel" — ne—a determinat a—i tipări viaţa împreună cu a „Sfântului Eustatiu Plachida" şi „învierea fiului văduvei din Nain, Thomas". Trei cărţi folositoare ***celor întristaţi, necăjiţi şi oropsiţi.***

Cuprins

CĂLUGĂRUL 4
1. COPILUL GĂSIT 6
2. DISPARIŢIA MIRACULOASĂ 8
3. NOUĂ FIINŢĂ VINE PE LUME 10
4. MAMA MĂRIA NE PĂRĂSEŞTE 11
5. O ALTĂ MAMĂ 12
6. OROPSIREA LUI ANTONEL 12
7. MOARTEA LUI ALEXANDRU 14
8. FUGA LUI ANTONEL 16
9. ÎN PRIBEGIE 17
10. TĂVĂLIT DE CÂINI 19
11. NOAPTE ÎNTR—O CLOPOTNIŢĂ 20
12. IARĂŞI LA DRUM 22
13. AVVA SOFRONIE 24
14. VIAŢA LA STÂNĂ 28
15. ÎN MĂNĂSTIRE 32
16. BULETINUL DE IDENTITATE 33
17. TÂNĂRUL CĂLUGĂR 34
18. O FETIŢĂ CA UN ÎNGERAŞ 35
19. ILENUŢA —POVESTEŞTE 36
20. SE PUNE CEVA LA CALE 38
21. BĂTRÂNUL PATRIARH 39
22. LACRIMILE FERICIRII 40
23. SFINTE ÎNVĂŢĂTURI 42
24. TEZAURUL CE NU SE POATE FURA 45
25. ÎNŞTIINŢAREA 50
26. BĂTRÂNII PLEACĂ LA DRUM 51
27. ULTIMA ASCULTARE 52
28. SFÂRŞITUL FERICIRII 52
29. IARĂŞI PRIBEAG 55
30. UN PERSONAJ DIABOLIC 57
31. LA PASĂREA 58
32. O FEMEIE OBRAZNICĂ 59
33. UN ŞOFER CUMSECADE 60
34. CEARTA ŢIGĂNCILOR 62

35. VĂRUL MIHAI ... 63
36. FAMILIA VĂRULUI MIHAI ... 64
37. CÂTEVA SFATURI ... 66
38. ÎN SATUL NATAL ... 67
39. SORA MIOARA ... 68
40. ACTELE PERSONALE ... 71
41. LA BISERICA DIN SATUL MAIA ... 73
42. SCHELETUL OMENESC ... 74
43. MOŞ PÂRVU ... 75
44. MISTERUL E ÎNSĂŞI ANTONEL ... 76
45. SCUTECELE AU CONFIRMAT ... 77
46. UN PARASTAS NEOBIŞNUIT ... 77
47. CUVÂNTUL LUI ANTONEL ... 78
48. ANGAJAT ÎN CÂMPUL MUNCII ... 79
49. CERTIFICATUL ... 81
50. INSPECŢIA ... 81
51. TRANSFERAT LA BUCUREŞTI ... 82
52. BOALA NEMILOASA ... 82
53. LA PENSIE ... 83
54. UN COPIL NĂSTRUŞNIC ... 84
55. PE STRADA CAMELIEI ... 84
56. EMILIA ... 85
57. CĂSĂTORIA FORMALĂ ... 86
58. ANTONEL, STUDENT LA SIBIU ... 86
59. SURPAREA IDEALULUI ... 87
60. IARĂŞI LACRIMI ... 88
61. CASA GOALĂ ... 89
62. CU GEAMANTANUL ÎN MÂNĂ ... 89
63. VIZITA ... 91
64. CUVÂNTUL FRATELUI ANTONEL ... 93
65. BUCĂTĂRIA FRATELUI ANTONEL ... 95
66. DESPĂRŢIREA ... 96
67. CUVÂNT DE ÎNCHEIERE ... 97
RUGĂCIUNEA DE SFÂRŞITA LUI ANTONEL ... 99
SUSPINUL UNEI SIHASTRII ... 100
NIFON PUSTNICUL ... 104

ÎN LOC DE PREFAŢĂ
la ediţia de faţă

Redăm una din poeziile părintelui Ioanichie Bălan, compusă cu prilejul decretului nr. 410, când toţi călugării si călugăriţele sub vârsta de 50 de ani au fost daţi afară din mănăstiri.

CĂLUGĂRUL

Iubite frate muritor,
De vei vedea un călător
Cu hainele cernite, singurel,
Desculţ, flămând
Şi însetând,
Te rog să ai milă de el,
Că poate—i un călugăr !

De întâlneşti la vreo răscruce
Un om străin, ce—ar vrea s—apuce...
Departe, undeva în lume...
De—l vezi mereu
Oftând din greu
Să nu—l întrebi atunci de nume,
Că poate—i un călugăr !

De vei vedea trecând prin sat
Un om cu capul aplecat,
C—o traistă goală—n mână lui
Te rog acum
Să—i ieşi în drum
Şi un cuvânt mai bun să—i spui
Că poate—i un călugăr !

Sau când e frig şi plouă afară
De vei vedea c—aşteaptă—n gară
Un călător înfrigurat
Nu—l judeca
Cu gura ta
De ce e trist şi—ngândurat
Că poate—i un călugăr !

De vei vedea în multe rânduri
Un om la muncă stând pe gânduri
Privind cu ochii—n depărtare,
Mereu tăcut
Si abătut,
Nu—l întreba ce cata—n zare,
Că poate—i un călugăr !

Iubitul meu, nu te—ndoi,
Ci, dacă tu vei întâlni
Un om în lume fără rost

Ce plânge—ades
Neînţeles,
Să ştii iubitul meu c—a fost
În viaţa lui călugăr !

C—acela care a trăit
Şi—n mănăstire a—mbătrânit,
Orice i—ai spune şi i—ai da,
Să nu socoti
Că o să poţi,
Să—i schimbi cumva inima sa
Că el e tot călugăr !

De—i vei cânta de bucurie
De asta el nu vrea să ştie,
De jale de îi vei cânta.
El tot mereu
Oftând din greu,
Plângând încet va suspina
Cu lacrimi de călugăr i

Că—n dorul lui de Dumnezeu,
Ori unde—ar fi el tot mereu,
Va plânge singur fără tihnă,
Şi nimenea
Nu va putea,
Între mireni să—i dea odihnă,
Căci încă—i tot călugăr !

Deci, nu căta să—i mângâi plânsul,
Ci roagă—te şi tu cu dânsul,
Căci el de—atâta pribegie,
De toţi uitat
Şi—ndepărtat,
Va suspina după pustie.
Căci este tot călugăr !

Iar dacă lumea—l va—nşela,
Tu, frate, nu te bucura,
Nici să vorbeşti de el oricui,
Căci el oricând,
Mustrat de gând,
Se va scula din calea lui
Căci încă—i tot călugăr !

Iar dacă va îmbătrâni
Şi—n lume, frate, va muri,
Să—l pui atunci într—un mormânt,
Şi nimănui
Sa nu mai spui,
Ca sub acest străin pământ
Se află un călugăr !

Partea I

1. COPILUL GĂSIT

După culesul viilor din toamna anului 1919, în satul Zănoaga s—a înfiripat o nouă familie. Doi tineri: Alexandru şi Măria, s—au legat pe viaţă, cu jurământ în faţa Sfântului Altar şi în faţa oamenilor, să se respecte şi să se iubească reciproc. Şi, după cum era de aşteptat, au dus ei un trai liniştit şi fericit. Nu le lipsea nimic. Aveau o gospodărie bine înjghebată. El se ocupa cu treburile din curte, la câmp şi cu grădinăria, că, vedeţi dumneavoastră, satul lor era aşezat în apropierea râului Teleajen şi pe atunci apa acestuia era curată ca lacrima, nu ca acum, plină de păcură şi de multe alte necuraţii.

Femeia, ca orice fată de ţară, bună gospodină, curată, cuminte şi ordonată şi cu respect faţă de bărbatul ei, căuta, pe cât îi sta în putinţă, ca nimic să nu tulbure liniştea căminului lor.

Eh, până aici, să zicem, toate au fost bune, dar o dată cu scurgerea vremii, tinerii noştri au observat cu durere că soarta i—a hărăzit să nu aibă copii. Acest lucru le—a umbrit nespus de mult liniştea şi fericirea: şi pe zi ce trecea şi întristarea lor se adâncea. Anii au trecut unul după altul — şase la număr — fără să aducă bucuria spre care nădăjduiau. Dar, să nu vorbim cu păcat, că bieţii de ei au umblat pe la doctori cu fel de fel de doctorii, pe la babe care cât de cât mai ştiau şi ele câte ceva, cu fel de fel de ceaiuri făcute din diferite plante, ba chiar şi masaje abdominale a făcut tânăra femeie, dar totul fu zadarnic.

Care era temeiul acestei sterilităţi, noi nu—l ştim şi, de am şti, la ce ne—ar folosi ? Una ştim: că nu aveau copii şi că doreau foarte mult să aibă măcar unul, care să le zică şi lor mamă şi tată.

Într—una din zile mergeau ei împreună pe o cărare — voiau să facă o vizită la rude în satul vecin, că de acolo se trăgea neamul ei. Cărarea pe care mergeau trecea printr—o pădure şi păşeau unul după altul îngânduraţi. La ce se gândeau; bănuim totuşi, pentru că pe feţele lor stăruia tristeţea şi nu se mai vedea voioşia de altădată.

Deodată, omul rupse tăcerea şi zise femeii lui:

—Mano draga, ce mai calea—valea, haide, tata, lasă odată treburile, că astea nu se termină cât îi lumea şi să mergi în staţiunea aia care a zis doctorul, că doar ştie el ce zice. Cât o costa, o costa, n—are importanţă. Eu am auzit de cazuri d—astea, că de acolo s—au întors unele femei altfel de cum s—au dus. Iar în ce priveşte treburile să nu—ţi faci griji, că doar n—oi fi eu ăla împiedicatul să nu mă pot descurca. Aşa că, ce să mai aşteptăm '? Mergi în staţiune şi gata: Vezi bine că nu e chip altfel. Chiar de cum ne vom întoarce de la părinţii tăi şi vom ajunge acasă la noi începem să facem pregătirile. Avem ceva bani strânşi şi... e păcat. Vezi bine cum trece vremea. Anii se duc unul după altul, de parcă nici n—ai timp să te mai gândeşti la altceva, şi te pomeneşti deodată că eşti bătrân şi nu ţi—a zis nimeni în viaţă mamă şi tată. E greu, vezi bine.

Femeia, scoasă fiind din gândurile care o năpădiseră, răspunse bărbatului ei cu sfială:

—Cum să merg eu acolo, măi omule, că sunt femeie de la ţară şi o să râdă tot cuconetu de mine.

În vremea aceea staţiunile balneare din ţara noastră nu cunoşteau o dezvoltare ca în zilele de—acum şi nu se foloseau de ele decât cei cu dare de mână. Arareori, te miri cine să se fi dus la băi careva dintre ţăranii noştri de la sate. Şi apoi, femeia, continuă :

—Dar cât mă gândesc şi mă frământ şi cât jinduiesc după un copil, nu—ţi dai seama, tu, Sandule ! Atât le invidiez pe femeile tinere care au copii, încât nu ştiu ce aş fi în stare să fac. Că, de câte ori mă întâlnesc cu vreuna din ele, în timp ce poartă în braţe câte—un copilaş, mă reped la ea, îi iau copilul, îl strâng la pieptul meu şi atâta îl drăgostesc, că—mi vine să—l mănânc, nu altceva ! Ce n—aş da să am şi eu acuma unul să fie al meu, să—l mângâi, să—l scald în copăiţă, să—l înfăş în scutece curate şi călduţe, să—l sărut şi să—l adorm în cântece de leagăn. Să—l văd cum creşte sub privirile mele, să—l ţin de mânuţe, să—l învăţ să facă primii paşi cu picioruşele lui şi să—l aud zicând: „mămico". Oare va veni şi pentru noi ziua aceea fericită ? Tare mi—e teamă, tu, Sandule, că, şi de mă voi duce la băi, tot nu mă voi folosi cu ceva.

—Ei, tu, Mărio, nu trebuie să—ţi pierzi nădejdea chiar într—atâta, mai zise omul. Şi—apoi dacă vedem că nici aşa nu e chip, până la urmă vom lua unul de suflet de la vreo familie săracă. N—o să fie el ca cel

născut din coapsele tale, dar va fi totuşi copilul nostru. Ehe, dacă stai şi te gândeşti, au fost cazuri când, părinţii buni ai copilului fiind, au avut de suferit de pe urma lui şi—n acelaşi timp au fost copii înfiaţi care, atunci când s—au făcut mari, au devenit bucuria şi mândria părinţilor adoptivi.
—N—ar fi rău, Sandule dragă, că aşa după cum spuseşi, vremea trece ca trenul şi...

Şi deodată bărbatul ei o întrerupse din vorbire, făcându—i semn să tacă şi, oprindu—se din mers, cu un aer de luare aminte, zise femeii lui:
—Ia, taci tu, Mărio ! Parcă am auzit ceva nedesluşit. Aşa ca un scâncet de copil. Doar n—o fi un coşmar.
—Sunt păsări de pădure, tu omule. Unele cântă aşa de frumos, altele scot sunete de crezi că te cheamă pe nume, altele îţi dau impresia că scârţâie un car greoi când e în mers şi încărcat cu lemne, aşa că...
—Parcă e cu totul altceva, mai zise el. Ia să stăm un pic pe loc şi să ascultăm.

În acest timp se auzi din nou aşa ca un scâncet de copil. Deci nu i se păruse şi nici coşmar nu putea fi. Era cu adevărat un scâncet, un plâns înăbuşit de copil mic. De îndată fură cuprinşi de un tremur nestăpânit şi de o curiozitate irezistibilă şi în mare grabă se îndreptară în direcţia aceea. La aproximativ 7—8 metri de la cărare, se opriră—n loc şi rămaseră încremeniţi ca două stane de piatră, holbând ochii unul la altul de parcă intraseră amândoi într—o stare de halucinaţie. Sub un tufiş umbros ce crescuse la tulpina unui alun, ce credeţi că le—a fost dat să vadă ? ! Înseşi lor nu le venea să creadă: un copilaş destul de crud, să fi avut două sau trei luni de la naştere, şi care se zvârcolea în nişte scutece sărăcăcioase. Era plin de furnici şi sărmănuţul era pe moarte. Nu mai putea nici să plângă. Fără să mai stea mult pe gânduri, Sandu şi Măria, dintr—un sentiment puternic de milă, îl desfăşară în grabă, au îndepărtat furnicile care—i ciupeau trupşorul lui plăpând şi fără şovăire l—au înfăşat în tulpanul şi pestelca ei şi încet, încet, copilul s—a mai potolit din plâns şi cu guriţa căuta să apuce ceva de mâncare. Era un băieţel dolofan şi drăgălaş şi părea a fi abandonat de cineva hain, fără suflet, de un ceas—două.
—Iată, omule — zise femeia — vorbeam de lup şi mielul la uşă. Cine nu crede în minuni să ne întrebe pe noi. Ce facem acum ? — mai zise ea plângând de duioşie şi strângând în acelaşi timp copilul la pieptul său ca pe un tezaur de mare preţ.

Omul era ca picat din cer. Privea când la copil, când la femeia sa şi nu—i venea să creadă. Aici râdea, aici plângea de bucurie şi emoţie şi la urmă grăi către femeia sa:
—Că bine ai zis tu, Mărio, asta este o adevărată minune. Numai prin poveşti mai poţi întâlni întâmplări de domeniul fantasticului. Nu cumva mama copilului a cunoscut mai înainte dorinţa noastră şi acum s—a grăbit saşi lase odrasla aici, văzând că noi trecem pe această cărare ? S—ar putea ca cel ce a lăsat copilul să se afle prin împrejurimi şi să supravegheze din umbră toată întâmplarea aceasta. în orice caz, cel ce a făcut această faptă ori a făcut—o să ne fericească pe noi, ori este mai rău ca o fiară ! Dar să nu ne pierdem timpul şi să ne înapoiem acasă cât de repede, că micuţului îi e o foame de lup !

Şi s—au întors ei pe dată la căminul lor, fiind nespus de fericiţi, dar fericirea lor, deocamdată, nu putea fi pe deplin întemeiată până nu se afla adevărata situaţie a copilului şi până ce ei nu intrau pe deplin în toate drepturile legale de părinţi adoptivi. De cum ajunseră acasă, în grabă i—au dat copilului să mănânce puţin lapte fiert şi i—au pregătit toate pentru îmbăierea lui. După acestea, omul se duse la primărie şi spuse despre cele petrecute. Primarul luă în grabă pe ajutorul lui şi pe şeful postului de jandarmi şi merse împreună cu omul nostru la locul cu pricina, unde lăsase scutecele acelea murdare, rufoase şi pline de furnici. Aici la faţa locului încheiară un proces verbal conform celor constatate şi după declaraţia lui Sandu (aşa cum îi zicea soţia sa în intimitate). Se înturnară cu toţii la primărie, unde se stabili că până se vor face cercetări prin satele vecine, cetăţeanul Dobrin Alexandru să răspundă în faţa oricărei autorităţi legale de sănătatea, integritatea şi viaţa copilului.
—Domnule primar — zise în cele din urmă Sandu, nu am altă dorinţă decât să—mi fie dat copilul ca să—l cresc. Ştiţi că eu nu am copii şi întâmplarea aceasta este pentru noi ca şi picată din cer. Rogu—vă, deci, nu mă lipsiţi de acest fericit prilej, căci mă angajez şi jur pe ce am mai scump că mă voi strădui, pe cât îmi va sta în putinţă, să—l cresc aşa cum se cuvine. Vreau să ştiu şi eu pentru ce muncesc în viaţă. Vreau să văd pe lângă mine o odraslă care să mă întrebe de toate cele, zicându—mi: „Asta ce este, tată ? Asta cum se numeşte tată ?".
—Bine, domnule Dobrin — zise primarul — dorinţa dumitale sperăm să ţi—o îndeplinim, căci gestul dumneavoastră este un act nobil de umanitate.

Au trecut zile, săptămâni la mijloc şi nu s—a putut afla cine e adevărata mamă care a născut copilul. între timp s—au perfectat formele legale de înfiere de către familia Dobrin Alexandru a copilului de sex

bărbătesc, în vârstă de aproximativ două luni, aflat abandonat în pădurea Sicrita, în punctul „Poiana mică", în ziua de 19 septembrie, anul mântuirii 1925.

A mai trecut de la aceasta încă o lună de zile şi tânăra noastră familie se simţea nespus de fericită. Au botezat copilul şi i—au pus numele Anton, aşa după cum de altfel îl şi declaraseră la întocmirea actului de adopţiune, şi l—au mângâiat „ANTONEL" care, până la urmă, i—au zis „Alunei", în amintirea alunului sub care a fost găsit.

Antonel, gasit in padure sub alun, plin de furnici si flămând

14

2. DISPARIŢIA MIRACULOASĂ

Şi acum, ascultaţi şi povestirea aceasta: în satul Maia era o fată de oameni săraci care abia împlinise vârsta de 18 ani. Prin luna octombrie a anului 1924, fata se afla la cules de mere în livada unui bogătaş. Şi pe când căra merele şi le aşeza în magazia proprietarului, fiul acestuia a admonestat—o brutal. De altfel, băiatul de mult îi pusese gând rău, că, vedeţi dumneavoastră, fata era aşa de frumoasă la chip şi curată, de credeai că—i o zână din poveşti, nu altceva, şi de aceea inima lui se robise de o iubire nebună, pătimaşă. Şi acum iată că s—a ivit prilejul când să—şi pună în aplicare planul lui dobitocesc.

În urma acestui accident, fata a rămas însărcinată. Plină de spaimă şi plângând disperată, a spus în

taină băiatului:
—Ce mă fac acum ? Trebuie să mă iei de nevastă, că altfel nu se poate ! Gândeşte—te bine şi adu—ţi aminte câte promisiuni mi—ai făcut! Vai, ce proastă am fost atunci că mi—a fost frică de moarte când m—ai ameninţat ? Şi iată unde am ajuns ! Mai bine alegeam moartea decât să ajung aşa !

Anișoara, fiica bunului gospodar Sălceanu, era harnică, crudă ca vârstă și frumoasă ca o zână din povești, muncea cu ziua la curtea boierului

17

Dar el o consola, minţind şi zicându—i:
—Linişteşte—te, iubito, că toate se vor aranja. Trebuie mai întâi să—mi iau părinţii cu binişorul, că, doar ştii...

Pe vremea aceea, starea socială a omului bogat faţă de a celui sărac era considerată ca o adevărată prăpastie, peste care nu se putea trece. Băiatul cu pricina s—a tulburat nespus şi nu ştia ce să facă, cum să dreagă ca să scape de ea, că de ar fi aflat părinţii lui de una ca asta, ori l—ar fi şters de pe numele lor, ori cine ştie ce altă trăsnaie ar fi putut să facă.

Zilele şi lunile au trecut şi fata se cunoştea cât de colo şi se pierdea cu firea. A tăinuit ea cât a tăinuit, dar până la urmă a sosit şi ceasul să nască. Şi a născut ea un băieţel de toată frumuseţea şi—l ţinea biata de ea cât se putea mai bine. Deh, de acum, mamă, ce să zici!

În vremea aceasta, tatăl copilului, adică fiul bogătaşului, nu a venit şi nici prin gând nu i—a trecut să vină saşi vadă copilul şi pe mama lui şi nici ceva de mâncare sau de îmbrăcăminte nu a trimis, de parcă nu ar fi avut nici în clin, nici în mânecă în toată tărăşenia aceasta. O brută de om — că doar avea cui să semene, vorba aceea: „Aşchia nu sare departe de trunchi". Cum de altfel erau mai toţi bogătaşii din vremurile acelea.

Zilele de lehuzie au trecut şi într—o seară, după ce întunericul s—a lăsat peste sat, biata fată şi—a luat inima—n dinţi şi, înfăşurându—şi copilaşul, a purces la casa împricinatului, hotărâtă să nu se mai întoarcă cu nici un preţ.

Şi povestirea noastră se opreşte aici, pentru că întocmai aşa s—a întâmplat. Fata nu s—a mai întors şi nici nu s—a mai aflat ceva despre ea şi copilaşul ei. Au dispărut fără urmă.

Fiul boierului, care a lăsat—o însărcinată pe Anişoara, noaptea duce copilul născut, îl lasă în pădure... şi curând se pierdu în beznă

În toiul acelei nopţi de septembrie, un călăreţ necunoscut ce—şi avea în faţă pe şa o povară, nu prea grea, ţinută—n legătură, îşi silea calul, împungându—l în coaste cu călcâiele şi alerga într—o direcţie necunoscută şi curând se pierdu în beznă.

3. NOUĂ FIINŢĂ VINE PE LUME

Şi acum din nou să revenim la familia Dobrin şi să vedem ce s—a mai petrecut cu ei.

Deci, iată—i de acum cu adevărat o familie sănătoasă, completă şi fericită. Alexandru îşi vedea de treburile lui numai cântând şi fluierând şi zicea: „De aici în colo ştiu pentru ce muncesc şi pentru ce trăiesc". Măria (căreia să—i zicem „mamă", încredinţaţi fiind că la auzul acestui cuvânt minunat şi sfânt îi mai creşte o inimă) trebăluia toată ziua fără să simtă oboseala şi era atât de fericită, cum alta nu mai putea fi şi nici nu mai avea ce să—şi dorească pe lumea asta şi toate acestea erau produse de venirea în casa lor a micuţului „Alunei". Acest prunc a completat ceea ce le lipsea şi a desăvârşit bucuria căminului lor, iar ei îl pierdeau din ochi de drag.

Într—un mediu atât de ambiant, copilul creştea şi se întărea văzând cu ochii. Au trecut aproape pe neobservate încă doi ani la număr, timp în care Antonel al nostru a învăţat să vorbească binişor şi—şi ispitea părinţii întrebându—i de orice întâlnea în cale. Iar când stâlcea câte—un cuvânt, ca orice copil la vârsta lui, părea atât de drăgălaş şi scump, cum nu se mai poate. în vremea asta, pe neaşteptate, un fenomen natural vine şi se alcătuieşte în viaţa şi rosturile familiei Dobrin... Măria a rămas însărcinată. Da, să nu vă miraţi, adevărul, acesta e: Măria, soţia lui Alexandru, a rămas însărcinată. Cazuri de soiul acesta aproape că—s frecvente în lume. Aşa că, peste bucuriile familiei Dobrin, ea, Măria, a mai adus încă una şi mai şi: a născut o fetiţă. De acum erau ei pizmuiţi de alţii. Bucuria ce a dat peste ei i—a făcut atât de fericiţi, încât nu—şi mai încăpeau în piele.

Dar cum toate—s nestatornice pe lume şi omul se schimbă de la o zi la alta, sentimentul de dragoste a

început a se depărta simţitor de Antonel şi să se reverse asupra noii fiinţe venită pe lume. Dar să nu vorbim cu păcat, că acest lucru emana numai din partea lui Alexandru, că „mama Malia" — cum îi zicea Antonel — avea pentru el aceeaşi iubire ca mai înainte, de aceea micuţul, care acum avea şi el trei anişori, căuta să stea mai mult pe lângă mămica lui, cât se poate de cuminţel şi drăgălaş.

Un lucru nu trebuie neglijat, Măria, de la naşterea fetiţei a rămas cu un dereglaj — o slăbiciune în organism şi aceasta a făcut—o foarte sensibilă la frig şi la surmenaj.

Sunt pe lume femei care dau naştere la mulţi copii şi rămân sănătoase şi tari ca fierul, în timp ce altele nasc numai câte unul şi se slăbănogesc într—atât, că nu mai sunt în stare să mişte un pai de colea, colea. Aşa că să nu ne mire acest fapt întâmplat cu Măria, soţia lui Sandu.

4. MAMA MĂRIA NE PĂRĂSEŞTE

După încă doi ani de la acest eveniment, mai precis în luna octombrie a anului 1930, o întâmplare nefastă avea

Mama Măria şi iubiţii ei copii: Antonel şi Ilenula

În orice inimă iubirea
Îi poate urii lăsa locul
Oricât de mare şi aprins
La început i—ar fi fost focul

În inima de mamă însă,
Pe veci de veci odorul ei să—şi poarte
Iubirea ei rămâne veşnic
Şi trece dincolo de moarte.

să vină şi să ruineze tot ce s—a putut realiza în viaţa familiei Dobrin Alexandru din Zănoaga. Măria urma să mai aducă pe lume încă un copil şi cum în acele vremi nu erau maternităţi decât în oraşele mari, nici case de naşteri la sate care să fie dotate cu cele necesare şi cu personal specializat în acest domeniu, aceste operaţii se făceau de către şi sub asistenţa unei femei bătrâne, care se pricepea la aşa ceva.

Şi, vai!... naşterea a fost peste închipuire de grea. Copilul s—a născut mort. Cu o hemoragie abundentă şi continuă şi sub durerile de nesuportat, Măria s—a stins ca o lumânare de ceară curată pusă—n bătaia vântului, avându—şi privirile sale blânde aţintite asupra copilaşilor ei: Antonel şi Ilenuţa, şi a iubitului ei soţ, Alexandru.

Cu o jale de nedescris, corpul neînsufleţit al Măriei, care până nu de mult era aşa de fericită, este condus la groapă, însoţit fiind de o mulţime ce se îmbulzea pe uliţi, iar la Biserică nu mai aveau loc, încât şi curtea era plină de lume care plângea şi tânguia pe nefericita şi mult prea mult îndurerata familie.

După înmormântarea Măriei, zilele treceau foarte greu, pline de jale, plâns şi îngrijorare. Alexandru a slăbit nespus, dar cu toate acestea trebuia să—şi ţină firea. Avea doi copii de crescut: unul de doi anişori, altul de cinci, şi cu tot rostul gospodăriei pe capul lui. O rudă apropiată venea din când în când de le spăla rufe, le gătea mâncare şi—l mai ajuta pe Sandu la treburi.

După un an de la moartea Măriei, ruda aceea l—a sfătuit să se recăsătorească. Desigur, nu era păcat. Biserica noastră îngăduie acest lucru. Doar ştim cu toţii cât de bună şi cât de necesară este o femeie în rostul unei case cu copii. Şi apoi, pe de artă parte, Alexandru, la 35 de ani, era încă tânăr. Dar nu a primit propunerea. Fie că nu avea plăcere de femeia ce candida la aceasta, fie că durerea din inimă pentru pierderea Măriei era încă destul de mare.

5. O ALTĂ MAMĂ

Şi, mai târâş, mai grăpiş, a mai trecut un an. Suspinele s—au rărit, lacrimile s—au oprit şi omul nostru a văzut că nu mai poate ţine piept îndatoririlor şi fu nevoit să accepte însoţirea cu o femeie. Aceasta era şi ea văduvă şi căuta morţiş să se acuieze cum—necum în tot rostul lui, angajându—se să facă tot ce—i va sta—n putinţă pentru ca viaţa în familia lui Alexandru să se refacă pe deplin şi să—şi reia cursul normal.

Până aici, toate au fost pe cât se poate de fireşti şi de aici în colo tot fireşti, doar că situaţia de fapt se prezintă sub alt aspect. Noua mamă, care se numeşte Asprinca, nu o putem compara nici pe departe de cea dusă de pe lumea aceasta, cu blânda şi drăgălaşa Mărie, care cu atâta durere şi amărăciune ne—a părăsit. Temperamentul rigid al celei venite acum a înăbuşit calda şi dulcea atmosferă ce domina în casa lui Sandu şi a instaurat alta, rece şi militărească. Sandu vedea toate acestea, dar nu avea ce face. Trebuia neapărat să se împace cu ceea ce îi hărăzise soarta. Nu era el acela care, de nu—i plăcea un lucru, să—l arunce şi să ia altul. Dar asprimea acestei femei se adâncea de la o zi la alta şi se canaliza îndreptându—se mai mult către Antonel, asupra căruia se năpustea ca o grindină cu cuvintele: „bastard" şi „venetic".

6. OROPSIREA LUI ANTONEL

El, mititelul, ca orice copil la vârsta de şase ani, nu putea şti ce înseamnă aceste vorbe, dar tonul aspru al exprimării şi încruntarea sprâncenelor îl făcea să tremure din creştet până—n tălpi şi, de frică, fugea din faţa ei, ascunzându—se şi plângând cu amar. Nu mai avea cine să—l mângâie şi să—l sărute, cum făcea altădată „mama Malia". Şi de doi ani încoace nimeni nu i—a mai zis Antonel sau Alunei.

Noua mamă (care numai mamă nu se putea numi) îşi făcuse o nuia ageră şi o ţinea la îndemână, anume pregătită numai pentru băieţel, care de acum nici să plângă nu mai avea dreptul, că de ar fi încercat numai, că şi încasa o lovitură sau două în plus şi de aceea nu—i mai rămânea decât să—şi pună

mânuţele peste faţă ca să se apere şi să se înece în suspine.

Când se întâmpla ca Ilenuţa, surioara lui, să—l vadă plângând, începea şi ea să plângă nestăpânit, iar mama Asprinca se tulbura şi mai şi, pentru că fetiţa, care are acum trei anişori, ar fi putut să spună tatălui despre toate cele ce se petreceau în casa lor, ceea ce dumneaei nu i—ar fi fost pe plac.

Când Alexandru intra în casă, ea se şi repezea cu vorbe de pâră împotriva lui Antonel, zicând: „ăsta mă bagă în pământ! Este un încăpăţânat, puturos şi neascultător cum n—am mai văzut ?" La toate acestea, Sandu, căuta să—l mustre pe bietul copil — vezi Doamne — cu scopul de a—l îndrepta şi a nu contraveni atitudinii nevestei, dar în adâncurile inimii lui îl durea totuşi că încă mai păstra şi pentru el o mică doză de afecţiune.

Azi aşa, mâine tot aşa, şi în toamna anului 1932 cineva bătea în poarta lui Sandu. Era institutorul care—l înştiinţa că, începând cu dată de 15 septembrie, trebuie să—şi trimită copilul la şcoală.

—Ce mai vrea şi ăsta ? — întrebă ea, care spionase cu privirea prin perdeaua de la fereastră.

—Domnul învăţător, tu Asprinco, mi—a spus ca să—l pregătim pe Anton pentru şcoală, că îl are înscris în catastif.

—Ei, na! Colac peste pupăză. Asta ne mai lipsea. Domnişorul să meargă la şcoală, în loc să mă ajute la treabă. Asta—i bună, chiar aşa ! — mârâi ea ca o fiară sălbatică.

Bine a zis cine a zis că dintre toate relele din lume cea mai rea este femeia rea.

Şi iată—l pe Antonel al nostru, îmbăiat şi îmbrăcat frumos, dus de mână de către tatăl său la şcoala din sat. Acolo a primit un Abecedar frumos cu poze colorate, o tăbliţă cu burete, legat cu aţă de rama ei, şi un condei. Câtă bucurie pe bietul băieţel. Aici la şcoală sunt mai mulţi copii. Aici învaţă să scrie şi să citească. Cât de minunat este să poţi citi pe cărţi, pe reviste ! In recreaţie învaţă jocuri frumoase şi domnul învăţător este foarte bun cu copiii, nu ca mama Asprinca.

Într—una din zile, Antonel se întoarse foarte vesel de la şcoală. Domnul învăţător îi scrisese pe colţul din stânga în partea de sus a tăbliţei nota 10 şi acum el îşi ţinea tăbliţa în mână, că de—ar fi introdus—o în ghiozdan, s—ar fi putut şterge acel 10. Şi de cum intră pe poarta, strigă cu bucurie:

—Tăticule, am luat nota 10 !

Dar tatăl nu l—a auzit. Era pe undeva prin ogradă cu treburile, în schimb îl întâmpină ea, mama, care—l certă, zicând:

—Ce zbieri aşa ca un măgar de cum intri pe poartă ?

—Am luat nota zece, mamă, zise mititelul cu frică. îi pierise voioşia de pe faţă.

—Ha ! Zici c—ai luat un zece ? Asta—i nota pentru tine ! Vâră capul între urechi catârule şi bagă minţile în cap cu pâlnia. Hai, ce stai ? Lasă repede ghiozdanul şi treci de spală vasele, puturosule ! Lasă că te—nvăţ eu minte. Până aici a fost cum a fost, dar de acum încolo nu—ţi mai merge, lichea ce eşti!

Cu mânecuţele suflecate, Antonel spală vasele şi—n apa aceea lacrimile lui picurau unele după altele. Lacrimi de copil nevinovat şi oropsit. Deodată simţi că cineva se apropie de el şi—l mângâie pe spinare. El se întoarse şi printre lacrimi văzu pe surioara lui. Prezenţa ei îl înduioşa nespus, pentru că era singura fiinţă care—l iubea cu adevărat. In clipa aceea, Antonel îşi scoase mâinile din ligheanul cu apă, o cuprinse în braţe şi o sărută pe obrăjori, iar ea, simţind lacrimile lui calde, îl întrebă:

—De ce plângi, nenicule ?

Şi de mila lui începu şi ea să plângă cu hohote. Asprinca, fiind în odaia alăturată, a auzit şi se repezi furioasă în bucătărie, unde se aflau copiii, şi—i văzu îmbrăţişaţi. Fulgerător, începu să—l ardă cu nuiaua pe bietul Antonel şi strigând cât îi lua gura:

—Nemernicule, veneticule, să pieri din casa asta şi să nu te mai văd în faţa ochilor mei ?

Şi dăi, şi dăi cu nuiaua fără nici un pic de milă. în înverşunarea ei, mama Asprinca a dat peste teancul de străchini ce se afla pe maşina de gătit şi, răsturnându—le, s—au transformat în ţăndări. Şi apoi, ţin—te, neică. Zgripţuroaica s—a înfuriat şi mai mult şi după câteva lovituri s—a rupt nuiaua şi a început a—l lovi cu pumnii până—l trânti la pământ.

Ilenuţa s—a speriat şi de frică a ieşit afară şi sta pe prispă ţipând şi plângând disperată. Tatăl, auzind ţipetele fetiţei, veni în grabă şi, văzând tărăboiul, întrebă cu indignare:

—Ce este, domnule ? Ce se petrece aici ? Şi ea răspunse cu destulă răutate:

—Nu vezi, putoarea asta de băiat — atâta 1 —am rugat să mă ajute şi pe mine, să spele vasele şi iată ce a fost în stare să facă ! Şi arătă omului cioburile de pe jos, care erau produsul furiei ei.

Alexandru, supărat de aceasta, privi către băiat pentru a—i imputa fapta, dar văzându—l cu faţa plină

de vânătăi şi cu gura sângerândă, i—a fost totuşi milă de el şi căută să liniştească treburile, zicând:
—Lasă—l, măi femeie, că—i copil. Nu trebuia să—l baţi chiar aşa!
—Ia taci tu, omule — se repezi ea că de—l lăsăm de capul lui, îi cresc coarne şi cine ştie ce boacănă ar fi în stare să facă!

Şi uite aşa, viaţa în căminul lui Alexandru se amăra din ce în ce mai rău. S—a dus liniştea şi bucuria din casa lui. A murit fericirea şi a fost îngropată odată cu Măria. La gândul acesta, câteva perechi de lacrimi slobozi din ochii lui, în timp ce—şi îndrepta paşii către treburile din ogradă.

Bietul Antonel devenise calul de bătaie şi mititelul de el numai în orele ce şi le petrecea la şcoală se simţea fericit, dar acasă spaimă şi iarăşi spaimă.

Asprinca, mama vitregă a lui Antonel, îl bătea pentru nimica toată

26

7. MOARTEA LUI ALEXANDRU

Într—una din zile Alexandru zise femeii lui:
—Măi nevastă, ar trebui să ne cumpărăm un cal mai tânăr că, uite, ăsta a îmbătrânit şi nu mai e bun de nimic.
—Bine, omule, dacă zici tu, hai să ne cumpărăm. Uite, duminică e târg la Urziceni. la bani cu tine şi

mergi de cumpără unul tânăr şi sănătos, că doar între cai ai crescut şi—i cunoşti. Şi Alexandru aşa a făcut. într—o duminică de noiembrie, s—a sculat cu noaptea—n cap şi, luând trei mii de lei cu el, se îmbarcă la tren şi luă direcţia Urzicenilor. Prin fereastra vagonului în care călătorea a văzut silueta Bisericii din Ciupelniţa şi pe cea a Bisericii Mănăstirea din Drăgăneşti, precum şi pe cele din Hătcărău şi Adâncată şi—şi zicea în gând: „Doamne, iartă—mă că în loc să merg la biserică să ascult sfânta slujbă, iată—mă că nimeresc la târg !"

Aici la Urziceni nu a găsit ce i—ar fi plăcut şi fiindcă a doua zi — luni — se ţinea târg la Slobozia, s—a gândit să meargă şi acolo, dar cum în vremea de atunci trenurile treceau foarte rar, nu ar mai fi avut timp să se întoarcă acasă şi când s—a ivit unul ce mergea în direcţia dorită, s—a grăbit de s—a urcat în el. Se întunecase de—acum şi Sandu era obosit şi grijuliu. Deodată se pomeni atacat de trei ţigani şi bietul de el nici n—a apucat să se apere şi nici să strige după ajutor, căci unul dintre vlăjganii aceia, dintr—o
lovitură puternică ce i—a trântit—o în nas, l—a ameţit într—atât, de nu mai ştia cum îl cheamă. Ţiganii, după ce l—au jefuit de bani, i—au făcut vânt din tren. Abia a doua zi —luni — a fost găsit de nişte oameni ce mergeau în dimineaţa aceea pe poteca de pe lângă calea ferată. Zăcea în şanţ plin de răni şi aproape îngheţat. Unul dintre ei a alergat în satul Sfântul Gheorghe, căci era cel mai apropiat, şi a venit în grabă cu o căruţă în care pusese un braţ de fân şi, luându—l pe accidentat, l—au transportat la spitalul din Urziceni. Acolo s—a constatat că avea o fisură la baza craniană produsă de o lovitură cu un corp tare. Probabil că se lovise de vreo piatră când a fost aruncat din tren.

De atâta durere, Alexandru abia mai putea vorbi şi a rugat pe doctor să cheme repede un preot. Curând, lângă patul lui sosi un preot care—l spovedi şi—l împărtăşi. Cu toate îngrijirile din spital, Sandu nu a mai apucat să—şi mai vadă copilaşii, că până seara a închis ochii pentru totdeauna.

Asprinca a primit vestea ca pe un proiectil în momentul exploziei. Rudele mortului, auzind şi ei de această nenorocire, s—au grăbit să meargă la spitalul din Urziceni şi, cu destulă durere sufletească, l—au transportat spre casă tot cu trenul, că alte posibilităţi nu erau.

La înmormântare, acelaşi alai funebru şi aceeaşi jale ca şi la moartea Măriei.

Eh, acum e acum. Ce te faci, Asprinco ? Tu, care n—ai fost îndeletnicită cu munca câmpului şi cu îngrijirea vitelor! Hai, acum, treacă—meargă, nu e timpul câmpului că, uite, iarna bate la uşă, dar la primăvară încotro apuci ?! Şi ce credeţi că a tăiat—o capul să facă ? L—a întrerupt pe Antonel de la şcoală şi l—a obligat să îngrijească de animale: un cal bătrân, două vaci cu lapte, doi porci şi câteva oi. De păsări avea ea grijă, nu discutăm de astea, dar ia gândiţi—vă, dragii mei, ce putea să facă un copil de şapte ani ? Abia putea să ia lopata în mână, dar să care atâta gunoi din grajd ? Cum ar fi putut să adape atâtea animale, când el nu poate ridica de jos găleata plină cu apă ? ! Cum ar fi putut intra el, aşa mititel cum era, printre picioarele calului şi să—i ducă fân în iesle ? ! Bietul de el, toată ziua s—a învârtit neputincios printre animale, nereuşind a face ceva decât să plângă. De unde o fi având atâtea lacrimi ? ! în cele din urmă, s—a dus în ţarcul oilor şi acolo bietele fiinţe s—au strâns în jurul lui fiind flămânde şi însetate şi aşteptau să le dea ceva de mâncare. în durerea lui, Antonel a luat o oaie pe după gât şi a început să plângă cu hohote, zicând: „Tăticule, de ce ai murit, oare nu te—ai gândit la mine şi la Ilenuţa ? Ştiu că ai iubit—o mult pe mama Măria şi de aceea te—ai dus la ea". în acest timp mângâia oaia pe bot şi o săruta şi, deodată, se pomeni cu o răpăială de lovituri pe spinare cu un băţ destul de gros. Bietul Antonel a căzut jos pe turiş, iar oile au fugit speriate în colţul cel mai depărtat al staulului.

—Veneticule, nemernicule, să pieri din faţa ochilor mei, tâlharule ! Mănânci mămăliga de pomană. Să te duci de la casa asta încotro va bate vântul! Hai, cară—te, ia—ţi tălpăşiţa şi te du învârtindu—te ca ciocârlia !

Era, bineînţeles, vitrega mamă care—l „mângâie" cu băţul până ce a obosit şi după aceea a plecat ocărându—l până s—a depărtat şi a intrat în casă.

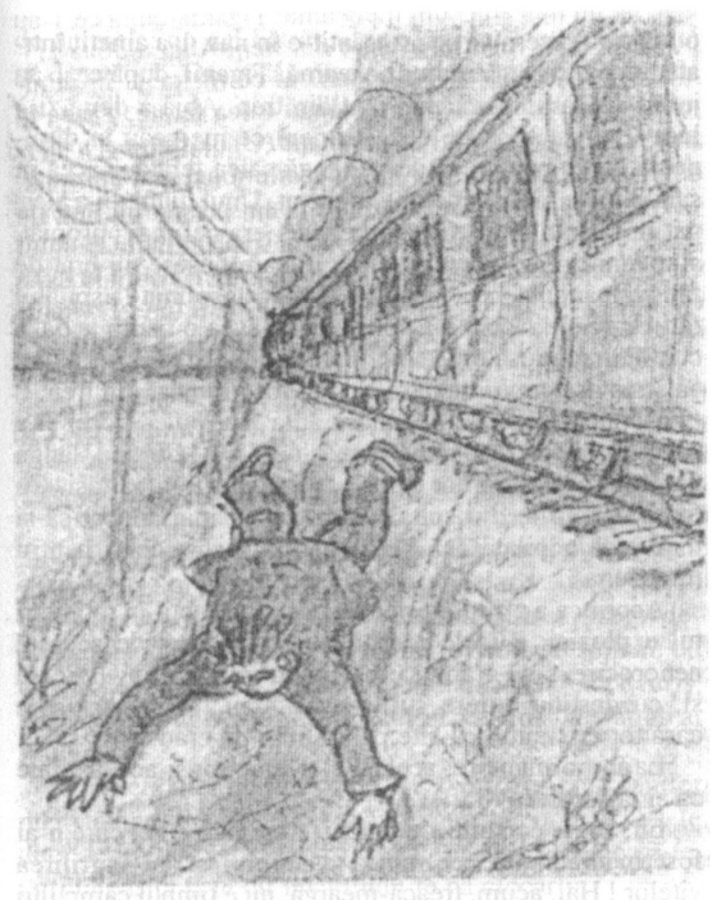

Alexandru, tatăl adoptiv al lui Antonel, este jefuit şi aruncat din tren, după care a murit

31

8. FUGA LUI ANTONEL

Când copilul putu să se ridice de jos, înecat de suspine, a mers şi s—a strecurat în odaie, a luat Iconiţa cu Maica Domnului, ce—o avea deasupra patului şi pe care o primise de la „mama Malia", şi a pus—o în Abecedar. Apoi, luându—şi ghiozdanul, vru să se furişeze afară, dar în prag o întâlni pe Ilenuţa şi el o cuprinse şi o sărută, zicându—i în şoaptă :

—Dragă surioară, să nu mă dai uitării şi roagă—te la Maica Domnului să nu ajungi ca mine !

Ilenuţa, speriată, îl întrebă cu nedumerire:

—Unde vrei să te duci, nenicule ? Ia—mă şi pe mine ! Nu mă lăsa pe mâna la mama Asprinca !

În clipa asta se auziră paşi pe prispa casei şi copiii în grabă se ascunseră după uşă. Căpcăuna a trecut fără să—i observe şi intră în bucătărie. Antonel o mai sărută o dată pe surioara lui şi o lăsă în pragul casei plângând înfundat şi cu inimioara sfâşiată de durere.

EI, de cum ieşi pe poartă, o rupse la fugă şi nu se opri decât pentru o clipă în dreptul şcolii. Acolo nu mai era nimeni. Se terminase cu orarul zilei. De aici se duse drept la cimitir, la mormintele părinţilor, unde se jelui cu amar şi—n disperarea lui, zicea printre suspine: „Tăticule, întoarce—te tu acasă să dai

mâncare şi apă la animale, că eu nu pot şi mama Asprinca mă bate cu băţul. Şi tu, mămico, de—ai şti cât îmi este dor de tine ! D—aia am venit, să—ţi spun că de când ai murit tu, nimeni nu m—a mai îmbrăţişat, nimeni nu m—a mai sărutat şi nici o mângâiere n—am aflat. Spune tu, mămico, încotro s—apuc? !"...

Antonel pleacă de acasă spre bunicii lui.
Călător pornit pe cale, singurel!

9. ÎN PRIBEGIE

După acestea, prin minte îi fulgeră o idee şi—şi zise în gând: „Mă voi duce la bunici, că ei n—ar putea să fie aşa de răi la suflet să mă izgonească". Şi ridicându—se de lângă mormintele părinţilor, se îndreptă în grabă pe drumul ce ducea la satul vecin. Inserarea deja începuse a se lăsa pe pământ şi când ajunse la pădure se întunecase binişor. îşi zori paşii pe cărare şi la un moment dat, din cauza întunericului, se pomeni deodată într—un hăţiş. Se abătuse de la potecă şi acum nu ştie unde se află, în ce direcţie să apuce ! Dacă se va rătăci mai rău ! Şi până la urmă se hotărî să rămână pe Ioc, zicându—şi: „Mai bine să rămân aici nemişcat decât să plec în necunoscut prin întunericul ăsta şi mâine dimineaţă, când se va crăpa de ziuă, voi găsi cărarea ce trebuie să fie pe—aci pe aproape. Dar cum să stau eu o noapte întreagă în bezna asta de nepătruns ? Şi uite ce frig se lasă ! Ah, Doamne, dacă aş striga după ajutor, cine ar putea să mă audă ? Să mă întorc acasă ? Cum ? Pe unde s—o iau ? Şi apoi, d—aia am plecat, ca să mă întorc ?! Doar mama Asprinca m—a dat pe poartă afară şi mi—a zis să mă duc unde voi vedea cu ochii, că de nu, îmi pune pielea pe băţ! Şi apoi, am multe vânătăi şi răni pe trupul meu ! Aşa că n—am încotro decât să rămân pe loc".

Şi fără să mai stea pe gânduri, se vârî sub tufiş şi acolo pe stratul de frunze uscate îşi făcu un culcuş. O noapte nu—i cât un an. Se culcă şi închise ochii, dar totuşi vedea. Vedea pe mama Asprinca înfuriată şi

cu băţul în mână năpustindu—se asupra lui şi pe micuţa lui surioară cum stă în pragul casei, plângând. Mai mult îl doare sufletul pentru Ilenuţa decât pentru sine.
„Ah, Doamne, Tu toate le vezi, Tu toate le ştii şi câte rabzi Tu ! Nu mă lăsa, că sunt încă mic. Şi tu

Înger îngeraşul meu,
Ce mi te—a dat Dumnezeu,
Totdeauna fii cu mine
Şi mă—nvaţă să fac bine.
Eu sunt mic, tu fă—mă mare,
Eu sunt slab, tu fă—mă tare
Şi—n tot locul mă păzeşte
Şi de rele mă fereşte. Amin !"

Încet, încet, simte cum aşternutul de sub el se încălzeşte. Apoi îşi vârî mai adânc capul sub hăinuţă şi—şi trase căciula peste urechi şi adormi. îngeraşul lui Dumnezeu nu a lăsat nici o insectă, sau târâtoare, sau din cele cu patru labe să se apropie de el. L—a apărat, l—a încălzit şi l—a mângâiat cu dragoste cerească.

A venit şi dimineaţa, că trebuia să vină. Antonel s—a trezit din somn şi se uită în toate părţile ca să se orienteze. „Ah, ce frig este şi cât de cald îi patul pe care am dormit! Dar ce sunt astea ? Parc—ar fi nişte cârpe ! D—aia n—am simţit eu frigul în noaptea asta ! Ia sa văd ce—or fi". Şi ridicând cârpele acelea, le scutură de praful şi frunzele ce se aşternuseră pe ele şi observă că sunt nişte scutece vechi. „Vai, — îşi zise în gând — numai îngeraşul lui Dumnezeu mi—a pregătit acest minunat culcuş". Apoi privi în sus, de parcă ar fi voit să vadă un înger plutind deasupra lui, şi observă că arborele sub care dormise are nişte fructe pe crengile lui. Erau alune. Bucuros, se căţăra în el şi—şi umplu sânul cu alune. Din vârful acestui pom văzu satul din care fugise şi găsi cu uşurinţă şi Biserica, pentru că are turla mai înaltă decât toţi pomii. Acolo, în latura din stânga, lângă calea ferată e cimitirul, unde se odihnesc în groapă părinţii care îl iubeau. Tot din înălţimea acestui pom a văzut cărarea pe care trebuia să meargă, că doar era aproape, la mai puţin de zece metri.

Când a coborât, a strâns cu grijă scutecele acelea, care erau destul de putrezite, şi le—a ascuns în frunzişul de la rădăcina alunului. Apoi scoase Abecedarul din ghiozdan şi—l deschise la pagina unde—şi ţinea iconiţa şi, privind—o cu duioşie, o sărută şi zise recunoscător: „Mulţumesc Ţie, Pruncule Sfânt, şi Ţie, Măicuţa Domnului, pentru toate câte au fost până aici şi vă rog să aveţi Voi grijă de surioara mea, de care mi—e dor, că n—am mai văzut—o de ieri. Tare—mi pare rău că n—am luat—o cu mine !" Apoi se adresă pomului sub care—şi petrecuse noaptea: „îţi mulţumesc şi ţie, Alunei, că m—ai găzduit la rădăcina ta şi mi—ai umplut ghiozdanul cu fructele tale !" Şi—i săruta tulpina de mai multe ori.

După aceea introduse Abecedarul la locui lui, îşi luă ghiozdanul, se închină făcându—şi cruce pe pieptul său şi zise cu voce tare: "Doamne, ajută—mă !" şi se avântă pe cărarea aceea cu direcţia spre bunici.

După mai bine de o jumătate de ceas, ajunse la marginea cealaltă a pădurii şi nu departe de aici văzu şi satul Sicrita, în care nădăjduia să se aciueze. Multe dorinţe ar avea Antonel al nostru, dar cum să şi le împlinească dacă e al nimănui ? ! „Dar voi vedea, îşi zicea el. Mă voi ruga de bunici să mă primească şi mă voi strădui să—i ajut pe cât voi putea. Numai să am unde să mă adăpostesc, că iarna vine ca mâine. Mai întâi de toate voi spune bunicilor că mama Asprinca este rea, m—a bătut rău cu băţul şi m—a alungat din curte. Nu se poate să fie şi bunicii la fel ca ea. Şi ce bine ar fi să mă lase să merg la şcoala de—acolo !"

În drum spre bunici,
Antonel se roagă la mormântul părinţilor lui.
Rugăciunea e aripa care-n clipa când o spui
De pe-acest pământ de rele şi de veşnică durere,
Până-n Faţa Tatălui îţi dă putere să te sui !

10. TĂVĂLIT DE CÂINI

Cu astfel de gânduri, Antonel ajunse în satul bunicilor săi şi, întâlnind pe un om oarecare, îl acostă şi—i zise :
—Sărut mâna, nene ! Te rog să—mi spui unde stau bunicii mei !
—Păi cum îi cheamă pe bunicii tăi ? — zise omul.
—Nu ştiu, dar pe mama o chema Măria şi pe tata Alexandru şi amândoi au murit.
—Aha ! — făcu omul. Acum pricep pe cine cauţi tu. Uite, vezi casa aia dintre ăi doi pomi înalţi ?
—Da, o văd.
—Acolo au stat bunicii tăi.
—Şi acuma nu mai stau acolo ? S—au mutat în altă parte ?
—Da, s—au mutat.
—Unde ?
—La cimitir.
—Cum, nu mai am nici bunici ? — întrebă el cu groază, pricepând că şi aceştia s—au dus de pe lumea asta, şi se puse pe un plâns nestăpânit, de credeai că i se rupe inimioara.

Omul, văzându—l cum plânge de disperat, îl mângâie, zicându—i:
—Hai, taci băieţelule, nu te amărî atâta, că erau şi ei bătrâni şi toţi oamenii bătrâni pleacă şi se mută acolo. Dar tu du—te unde ţi—am spus, că ai pe mătuşă—ta şi câţiva verişori. Şi Antonel plecă plângând şi împleticindu—şi picioarele de supărare. Omul se uită după el cu milă şi, clătinându—şi capul, zise: „Doamne, iată un copil orfan şi amărât. Ia—l Tu în paza Ta şi nu—l lăsa pribeag pe drumuri!"

Când copilul ajunse la casa ce i—a fost arătată de omul acela, a fost întâmpinat de vreo patru băietani care păreau a fi cu vârsta între opt şi doisprezece ani. Şi Antone! îi întrebă:
—Unde este mama voastră?
—Ce te interesează pe tine ? — fu răspunsul lor.
—Aveam o treabă cu ea.
—Etete, domnule ! Dumnealui are treabă cu mama noastră ! Dacă vrei să ştii, nu este acasă. Dar cine eşti tu ?
—Păi aici au stat bunicii mei.
—Ce bunici te găseşte, bă! Noi te—am întrebat cine eşti !
—Eu sunt vărul vostru, Antonel.
—Aaa, tu eşti, pripasule ? Tu văr cu noi, veneticule ! la să vezi ce fel de văr eşti tu cu noi !

Şi îndată au asmuţit câinii pe el. în clipa aceea, copilul a rupt—o la fugă, dar în pragul porţii a fost ajuns de câini, care au tăbărât pe el, l—au tăvălit pe jos, l—au muşcat de mâini şi de picioare şi i—au sfâşiat hainele de pe el. în timpul ăsta, mititelul căuta să—şi ascundă faţa şi ţipa cât îl lua gura. Doi oameni, care s—au întâmplat să treacă pe—acolo, au sărit şi l—au scăpat din colţii câinilor. L—au ajutat să se ridice şi era tot una de praf şi sânge. Degrabă l—au dus la un puţ cu apă ce se afla peste drum de casa cu pricina şi l—au spălat, în timp ce el plângea necontenit.

Tare greu. Nespus de greu. Antonel nu are decât şapte ani şi trei luni. Nu are pe nimeni pe lume — e pribeag şi plin de răni.

Unul din oamenii aceia care l—au scăpat i—a mustrat aspru pe acei copii răi, zicându—le:
—De ce aţi pus câinii pe copilul ăsta, mă ?
—Pentru că este un pripas şi a vroit să ne fure ouăle din cuibar ! — au zis ei, minţind cu neruşinare.

Curat vorbind, la aşa ceva Antonel nu se gândise. Niciodată în viaţa lui nu a pus mâna să fure ceva. Nici măcar pe un capăt de aţă.
Auzind aşa, oamenii aceia s—au încruntat la el şi i—au zis cu asprime:
—Aşa îţi trebuie, hoţule ! Să—ţi piară pofta să mâi furi şi altă dată. Hai, mână măgarule, vagabondule, şi să nu te mai vedem pe aici! Şi bietul de el a mulţumit acelor oameni aşa după cum îl învăţase mama care l—a crescut şi a plecat mai departe, târându—şi picioarele şi plângând cu amar. Şi a tot mers el rătăcind pe drumuri de câmp şi odihnindu—se din când în când. în ziua aceea a mâncat numai alune, că altceva nu avea. Ultima nădejde a fost la mătuşa lui din satul unde l—au muşcat câinii. Spera că la casa ei va fi primit cu milă şi i—ar fi dat să mănânce măcar o coajă de pâine sau un boţ de mămăligă pus într—o strachină cu lapte. Ce plăcut ar fi fost să nu mai sufere de foame sau de frig. Acum, inimioara lui este plină de durere şi amărăciune că nu va avea niciodată o mamă care să—l sărute şi pe care să o poată săruta.

11. NOAPTE ÎNTR—O CLOPOTNIŢĂ

Într—un târziu a ajuns în vatra unui sat tocmai când pe la ferestrele caselor începuse să se aprindă lămpile. Mergând pe uliţa principală, se întreba pe sine: „La care poartă să bat ca să mă găzduiască în noaptea asta şi să nu pună câinii pe mine ? ! Dar lumea din satul ăsta parcă s—ar fi culcat odată cu găinile, că nu se vede nimeni trecând". Şi tot gândind aşa, se pomeneşte că a ajuns în faţa Bisericii şi o idee năstruşnică îi trecu prin minte: „Ei, ce mai tura—vura, o să petrec noaptea asta sus în clopotniţă. Am dormit eu noaptea trecută în pădure şi n—am murit, dar aici unde, de bine, de rău, am totuşi un acoperiş". Zis şi făcut. A intrat în curtea Bisericii şi s—a urcat pe scară în clopotniţă. Când a ajuns acolo, un zgomot neaşteptat l—a făcut să tresară de spaimă, dar repede şi—a revenit pentru că şi—a dat seama că nu fusese

altceva decât nişte turturele, care—şi aveau cuiburile pe sub streaşină şi care, văzându—l, s—au speriat şi au zburat. Ce e drept, e drept, îi e teamă totuşi. Parcă în noaptea trecută a avut mai mult curaj. Aici, o năzbâtie de cucuvea scoate în răstimpuri nişte sunete de—i face părul măciucă. Pe deasupra, îi este o foame de lup, iar frigul care se înteţeşte de la un minut la altul îl înghesuise de—a binelea într—un colţ. Ah, rănile lui sunt mai dureroase acum în timpul nopţii şi podeaua pe care s—a culcat e aşa de tare, „Doamne, Doamne". Nu avea din ce să—şi facă aşternut şi nici cu ce să se învelească. O noapte de durere şi nesomn.

Ce bine a dormit în pădure şi iată acum cât suferă în mijlocul satului! „Oare va mai fi mult până la ziuă? Şi de va veni lumina zilei, va aduce vreo bucurie ?"

Cu astfel de gânduri s—a tot frământat el mult şi bine şi când credea că se apropie zorile, atunci l—a furat somnul. Cât a dormit, nu poate şti, dar când s—a trezit, soarele se arăta din plin pe cer. Îi era tare frig, îl dureau şi rănile şi oasele din cauza podelei. Şi când s—a ridicat în picioare, auzi deodată o voce puternică venind din uliţă, zicându—i:

—Ce—i cu tine acolo, mă ? Ia dă—te jos să vedem cine eşti tu !

Şi când copilul a coborât din clopotniţă, omul a văzut că are ghiozdan şi atunci l—a certat şi i—a zis:

—Aa, ai fugit de la şcoală, hoinarule, d—aia te—ai pitit în clopotniţă ?

—Nu, nene, n—am fugit de la şcoală.

—Al cui eşti tu ?

—Al nimănui.

—Cum, tu n—ai părinţi? Uite ce haine murdare ai pe tine ! N—ai mamă care să—ţi cârpească hainele şi să te spele ?

—Am avut două: una mă iubea şi alta mă bătea.

—Ce sporovăieşti, măi şarlatanule, nu ţi—e ruşine să minţi ? Auzi, dom—le, să aibă două mame ! Dar cine a mai pomenit una ca asta ? !

Repede îl înşfacă de urechi şi—l îmbrânci cât colo. Apoi, arătând cu mâna în lungul uliţei, zise mânios:

—Uite, într—acolo este şcoala, vagabondule. Şi să nu te mai prind p—aici, că—ţi rup urechile !

Şi a plecat bietul copil cu inima zdrobită, cum nu se poate spune. „E încă mic, este orfan, pribeag şi flămând. Deşi e dimineaţă, totuşi se simte foarte obosit. Şi cum să nu fie, când o noapte rece şi lungă de noiembrie şi—a petrecut—o într—o clopotniţă fără pereţi ? Cum să nu fie obosit, când rănile muşcăturilor de câini sunt încă proaspete ? Să îndrăznească oare să ceară la cineva o bucată de pâine ? Dacă se va alege iarăşi cu o nouă tăvălitură de câini ?! Şi de ce, Doamne, o fi atâta răutate în lume ? Oare nimeni nu cunoaşte ce este mila ? S—ar înduioşa oare cineva de el dacă ar destăinui toate cele ce s—au petrecut cu el? Nu. Asta nu, că l—ar da pe mâna jandarmilor şi ei l—ar duce înapoi la mama Asprinca şi decât aşa, mai bine lipsă.

Aşa că, răbdare şi iarăşi răbdare".

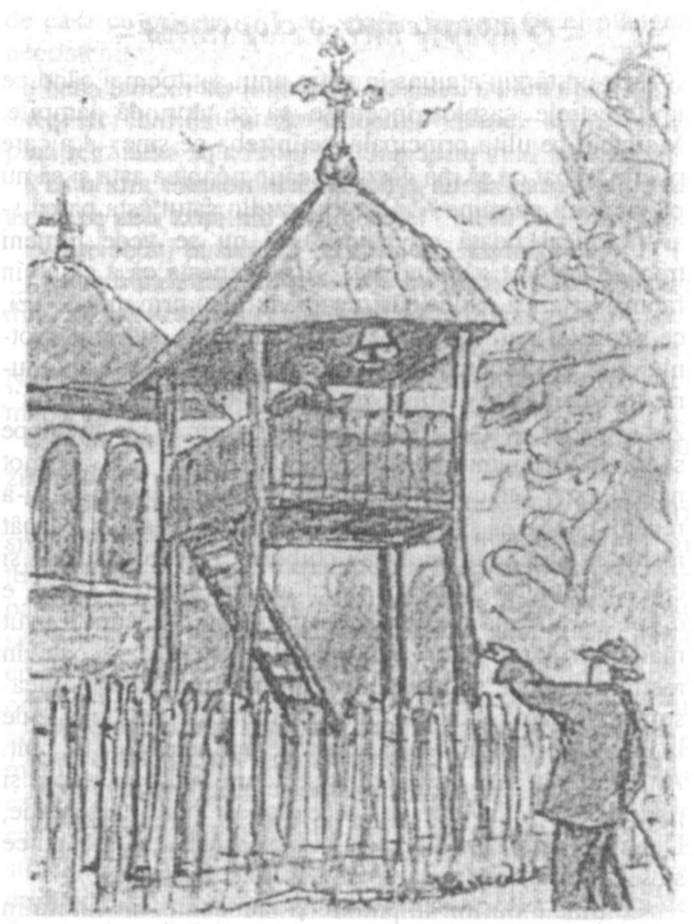

În prima noapte Antonel a dormit în pădure, sub alunul unde a fost găsit. A doua noapte a dormit într-o clopotniță

44

12. IARĂŞI LA DRUM

Sub gândurile acestea se pomeni ieşit din sat şi se aşternu din nou la drum, fără destinaţie. Merse el ce merse şi deodată ajunse la un râu peste care nu era pod, iar drumul trecea prin vad. N—avea ce face decât să stea pe loc şi să aştepte, că şi aşa trebuia să se mai odihnească. Era mult prea obosit, burtica îi ghiorăia, iar gândurile nu—l slăbeau nici măcar o clipă. „Până unde voi merge aşa în neştire ? Este a treia zi de când am plecat de acasă şi în ziua aceea nu mâncasem decât puţin lapte dimineaţa — iar ieri, numai alune, care se terminaseră încă de la prânz. Dar uite că în partea cealaltă de gârlă se vede o pădure — poate voi găsi alune să—mi astâmpăr foamea. Dar cum s—ajung acolo ?" Cu privirile aţintite în direcţia pădurii, observă că din partea aceea venea o căruţă cu cai. Când aceasta sosi la râu, surugiul îşi îndemnă caii să intre în vad şi când ajunse de partea aceasta, Antonel i se adresă cu rugămintea:

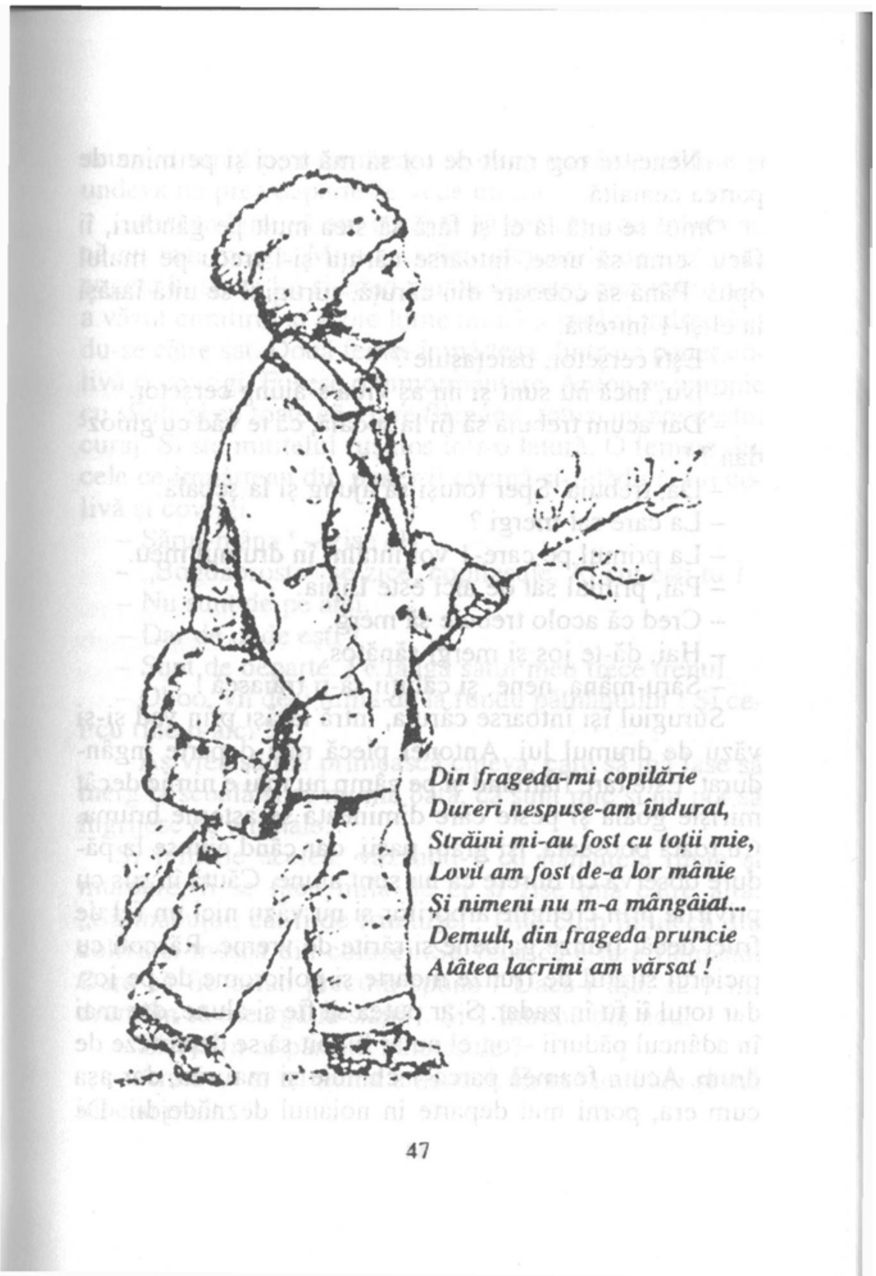

—Nene, te rog mult de tot să mă treci şi pe mine de partea cealaltă.

Omul se uită la el şi fără să stea mult pe gânduri, îi făcu semn să urce, întoarse căruţa şi—l trecu pe malul opus. Până să coboare din căruţă, surugiul se uită iarăşi la el şi—l întrebă:

—Eşti cerşetor, băieţaşule ?

—Nu, încă nu sunt şi nu aş vrea s—ajung cerşetor.

—Dar acum trebuia să fii la şcoală, că te văd cu ghiozdan ? !

—Da, trebuia. Sper totuşi să ajung şi la şcoală.

—La care sat mergi ?

—La primul pe care—l voi întâlni în drumul meu.

—Păi, primul sat de aici este Lipia.

—Cred că acolo trebuie să merg.

—Hai, dă—te jos şi mergi sănătos.

—Săru—mâna, nene, şi căluţii să—ţi trăiască !

Surugiul îşi întoarse căruţa, intră iarăşi prin vad şi—şi văzu de drumul lui. Antonel plecă mai departe îngândurat. Este tare flămând şi pe câmp nu mai e nimic decât mirişte goală şi peste care dimineaţa se aşterne bruma. Cu toată oboseala, îşi grăbi paşii, dar când ajunse la pădure observă cu durere că nu sunt alune. Căută în sus cu privirile prin crengile arborilor şi nu văzu nici un fel de fruct decât frunze galbene şi rărite de vreme. Răscoli cu piciorul stratul de frunze moarte şi policrome de pe jos, dar totul îi fu în zadar. S—ar putea să fie şi alune, dar mai în adâncul pădurii — or, el nu ar fi voit să se depărteze de

drum. Acum foamea parcă—l chinuie şi mai rău, dar aşa cum era, porni mai departe în noianul deznădejdii. De acum, drumul pe care merge se depărtează de pădure şi undeva nu prea departe se vede un sat.

„Aici trebuie să am curaj şi să cer ceva de mâncare, că nu mai merge. Mi s—au slăbit picioarele de tot". Aşa cugeta în sinea lui şi când ajunse la marginea acelui sat, a văzut cimitirul şi acolo lume multă ieşind şi îndreptându—se către sat. Două femei împărţeau dintr—un paner colivă şi covrigi. Fusese o înmormântare. Anton se apropie cu sfială şi cu toate că—i tare flămând, totuşi nu are destul curaj. Şi sta mititelul ruşinos într—o latură. O femeie din cele ce împărţeau din paner îl chemă şi—i dădu şi lui colivă şi covrigi.

—Sărut—mâna ! — zise el.

—„Bogdaproste" se zice, copilaşule. Al cui eşti tu ?

—Nu sunt de pe aici.

—Dar de unde eşti ?

—Sunt de departe. Pe lângă satul meu trece trenul.

—Ohoo, vii deci turna de la fundul pământului ! Şi ce—i cu tine p—aici ?

—Aş vrea să mă primească cineva, care să mă lase să merg la şcoală şi să nu mă bată, că sunt mic şi nu pot să îngrijesc de animale.

Şi femeile acelea, văzându—l cu hăinuţele rupte şi murdare, li se făcu milă de el şi zise una către alta: „Sărmănuţul, cât îi de frumuşel! Uite cum înfulecă din colivă şi muşcă din colăcei. Se vede că e tare flămând. Oare să fie orfan precum spune? Dacă—i aşa, să—l îndrumăm să meargă la stână". Şi—l întrebă din nou:

—Zici că n—ai părinţi, băieţaşule?

—Am avut şi au murit amândoi. Erau tare buni şi mă iubeau mult.

—Sărmanule copil! Şi acum ce ai de gând să faci ?

—Nu ştiu. Dar dacă nu s—ar putea să am mamă, aş vrea să am măcar tată, care să mă ducă la şcoală.

—Vai de tine, puişorule. Dumnezeu cu mila Lui cea mare să te aibă—n pază, copil sărman şi drăgălaş! Uite ce zicem noi! Vezi colo departe că este o pădure ?

—Da, o văd.

—Ia—o pe drumul ăsta şi când ajungi în dreptul pădurii ai să vezi în marginea ei o stână de oi. Mergi acolo. De altfel, te—am conduce noi, dar suntem ocupate cu masa parastasului, că am avut o înmormântare în familie. Aşa că te vei duce singur, că drumu—i drept şi, după cum se vede, eşti destul de isteţ.

Şi Antonel, după ce spuse „sărut mâna"; plecă în direcţia arătată de acele femei. Cu o sporită şi caldă speranţă—n suflet, se aşternu din nou la drum şi—n monotonia sa îşi frământa mintea cu fel de fel de gânduri: „Ce bune au fost cu mine mămicile astea că mi—au dat să mănânc. Ah, Doamne, cât de bine ar fi să fiu primit acolo la stână, că de oi nu mi—e frică, ele sunt blânde şi mici, numai caii şi vacile sunt mari. Dar cu şcoala cum rămâne ? Acolo în satul meu învăţasem doar până la lecţia o, i, oi şi iată—mă ajuns la oi.

Oricum, e mult mai bine la stână decât să fii pribeag, să te muşte câinii, să dormi pe unde nimereşti şi dimineaţa să te trezeşti cu brumă groasă pe tine. Bruma, ca bruma — hai treacă—meargă, dar cu zăpada şi cu gerul care negreşit vin mâine—poimâine ce—ai să te faci ? Dar voi vedea ce va fi şi ce va urma. Trebuie să am răbdare, că leacul oricărui necaz este răbdarea şi chiar dacă răbdarea este amară, rodul ei este dulce, vorba ceea: «Cu răbdare şi tăcere se face agurida miere şi tot cu răbdarea treci şi marea, dar cu răul nici pârăul»

13. AVVA SOFRONIE

Cu astfel de gânduri şi cu foamea potolită, nici nu a luat seama la lungimea drumului şi la ziua care a trecut şi la înserarea care se apropie văzând cu ochii.

Iată—l ajuns în dreptul pădurii şi de aici văzu aşezarea stânii. Părăsi drumul şi se îndreptă într—acolo luând—o peste câmp. Când ajunse la vreo două sute de metri de ţarc, văzu cum s—a pornit în goană mare, venind întru întâmpinarea lui, o droaie de câini. Repede se caţără într—un ulm ce crescuse în răzor şi tremurând de frică, gândea în sinea lui: "Doamne, în clopotniţă a fost cum a fost, dar în pom cum am să dorm ? Oi fi eu un „cuc" pe lume, dar nu sunt cuc de pădure ca să pot dormi pe creangă". Curând se auzi un strigăt ce venea de la stână chemând câinii care sosiseră lângă ulm şi lătrau furios spre Antonel al nostru. O dată cu strigătul acela văzu venind spre el un om îmbrăcat în negru. Omul fluieră şi câinii se potoliră oleacă: „Hai liniştiţi—vă şi întorceţi—vă acasă la voi !" — le porunci el şi îndată dulăii se supuseră şi se îndepărtară îmblânziţi şi parcă ruşinaţi.

Antonel se uită printre crengi şi văzu că omul acela se apropie venind spre el, şi când se afla cam la zece metri de pom, zise cu glas tare:

—Hei, tu, cel ce te—ai căţărat acolo, dă—te jos. Nu—ţi fie teamă.

Şi copilul, după câteva clipe de ezitare, văzând că nu mai poate fi nici un pericol, se coborî şi acum poate vedea bine cine este salvatorul: „Este un moş ? Ba nu. Este un tată părinte, care are barbă mare, poartă anteriu negru şi căciulă, tot neagră". Şi iată—l că vine lângă el, îl măsoară cu privirea, apoi se aşază în genunchi ca să fie mai aproape de statura copilului, îi luă mâinile şi le cuprinse între ale sale şi îl întrebă cu multă blândeţe:

—Cum ţi—e numele, puişorule ?

—Mama Măria îmi zicea Antonel.

—Frumos nume ! Frumos şi minunat! Şi de unde eşti de fel ?

—Din satul ăla care este lângă gârlă şi lângă tren. Am Uitat cum îi zice.

—Aha, poate Drăgăneşti sau Dumbrava ?

—Nu—i zice aşa.

Bătrânul stătu un pic şi se gândi: „Ce sat să fie lângă apă şi lângă cale ferată şi de unde ar fi putut să vină pe jos un copil aşa de mic ? !" Apoi, deodată se lumină la faţă şi zise:

—Nu cumva îi zice Zănoaga ?

—Aa, da. Aşa—i zice !

—Ei bine, şi cu ce treburi ai venit aici ?

—Eu am venit singur pe jos, că vreau să fac treabă aici la matale.

—Dar ce treabă ai putea tu să faci ?

—Nu ştiu. Matale ştii.

—Cum te—au lăsat părinţii să pleci de—acasă ?

—Nu m—au lăsat ei. Eu i—am lăsat pe ei şi am plecat.

—Cum, aşa hoinar, nu le—ai spus nimic când ai plecat ?

—Ba da, le—am spus, dar ei nu m—au auzit, că oamenii au pus pământ mult peste ei: mama Măria a murit mai de mult şi tata Sandu, acuma.

La auzul acestora, bătrânul îl strânse la sânul său şi se înduioşa până la lacrimi. Ah, ce bine se simte copilul că este alintat ! De mult nu l—a mai îmbrăţişat cineva cu atâta afecţiune.

Şi apoi, bătrânul continuă a—i pune întrebări:

—Mai ai fraţi sau surioare ?

—Numai o surioară. Pe Ilenuţa. Ea are patru ani şi eu, şapte.

—Vai, şi cum de—ai lăsat—o singurică ?

—N—a rămas singurică, a rămas cu mama Asprinca.

—Şi cine e mama Asprinca ?

—Nevasta lui tata. Este foarte rea. De când a murit mama Măria, ea a venit în locul ei. Nu mi—a zis niciodată „Antonel", numai „pripasule şi veniticule şi mă bătea mereu cu băţul". Şi—n acest timp, copilul îşi îndepărtă hăinuţa, lăsând să se vadă umărul şi spatele gol, îşi ridică pantalonii până deasupra genunchilor şi bătrânul observă numai vânătăi şi muşcături de câini şi prinse a plânge de—a binelea, strângându—l din nou la sânul său.

Şi apoi copilul continuă:

—N—am putut să scot gunoiul din grajd şi nici să dau mâncare şi apă la cal şi la vaci şi ea m—a bătut rău de tot, că mă doare şi acum, şi a zis să mă duc încotro voi vedea cu ochii. O noapte am dormit în pădure

şi într—un sat m—au muşcat câini mulţi. Apoi noaptea ailaltă am stat într—o clopotniţă din alt sat. Am trecut două gârle: peste una era pod, dar peste una nu. M—a trecut un om cu căruţa şi în satul ăla de—acolo nişte femei mi—au dat colivă şi covrigi, că mi—era foame rău. Oho, şi ce frică mi—a fost că voi dormi la noapte în pomul ăsta ! Bine că ai venit matale şi ai izgonit câinii.

—Ah, Doamne ! — mai zise bătrânul cu compătimire. Şi cum de—ai venit aici ?

—Femeile alea care mi—au dat colivă m—au îndrumat aici la stână.

—Foarte bine au făcut. Şi să ştii şi tu că satul acela se numeşte Lipia, iar aici este o stână: avem ca la şase sute de oi şi sunt ale sfintei Mănăstiri Căldăruşani. Ai auzit de mănăstirea aceasta ?

—Nu. Nu ştiu ce—i aia.

—Ei bine, de—acum ai să ştii. Iar pădurea asta care o vezi este mare, mare de tot şi mai demult i se zicea Codrul Vlăsiei. Şi zici că vrei să rămâi aici la stână, sau să mergi la mănăstire ?

—Vreau să rămân aici cu matale.

—Ei bine, foarte bine, vom înştiinţa la mănăstire că eşti aici şi se va aranja totul.

—Nu, te rog, tată părinte, să nu mă spui, ca o să mă ia jandarmii şi o să mă ducă înapoi la mama Asprinca!

—Nu, puişorule, nu se va întâmpla una ca asta, că de acum eşti pe mâna lui „Avva Sofronie". Să ştii că pe mine aşa mă cheamă: „Sofronie".

Apoi bătrânul se ridică de jos, luă copilul de mână şi se îndreptă către stână, iar mititelul, prinse iarăşi a vorbi:

—Când nu m—o mai durea bubele şi loviturile, mă duc s—o fur pe Ilenuţa şi o aduc aici, că acum ştiu unde stai. Nu—i aşa că matale o să ne păzeşti de câini ?

—Oh, că tare eşti scump, Antonele taică ! Dar mama Asprinca o bate şi pe surioara ta ?

—Nu, pe ea n—o bate, dar a plâns mult când am plecat.

—Înseamnă că Ilenuţa te iubeşte.

—Şi eu o iubesc şi mi—e dor de ea. Dar aici la matale este şcoală ? Că, uite, am Abecedar şi tăbliţă ?

—Vai, ai fugit de la şcoală ?

—Nu, mama Asprinca nu m—a mai lăsat să merg la şcoală.

—Ah, ce femeie aspră e Asprinca voastră ! Lasă, că vei învăţa carte aici la noi mai bine ca la şcoală.

Iată—i ajunşi la stână. Avva Sofronie vorbi cu câinii şi ei cu instinctul lor înţeleseră că băiatul trebuie să fie vreun oaspete de—al stăpânului şi au stat liniştiţi privindu—i până ce au intrat în colibă. Aici, copilul, ca unul care vede pentru prima oară o colibă de păstori, cerceta cu atenţie tot interiorul. Coliba era alcătuită din mai multe încăperi. Prima era mai mare şi semăna cu o magazie unde erau depozitate multe putini, vase, găleţi, linuri şi multe alte ustensile necesare activităţii de la stână. în peretele din fund erau două uşi: una în partea stângă şi una în partea dreaptă şi fiecare dintre ele comunicau cu alte camere. Cea din stânga era a părintelui Sofronie, iar în cea din dreapta dormeau trei ciobani care aveau şi ei barbă şi erau îmbrăcaţi tot în negru, dar nu purtau anteriu când se aflau cu oile la păscut.

În camera lui Avva Sofronie era un pat ce—şi avea picioarele bătute în pământ şi peste scândurile patului era aşternută o rogojină. în peretele dinspre răsărit erau aşezate câteva icoane şi sub ele o candelă care ardea fără întrerupere ziua şi noaptea. Ca mobilier, nu era altceva decât un scăunel şi o măsuţă grosolană pe care sta o pereche de ochelari şi câteva căiţi învechite. în peretele opus, doar o *ferestruţă* prin care se putea vedea ocolul şi staulul oilor şi între *ferestruţă* şi colţul camerei erau câteva cuie bătute în perete şi de ele erau aninate câte ceva de—ale îmbrăcămintei. în rest, nimic.

În camera ciobanilor, nici o deosebire, numai că erau trei paturi, pentru că şi ei erau tot trei la număr.

După ce Antonel a făcut cunoştinţă cu tot interiorul colibei, se adresă bătrânului, zicând:

—Eu unde am să mă culc, tată Sofronie ?

—Îţi fac eu un pătuc la căpătâiul meu şi acolo ai să dormi.

—Dar rogojină de unde iei ?

—Nu—ţi face tu griji de asta, că poţi dormi şi fără rogojină.

—Dar mai întâi de toate mi—e foame, dacă vrei să ştii matale !

—Un pic de răbdare, Antonele tată, că, uite, ciobanii au şi sosit. Mai întâi vom mulge oile şi apoi vom sta la masă. Dar să ştii că la noi nimeni nu mănâncă aşa când îi vine, ci numai la oră fixă şi cu toţi odată. Şi nimeni nu face ce vrea aşa la întâmplare, ci face ceea ce trebuie şi din porunca celui mai mare.

—Şi cine e mai mare, tată Sofronie ?

—Cel mai mare este părintele stareţ. El răspunde de tot rostul sfintei mănăstiri.
—Şi e mare, mare de tot, cât casa ?
—Nu e mare cât casa, ci el are răspunderea cea mai mare, aşa cum are un tată răspundere faţă de copiii lui —şi când copiii ascultă de tatăl lor, toţi din casa aceea o duc bine şi sunt fericiţi, lată, noi toţi din sfânta mănăstire ascultăm de tatăl nostru, părintele stareţ, şi orice facem, facem că aşa ni se porunceşte. Fiecare dintre noi ştim ce avem de făcut şi aceasta se numeşte „ascultare". Şi să mai ştii că la noi nu se vorbeşte mult, ci se face treabă şi rugăciune.
—Dar când nu poţi face treabă, te bate cineva cu băţul ?
—Nu, copilaşule, nu. In primul rând, la noi nu sunt treburi care nu se pot face şi nici atâtea ca să covârşească pe cineva. Dar ştii ce ? Hai să lăsăm astea şi să mergem să mulgem oile. Tu ai să îndemni oile să intre pe rând la strungă. E un lucru ce—l poţi face şi tu.

După aceasta au mers în ocol, unde intrase turma, iar păstorii se pregăteau să înceapă mulsul, dar când au dat cu ochii de copil, au rămas uimiţi şi au întrebat pe părintele Sofronie:
—Ce—i cu copilul acesta, părinte ?
—Este orfan şi a venit aici ca să fie sub ocrotire. Şi apoi se adresă către el: Vai, mititelule !
—Cum ţi—e numele băieţelule ?
—„Antonel", răspunde copilul.
—Bravo ! Ai nume frumos. Să fii cuminte şi Dumnezeu să te facă mare şi să—ţi dea înţelepciune. Haide acum să începem treaba şi să—i dăm zor, să nu ne prindă întunericul.

Şi s—au aşezat pe scăunele fiecare la câte o portiţă. Antonel, cu o nuieluşă în mână, îndruma oile să intre prin strungă la fiecare dintre ei. Copilul uitase de foame şi nici frigul care se lăsa o dată cu venirea serii nu—l simţea, pentru că nu stătea locului, ci se mişca de colo, colo printre oi. Era o treabă uşoară şi chiar îi plăcea. Acasă la tata Sandu, în fiecare zi mergea şi mângâia oile, că ele sunt blânde şi nu fac nimănui vreun rău.

După ce operaţia aceasta a fost terminată şi s—a dat cheag la lapte pentru a se face brânză, s—au spălat, au făcut rugăciunea şi s—au aşezat la masă. Şi au avut ei a mânca ciorbă de cartofi şi ceapă coaptă la saramură. La urmă, iarăşi au făcut o rugăciune de mulţumire şi apoi au stat cu toţii de vorbă, ca la un ceas, timp în care au făcut o cunoştinţă mai intimă cu noul venit şi se minunau de întâmplarea aceasta şi ziceau:
—Bine ar fi băieţelului acesta să rămână în mănăstire.

Şi copilul, care nu ştia ce înseamnă „mănăstire", sări cu vorba:
—Eu nu vreau la mănăstire. Vreau să fiu aici la stână.

Şi până să prindă ei a da răspuns, copilul continuă:
—Dar de ce la masă nu am mâncat lapte şi brânză ?
—Pentru că suntem în post. Tu nu ştii ce e ăla „post" ? Nu te—a învăţat mama ta ?

Şi copilul răspunse:
—Mama Asprinca îmi dădea dimineaţa niţel lapte şi tocmai seara un pic de brânză. Nu mă săturam, dar tăceam ca avea o nuia tare !
—Lasă astea toate, Antonele tată, şi iart—o şi pe mama Asprinca. Mâine, poimâine te vei face mare şi—ţi vei da seama că toate acestea au fost spre binele tău.
—Şi acum, poftim fiecare la camera lui.
—Dar cu oile cine stă ? — mai întrebă copilul.
—Avem destui câini destoinici şi ei păzesc când noi ne odihnim.

Când au intrat în cameră, Antonel a văzut că tata Sofronie îi improvizase un pătuc. Pe nişte lăzi aşezase câteva blăni de oaie şi în loc de plapumă, o dulamă groasă îmblănită, iar la căpătâi tot o blană de oaie, împăturită.

Tare s—a mai bucurat mititelul că de acum nu va mai simţi frigul şi va dormi şi el pe pat, supravegheat de privirile calde şi pline de iubire ale părintelui Sofronie. Până să se culce, bătrânul întrebă:
—Tu ştii vreo rugăciune ?
—Da, ştiu: „Înger, îngeraşul meu". M—a învăţat mama Măria şi am şi o iconiţă, tot ea mi—a dat—o. Ia s—o vezi!

Şi repede scoase Abecedarul şi arătă bătrânului iconiţa cu Maica Domnului.

Tata Sofronie se închină, sărută iconiţa şi apoi zise:

—Bravo! Să ai credinţă şi nădejde la Maica Domnului ca să prosperi în viaţă şi să—ţi mântuieşti sufletul. Şi să ştii că numai Ea te—a păzit şi te—a îndrumat să vii aici. Şi acum, zii rugăciunea pe care o ştii şi treci la culcare, că de mâine începem programul de treabă, de rugăciune şi Abecedarul.

De frica câinilor, Antonel s-a urcat într-un copac, dar părintele Sofronie l-a salvat

52

14. VIAŢA LA STÂNĂ

A doua zi, de cum s—a luminat de ziuă, păstorii se şi aflau la treburile lor. Tata Sofronie a cârpit hainele lui Antonel şi de acum tăia caşul, îi dădea sare şi aşeza bucăţile de caş în putină. Pe Antonel l—a lăsat să se odihnească cât va fi nevoie, că destul nu dormise în noaptea trecută şi apoi, el este copil. Copiii trebuie să doarmă mai mult, oamenii adulţi mai puţin şi călugării şi mai puţin.

Începând cu data de 21 noiembrie 1932, Antonel al nostru îşi aşeză piatra de temelie pentru noua lui viaţă. Sub supravegherea părintelui Sofronie, el învăţă să citească şi să socotească mai abitir decât la şcoală. De acum copilul intrase într—un program de lucru pe care şi—l respecta întocmai. A învăţat rugăciunea „Tatăl Nostru" şi „Doamne, Doamne, Ceresc Tată". Mătura prin colibă — că nu—i lucru greu a da cu mătura. Iar seara nu se culca până nu citea în cartea ce se numeşte „Psaltirea" şi pe care începuse a o îndrăgi.

Aici la stână, tata Sofronie îi făcea baie lui Antonel în albia în care de obicei spălau rufele. Şi uite aşa, de la o zi la alta, copilul creştea şi se întărea cu priceperea şi ascultarea. Era cuminte şi frumuşel la chip. Toţi îl iubeau, că era ascultător, vrednic şi drăgălaş. Dar, las—că şi el îi iubea şi ştia să se lipească de inima lor.

Între timp, iarna a venit în toate drepturile ei. Turma de oi nu a mai ieşit din ocol şi era hrănită cu fân pregătit din belşug încă din timpul verii. O fântână cu apă bună se afla lângă colibă, iar nivelul apei era numai la un metru de Ia suprafaţa pământului.

Băiatul mai observă că pe meleagurile acestea, din loc în loc, sunt nişte lacuri care îşi au izvoarele lor şi în care se află peşte. într—una din zile, mai precis în data de 5 decembrie 1932, tata Sofronie luă copilul şi merse la lacul cel mai apropiat, făcu o copcă şi apoi cu nişte scule pe care le avea la stână a prins câţiva peşti destui de mari. Antonel se minună de toate acestea şi întrebă:

—Tată Sofronie, ce facem cu peştele ăsta, îl aruncăm în fântână ca să trăiască acolo la noi ?

—Nu—l aruncăm în fântână, că aici în lac poate trăi bine peştele, dar l—am prins ca să facem mâine o ciorbă de peşte cu borş.

—Păi s—a terminat postul ?

Părintele Sofronie îl învață pe Antonel rugăciuni și alfabetul, ca să poată citi

62

—Nu, dar mâine este ziua Sfântului Ierarh Nicolae şi Biserica noastră a îngăduit ca să se mănânce peşte.

—Tată Sofronie, noi acum suntem în Rai ? La întrebarea aceasta bătrânul zâmbi şi răspunse:

—Antonele tată, Raiul, despre care ţi—am povestit seară, este pregătit de Tata Dumnezeu sus în Cer. Aici ne aflăm pe pământul binecuvântat de El şi noi, oamenii, dacă muncim cu dragoste şi ne ajutăm unii

pe alţii, Bunul şi Atotputernicul Dumnezeu ne va duce acolo sus, unde vom trăi fericiţi şi nu vom mai muri niciodată.

Eu am zis că aici este Raiul, pentru că e tare frumos şi bine. Azi—dimineaţă am văzut căprioare şi iepuraşi. Şi pomii sunt aşa de frumoşi că sunt încărcaţi de zăpadă ! Dar la vară va fi şi mai frumos, când câmpul va fi plin de iarbă verde şi flori şi pădurea se va îmbrăca cu frunză.

—Da, aşa este. Toate sunt bune şi minunate, aşa le—a întocmit Tata Dumnezeu şi ni le—a dat nouă oamenilor ca să ne folosim şi să ne bucurăm de ele. De aceea, nouă ni se cuvine să—I mulţumim şi să ascultăm de El.

Şi aşa, viaţa de la stână se scurgea în linişte şi bună înţelegere. În fiecare duminică şi în alte sărbători din timpul săptămânii, câte doi dintre părinţii de la stână mergeau cu rândul la Sfânta Mănăstire şi participau la dumnezeiasca slujbă. De Crăciun a fost luat şi Antonel la Sfânta Mănăstire Căldăruşani, unde a fost spovedit şi împărtăşit împreună cu tot soborul de călugări. Tare s—a minunat copilul de tot ceea ce a văzut aici şi nu contenea a—l întreba şi a—l ispiti pe tata Sofronie: „De ce e biserica aşa de mare, de ce a fost făcută în mijlocul lacului şi la margine de pădure, de ce sunt aşa de mulţi călugări, de ce sunt atâtea case împrejurul bisericii, şi altele. Bătrânul îi răspundea

Viata la *stână... Antonel mângâind oile*

cu multă bunăvoinţă şi se bucura în sinea lui că Antonel prezintă interes şi dragoste pentru viaţa monahală.

La sfârşit, preacuviosul arhimandrit Silvan, stareţul Mănăstirii, l—a chemat la dânsul, l—a binecuvântat şi i—a oferit un cadou. Cadoul consta dintr—un set de îmbrăcăminte şi încălţăminte potrivite pentru vârsta lui.

De altfel, părintele stareţ fusese înştiinţat de prezenţa lui Antonel la stână şi s—a bucurat, zicând: „Dumnezeu să—l binecuvânteze şi să—i dea duh de dragoste ca să rămână în mănăstire.

Un copil ca acesta, orfan de părinţi, se cade a fi în sarcina Bisericii de a—l educa şi a—l creşte

duhovniceşte".

Când s—au întors la stână, copilul mai întrebă:

—Tată Sofronie, de ce nu am dus turma de oi acolo la mănăstire, că am văzut multe pătule şi mai erau şi alte animale ?

—Când Sfânta Mănăstire avea oi mai puţine, arunci toată iarna turma de oi acolo şedea, dar acum oile s—au înmulţit şi nu mai e loc şi e vorba să se construiască nişte staule mai mari şi atunci nu vom mai sta aici decât de primăvara până vine iarăşi zăpada. în noaptea trecută tu ai auzit câinii lătrând ?

—I—am auzit şi am văzut că aţi ieşit cu toţii afară. Ce s—a întâmplat ?

—Când şi când mai încearcă lupii să fure vreo oaie, dar câinii noştri, care sunt vreo opt la număr şi care sunt foarte destoinici, îi hârjonesc într—atâta şi—i pun pe fugă, încât le piere pofta de a se mai apropia de stână.

—Ce bine ar fi, tată Sofronie, să ducem turma de oi la mănăstire, că acolo vor fi ferite de lupi, că, după cum mi—ai spus, ei nu ştiu să înoate şi se feresc de apă.

Antonel este dus pentru prima dată la Mănăstirea Căldăruşani, unde ia legătura cu părintele stareţ

66

Antonel este dus pentru prima dată la Mănăstirea Căldăruşani, unde ia legătura cu părintele stareţ

La vorbele astea, bătrânul observă cu satisfacţie că Antonel este grijuliu de fel şi are spirit de dragoste pentru turma de oi, care de altfel aceasta constituie una din averile principale ale sfintei mănăstiri şi—n

acelaşi timp copilul nu mai are teamă de mănăstire aşa cum avea la început — ba chiar şi—a manifestat dorinţa că ar vrea să trăiască acolo în mijlocul obştei. Nu—i vorbă că şi aici ei se simt destul de bine. Nu le lipseşte nimic. Lemne de foc au berechet, că doar sunt la margine de codru. De—ale gurii, de asemenea, nu au de ce să se plângă deoarece mănăstirea se află la 5—6 kilometri depărtare şi de două ori pe săptămână vine de acolo o căruţă ca să ia putinile cu brânză şi totodată le aduce şi ce le—ar fi de trebuinţă pentru hrană.

Cu fiecare zi ce trece, şi turma de oi se înmulţeşte, că mieluşeii apar peste noapte precum ciupercile după ploaie.

Antonel al nostru a ajuns să citească în Psaltire şi în Ceaslov — e drept, mai cu greutate, dar, oricum, cu Abecedarul nu mai are ce face, că tata Sofronie l—a silit să ajungă cu cititul şi socotitul la nivelul cunoştinţelor celor din clasa a doua. Nu—i vorbă că şi copilul este înzestrat de Providenţă cu multă isteţime şi precocitate.

Azi aşa, mâine aşa, zilele trec şi Antonel s—a înfiripat de—a binelea, încât ai putea zice că se afla acolo de când e el pe lume.

Curând după acestea a venit primăvara cu tot farmecul ei. Turma de oi a fost scoasă la păscut şi din când în când merge şi Antonel cu oile la păşune şi, odată cu ajutorul ce—l poate da celorlalţi, face cunoştinţă cu împrejurimile şi cu atâtea minunăţii ce i le poate oferi natura mamă. În fiecare zi aude de la părinţii păstori şi de la tata Sofronie lucruri minunate, îmbogăţindu—şi astfel cunoştintele, încât toţi se miră şi se bucură pentru el. Desigur, toate acestea sunt daruri de la Dumnezeu, iar dragostea şi desăvârşita lui ascultare a făcut să se ducă vestea despre el în toată mănăstirea.

Părintele stareţ se bucură nespus în inima sa când aude vorbindu—se aşa despre acest copil şi se roagă, zicând: „Doamne Dumnezeule, cu milostivirea Ta cea nemăsurată revarsă—Ţi darurile Tale bogate asupra acestui prunc şi—l desăvârşeşte pe el!"

În luna noiembrie a anului 1933, Antonel a împlinit anul de când a venit la stână şi se cunoaşte că a mai crescut cu statul. A învăţat Crezul pe de rost şi chiar Psalmul 50 „Miluieste—mă Dumnezeule" şi de acum el pune întrebări lui baci Sofronie despre unele chestiuni din cele citite în cărţi şi pe care el, ca un copil, nu le poate înţelege.

Şi uite aşa, Antonel al nostru de la o zi la alta prosperă cu mintea şi cu darul înaintea tuturor şi este iubit de toţi. Nu mai este el acela bătut, oropsit, alungat, muşcat de câini, flămând şi pribeag, fără un locşor unde să—şi plece capul — toate acestea s—au dus de parcă n—au fost altceva decât nişte vise urâte.

Între timp, secretariatul sfintei mănăstiri a trimis o scrisoare la comuna Dumbrava, în componenţa căreia se află şi satul Zănoaga, pentru a—i înştiinţa despre existenţa lui Antonel aici la mănăstire şi să trimită tot prin poştă certificatul lui de naştere, dar neprimind răspuns, situaţia a rămas tot ca la început — confuză...

15. ÎN MĂNĂSTIRE

Lunile, vremile şi anii au trecut că acestea nimeni nu le—a putut opri vreodată. Viaţa în marea Lavră a Căldăruşanilor se bucură de pace şi linişte, în deplină ascultare şi desăvârşită armonie. Din când în când, câte un călugăr încărcat de ani coboară în mormânt, iar alţii tineri calcă pragul mănăstirii, venind din valul lumii ca să îmbrăţişeze viaţa de ascultare şi de rugăciune a călugăriei.

Suntem de acum în anul 1940 — Antonel a împlinit vârsta de 15 ani — e înalt şi drept de statură, părul castaniu, ochii căprui, cu blândeţe în priviri, mersul îi e maiestuos şi măsurat — cu faţa smeadă, cuvioasă şi puţin plecată. Fire îngândurată şi contemplativă. Pe când era copil, vorbea de parcă—i tăia gura—n săbii, dar acum, spre anii maturităţii, a devenit foarte tăcut, vorbeşte puţin şi numai când este întrebat.

După un an de la aceasta, a început războiul cu toate ororile Iui. Sfânta Mănăstire, fiind departe de obiectivele industriale şi de căile de comunicaţii, a fost ferită de bombardamentele aeriene şi de consecinţele luptelor terestre, astfel că viaţa şi ascultarea în mănăstire şi—a văzut de rostul şi mersul său normal.

Aici, pentru edificare, facem loc unei mici paranteze: Am zis că viaţa şi ascultarea şi—a avut mersul normal, dar această perioadă de timp, liniştită, prin voia şi îngăduinţa Atotputernicului Dumnezeu, a fost urmată de două mari calamităţi: cutremurul din noiembrie 1940, care a avut grele urmări pentru biserică şi clădirile ei şi apoi culminată cu un incendiu care a mistuit aproape toată această sfântă cetate. Mănăstirea a rezistat totuşi în faţa acestor necazuri, iar dezastrul produs a trebuit să fie grabnic înlăturat, lucru ce s—a putut face prin purtarea de grijă a Preafericitului Părinte Patriarh Iustinian Marina.

Şi să revenim la cele de mai înainte:

Între timp, Antonel a fost luat de la stâna de oi, adus în mănăstire şi dat în grija unui monah bătrân cu numele Atanasie. Părintele stareţ l—a îmbrăcat în rasă neagră şi apoi „fratele Anton", aşa după cum este numit de acum încolo, a fost trecut în rânduiala paracliseriei, unde munceşte în tăcere, smerenie şi dragoste.

N—a trecut mult şi curând a învăţat muzica bisericească cu notele psaltice, pentru că, aşa după cum am mai spus, el este înzestrat cu o inteligenţă nativă şi pe deasupra are si o scriere frumoasă si ordonată.

16. BULETINUL DE IDENTITATE

Într—una din zile a acestor vremuri, mai precis în 20 iulie 1943, la sfânta mănăstire vine un plutonier de jandarmi şi cere să vorbească cu părintele stareţ. Aflându—se în faţa bătrânului, jandarmul zice:

—Preacuvioase părinte, aveţi aici un tânăr cu numele Dobrin Anton ?

—Da, avem. Ce doriţi să ştiţi despre el ?

—Păi, tânărul acesta a împlinit vârsta de 18 ani şi trebuie să—i întocmim buletin de identitate.

—Să nu fie cu supărare, domnule şef, dar de unde ştiţi despre acesta că se numeşte aşa şi că de acum are vârsta de 18 ani ?

—Din corespondenţa primită de la primăria din comuna sa natală, care totodată ne—a trimis şi actul său de naştere — propriu—zis, actul de înfiere, pentru ca să—l luăm în evidenţă.

—Aa, da (făcu bătrânul). Acum pricep. Să ştiţi, domnule şef, că de altfel noi am anunţat printr—o scrisoare — primăria din comuna Dumbrava — despre existenta acestui tânăr aici la noi, dar până acum nu ne—a trimis nici un răspuns !

—În schimb, ne—a înştiinţat pe noi (completă plutonierul).

Între timp, părintele stareţ a trimis pe unul dintre ucenicii săi ca să—l aducă pe Antonel. Acesta, când veni, mai întâi sărută mâna stareţului, cerându—i blagoslovenie, apoi salută pe jandarm,— privind la el cu sfială şi zicând:

—Să trăiţi, domnule şef!

—Şi dumneata, părintele! — răspunse jandarmul şi continuă:

—Să nu—ţi fie teamă, pentru că am venit doar să te anunţ ca mâine dimineaţă la ora opt să fii la primăria din Moara Vlăsiei, ca să—ţi întocmim actul de identitate.

+ +

După întocmirea acestui document, Antonel a început a se îngrijora şi a zice în sinea lui: „Iată că de acum nu mai sunt copil, nu mai sunt — după cum credeam — o fiinţă uitată sau pierdută, pentru că se ştie totul despre mine şi ce rosturi am pe lume. Şi de nu se va termina războiul mai curând, hotărât lucru că mă vor lua în armată şi mă vor duce pe front, unde voi muri şi astfel se va termina eu viaţa mea şi cu toate dorinţele mele”.

Într—una din zilele acelea, bătrânul Atanasie se duse la părintele stareţ şi—l rugă să—l călugărească pe Anton, zicând:

—Preacuvioase părinte, socotesc după mintea mea asta slabă că s—ar cuveni pentru fratele Anton să fie primit în rânduiala călugăriei. Ştiţi — mai zise bătrânul — în lume nu are pe nimeni, aici s—a dovedit a fi loial vieţii mănăstireşti — e drept că este încă tânăr. Dar am avut atâtea cazuri când alţii au fost călugăriţi chiar de la vârsta de 14 ani, dar pentru el care—i aici de mic copil şi—i supus în toate şi munceşte cu dăruire, oare nu ar fi drept acest lucru ?

Şi stareţul răspunse:

—Da, părinte Atanasie, suntem de acord, cunoaştem osteneala fratelui Anton. Nu l—am călugărit până acum, deoarece situaţia lui socială nu era elucidată. De altfel, peste timp, noi am înştiinţat primăria din satul lui şi primăria din comuna Moara, de care ţinem din punct de vedere social—teritorial, ca să se ştie că acest copil nu este pierdut şi se află aici. Şi acum, pentru că are şi el un act oficial de existenţă în lume şi este luat în evidenţă de către organele civile, să pregătiţi toate ca să—l facem călugăr.

17. TÂNĂRUL CĂLUGĂR

În ziua de 15 august 1943, de praznicul Sfintei Mării, Antonel al nostru este purtat sub mantie, răstignit în faţa Sfântului Altar şi ispitit de către bătrânul stareţ după toată pravila şi canoanele mănăstireşti, în urma cărora a fost îmbrăcat în mantia monahală şi a primit numele de „Antonie", după numele Sfântului Antonie Cel Mare. De

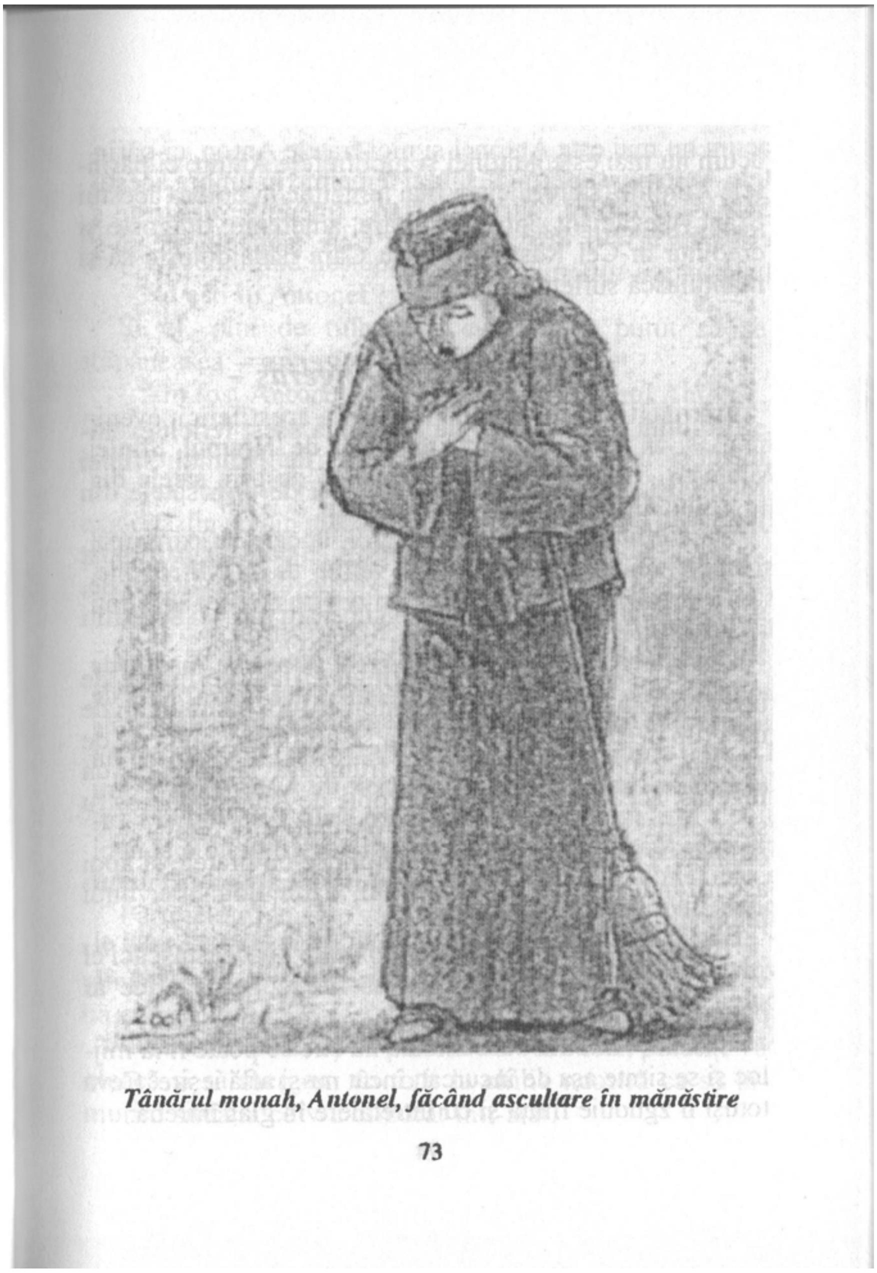

Tânărul monah, Antonel, făcând ascultare în mănăstire

acum nu mai este Antonel şi nici fratele Anton, ci părintele Antonie, statornicit şi mai temeinic în umbra

acestui Sfânt Aşezământ, întru ascultare, smerenie, dragoste şi credinţa în Cel Răstignit, întru Care nădăjduieşte să—şi mântuiască sufletul său.

18. O FETIŢĂ CA UN ÎNGERAŞ

Au mai trecut încă două luni de la acest fericit eveniment şi în ziua de 26 octombrie, de Hramul Sfintei Mănăstiri, au venit mulţi credincioşi de prin satele din jur şi din alte localităţi mai depărtate.

După oficierea Sfintei Liturghii, la care au participat şi înalte oficialităţi bisericeşti venite de la Mitropolie, s—a făcut parastas pentru ctitori şi pentru toţi cei adormiţi în Domnul şi odihnesc în acest Sfânt Ostrov.

Când s—au sfârşit toate, părintele Atanasie însoţit de ucenicul său, tânărul monah Antonie, fură întâmpinaţi de un grup de femei. între acestea se afla şi o copilă ca de 15 ani, crudă, nevinovată şi frumoasă la chip ca un îngeraş: aceasta, sfioasă, se apropie de Antonie al nostru şi o clipă privindu—l în faţă, pe dată i se muiară picioarele, căzu în genunchi, îl cuprinse cu braţele şi apoi ascunzându—şi faţa în mantia lui, dădu frâu liber unui plâns învolburat şi sfâşietor,

Bătrânul Atanasie privi cu tulburare la aceasta, căci el voia ca Antonie, copilul său, să fie scutit de orice ar putea să—i aducă sminteală.

Tânărul Antonie deocamdată nu ştie ce poate fi la mijloc şi se simte aşa de încurcat, încât nu—şi află ieşire. Ceva totuşi îi zguduie fiinţa şi cu întretăiere în glas întrebă:

—Cine eşti tu şi ce doreşti de la mine ? La întrebarea aceasta, fata îşi ridică privirile sale pline de lacrimi şi printre suspine zise şi ea cu glasul încet şi tremurând nestăpânit:

—Nu eşti tu Antonel ?

Şi el, plin de tulburare, cu greu a putut să se stăpânească:

—Am fost Antonel, dar acum sunt monahul Antonie. Dar spune—mi odată, cine eşti ? — mai zise el, în timp ce o cuprinse de umeri şi o ajută să se ridice.

Şi ea, în loc să răspundă, îşi afundă faţa la pieptul lui şi explodă din nou în plâns. Antonie, fiind cu sufletul în cumpănă şi tulburat la culme, se adresă celorlalte femei care erau împreună cu fata şi care şi ele plângeau disperate:

—De unde sunteţi şi ce sunt toate acestea ?

Ele, ştergându—şi lacrimile cu batista, au răspuns zicând:

—Suntem din Zănoaga — dacă aţi auzit de satul ăsta —i ea este !...

—Ilenuţa ! — completă el cu glas plin de emoţie şi tresărind. Tu eşti surioara mea !

Îndată o cuprinse cu braţele şi începu şi el să plângă de parcă i se sfâşia inima.

Părintele Atanasie, văzându—i îmbrăţişaţi şi plângând ca nişte copii, plin de nedumerire, veni lângă ei şi, punându—şi mâna dreaptă pe spatele lui Antonie, îl întrebă compătimitor:

—Ce este, fiule, ce se petrece cu voi ? Hai, potoliţi—vă oleacă şi să mergem eu toţii la chilia noastră ca să lămurim situaţia ce v—a tulburat într—atât.

În timpul ăsta, lume multă, ce venise la praznic, s—a strâns în jurul lor şi privea la ei întrebându—se unii pe alţii: „Ce este ? De ce plânge călugărelul şi fetiţa aceasta ? Nu cumva sunt fraţi şi nu s—au mai văzut de mult ?"

Deodată, un monah bătrân, care văzuse de pe treptele scarii din faţa Bisericii pe Antonie îmbrăţişat cu o fată şi plângând amândoi, înţelese pricina acestora şi—şi făcu loc printre mulţime şi veni lângă ei. Era părintele Sofronie, care l—a crescut pe Antonel şi l—a educat cum se cuvine acolo, la stâna de oi, timp de 10 ani şi pe dată îi îmbrăţişă pe amândoi, zicând:

—Dumnezeu să vă binecuvinteze, dragii mei.

Şi apoi către, fată, care acum îşi arăta faţa—i scăldată—n lacrimi:

—Sunt încredinţat că tu eşti Ilenuţa, surioara părintelui Antonie!

Ea încuviinţă doar mişcând din cap, căci nu putea vorbi, graiul îi era încărcat de sughiţuri dese.

Acum, bătrânul Atanasie înţelese şi nu prea. Îl ştia pe Antonie singur pe lume şi iată că totuşi are o

surioară. Şi iarăşi îi îndemnă să meargă la chilie. Ajunşi în casa călugărilor noştri, s—au aşezat pe scaune şi acum zarva s—a mai potolit. Erau patru femei, Ilenuţa, bătrânii Sofronie cu Atanasie şi Antonie. Tânărul călugăr ceru voie părintelui său ca să vorbească şi după ce primi binecuvântarea, începu să întrebe pe Ilenuţa:

—Spune, surioara mea, ce s—a mai întâmplat în urma izgonirii mele de acasă ? Cu tine ce s—a mai petrecut ?

Şi ea mai întâi slobozi un suspin adânc şi apoi a început a—şi depăna printre sughiţuri de plâns istorisirea vieţii sale.

Întâlnirea lui Antonel cu sora lui Ilenuţa

76

19. ILENUŢA —POVESTEŞTE

Îmi amintesc aşa, ca prin vis, despre tine, iubite frăţior. Eram prea mică pe—atunci — că după plecarea ta, eu am rămas cu mama Asprinca şi ea, neputând să facă faţă treburilor, a vândut calul şi una din vaci şi la numai patru luni după moartea lui tata Sandu, s—a măritat cu un altul din Trestieni, Grigore îi e numele. Şi ăsta şedea aşa, ca pe mărăcini. Muncea el, dar ca pentru altul. Nu avea tragere de inimă. Mai târziu am înţeles că el ar fi voit să ne mutăm la Trestieni, că acolo îşi avea rostul — or, mama Asprinca nu prea ar fi vrut să părăsească ograda din Zănoaga, că poate n—ai uitat, frăţioare, ce rost bun

ne—au lăsat nouă părinţii! Şi ca la un an de la plecarea ta, mama Asprinca a născut o fetiţă şi de acum tata Grigore trebuia să muncească şi mai mult. Ţin minte că era iarnă atunci şi eram pusă să legăn fetiţa toată ziua — ba chiar şi noaptea, că era un copil plângăreţ şi eu nu mai puteam şi când mă fura somnul, mă şi pomeneam cu o lovitură de picior. Mama Asprinca mă lovea unde nimerea şi mă ocăra cu vorbe urâte. Eu nu aveam pe—atunci decât cinci—şase ani. Şi după aceea a venit vremea şi m—au dat la şcoală. Şapte clase am învăţat şi—n toată vremea asta tare greu mi—a fost, că nu eram lăsată să—mi pregătesc lecţiile, ci eram pusă la treabă. Când voiam să scriu sau să învăţ, după ce se culcau ei, striga la mine: „Stinge lampa, afurisito, că nu cumperi tu gazul !"

Şi uite aşa, vremea a trecut, Mioara — că aşa o chema pe fetiţa mamei Asprinca — s—a făcut mare, ea este acum în clasa a treia. Eu am terminat şcoala în vara trecută şi de atunci mama Asprinca şi tata Grigore se ostenesc de zor să mă dea după un băiat, tot din Trestieni, şi mie mi—e frică, nu am decât 15 ani şi el e cu armata făcută. Uite, dumnealor (mai zise fata arătând către femeile ce erau de faţă) sunt vecine cu casa noastră, ele mi—au spus că eu sunt născută din alţi părinţi şi de aceea mama Asprinca nu mă iubeşte deloc şi mă asupreşte. Şi acum iată ce vrea să facă: să mă înstrăineze ca să scape de mine, pentru că, după lege, numai eu aş fi îndreptăţită să moştenesc toată averea şi tot rostul lăsat de părinţii mei buni. Vă rog să mă credeţi (se adresă ea tuturor celor ce o ascultau) că, de când am aflat că ei vor să mă arunce din casa părintească, zilnic mă furişez şi merg la mormintele părinţilor, aprind lumânări şi tămâie şi plâng acolo disperată. Vin femeile acestea, că sunt credincioase şi bune la suflet, şi mă ridică de—acolo, mângâindu—mă, sărutându—mă şi spunându—mi: „Linişteşte—te tu, Ilenuţa, fetiţa mamii, că nu eşti chiar singurică pe pământ, mai ai un frăţior pe care l—a izgonit căpcăuna aia de Asprinca. Nu ştim unde se află acum şi nici ce s—a făcut cu el. A dispărut de—acasă încă de când abia începuse şcoala. Atunci, Asprinca a dat vorbă—n sat şi s—a arătat a fi grijulie şi alarmată de aceasta, dar se înţelege că a făcut—o cu destulă prefăcătorie, că doar cine nu ştie cât este ea de haină la suflet ?! Şi într—o duminică, mai precis, cu două săptămâni în urmă, eram la Biserică şi ascultam sfânta slujbă, că de altfel foarte rar reuşesc să merg la Sfânta Biserică —mama Asprinca nu se împacă deloc cu astea. Şi—n ziua ceea părintele, după ce şi—a terminat predica, văzându—mă că eram tot aşa cu faţa plină de lacrimi ca acum, zice în auzul tuturor: „Fraţilor, am fost mai deunăzi cu nişte treburi de—ale Bisericii pe la primărie şi acolo, printre altele, îmi spune unul din vicepreşedinţi: „Părinte, sfinţia voastră — sunteţi de mult în parohia aceasta — aţi cunoscut oare pe familia Dobrin ?" — „Da", am zis eu. — „Ştiţi că ei au avut un copil înfiat ?" — „Da, ştiu, dar nu se mai ştie ce s—a făcut cu el."— „Ei bine, aflaţi că acest băieţel este acum la Mănăstirea Caldăruşani !" — „Cum de ştiţi acest lucru ?" — am mai zis eu. — „Păi, aici la primărie trebuie să se ştie toate. S—a primit mai de mult o scrisoare de—acolo prin care ne—a înştiinţat despre acest copil că se află sub proteguirea Sfintei Mănăstiri Caldăruşani".

„Şi iată, iubiţii mei, să ne bucurăm că din satul nostru avem în mănăstire un suflet de om care se roagă pentru noi". Cu acestea preotul nostru şi—a încheiat predica sa.

Şi Ilenuţa continuă: Imediat după aceea m—a cuprins o jale amară pentru starea în care mă aflam şi—mi făceam planuri cum să fac să pot veni aici şi să te găsesc, iubitul meu frăţior (şi deodată Ilenuţa nu a mai putut a se stăpâni şi, plecându—şi capul în poala mantiei lui Antonel, plânse mult înăbuşit, în timp ce el o mângâie şi îi udă cu lacrimile lui calde creştetul capului ei). Şi apoi ea se ridică şi continuă a vorbi:

Şi pe când mergeam de Ia Biserică spre casă, femeile acestea îmi zic: „Ilenuţa mamă, vrei să mergi de Sfântul Dumitru la Caldăruşani? Atunci e Hramul Sfintei Mănăstiri şi poate—l găsim pe Antonel, fratele tău, după cum ne—a spus părintele". — „Desigur — am zis eu —, dar cum să fac, că mama Asprinca ?..." — „Vom vorbi noi cu ea şi n—o vom slăbi până ce va zice: „Da" — „E greu acest lucru. E chiar imposibil" — am mai zis, pentru că ştiam că e imposibil.

—Şi până la urmă te—a lăsat ? — interveni Antonel.

—Nu. Nici vorbă. Ba ea chiar nu ştie nimic despre mine că am plecat de—acasă.

—Vai! (ziseră cu toţii) că nici femeile ce veniseră cu ea nu ştiau despre aceasta, ci erau încredinţate că până la urmă Ilenuţa a reuşit să capete învoire de la mama ei vitregă.

—Păi, să vedeţi — continuă ea —, cu câteva zile înainte de asta, mama Asprinca m—a pus la treabă mai ceva ca—ntotdeauna. M—a pus de—am văruit toată casa pe—afară, am şters geamurile, am scuturat şi am aşezat totul prin casă şi am măturat toată ograda şi curtea. Ce să vă spun, eram moartă de obosită. Ieri dimineaţa, când credeam că am terminat cu totul şi de acum am să mă pot odihni, văd că mă pune să

pregătesc şi să frământ nişte făină, că, zicea ea: „Mâine e Sfântul Dumitru şi se cade să avem şi noi la masă un cozonac, nişte gogoşi, o friptură de pasăre...". Dar eu „nu pricepeam şi nici nu puteam crede că mama Asprinca să se fi schimbat aşa deodată, că numi aduc aminte să mai fi făcut şi altădată o aşa pregătire. Dar ce credeţi ? Toată zarva şi pregătirea era pentru mine. Da, pentru mine, că astăzi urma să vină băiatul acela din Trestieni cu părinţii lui şi să mă ia doar aşa, Ia înţelegere. Iar nunta, când se va putea. De unde credeţi că am ştiut toate astea ? Chiar de la ei, că aseară, pe când eram cum nu se poate de obosită, mă aflam în camera mea, care altădată a fost camera ta, iubite frăţior (mai zise ea adresându—se către Antonie). Şi ei crezând că de acum dorm, i—am auzit vorbind şi punând la cale înstrăinarea mea din casa părintească doar aşa, cu logodnă. Cum am auzit toate acestea ? Foarte bine, că atunci când am şters geamurile, *ferestruţa* dintre camera mea şi a lor a rămas puţin deschisă şi ei, făcându—şi planul lor pentru mine, i—am auzit şi m—am pus în gardă şi, de grijă şi de frică, n—am dormit toată noaptea. Şi să zic aşa, cam pe Ia ora trei m—am furişat şi am plecat la dânsa (şi—n acest timp arătă pe una din acele femei), care tocmai înhăma calul la căruţă ca să vină aici împreună cu toatele, aşa după cum le—a fost vorba mai înainte. Când m—au văzut, s—au bucurat şi au zis: „Cum de te—a lăsat Asprinca să mergi, că atunci când am rugat—o noi, puţin a lipsit să ne ia la bătaie". Şi eu le—am făcut semn să vorbească încet şi să plecăm cât mai repede şi fără zgomot. Şi am călătorit în tăcere — că de altfel, când se lumina de ziuă, noi deja merseserăm aproape jumătate din drum.

Aici la Sfânta Mănăstire nu ne—a fost greu să vă aflăm, că am întrebat pe un călugăr şi el ne—a arătat cine este cel căutat de noi.

Şi iată, prea cuvioşilor părinţi şi iubite frăţior, aceasta a fost pe scurt povestea vieţii mele până în clipa de faţă. De acum nu ştiu ce am să mă fac. Sunt, cum s—ar zice, „în aer", fără nici un căpătâi, da, sunt fără căpătâi, că acasă nu e cu putinţă să mă întorc, pentru că numai eu ştiu că, din nefericire, aşa este: „Nu e cu putinţă să mă mai întorc acasă !"

20. SE PUNE CEVA LA CALE

La sfârşit, toţi cei de faţă rămaseră cu sufletul zbuciumat de cele ce auziră şi priveau unul spre altul, de parcă erau puşi în cumpănă. Nu ştiau ce hotărâre să ia sau ce sfat să dea. Femeile încă mai suspinau şi—şi ştergeau lacrimile, căci ele cunoşteau mai bine situaţia din casa lor. Dar pe asta, că să—şi deie fata pe ce—o fi şi ce n—o fi, încă n—o ştiau şi ziceau între ele: „Aţi văzut, d—aia n—a vrut zgripţuroaica să se cunune cu ăsta de acum, ca să nu—şi schimbe numele de Dobrin şi să aibă dreptul la averea lăsată de răposatul — bietul Sandu — „Dumnezeu să—l ierte !”

După acestea, părintele Atanasie se adresă tuturor:

—Părinţilor şi surorilor, mai întâi să mergem la trapeză să luăm ceva de gustare, că e ora întârziată, şi după aceea ne vom mai gândi.

În clipa asta, baci Sofronie se apropie de părintele Atanasie şi—i şopti ceva la ureche. La rândul lui, părintele Atanasie transmise ucenicului său, iar el, Antonie, luă de mână pe Ilenuţa şi ieşiră amândoi în antreu. După un minut, au intrat iarăşi în casă, cu feţele luminate. Durerea şi zbuciumul pierise ca prin farmec. Ce şi—au vorbit ei în taină şi ce au pus la cale vom afla curând în paginile următoare.

În acest timp, cele patru femei se pregăteau să—şi scoată din traiste cele ce—şi aduseră fiecare de mâncare, dar bătrânul Atanasie le opri, zicându—le:

—Surorilor, nu veţi servi prânzul aici. Aţi venit la Mănăstire şi se cuvine să mâncaţi o ciorbă călugărească. Deci, vă rog să poftiţi la trapeză şi, dacă vreţi, ce v—aţi adus de acasă pentru mâncare puneţi acolo pe masă ca să guste toată lumea.

În vreme ce mergeau cu toţii spre trapeză, părintele Sofronie se îndreptă spre casa episcopală, zicând în acelaşi timp: „Mă întorc imediat". Şi după circa cinci minute, el şi apăru în sala de mese şi—şi făcu loc în stânga părintelui Atanasie, căci în dreapta se afla Ilenuţa, apoi Antonie, iar cele patru femei erau în faţă.

Părintele Sofronie zise cu glas tare:

—Gata. S—a făcut. Deocamdată, înalt preasfinţitul se află încă la masă, dar după aceea...

Şi la urmă Antonie zise rugăciunea pentru masă, iar părintele Atanasie rosti *ecfonisul*, dând binecuvântare.

21. BĂTRÂNUL PATRIARH

După ce au mâncat şi au mulţumit lui Dumnezeu pentru toate, bătrânii Sofronie şi Atanasie, Antonie şi Ilenuţa, au mers la casa înalţilor oaspeţi, iar femeilor le—a zis să aştepte în faţa chiliei lor. Acolo, au intrat mai întâi într—un hol, unde s—au oprit şi au luat loc pe bănci. La una din uşi sta de veghe un monah uscăţiv şi înalt, care se adresă călugărilor noştri:

—Preacuvioşilor părinţi, puteţi intra. Sunteţi aşteptaţi.

Bătrânii au intrat în salonul acela. Acolo era preafericitul părinte Patriarh Nicodim Munteanu, încadrat de doi preasfinţiţi Episcopi Vicari, preacuviosul Arhimandrit Silvan, stareţul Mănăstirii, şi alte personalităţi bisericeşti.

În vremea asta, în hol, Antonie instruia şi—i dădea curaj surioarei sale. Şi să fi trecut cam 10—l5 minute la mijloc şi uşa aceea se deschise din nou şi—n cadrul ei apăru părintele Sofronie, care le făcu semn să intre, spunând totodată şi călugărului de la uşă:

—Lăsaţi—i să intre, părinte, că sunt poftiţi de Sanctitatea Sa.

Tinerii au intrat şi, mergând în faţa Preasfinţitului Bătrân, s—au închinat cu metanii la pământ, i—au sărutat mâna care i—a binecuvântat şi apoi s—au retras cu câţiva paşi înapoi.

În cele din urmă, părintele Patriarh le grăi, zicând:

—Deci, voi sunteţi oarecum fraţi ?

—Da ! — încuviinţară ei fără a pune preţ pe cuvântul „oarecum".

—Şi aţi fost orfani ?

—Da. Am fost şi suntem orfani.

—Aţi fost orfani, dar de acum nu mai sunteţi, că aveţi şi veţi avea părinţi.

Şi apoi bătrânul Patriarh se adresă numai lui Ilenuţa:

—Cum ţi—e numele, fetico, şi câţi ani ai ? Ea, cu glasul tremurat de emoţie, răspunse:

—Mă numesc Ileana, Dobrin Ileana, şi am 15 ani. În vara trecută am absolvit clasa a şaptea şi am mamă vitregă şi...

—Da. Ştiu toate astea (o întrerupse bătrânul Patriarh şi el continuă):

—Da, ia spune: Ce vrei să faci acum ?

—Nu ştiu. Nu am cum să mă întorc acasă că mă aşteaptă bătaia, înstrăinarea şi măritatul cu sila. Aşa că voi rămâne a nimănui şi fără căpătâi.

Şi deodată, pe tinerii noştri Ilenuţa şi Antonel îi podidiră plânsul.

—Oo ! — zise Bătrânul, zâmbind cu blândeţe. Nu vă amărâţi prea mult. Şi continuă:

—Da, fetico, ia spune: Cam ce—ai vrea să faci cu zestrea, pământul şi casele care—ţi sunt de la părinţi?

—Înalt preasfinţite părinte (zise ea), dacă părinţii mei s—au prefăcut în ţărână, ce să fac dar cu averea şi casele care sunt făcute din ţărână ? Mai fericit este săracul în bordeiul său lângă Icoana Maicii Domnului decât bogatul în case înalte şi cu toporul la căpătâi.

—Ei bine, fetico, ia să te mai întreb ceva: Ai vrea să te faci călugăriţă ?

—Da. Cred că aş vrea, dar cum, că aici în mănăstirea asta sunt numai călugări ?

—Tu vei merge la o mănăstire de maici — călugăriţe.

—Acolo da. Chiar asta mi—a spus—o şi frăţiorul meu, Antonel.

—Şi când ai vrea tu să mergi la mănăstire ?

—Vă rog să—mi spuneţi încotro este mănăstirea aceea şi voi pleca acum imediat acolo, pentru că nu am nici o povară cu mine. Nu am pe lume decât pe mine şi pe frăţiorul meu Antonel. Şi, asta e.

—Ei bine, iată, vei merge acum cu noi. Deci pregăteşte—te !"

Apoi, Bătrânul zise ***către Antonie*** şi către toţi de—aici:

—La „Pasărea".

Bătrânul Patriarh sfătuieşte pe Antonel şi pe Ilenuţa, apoi cu maşina o duce pe fetiţă la Mănăstirea Pasărea

22. LACRIMILE FERICIRII

În curtea Sfintei Mănăstiri, lume multă în frământare trei limuzine erau trase în faţa scărilor Casei Episcopiale. Pe balcon apăru grupul de înalţi Arhierei ai Bisericii noastre Ortodoxe. Bătrânul Patriarh binecuvânta norodul, apoi coborî scările. În timpul ăsta, mulţimea căuta care mai de care să se apropie şi să sărute mâna înaltului Ierarh, care nu înceta a—i binecuvânta. Un cordon de preoţi, care erau veniţi din mai multe sate şi chiar din Bucureşti, îl apărau de îmbulzeală. Ajuns lângă maşinile ce aşteptau pe alee, bătrânul văzu pe Ileana pitulită la pieptul tânărului monah Antonie, veni lângă ei, îi binecuvânta şi apoi o luă pe Ileana de mână şi—o duse la maşina din urmă, şi el luă loc în cea din mijloc, iar ceilalţi înalţi dregători bisericeşti se împărţiră în toate cele trei limuzine, într—o ordine dinainte stabilită. Şi au plecat printre două şiruri de norod, în sunetul clopotelor care i—au condus cu dangătul lor până departe.

Antonel, rămas singur, privea după maşina cea din urmă şi vedea prin geamul din spate pe surioara lui, Ilenuţa.

Bătrânii Sofronie şi Atanasie au venit lângă dânsul şi l—au văzut plângând. Plângea, dar cu altfel de lacrimi. Plângea cu lacrimile bucuriei. Sunt pe lume lacrimi de durere şi sunt şi lacrimi de fericire.

„Dă—ne, Doamne, lacrimi de durere pentru păcatele noastre şi nu ne lipsi nici de lacrimile bucuriei prezenţei Tale în inimile noastre !"

Cele patru femei care au venit împreună cu Ilenuţa au fost şi ele prezente la plecarea înalţilor oaspeţi şi, rămânând nedumerite de cele ce le—a fost dat să vadă, se grăbeau să întrebe pe călugării noştri:

—Oare de ce au luat pe Ilenuţa în maşină, că doar drumul spre Bucureşti nu trece prin satul Zănoaga, ci e în direcţie opusă ?

Şi părinţii le—au spus că de acum Ilenuţa îşi croieşte o nouă viaţă. Viaţa în mănăstire şi nu—i mai trebuie nimic din cele de aici.

—Vai! — ziseră ele, cum să ne întoarcem acasă fără Ilenuţa ? Ce răspuns vom da pentru ea, că ne va mânca zmeoaica aia de Asprinca !

Una din ele zise aşa:

—Dar Asprinca nu are de unde să ştie că fii—sa a mers u noi.

Apoi alta grăi şi ea:

—Ba ştie. Sau cel puţin bănuieşte că noi am luat—o, pentru că am rugat—o s—o lase pe Ileana să meargă cu noi la acest praznic.

După acestea, Bătrânul Atanasie interveni în discuţie şi, cu înţelepciunea sa, le lămuri pe loc:

—Nu vă tulburaţi atâta, surorilor, că Asprinca, după câte—am înţeles, nu ar avea altă dorinţă decât să—i facă de petrecanie fetiţei — urmărind cu atâta răutate ca să rămână numai ea pe deplin stăpână pe toată averea. Aşa că, să nu se mai frământe pentru Ileana, lată că a scăpat de ea. Iar voi, surorilor, nu uitaţi că cel ce se luptă aici pentru pământ şi ţărână în foc şi pucioasă se va chinui în veci. Iar cel ce se lipseşte de toate acestea ce sunt trecătoare şi caută voia Celui de Sus în împărăţia lui Dumnezeu împreună cu îngerii Lui se va veseli în veci. Iată ce ne spun Sfinţii Părinţi despre unii ca aceştia: „Lăcomia de avere umple pădurea de tâlhari, casa de hoţi, pieţele de escroci şi fraude, tribunalele de jurăminte strâmbe, ochii săracilor de lacrimi, închisorile de criminali şi infernul de osândiţi. Iar neagonisirea de avere este călătorie uşoară şi ajungere sigură şi fericită la destinaţie".

Şi alte multe cuvinte de învăţătură şi folos sufletesc le—a vorbit bătrânul. Iar părintele Sofronie completă cu acestea:

—Purtaţi—vă tari în credinţă, surorilor, căutaţi cu blândeţe şi dragoste să aduceţi cât mai multe suflete la ascultarea de Sfânta Biserică, pentru că *nu mai e* mult şi vine Antihristul cu toată plebea lui de procleţi, care vă vor sili în fel şi chip să vă lepădaţi de credinţa strămoşească. Şi ca să nu pieriţi în valul necredinţei, trebuie să vă aflaţi în toată vremea în Biserică — în Corabia Mântuirii.

La urmă, Antonie, care în tot timpul acesta a stat în picioare îngândurat şi ascultând cu luare aminte la cuvintele rostite de bătrânii părinţi, căută cu respect la faţa părintelui Atanasie şi acesta înţelegând că şi el ar voi să spună ceva femeilor, îl întrebă:

—Ai vrea să vorbeşti, părinte Antonie ?

—Cu îngăduinţa şi blagoslovenia sfinţiei tale, părinte.

—Domnul cu mila Lui să te lumineze, fiule ! Antonel mai întâi îşi făcu semnul Crucii, apoi îşi plecă uşurel faţa şi din ochi slobozi câteva perechi de lacrimi. Părintele Atanasie îl îndemnă să rostească cuvânt şi în cele din urmă Antonel spuse cu glasul domol, abia auzit şi cu capul plecat:

—Nu am nimic de spus! — și—și acoperi fața cu palmele.

—Hai, potoleşte—te, fiule, şi încetează cu plânsul. Pentru ce mai plângi de—acum ? — ziseră bătrânii mângâindu—l.

În urma acestora, Antonel se însenină la faţă, îşi înălţă privirile spre tavan şi, luminat ca de o rază tainică, zise cu glas liniştit şi cu un zâmbet discret:

—Plâng de fericire !

—Slavă Ţie, Doamne ! — ziseră cu toţii ca uşuraţi de o grea povară şi ca la comandă se ridicară, închinându—se cu cruci mari şi ochii tuturor se umeziră de nevăzutul val al duioşiei.

Plânsul curat şi înduioşat e semnul iubirii. „Fericiţi cei ce plâng, că aceia se vor mângâia !"

După acestea, femeile s—au pregătit de plecare şi, cerând binecuvântare de la călugării noştri, s—au îmbarcat la căruţă şi s—au întors spre satul lor, avându—şi inimile pline de pace şi de bucuria lucrării dumnezeieşti ce s—a făcut cu fetiţa Ileana.

Începând de—aici, pentru părintele Antonie se derulează o nouă epocă de viaţă: Atotputernicul Dumnezeu, cu milostivirea Sa cea mare, l—a eliberat pe el de ultima grijă pământească: surioara sa

Ilenuţa a fost smulsă din braţele ucigătoare ale mamei Asprinca şi dată în braţele mântuitoare ale Maicii Sfinte. „Doamne, fie mila Ta spre noi şi de aici înainte precum a fost şi până acum".

23. SFINTE ÎNVĂŢĂTURI

Sub privirile părinteşti ale cuviosului Atanasie, tânărul monah îşi zideşte o viaţă ascetică activă.

Călugărul Antonie a fost stabilit cu ascultarea la paracliserie, unde—şi pune tot sufletul pentru curăţenie şi ordine în Casa lui Dumnezeu. La chilie, e numai ochi şi urechi şi cu deosebită grijă pentru a nu pierde nimic din mărgăritarele de mult preţ ale învăţăturilor părintelui său Atanasie.

—Fiule, zise într—una din zile bătrânul, sufletul tău e cu mult mai de preţ decât toate bogăţiile pământului. Luptă deci ca să—l păstrezi pentru viaţa veşnică. Nu poate fi cineva adevărat creştin fără practicarea zilnică a sfintei ascultări, lepădarea de sine şi purtarea Crucii, cu toată greutatea ocării ei. Ia seama să nu treacă o zi fără ca să faci un bine semenului tău, iar când te afli în chilia ta, de îndată pleacă—ţi genunchii la rugă. Citeşte trei psalmi şi trei capitole din Noul Testament. Uite, ai aici Vieţile Sfinţilor din tot sinaxarul de peste an. Astăzi citeşti viaţa Sfântului de azi, mâine pe a celui de mâine şi aşa mai departe.

În rugăciunea ta, cere—I lui Dumnezeu să te înţelepţească, să te întărească în credinţă şi în răbdare desăvârşită. La sfârşitul rugii tale adaugă şi vorbele acestea: „Doamne, cu milostivirea Ta, curăţeşte—l şi—l primeşte acolo în şanurile Tale şi pe păcătosul de Atanasie !"

Fiule iubit, dacă din nefericire se întâmplă să cazi, de îndată ridică—te. A cădea e omenesc, întâmplător — a te ridica e creştinesc, salvator — dar a sta căzut e satanic, ucigător. E cădere în groapa deznădejdii şi a morţii.

De se întâmplă să simţi mirosul greu al păcatului, înseamnă că te afli prin preajma lui. Fugi cât mai departe de acest şarpe veninos şi aleargă la Cel ce te ajută să—i striveşti capul. Apropie—te cu toată fiinţa ta de Hristos Domnul, Care—ţi va şterge greşelile şi trupul tău va străluci scânteietor de curăţie şi astfel va fi purtat de norul luminos şi va fi dus dincolo de porţile cereşti, în mireasma Raiului.

Fiule Antonie, fii cu luare aminte, că aceasta este vremea luptei nevăzute. Când uneori are loc o părăsire a acestei lupte, aceasta se face spre probare. Dar vai celui pus fa încercare şi cedează. Roagă—te muncind şi munceşte rugându—te, pentru că cel ce nu—şi supune voia sa lui Dumnezeu va fi supus potrivnicului său. Un astfel de om, nesocotind rostul luptei şi părăsind curăţia cugetului, întinde mâna duşmanului său prin îmbrăţişarea unei libertăţi care este maica patimilor ce duce la robie.

Cine se crede că se păzeşte de cădere, acela nu ştie când este lovit şi inima mânioasă este goală de tainele lui Dumnezeu, iar cel curat are Cerul înlăuntrul său.

Să fugi cât poţi de laude şi să nu te opreşti până ce ajungi în casa smereniei. Cel lăudat după dreptate nu se păgubeşte, dar dacă se îndulceşte de laudă, a pierdut totul.

Tu, fiule Antonie, să iubeşti tăcerea, că mai mult spune o gură tăcută decât una limbută. în sfânta tăcere sunt concentrate taine negrăite — tainele lui Dumnezeu, care iradiază din El fără să vorbească. Aceasta, numai cel plin de iubire, bunătatea din el iradiază ca lumina, pentru că din sinceritate şi clemenţă are sufletul deschis spre semenii săi.

Cel ce se dispreţuieşte şi se micşorează pe sine va fi înţelepţit de Dumnezeu, iar cel ce se socoteşte pe sine înţelept e căzut în groapa mândriei. Cel curat cu Sufletul are înlăuntrul său Ierusalimul Ceresc, spre care năzuieşte şi se face o unitate a firii cu toţi Sfinţii lui Hristos, ce formează luminosul nor de mărturii ce se va actualiza ca o unitate simfonică, deplină în veşnicie.

Cel ce iese din patimile lumii, iese Hristos întru întâmpinarea lui. Şi mai bun este un mirean smerit decât un călugăr ce se crede sfânt.

Fiule, ascultă ce—ţi spun: Să fugi de mirosul bucatelor multe de la masa lacomului, că aceasta atrage pe cel neînţelept cum e atras un câine de către mirosul măcelăriei. Că cel ce se ţine de ospeţe se transformă în argatul dracului curviei. Iubitorul de Dumnezeu ia leac de viaţă de la masa postitorului şi binecuvântând, preface amărăciunea ostenelilor acestuia în dulceaţă de negrăit, aşa după cum s—a

odihnit Domnul Hristos la masa celor săraci, în timpul vieţuirii Lui pe pământ, mângâindu—i şi curăţindu—i cu iubirea Lui.

Antonie fiule, să iei seama, că pâinea modestă a celui curat cu inima e mai dulce ca orice miros de friptură şi de mirodenii şi iubitorii de Dumnezeu o doresc pe aceasta ca pe o comoară de mare preţ.

Fericit cel ce—şi înfrânează limba de la dulceaţa pătimaşă. Fericit este cel ce are ca hrană Pâinea ce s—a pogorât din cer şi a dăruit lumii viaţă. Fericit este cel ce—şi potoleşte setea cu apa ce izvorăşte din şanurile Tatălui Ceresc. Unul ca acesta se va veseli cu veselie sfântă — inima lui va înflori cu bună mireasmă şi va fi întru veselie şi bucurie în veci de veci. Amin !

La oricare dintre părinţii de aici de ai fi fost sub ascultare, ai fi auzit aceste cuvinte şi cu deosebire cele despre înfrânarea de la mâncare. Că nu mâncarea şi băutura ne va pune pe noi înaintea Domnului. De aceea asupra acestui lucru insist mai mult şi zic: fericit este cel ce vieţuieşte în linişitire şi—şi mănâncă singur pâinea sa, căci pururea vorbeşte cu Dumnezeu şi nimeni nu ştie că el trăieşte întru răbdare, pentru că nu spune nimănui această taină.

Dacă vrei să ştii, postul ascunde în el o taină, căci mireasma răspândită de cel ce posteşte este foarte dulce, ea veseleşte inima iubitorilor de Dumnezeu. Unul ca acesta e lăudat în taină de Hristos. Şi cine nu iubeşte pe cel smerit cu cugetul ? Doar cei mândri şi bârfitori care sunt străini de adevărul sfânt.

Antonie fiule, fericit este cel ce—şi împarte pâinea sa cu săracul, că unul ca acesta va fi primit la ospăţul ceresc. Să fii cu bună pază asupra tuturor simţurilor, că de ţi le vei păstra neprihănite, ele îţi aduc în suflet pacea, care aduce biruinţa fără luptă. Dar când Sufletul slăbeşte în păzirea simţurilor, intră în el momelile şi apoi e silit să lupte cu înverşunare.

De aceea, fiule, se cuvine să vieţuim cu multă simplitate în frica de Dumnezeu. Pentru aceasta e nevoie de multă trezvie, pace şi luare—aminte ca să ajungem la cunoştinţa duhovnicească.

Altă dată, părintele Atanasie spunea fiului său duhovnicesc: „Să nu iubim lucrurile, că acestea nu comunică iubire, ci doar împrăştie mirosul urât al egoismului. în schimb, să iubim pe semenul nostru, pentru că este izvor liber şi conştient de comunicare inepuizabilă a iubirii, însetată să dea şi să primească iubirea la nesfârşit.

Fiule, să fii ca un mort în viaţa ta ca să vieţuieşti după moarte — că nu numai cei ce au primit moartea pentru credinţa în Hristos sunt mucenici, ci şi cei ce mor pentru păzirea poruncilor Lui. Adică cei ce—şi pierd viaţa trecătoare pentru dragostea Persoanei Supreme din Care izvorăşte iubirea la nesfârşit şi viaţa cea nemuritoare.

De aceea zic: înfăţişează lui Dumnezeu cererile tale pe măsura slavei Lui şi numai pentru mântuirea sufletului tău, că cele de trebuinţă trupului le vei primi fără să le ceri, că de ceri cele pământeşti, mânii pe împăratul, vistierul bunătăţilor cereşti.

Cu cât cerem iubire de la El, cu atât să fim capabili de a primi iubirea Lui, că în slava sporită dăruită nouă se arată slava iubirii Lui şi El se va bucura de noi.

Îngerii şi Arhanghelii, dregătorii lui Dumnezeu, primesc şi duc la Stăpânul rugăciunile noastre şi se uimesc şi se veselesc când văd pe ce! pământesc uitând de cele pământeşti şi cerând cele cereşti, precum iarăşi se mânie pe cel ce a lăsat cele cereşti şi cere cele pământeşti.

Doar ştii ce zice Domnul: „Nu vă îngrijiţi de ce veţi mânca, sau ce veţi bea, sau cu ce vă veţi îmbrăca — ci căutaţi mai întâi împărăţia lui Dumnezeu şi dreptatea Lui şi toate acestea se vor adăuga vouă" (Mt. 6 —[28]).

Să iei seama şi aceasta, că de ceri lui Dumnezeu un lucru şi nu—l primeşti în grabă — precum ai dori —, nu te întrista că nu eşti tu mai înţelept ca Dumnezeu, ci trebuie să te socoteşti că nu ai ajuns la măsura de a fi vrednic pentru primirea darului cerut. Nu trebuie să uiţi că ce se primeşte uşor, repede se pierde şi urmează răspunderea pentru nevrednicie. Aşa că, după vieţuirea ta să fie şi rugăciunea ta, că nu se poate să primească cele cereşti cel legat de cele pământeşti.

Fiule, de crezi că acestea sunt grele de ţinut minte, să le scrii pe caiet ca să le ai pentru citit şi altă dată. Nu ţi le—am spus până acum că, după socotinţa mea, nu erai ajuns la măsura cerută, la măsura vârstei. Dar de acum se cere acest lucru, pentru că felul de vieţuire al călugărului este de a—şi înduhovnici trupul.

Trupul nostru nu ne împiedică să fim liberi, el e doar o unealtă a libertăţii. El nu reprezintă o legalitate rigidă. Suntem liberi faţă de el, mai ales când lucrăm pentru Hristos, căci ascultarea de Hristos e act de libertate, de voinţă. Cu cât e mai mare ascultarea de Hristos, cu atât libertatea se afumă mai mult.

împlinirea poruncilor lui Hristos înseamnă o spiritualizare a trupului, înseamnă a da tot mai multă putere şi loc libertăţii în trup.

Să ne rugăm dară să nu se depărteze de noi îngerul neprihănirii noastre, ca să nu fim loviţi de războiul fierbinte al păcatului, care ne desparte de îngerul ce ne păzeşte fiinţa. Cu toate că lupta cu tine este mai grea decât lupta cu ursul, întotdeauna poţi ieşi biruitor când ştii că ai un înger păzitor. Iată dar biruinţa lui David în ce a constat când a zis: „Văzut—am mai înainte pe Domnul înaintea mea pururea, că de—a dreapta mea este, ca să nu mă clatin".

Atunci când omul e cuprins de încercări, e o dovadă elocventă că Dumnezeu se ocupă de el. Dacă el, omul, se luptă după lege până biruieşte, hotărât, Dumnezeu îl ajută să se înţelepţească şi să crească duhovniceşte. Iată dar formarea, iată fortificarea omului şi cu deosebire a călugărului.

Ţi—am mai spus, fiule, şi cu alt prilej cum prin natura genetică, copiii moştenesc prin ereditare slăbiciunile părinţilor, dai¯ acestea prin voinţă pot fi înlăturate, căci virtuţile se câştigă numai prin luptă asiduă.

Ia seama dar, că cel ce se lipseşte de lucrurile supuse simţurilor, dar prin simţuri se îndulceşte de ele, acela se chinuieşte îndoit. De aceea este bună retragerea în linişte.

Părinte Antonie, fiule al meu iubit, tot ce ai auzit şi vei mai auzi la mine au fost auzite de mine de la părintele meu duhovnicesc. Pe cele mai multe din ele mi le—am scris într—un carnet, căci socoteam cu vârsta de atunci că nu voi fi fost în stare să nu pierd vreuna. Şi vremea trecând, nu a mai fost nevoie să citesc ceea ce am scris, că însăşi viaţa m—a învăţat toate.

Vei observa şi tu că în lume unii se ostenesc să aducă lumină, iar alţii se ostenesc să fure lumina ca să se vădească întunericul din ei, căci în trupul iubitor de plăceri nu locuieşte cunoştinţa lui Dumnezeu. Şi cine nu se cunoaşte pe sine, acela nu voieşte să cunoască pe alţii şi stă nesimţitor faţă de ei.

Oricărei desfătări îi urmează un necaz şi oricărui necaz pentru Dumnezeu îi urmează o desfătare.

Grija de lucrurile vieţii tulbură sufletul, zăpăceşte mintea şi o smulg din linişte, dar răbdarea necazului produs de ispită este începutul încununării. Rabdă deci oboseala luptei în care ai fost adus spre probare, ca să iei de la Dumnezeu cunună şi să intri în odihna şi fericirea veşnică.

Cel ce merge pe calea spre lumină socoteşte lumea aceasta o umbră, pentru că în robia iubirii de Dumnezeu, libertatea se simte în largul ei. Cel robit de iubire nu mai voieşte să iasă din ea, căci se simte nemaipomenit de îndulcit.

Să—ţi lumineze Dumnezeu mintea, fiule, şi—n clipele de răgaz să te afunzi în liniştea chiliei tale. Mintea retrasă la linişte trebuie să se ferească de superficialitate şi egoism, căci scufundarea omului în sine nu înseamnă nepăsarea de alţii, ci găsirea în adânc a sensibilităţii faţă de semeni. Căci virtuţile contemplării sunt aripile ce—l ajută pe cel binecredincios să zboare cu totul de la cele pământeşti spre cele cereşti. Curăţia şi sensibilitatea locuiesc laolaltă, precum dreptatea şi adevărul. Şi să mai ştii că dreptatea este iubire, iar dreptatea separată de iubire nu mai poate fi numită virtute, ea situându—se pe o treaptă mult inferioară. Iar iubirea fără credinţă este impură.

Să nu urăşti vreodată pe păcătos, că în lumina adevărului Dumnezeiesc toţi suntem păcătoşi — ci mai degrabă să plângi pentru starea lui şi să te rogi pentru el. Iubirea deplină faţă de semeni este cea din credinţă, care vede în om o existenţă destinată veşniciei.

Credinţa răsare, creşte şi se înalţă din colaborarea Duhului Sfânt cu omul. De aceea, cel ce nu crede nu se poate scuza cu faptul că Duhul nu i—a dat darul credinţei.

Credinţa este uşa tainelor — ea are ochii înţelegători şi poate vedea vistieriile ascunse. Cum intră lumina focului prin ochii sensibili şi luminează trupul, aşa şi razele tainelor Dumnezeieşti intră prin uşa credinţei şi luminează Sufletul.

Credinţa este simţul sacru care vede cu ochiul sufletului şi cu ochiul minţii (simţirea) lumea — viaţa din împărăţia lui Dumnezeu. Iar necredinţa face din om o fiinţă fără de milă, fără de ruşine, o fiară monstruoasă.

Pe măsura credinţei creşte iubirea şi pe măsura iubirii creşte credinţa. Şi o credinţă fără iubire nu poate fi credinţă, căci şi demonii cred, dar nu au iubire şi de aceea osânda rămâne asupra lor.

În lumea de azi, fiule Antonie, spitalele şi temniţele sunt pline, ca rezultat al progresului ştiinţific fără Dumnezeu. A crede, este dovada unui suflet înalt şi înţelept, iar cel ce nu crede, dă dovadă de un suflet tâmpit şi coborât în rândul animalelor.

Cu nici un chip nu e posibilă cunoaşterea lui Dumnezeu pe calea cercetărilor ştiinţei omeneşti, ci

numai prin experienţă mistică şi pe baza unei infuzii de har.

Fiule Antonie, de eşti iubitor de blândeţe, te vei bucura mereu de pace şi de te vei învrednici de pace, vei fi ca un fiu al lui Dumnezeu.

În toată viaţa ta să cauţi înţelepciunea şi nu aurul, îmbracă—te în smerenie şi nu în mătase — caută să dobândeşti pacea şi nu bogăţia pieritoare. Cel ce—şi urăşte păcatele sale încetează a le face şi cel ce—şi mărturiseşte păcatele dobândeşte iertarea.

Pocăinţa nu ajunge la desăvârşire înainte de moarte şi cum desăvârşirea nu are hotar în viaţa aceasta, nici pocăinţa nu are limită. Nădejdea în Dumnezeu înalţă inima, iar frica de gheenă o zdrobeşte. Lumina minţii naşte credinţa şi credinţa naşte mângâierea nădejdii. Iar năzuinţa întăreşte inima. Cunoştinţa naşte credinţa şi credinţa este descoperirea înţelegerii, înţelegerea aduce în inimă frica, iar frica naşte smerenia. Smerenia eliberează pe om de mândrie şi .îndoială şi—l înţelepţeşte, înţelepciunea aduce sfinţenie, fără de care nimeni nu va intra în împărăţia Cerurilor. Iată dar roata Harului Dumnezeiesc, care, când se urneşte, toate se pun în mişcare şi darurile vin, pe rând, precum şi spiţele roţii.

Să fii încredinţat, fiule Antonie, că nimeni nu poate primi un dar de la Dumnezeu decât acela ce a fost pus la încercare şi peste încercare a trecut cu răbdare şi pace. Aşa după cum mai întâi se ascunde sământa în pământ, apoi se arată rodul ei. Că doar nu îndată după semănat se şi seceră.

Deprinderea în răbdarea necazurilor sporeşte înţelepciunea, căci vasul de lut nu poate ţine apă în el dacă nu e trecut prin foc.

Nu este îngăduit diavolului să ispitească pe om mai mult decât ar avea puterea de a respinge ispita, că, de altfel, omul nu ar avea vină. Precum olarul supune vasul de lut la focul potrivit pentru el, aşa şi Dumnezeu—Olarul ce ne—a făcut din lut, ne supune focului ispitelor potrivit puterii noastre, a fiecăruia.

Cunoşti povestirea cu Tobie. Fiecare dintre noi suntem un Tobie. Fiecare dintre noi avem câte un înger ce ne ajută să ieşim cu bine din focul ispitelor. Din Sfânta Scriptură ştim că îngerii sunt tari în virtuţi, de aceea ei, din dragoste pentru noi, se luptă să ne câştige pentru Dumnezeu.

Fiule Antonie, în orice împrejurare să judeci cu discernământ şi înţelepciune. Ţine—ţi mintea trează şi roagă—te neîncetat. Aducerile aminte de Dumnezeu sunt scântei ale sufletului. Lumina din minte e întâmpinată de norul de lumină a lui Dumnezeu.

De acum eşti chemat la o slujire şi sora ta Ileana este chemată la o astfel de slujire. îngerul lui Dumnezeu să vă călăuzească. Chemarea la slujire este un dar ceresc ce—l ţine Dumnezeu şi—l dă numai cui voieşte El. Iar chemarea la mântuire este darul ceresc ce l—a lăsat Dumnezeu pe iconostasul Bisericii Sale ca să fie la îndemâna oricui. Ferice de cel ce aude glasul de chemare al Bisericii şi—şi întinde braţele sale ca să primească acest dar divin.

Nici un dar nu poate primi omul decât prin darul credinţei. Dar dacă omul rămâne numai la credinţa aceea din învăţătură, se încarcă de amărăciunea mândriei. Ci el trebuie să se elibereze de patimi şi să ceară cu credinţă să i se dea harul înţelegerii sensului vieţii.

Cel ce s—a scufundat în Dumnezeu şi stăruie în grija de judecata Lui este Biserică a Harului. Şi aceasta este grija şi inima zdrobită ca pregătire pentru odihnirea în El".

+ ++ ++ + + + + + + + + + + + +

După acestea, bătrânul se ridică de pe scaun, îşi îndreaptă faţa către răsărit şi rosti cu glas cucernic:

—„Părinte Sfinte, facă—se voia Ta până ce voi isprăvi lucrul cel bun ce—mi este dat să—l fac, pe care doresc să—l săvârşesc, dacă place voii Tale. Doresc ca voinţa şi lucrul meu să fie acoperite de Harul Tău". Şi apoi se adresă către tânărul monah:

—Acum, părinte Antonie, mergi la chilia ta şi—ţi fă canonul ce—ţi este dat şi cu alt prilej, de va voi Bunul Dumnezeu, vom continua cu instructajul.

„Domnul nostru Iisus Hristos să te binecuvânteze"

24. TEZAURUL CE NU SE POATE FURA

Altă dată, cuviosul Atanasie grăi către fiul său duhovnicesc, Antonie:

—„Fiule, de vom fi căzut în vreo greşeală, să nu ne întristăm peste măsură, ci numai dacă stăruim în ea. Lunecarea în greşeală se întâmplă uneori şi celor desăvârşiţi, dar stăruirea în ea este moarte. Moartea adevărată este despărţirea de Dumnezeu, iar moartea unită cu Dumnezeu nu e moarte, ci poartă spre viaţă. Despărţirea de Dumnezeu este faptă a omului care a folosit în rău liberul arbitru. Deci, vezi că nu Dumnezeu a făcut moartea.

Unora li s—a îngăduit moartea mai devreme pentru că nu vor fi fost în stare să suporte încercările. Că cel ce a murit este slobod de păcat, după cum spune Cuvântul Sfânt.

Fiul lui Dumnezeu este Lumina lumii, iar noi trebuie să mergem prin Lumina Lui să nu rătăcim.

Bună e cunoaşterea, dar mai bună e credinţa. Cunoaşterea are putere limitată, iar credinţa ar putere nemărginită. Şi cine a ajuns la înălţimea credinţei nu mai are nevoie de treapta cunoştinţei. Credinţa e un dar de la Dumnezeu. Unora le oferă acest dar din revelaţie, altora, în urma cercetării. Din păcate, cam mulţi din cercetare s—au smintit şi puţini din cercetare s—au înţelepţit. Să ne aducem aminte ce a zis Domnul Iui Toma, care abia după cercetarea pe calea simţurilor a ajuns să creadă.

O, iubite fiu dohovnicesc — dacă L—am văzut cu ochii şi L—am pipăit cu mâinile lui Toma, de acum suntem scutiţi de osteneala cercetărilor şi trebuie să păşim cu hotărâre în smerenie şi dragoste pe luminata cale a credinţei.

Şi pentru că vorbim de cunoştinţă, aceasta vine pe calea inteligibilă şi ea urcă şi coboară: vatămă sau ajută. Deşi e una din firea ei, se poate modifica după ordinea lucrării, adică poate vătăma sau poate ajuta. Această ordine sau moduri sunt: al trupului, al sufletului şi al duhului.

Când cunoștința s—a ridicat la cele nevăzute, a devenit credinţă, iar credinţa când se ridică în planul Duhului, află libertatea legilor luminate de suflul iubirii nesfârşite, iar simţurile dinlăuntru se pătrund în lucrarea lor de lucrarea Duhului, devenind organe ale lucrării Duhului.

În această stare se gustă cu anticipare nemurirea şi nestricăciunea şi se trăieşte în fiecare clipă veşnicia, fără să se mai ştie de clipă (de timp). Asemenea părintelui aceluia din Pateric, care a stat în picioare în faţa chiliei sale de la o zi la alta fără să—şi dea seama că trecuse la mijloc o zi şi o noapte şi când din nou ardea soarele faţa sa, abia atunci şi—a zis: „Când, dar, a mai trecut o zi? !"

Iată dar, fiule, cum poate ajunge omul, ajutat fiind de Harul Duhului, la tainele Dumnezeieşti printr—o intuiţie simplă, subţire, de ordin duhovnicesc. Cel ajuns acolo trăieşte lăuntric prin puterea revărsată de învierea lăuntrică ce absoarbe şi înnoieşte cele din afară, că însuşi Hristos Cel înviat este în Sufletul înviat.

Iată dar modurile cunoaşterii prin care trece omul: în trup, în Suflet şi în duh. Prin ele începe omul să deosebească toate: fie pe cele potrivite firii, sau cele contrare firii, sau pe cele mai presus de fire.

Aşa că, omul, dacă lucrează cele drepte în fire, sau mai presus de fire, e răpit de vederea lui Dumnezeu înlăuntrul firii. Iar dacă lucrează contrar acestora, iese din desfătare şi merge ca să pască porcii, spre bucuria dracilor, rămânându—i ca mustrare doar amintirea de cele pierdute asemenea unei raze de lumină ce o poate zări din depărtare şi care—l poate orienta iarăşi către sânul părintesc, unde află iertare şi intrare deplină în drepturile de fiu.

Iată dar, cum omul în firea lui se poate mişca în deplină libertate pe cele trei planuri: la libera sa voire poate coborî, devenind satanic, şi tot la libera sa voire se poate înălţa la cele Dumnezeieşti.

Duhul este o putere care înfierbântă prin tăria credinţei părţile Sufletului, ca printr—un foc. Iar când Sufletul s—a curăţit, atunci poate vedea transparenţa lui Dumnezeu, cu ochiul său duhovnicesc, străvăzător sau înţelegător.

Subţirimea e greu de văzut, dar grosimea se vede mai uşor: în această ordine, grosimea este o fiinţă plină de ură, de agitaţie şi care deranjează pe ceilalţi, în timp ce subţirimea este expresia ce se dă sau starea în care se află cei duhovniceşti. Subţirimea e translucidă pentru subţirime şi indivizibilă pentru grosime.

Fiule Antonie, îţi cunosc nivelul capacităţii de acumulare a învăţăturilor şi puterea discernământului tău, totuşi, pentru vârsta ta tânără, socotesc că acestea sunt cam înalte şi greu de pătruns. Spune—mi dară: să continuăm mersul pe creste de munţi sau să ne apropiem de cărările din vale ?

Şi tânărul monah răspunse:

—Preacuvioase părinte Atanasie, cu mila lui Dumnezeu, să—mi fie mie păcătosului şi nepriceputului îngăduit să rostesc cuvânt: mai întâi trebuie să mulţumesc Domnului meu că m—a recuperat de pe cărarea morţii şi m—a crescut cu laptele Său duhovnicesc. Şi când am ajuns ca un vlăstar crud, din

iconomia lui Dumnezeu, am fost luat şi răsădit în această minunată Grădină.

Iată dar, preacuvioase părinte, Sufletul meu doreşte cu nesaţ să soarbă din acest izvor dulce, ce se revarsă din vistieriile împăratului Ceresc, prin organul Său: gura sfinţiei tale. Pentru Numele lui Dumnezeu, te rog părinte Atanasie, să continuăm, că aşa după cum m—ai sfătuit şi precum vezi pe alocuri, mai notez în acest caiet.

Şi bătrânul prinse din nou a vorbi:

—Fiule Antonie, fii atent, te rog, că precum trebuie să fie sarea în orice mâncare, aşa şi smerenia în orice virtute. Virtutea fără smerenie nu e virtute, ci mândrie ucigătoare. Smerenia, chiar şi fără fapte, aduce iertarea de păcate, iar faptele fără smerenie sunt nefolositoare, în timp ce smerenia este haina puterii lui Dumnezeu, mândria este haina slăbiciunilor omului. Adevărata mărire nu se poate vedea pentru că este acoperită de smerenie. Smerenia e opusul superficialităţii egoiste. Ea îşi adună Sufletul în sine, dându—şi seama că nimic nu ştie cum trebuie, apoi se scufundă în sine, ca unul ce nu a venit la existenţă, sălăşluind acolo în linişte, cugetând numai la
Dumnezeu şi aşa păşeşte tot înainte pe calea binelui, petrecând în pace, în blândeţe şi evlavie.

Omul smerit zice în inima sa: „Mă cunosc cu adevărat când îmi dau seama că nu mă pot cunoaşte deplin niciodată, când îmi dau seama că—mi rămâne totdeauna în cea mai mare parte un mister: mă ştiu că nu mă ştiu". De aceea zic: „Fie, Doamne, mie după voia Ta ! Amin".

Tu, fiule, întotdeauna să ai încredinţarea despre tine că eşti nimic. Iar faptul că exişti e datorită milei şi bunătăţii lui Dumnezeu.

Religia smereniei şi a iubirii e însuşi creştinismul şi creştinul ce face ascultare în smerenie, liturghie săvârşeşte. Smerenia e paza virtuţilor şi ea merge cu dragostea mână—n mână. Smerenia e ţinta supremă a vieţii şi cămara în care se conservă toate virtuţile şi de care nu se pot apropia răpitorii.

Fiule, cu privire la războiul împotriva păcatului, Sfinţii Părinţi ne spun că temelia a toată virtutea e postul şi privegherea în trezvie prin răstignirea trupului şi ziua, şi noaptea, ca să se poată împotrivi dulceţii somnului.

Postul, fiule Antonie, este apărătorul a toată virtutea, e strălucirea neprihănirii şi începutul drumului în vieţuirea creştină, e maica rugăciunii şi izvorul neprihănirii şi al cuminţeniei, e învăţătorul liniştirii şi înaintemergătorul tuturor faptelor bune. Marele drum spre tot lucrul bun este postul cu discernământ, pentru că el este porunca dată firii noastre de la început ca să se păzească de desfătarea gustării. Postul este arma puternică prin care se biruieşte vrăjmaşul. Postul îl face pe om străveziu, îi întăreşte duhul şi prin aceasta intră în legătură cu Dumnezeu, Care este Duh.

Patimile ascunse—n Suflet nu se pot vindeca decât prin post şi buna supraveghere a simţurilor, că cel ce posteşte copleşeşte slăbiciunea trupului cu căldura râvnei sale de înfrânare. Noi cu dragoste să îmbrăţişăm postul, că el este frâul trupului, mama curăţiei şi păcii.

Postul şi tăcerea, liniştea şi înălţarea minţii la Dumnezeu întăresc nădejdea biruinţei. Tăcerea omului curat e rugăciunea cu post, pentru că gândurile lui sunt mişcări Dumnezeieşti şi se face locaş al Duhului Sfânt.

Curăţia minţii nu—i o minte golită de gânduri, ci adunarea gândurilor în Dumnezeu. La această curăţie nu poate ajunge cineva fără să fie ispitit şi de gânduri lăturalnice. Adică la ea nu ajunge cineva fără să treacă prin experienţa gândurilor ispititoare — pentru că este îmbrăcat în trup.

Curăţia este limpezimea văzduhului minţii în al cărui sân se înalţă firea noastră înaripată şi poate ajunge, prin aureola duhului şi puterea ce—i dă Harul Dumnezeiesc, la vederea celor mai înalte. Acesta este înţelesul cuvintelor din Psalmul 35 —l[8]: „întru lumina Ta vom vedea lumină".

Curăţia inimii e urmarea în toată vremea a înţelepciunii şi sporirea în învăţătura vieţii pentru a putea ţine rânduiala cugetării.

Mintea este o putere a Sufletului, iar inima este forţa motrice a trupului. Puterile sufleteşti luminează şi întreţin funcţiile trupului. Sufletul este necompus şi indivizibil. Trupul este compus din toate elementele ce există în natura zidită. Sufletul, fiind de origine divină, este nemuritor, iar trupul este supus descompunerii, adică întoarcerii în pământul din care a fost alcătuit. Sufletul este imaterial, nu are greutate, dar cu toate acestea, în balanţa lui Dumnezeu, el este mai greu decât pământul întreg cu toate comorile lui.

Fiule Antonie, să te deprinzi cu iubirea ocării, ca să creşti în tine virtutea răbdării, că bărbăţia Sufletului se obţine uşor de la Dumnezeu. Toată încrederea ta s—o ai numai în El. Să lupţi totdeauna şi

să te rogi neîncetat, că rugăciunea necontenită e păzitoarea gândurilor şi curăţirea cărării ce duce la mântuire.

Rugăciunea este pentru om ceea ce este rădăcina pentru pom. Rugăciunea este ridicarea vieţii noastre spirituale, este cheia vistieriei darurilor Dumnezeieşti — ea împreună cu postul formează cele două aripi ale nădejdii.

Rugăciunea este scutul curăţiei sufleteşti şi trupeşti, înfrângerea mândriei, risipirea invidiei, belşugul casei, scutul de apărare al statului şi siguranţa păcii. In rugăciune se trăieşte preludiul vieţii eterne, ea aduce primele parfumuri ale patriei în care năzuim să ajungem.

Iubite fiu Antonie, vieţuirea în lumea minunată a Duhului emoţionează pe om atât de mult cu iubirea ei, că din el, adică din ochii omului, pornesc lacrimile în mod neîncetat, căci liniştirea este trezirea Sufletului la viaţa în Dumnezeu şi mângâierea se naşte din plâns. Iar darul lacrimilor îl primeşte numai cel retras în locaşul liniştirii şi, de stăruie în aceasta, ajunge la curăţie şi fericit este cel curat cu inima, că pentru unul ca acesta nu este vreme în care să nu se bucure de desfătarea ce i—o dau lacrimile şi prin care pururea va vedea pe Domnul.

Lacrimile şterg amintirea păcatelor prin covârşirea dragostei de Dumnezeu aflată—n ele. Şi, Doamne, ce frumoasă şi vrednică de laudă este iubirea aproapelui când grija ei nu se desface de iubirea de Dumnezeu — căci iubirea de oameni e ţinută curată numai prin iubirea de Dumnezeu.

Precum untdelemnul întreţine lumina candelei, aşa milostenia hrăneşte cunoştinţa în suflet şi precum ploaia îngraşă roadele pământului, tot aşa grija de Dumnezeu îngraşă roadele sufletului. Din sământa sudorii odrăsleşte spicul neprihănirii, dar din trândăvie, desfrânare, şi din ghiftuire, necurăţia. Şi să ştii că din pântecele flămând şi umilit nu se ivesc niciodată gânduri spurcate, căci omul luminat în gândurile lui află amărăciune în dulceaţa lumii. Şi unul ca acesta îşi păstrează voia bună în necazurile vremelnice, adăpându—se din paharul suspinului în care se ascunde viaţa şi slava biruinţei lui.

Drumul cel mai lung este cel de la ureche la inimă, dar rugăciunea este drumul cel mai scurt până la Dumnezeu.

Sunt unii oameni care stau necontenit de veghe şi se ostenesc mult în lupta cu ispitele până se vor muta din lumea aceasta. Aceştia duc o luptă continuă din zorile tinereţii până—n seara bătrâneţii. Lucrarea lor e lucrare îngerească, adică cugetarea exclusivă la Dumnezeu. Aceştia sunt Sfinţii, şi pentru credinţa lor care e mai presus de fire şi pentru paza vieţii în curăţie li s—a dat puterea de a se săvârşi minuni prin ei.

Precum orice virtute nu are o ultimă treaptă în suişul ei, pentru că ea trebuie să se afle mereu în ascensiune, tot aşa călătoria înţelepciunii nu are sfârşit. Iar cel ce o urmăreşte se înalţă până se uneşte cu Dumnezeu.

Virtuţile ce stau la baza vieţii bunului creştin, sunt: Credinţa, Nădejdea şi Dragostea — acestea formează pomul vieţii lui. Credinţa e rădăcina, nădejdea e tulpina, rugăciunea — ramurile înfrunzite, dragostea — inflorescenţa acestuia, iar faptele bune îi sunt fructele dulci pline de savoare.

Cunoaşterii îi urmează frica, iar credinţei îi urmează nădejdea. Nu există cunoştinţă fără lipsuri, dar virtuţile credinţei nu le încape cerul şi pământul.

Cel ce s—a învrednicit să guste din dulceaţa credinţei şi apoi s—a întors iarăşi la cele dintâi se aseamănă celui ce a aflat un mărgăritar de mult preţ şi l—a schimbat pe un bănuţ de aramă.

Cunoştinţa, fiule Antonie, nu e de defăimat, dar credinţa e mai înaltă decât ea. Cunoştinţa se desăvârşeşte în credinţă. într—un cuvânt, cunoştinţa este o treaptă prin care urcăm la .înălţimea credinţei, de unde începe lumina ce ne călăuzeşte spre Hristos Domnul. Această lumină e harisma discernământului ce se aseamănă unui soare ce ne luminează mintea — este putere sfântă şi împărat al virtuţilor care poate trece puterea contemplativă în act de viaţă.

înaintea tuturor virtuţilor stă smerenia şi dispreţuirea odihnei, iar înaintea tuturor patimilor stă iubirea de sine. Iubirea de sine târăşte după ea toate patimile, iar acestea ca o perdea neagră se aşază în faţa luminii discernământului şi împiedică deosebirea lucrurilor.

Cel ce se curăţeşte pe sine de patimi se luminează şi, gândind cu înţelepciune că viaţa lui are hotar, pune hotar greşelilor lui.

Adu—ţi aminte dară cum tot neamul omenesc a pierit cândva prin potop de ape din pricina destrăbălării, căci înotau în tot felul de patimi şi înnebunise după frumuseţea fiicelor lui Cain.

Fiule Antonie, ia seama şi la vorbele astea, că precum nu e cu putinţă a trece marea fără corabie, aşa nu poate trece cineva spre dragoste fără frică. Marea cea rău mirositoare, lumea aceasta cea plină de toate

patimile, se poate străbate numai cu corabia pocăinţei, al cărei cârmaci este frica. Deci frica ne aşează în corabia pocăinţei şi ne trece peste marea vieţii şi ne conduce la limanul dumnezeiesc, la dragoste — acolo unde este ostrovul liniştii şi veseliei, Tatăl, Fiul şi Sfântul Duh, Lui fie slava şi stăpânirea ! Şi pe noi să ne facă vrednici de slava, de iubirea şi de frica Lui. Amin.

Şi iarăşi zic, fiule Antonie, ca în toată vremea să fii scufundat în al doilea har ce ţi—a fost dat după botez: pocăinţa, care este uşa deschisă spre milă. Numai dacă intri prin ea, afli milă. Acest al doilea har se naşte în inimă din credinţă şi frică. Iar frica este toiagul părintesc ce ne călăuzeşte pe toţi până ce vom ajunge în raiul duhovnicesc al bunătăţilor şi când vom ajunge acolo, ne Iasă şi se întoarce.

Raiul este dragostea lui Dumnezeu în care se cuprinde desfătarea de toate fericirile. Acolo este pomul vieţii, care este Hristos şi din Care mâncând nu murim. El este Pâinea ce S—a pogorât din cer şi a dat lumii viaţă. Numai prin dragoste se poate ajunge la această masă cerească şi gustând din dragostea lui Dumnezeu, care este Fiul Său, ne va face, din dragoste, nemuritori, căci iubirea Lui este netrecătoare, dătătoare de viaţă şi de această iubire nu ne saturăm în veci.

Cine se ospătează la masa euharistică se umple de veselie duhovnicească şi nu mai simte trebuinţa bunurilor trecătoare de aici, pentru că toate cele pământeşti pălesc faţă de dulceaţa celor cereşti.

Fiule, lumina, când intră în odaie, risipeşte întunericul din ea, iar întunericul se poate întoarce numai dacă pleacă lumina. Lumina cunoştinţei de Dumnezeu luminează mintea omului şi curăţia este inima plină de milă pentru toată firea zidită.

Dacă trupul va odrăsli florile iubirii, atunci şi pământul va odrăsli crini în loc de spini, dar cât timp trupul odrăsleşte patimi, şi pământul va odrăsli spini şi pălămidă.

Nepătimirea, fiule Antonie, nu constă în a nu simţi patimile, ci a nu le primi, căci înclinarea spre virtute sau spre patimă omul o face din libera sa voire. Iar patimile din om odrăslesc din sămânţa aflată în trup şi pe care omul din rea voire sau neştiinţă nu le smulge la timp.

Din firea Iui, Sufletul este îmbrăcat în virtuţi. Patimile nu sunt din firea lui, ci ele vin din afară ca ceva străin şi care dezbracă Sufletul de virtuţi. Trupul din firea lui este sănătos. Boala nu este din firea lui, ci ea apare ca un străin din afară, ca un accident în viaţa trupului.

Omul care zice că se va pocăi mâine doreşte să se rănească astăzi. Un astfel de om care face neorânduială în viaţa sa, cu greu se poate înţelepţi. Şi de aceea zice: „Voi alerga mâine ca să—mi tămăduiesc rana". Această rană, dacă nu caută să o tămăduiască astăzi, e ca muşcătura de şarpe, dacă nu aleargă la doctor cât mai degrabă, cu atât moartea e mai sigură. Iată că numai diavolul zice: „Lasă pe mâine".

Răutatea este o boală a sufletului şi rătăcirea, pierderea adevărului. Iar cel ce dispreţuieşte pe neputincios nu va vedea lumina. Şi cel ce osândeşte pe fratele său într—o adunare îşi măreşte rănile sale, iar prietenul ce mustră în ascuns este un doctor înţelept, că cel ce face certare spre sănătate, de fapt ceartă din dragoste.

Cel ce dăruieşte braţul spre ajutorul aproapelui primeşte braţul Iui Dumnezeu spre ajutorul său.

Fiule iubit, toate neputinţele oamenilor le poartă Dumnezeu, dar pe omul care cârteşte mereu nu—l rabdă fără să—l certe spre povăţuire. De aceea, cârtitorului, nemulţumitorului i se ia darul, ca să—şi dea seama că—i lipseşte şi că nu are prin el însuşi ceea ce îi trebuie. înaintea harului păşeşte smerenia şi înaintea certării povăţuitoare merge cunoaşterea de sine. Gura ce mulţumeşte pururea primeşte binecuvântarea de la Dumnezeu şi în inima ce petrece în mulţumire se iveşte harul, iar cel ce se trufeşte e lăsat să cadă.

Tu bine ştii, fiule Antonie, că locul călugărului e retragerea la linişte, dar călugărul care e bântuit de gânduri, care nu zidesc să cerceteze pe oamenii ce zac în aşternuturile lor şi pe cei istoviţi de durerea trupului, că această lucrare din afară e mai bună ca cea din chilie. Aceasta este împlinirea cuvântului iui Hristos Domnul: „Orice voiţi să vă facă vouă oamenii, faceţi şi voi lor asemenea" (Luca 6).

Noi pururea putem fi copiii lui Dumnezeu şi ucenicii Hristosului nostru dacă vom păzi cuvântul Lui şi vom face faptele ce ne—a poruncit El, căci singurătatea pustnicului şi mortificarea de sine a ascetului sunt mai uşoare şi mai comune decât munca neobosită a dragostei dezinteresate. Compătimirea e simţirea întocmai ca şi a altora: părtăşie conştientă la bucurie şi durere.

Un sfânt părinte spune că: „prezenţa mirenilor prin curtea mănăstirii e căderea monahilor şi sfătuieşte pe călugări să nu întreprindă discuţii cu cei ce nu au acelaşi fel de vieţuire cu ei". Aceasta are un scop şi trebuie înţeles în — lumina adevărului — că doar nu toată lumea merge de—a valma aşa, în neştire. Ce

ar însemna ? Noi călugării să împingem zăvorul porţii mănăstirii şi pe ei să—i lăsăm afară?! Dar unde ar fi bunul simţ ? Unde ar fi dovada dragostei noastre ? Una ştim, că drumurile noastre — drumul călugărilor şi drumul mirenilor — merg paralel şi amândouă au acelaşi scop: „Mântuirea". Aceste drumuri cu tot paralelismul lor, pe toată lungimea au o tangenţă tainică, divină şi la capătul lor — la destinaţie, acolo în ceruri, amândouă se contopesc în Dumnezeire.

Iubite fiu Antonie, iată că de acum e târziu — e miezul nopţii şi fiecare trebuie să ne facem canonul lui. Ascultă dară şi ultimul meu cuvânt: nu poate fi cineva adevărat creştin, dacă nu e şi prigonit, căci soarta copiilor lui Dumnezeu aici pe pământ este să sufere iubind: suferinţa pentru acum şi slava pentru veşnicie. în drumul Crucii, care este îngust şi plin de spini, iubirea e lumina, smerenia e ghidul, iar toate celelalte vin în urma acestora.

Puterea sufletului creştin vine din dorinţa de cruce şi fuga de plăcere, căci sfânta lui podoabă e durerea, el bine ştiind că numai prin durerea Crucii se ajunge la înviere şi numai cel ce calcă pe spinii suferinţelor va ajunge la trandafirii Edenului.

Fiule, iubirea adevărată, sfântă se arată prin jertfa. Acestea sunt chemări la Dumnezeu, iar răsplata jertfirii este viaţa veşnică.

25. ÎNŞTIINŢAREA

Aşa că, fiule Antonie, cine nu ştie a suferi nu ştie a iubi. îţi spun aceasta ca să ştii ce te aşteaptă şi să—ţi pregăteşti sufletul bucurându—te incă de pe acum. la bine seama să nu dezamăgeşti sufletul meu, că nu mai e mult şi eu voi pleca şi apoi după mine va veni şi părintele Sofronie. Iar preacuviosul părinte stareţ ne va ajunge din urmă. După acestea, ascultarea ta va fi schimbată cu alta mai greoaie şi îndată se va declanşa prigoana. Dar să nu te întristezi, ca să nu—ţi pierzi darul, căci sfânta suferinţă este cultul nostru, având ca simbol Crucea răbdării, prin care ne salvăm.

Nu uita că în pomul fără roade nu aruncă nimeni cu pietre şi când se ivesc comorile, se arată şi hoţii. Deci, fii atent să nu pierzi ceva din ce—ai putut agonisi în anii petrecuţi la stână, cât şi în cei de—aici.

Şi acum notează—ţi în caiet şi acestea: Toată vremea ascultării tale se împarte în trei:

—Prima parte, ...10

—A doua parte, ...9

—A treia parte, ...8

Şi după asta nu vei mai fi aici. De aceea zic: întăreşte—ţi inima ca să primeşti zdrobirea, că vremea cea din urmă este la uşă. înalţă cugetul tău la cer, de unde vei primi ajutor în orice împrejurare şi Harul lui Dumnezeu nu se va depărta de la tine.

Amin !"

După acestea s—au aşezat în genunchi şi părintele Atanasie rosti această prea frumoasă rugăciune:

„Dumnezeule Cel veşnic, lumina cea fără de început si pururea fiitoare, făcătorule a toată făptura, izvorul milei, noianul bunătăţii şi adâncul cel neurmat al iubirii de oameni, arată peste noi lumina feţei Tale, Doamne, străluceşte în inimile noastre nematerialnicule soare al dreptăţii şi umple sufletele noastre de bucuria Ta şi învaţă—ne ca totdeauna să cugetăm şi să grăim judecăţile Tale şi fără încetare să ne mărturisim Ţie binefăcătorului şi cârmuitorului nostru. îndreptează spre voia Ta lucrul mâinilor noastre şi bine îndrumă—ne ca să facem cele bine plăcute şi iubite Ţie, pentru ca şi prin noi, nevrednicii, să se slăvească întru tot sfânt Numele Tău, al Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh, al unei Dumnezeiri şi împărăţii, Căreia se cuvine toată slava, cinstea şi închinăciunea, în veci. Amin !

. Doamne împărate al veacurilor şi Stăpânul a toată făptura, care cuget, care gând va putea să ajungă darurile harurilor cele negrăite pe care le—am primit de la Tine, Ziditorule a toate ? Ce limbă va fi îndeajuns spre a mulţumi iubirii Tale de oameni celei negrăite, Doamne ? Că după multă mila Ta pentru mântuirea noastră a păcătoşilor ai trimis pe Unul născut Fiul Tău, pe Domnul nostru Iisus Hristos, ca să ne binecuvinteze şi să ne sfinţească. Ne—ai născut a doua oară pe noi cei supuşi stricăciunii prin învierea Lui cea din morţi, spre nădejde vie, şi ne—ai dăruit descoperirea tainelor cereşti.

Treime în trei feţe, Te cinstesc pe Tine, Te propovăduiesc şi Te slăvesc, o Lumină în trei chipuri

nedespărţită şi de toate Puterile cereşti închinată. Părinte fără de început, Fiule împreună fără de început, Duhule împreună pururea fiitor, o Dumnezeire, o fiinţă şi o putere. Te lăudăm, Te binecuvântăm, Te slavoslovim, ne închinăm Ţie, îţi mulţumim Ţie Binefăcătorului nostru. Că bun şi iubitor de oameni Tu eşti şi Ţie slavă şi închinăciune înălţăm Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh, în vecii vecilor. Amin !"

26. BĂTRÂNII PLEACĂ LA DRUM

Şi aşa, tânărul monah Antonie, cu fiece zi îşi potolea setea adăpându—se din izvorul cel minunat şi dulce al învăţăturilor părintelui Atanasie şi adăuga cu nesaţ la comoara de nestemate a cunoştinţelor pentru înălţarea Sufletului său şi punându—şi la inimă cuvintele: „Zdrobirea care se apropie", pe care deocamdată nu le putea înţelege. Iar cu ascultarea ce—i era dată în rostul mănăstirii, unde totul strălucea de ordine şi curăţenie şi cu ajutorul ce—l putea da celorlalţi părinţi din obşte la solicitările acestora, îşi ostenea trupul pe toată ziua. Şi de—i mai rămânea timp, cu dragă inimă punea umărul la orice treabă, acolo unde era mai greu, chiar de nu ar fi fost rugat pentru aceasta: la bucătărie, la grădina de legume, la construcţii sau reparaţii de construcţii şi la atelier, unde se lucrau tot felul de vase şi obiecte de cult. Era stimat şi iubit de toţi. Când se întâmpla ca vreunul din părinţi să—i greşească un cuvânt, Antonie inocent se pleca şi cerea el iertare şi binecuvântare. Când se mai isca vreo neînţelegere între fraţi şi Antonie se întâmpla să fie prin preajmă, alerga între ei, cu ochii plini de lacrimi şi cu capul plecat le cerea iertare, de parcă el ar fi fost pricina neînţelegerii şi pe dată se stingea litigiul dintre ei. Mai erau printre părinţii şi fraţii de aici unii mai tineri decât Antonie al nostru şi la întâlnirea cu ei, el, Antonie, le—o lua înainte, plecându—se şi cerând blagoslovenie.

Zilele şi lunile trec unele după altele, strecurându—se prin clepsidra cea nevăzută a vremii aproape pe neobservate şi se îngrămădesc la anii ce numără vârsta fiecărui om. Pentru cei tineri se adaugă la sporirea vigorii şi a dorului de viaţă. Pentru cei aflaţi între două vârste la creşterea înţelepciunii şi a nădejdii pentru care au ostenit aici, iar pentru cei bătrâni, greaua povară care o mai poartă până la capătul firului vieţii şi sub care, cu fiece zi trecută, se apleacă tot mai mult.

În lumea noastră, multe răni şi neajunsuri au trebuit să fie înfruntate în urma războiului: criza economică inevitabilă, cruntă şi neiertătoare, peste care s—a mai adăugat şi seceta cumplită din anul 1946, a apăsat nespus de greu peste poporul nostru românesc. Dar nimbul speranţei ce lumina la orizont şi care creştea văzând cu ochii, a dat aripi şi noi puteri fiecărui cetăţean cinstit şi de bună credinţă. Şi astfel, încetul cu încetul, dar sigur, toate rănile din ţară au fost vindecate şi poporul român ca într—un singur tot s—a putut numi, pe drept cuvânt, constructor al unei Românii moderne şi mereu în plină dezvoltare.

Şi acum să revenim cu povestirea la cele de mai înainte: suntem în anul 1952 — an care a cernit mult inima virtuoasă a lui Antonie al nostru, căci cu destulă durere a fost nevoit să suporte părăsirea de către bunul, înţeleptul şi sfântul său părinte Atanasie, cel ce a trecut prin viaţa de aici ca o stea luminoasă şi care de multa alergare s—a tocit până la ultima scânteie, lăsând în urma sa o dâră de lumină plină de fiori. Pe cînd Antonie mai suspina pentru această grea pierdere, părintele Sofronie — mult milostivul părinte Sofronie, cel care l—a crescut pe el trupeşte şi duhovniceşte de la vârsta de 7 şi până la 17 ani, cu ochii scăldaţi în lacrimi, dădu ultima binecuvântare fiului său Antonie şi se stinse ca un porumbel bătrân, aruncând un văl dureros peste toată suflarea din Mănăstirea Căldăruşani.

—„Ah, moarte, moarte, cumplit fenomen inexplicabil şi ascuns mereu în mister, nu te mai saturi odată de atâtea ravagii ce ai produs de când îi lumea ?! Ce ai cu noi ? De ce nu ne laşi în pace ? Nu ţi se pare că prea îţi faci de cap ? Şi parcă îi alegi pe cei mai buni, iar pe cei mai puţini buni îi mai laşi să se desăvârşească, ca apoi să—i răpeşti fără milă ! Ah, moarte distrugătoare care pui sfârşit tuturor suferinţelor şi fericirilor, care pui sfârşit tuturor întrebărilor ! Da, tu eşti mult prea crudă şi oarbă pentru că ştii că nu mai e mult şi Cel ce vine soseşte curând ca să—ţi fărâme oasele pentru totdeauna !"

Şi când ochii tuturor erau plini de lacrimi, moartea răpi şi pe bunul şi luminatul cârmuitor al obştei şi astfel cuvântul proorocesc al părintelui Atanasie se plini întocmai, că bătrânul stareţ Silvan porni în

grabă ca să—i ajungă din urmă.

27. ULTIMA ASCULTARE

Cu toate aceste necazuri, viaţa cu grijile ei multiple şi diversificata activitate în obştea Căldăruşanilor trebuia să—şi continue mersul nestingherit. Cel puţin aşa se pretinde şi aşa s—a crezut, dar pentru părintele Antonie s—a modificat considerabil. La paracliserie a fost numit un altul, cu şcoală. Şi aici, să ne fie iertat, că pentru o ascultare de acest fel nu trebuie neapărat să fie unul cu diplomă, că, aşa cum e Antonie al nostru, care întruneşte în firea lui frumosul gust, bunul simţ şi dragoste în toate, era cel mai potrivit. Dar, ce să—i faci — asta—i situaţia: în mănăstire nu faci ce vrei, ci numai ce ţi se hotărăşte. Aici nu există „EU", ci „NOI" şi pentru noi răspunde Avva Stareţul. Aşa că tu, Antonele taică, poftim de—acum să răspunzi pentru grădina de zarzavaturi şi legume. E drept, e o muncă frumoasă, dar pe cât de frumoasă, pe atât e de grea şi istovitoare, că aici trebuie să munceşti din zori şi până—n seară. Ba chiar şi noaptea uneori, şi cum el e fiinţa ce nu îndrăzneşte să ceară ajutor în împrejurări mai grele, se ostoieşte din greu cu încă doi fraţi ce—i erau daţi spre ajutor.

Şi astfel, monahul Antonie nu mai are o clipă de răgaz pentru a se gândi la dulcea stare de contemplare, că în toată vremea din an era covârşit de griji şi osteneală: cu munca în grădină, cu recoltarea la timp, conservarea şi păstrarea în bune condiţiuni a legumelor în beciurile mănăstirii şi distribuirea lor în funcţie de cerinţele vieţii obşteşti.

Dar, cu toate că era frânt de oboseală, puţinele ceasuri ce—i mai rămâneau din noapte şi le împărţea în două: prima parte, pentru a—şi face canonul de chilie, şi a doua parte, pentru odihna trupului — odihnă ce era atât de necesară să poată fi iarăşi bun de muncă în ziua următoare.

Şi tot aşa lună de lună şi an de an, că stareţul de—acum.. preacuviosul Arhimandrit Ilarion, nu cunoaşte trecutul lui Antonie, şi de l—ar fi cunoscut, tot nu i—ar fi păstrat acelaşi sentiment ca cel adormit în Domnul.

28. SFÂRŞITUL FERICIRII

Eh, toate ca toate, nu ne văităm de muncă — Doamne fereşte — că cine nu munceşte nu se mântuieşte, dar altceva vrem să spunem, că pe neaşteptate apăru un decret prezidenţial care a adus cu sine numai jale, suspine şi lacrimi în viaţa mănăstirească. Decretul prevedea ca toţi monahii ce nu au o şcoală la bază şi cei care nu au 50 de ani împliniţi să fie daţi afară din mănăstiri. Şi aceasta căzu ca o bombă distrugătoare, care e făcută numai pentru a produce ravagii şi răni de moarte. Aici să ne amintim de cum sună proverbul: „După grindină şi furtună, precis vine şi vreme bună" — tot aşa, dar inversat se poate spune acum: „După linişte şi desfătare, vin zile grele, apăsătoare", că printre cei îndureraţi de această tristă situaţie se află şi călugărul nostru — şi să—l vezi, să nu—l mai vezi — cum îşi bate capul de pământ la picioarele părintelui stareţ şi vărsând râuri de lacrimi, cere îndurare, zicând: „Unde să mă duc eu, nefericitul de mine, preacuvioase părinte Stareţ, că nu am pe nimeni în lumea asta? ! Fie—vă milă, că sunt nemernic şi primiţi—mă ca mirean fără plată pe undeva pe la oi sau la vite. Nu—mi va trebui chilie, că—mi voi odihni truditul meu trup în ieslea boilor sau în *turişul* oilor !"

Dar stareţul stăruia ca un legiuitor, zicând: „nu avem ce face şi unde—i lege, nu—i tocmeală. Istoria atestă documentar, frate Antonie, că în viaţa Bisericii mai întotdeauna

Antonel, la poarta mănăstirii, îşi ia rămas bun, plângând îndurerat!
Durerea iar m—a cercetat şi—n inima—mi sărmană,
Cu—atâtea răni ce încă sângerau, a mai lăsat o rană !

a fost cu coborâşuri rele şi urcuşuri grele, întotdeauna Biserica noastră s—a aflat într—o continuă luptă cu duşmanul nevăzut şi cu toate forţele negative din lume, o viaţă de muncă şi luptă pentru mai bine, pentru linişte.

Dar iată că acum suntem nevoiţi să suportăm cu durere coborâşul. Nădăjduim că nu va dura mult noaptea asta şi va veni şi ziua aceea luminată ce ne va aduce mângâiere. Deocamdată, nu avem ce face. Trebuie să ne supunem. Dacă dumneata vei rămâne aici, ce vor zice ceilalţi care sunt în aceeaşi situaţie?! Ce vom răspunde în faţa statului pentru nesupunere ? Trebuie să înţelegem că nu se poate pune în dezechilibru viaţa acestei mănăstiri faţă de legile ţării.

Nu uita că noi te iubim, frate Antonie. Te iubim mult şi suferim mult împreună cu dumneata. Pune—ţi nădejdea toată în Dumnezeu şi când poţi, mai vino pe aici. Mergi în pace !"

Şi călugărul nostru — bietul de el — strivit de durere se pomeni dat afară de parcă ar fi ieşit prin pereţi. Nu se mai recunoaşte. Nu—i vine să creadă că ceea ce se întâmplă acum cu el, este adevărat sau este un vis urât ? ! Cu inima sfâşiată, strânge cu braţele sale stâlpii porţilor şi plângând cu amar îşi bate fruntea de lemnul stâlpilor, jeluindu—se şi zicând fără încetare: „încotro să mă duc şi ce—am să mă fac eu nefericitul ? Am mai plecat o dată aşa—n neştire pe când eram copil de 7 ani, doar cu ghiozdănelul pe umeri, dar acum. după 27 de ani de linişte şi desfătare, să mă văd iarăşi pe drumuri, fără căpătâi, doar cu o bocceluţă—n spate ca un rătăcit! Ah, Doamne, greu sunt lovit ! Grea rupere s—a produs ! latǎ. las în urmă raiul în care—am trăit atât de fericit până acum şi pe care nu ştiu de—l voi mai vedea şi—n faţa mea stă adâncul necunoscut ! Cu amară jale şi fără voia mea mă desfac de Grădina lui Dumnezeu şi la fiecare pas mi se deschide o prăpastie ce mă depărtează de Edenul fericirii şi mă împinge într—un noian de deznădejde şi—n întuneric ! Dar Tu, Doamne, care pretutindenea eşti şi toate le vezi, îndulceşte amarul meu şi nu mă lăsa. Nu am meritat ce am primit şi de aceea mi s—a luat ce mi—a fost dat. Fie voia Ta, Doamne, în toate, dar eu mă rog Ţie, nu mă lăsa singur, pustiit şi slăbănogit. Trimite îngerul Tău să mă sprijine, să mă călăuzească şi să mă sfătuiască spre tot ce este bun şi bine plăcut Ţie. Şi Tu, Măicuţa Dumnezeului meu, auzi—mă şi degrabă ajută—mă, că sunt slab şi pribeag. De eşti Tu cu mine, nu voi mai fi singur şi Sufletul meu va fi mângâiat de prezenţa Ta. Aşa, Mărită Doamnă, de Dumnezeu

Născătoare şi Pururea Fecioară, ajutătoarea celor aflaţi în nevoi, sileşte pe îngerul Domnului meu să ajungă degrabă la robul Tău şi cu aripile sale cele netrupeşti să mă acopere şi să mă ferească de tot răul. Amin !"

Cu astfel de gânduri şi cu destulă jale se desprinse de lângă stâlpul porţii şi făcu primii paşi târându—şi picioarele. Şi de atâta durere, lăsa să—i cadă din ochi la fiecare pas câte o caldă lacrimă, voind parcă să însemneze calea pe unde avea să meargă pentru ca la o eventuală întoarcere să—şi regăsească mai uşor propria—i urmă.

Vai, câtă durere, câtă amărăciune ! Unde erai părinte Antonie şi unde te afli acum frate Antoane ?!

—Ce poate fi aceasta ? Moarte ?

—Încă nu !

—Deznădejde?

—Nici asta.

—Fericire ?

—Nici atâta.

—Nefericire ?

—Asta da. Ba chiar mai mult!

Oh, frate şi iubite Antoane, ia seama că ţi—a rămas totuşi ce este mai bun şi tu încă nu ştii. Ai fost lipsit de cele pământeşti, sesizabile, dar pe cele duhovniceşti cine ţi le poate lua ? Dumnezeu este pretutindeni, îl poţi afla oriunde. El este în toţi şi în toate. înalţă—ţi deci cugetul la ceruri şi Hristos Domnul va sălăşlui în inima ta. Şi de îi ai pe EI, nimic nu—ţi va lipsi. Ştim că durerea ta este mare, îţi cunoaştem păsul, vedem şi zdrobirea — dar unde—ţi este bărbăţia ? Iată că porţi cu tine două comori: una o ai în traista ce—o porţi în spate şi pe care ţi—o pot răpi furii şi cealaltă o ai ascunsă în sufletul tău şi pe aceasta nu o poate fura nimeni. Şi apoi, afară de acestea, s—ar putea ca mâine—poimâine să revii de unde ai plecat. Deci, curaj şi cu Dumnezeu înainte !

Şi astfel, Anton al nostru se depărta de mănăstire şi din poarta acesteia el nu se mai putea vedea decât ca un punct negru în drumul său. Acolo se opri, căci îi ajunse la urechi sunetul clopotelor care anunţau începerea vecerniei.

Se întoarse cu faţa către aşezările mănăstireşti, îngenunche şi—şi înălţă mâinile spre cer, zicând: „Doamne Iisuse Hristoase, în milostivirea Ta şi cu iubirea Ta de oameni învredniceşte—mă şi pe mine, netrebnicul, de a fi călăuzit în necunoscutul meu drum de „îngerul Tău", precum odinioară Tobie cel bineplăcut Ţie. îndulceşte clipele vieţii mele Doamne şi fă bine întru bună voirea
Ta, de a mă întoarce iarăşi la Casa pe care am părăsit—o acum cu atâta durere. Amin !"

Din acel popas, Anton vede clopotniţa şi turlele Bisericii ce se proiectează cu măreţie pe fondul verde smarald al legendarei păduri şi după ce mai oftă odată din adâncul inimii, porni din nou la drum, îngândurat şi fără de sine:

„Cred (îşi zicea el) că am voit şi am avut şi eu dreptul să trăiesc la sânul mamei mele care m—a născut şi n—am avut parte de aceasta. Mi s—a dăruit o altă mamă — o mamă bună şi pe care am pierdut—o tocmai când, cu vârsta mea crudă, o credeam a fi însuşi Dumnezeul meu. Am dorit şi mi—a fost dată viaţa de monah — un dar dumnezeiesc de care aveam încredinţarea că nici moartea nu mă va putea despărţi. Dar iată—mă deodată rupt şi de aceasta şi aruncat afară, cum se aruncă un obiect netrebuincios. Mare nenorocire — şi nenorocirea aceasta constă în despărţirea de părinţii şi fraţii mei, care s—a produs tocmai atunci când, dimpotrivă, aş fi dorit să le fiu mai aproape ! Oare toată viaţa are să fie aşa ? Oare n—am să găsesc niciodată un locşor, o vatră de care să mă pot lega pentru totdeauna ? Prin urmare, nu voi avea niciodată un părinte, o familie — pe nimeni ? Veşnic singur ca un ratat în neant ? Veşnic pierdut pe pământul ăsta nesfârşit, pe care n—o să găsesc niciodată un loc unde să mă aciuez temeinic ? Aşadar, sunt singur şi n—am pe nimeni cine să—mi dea curaj şi resemnare. Puterile—mi sunt sleite şi voinţa m—a părăsit şi cu toate acestea, păşesc înainte. Unde ? — încă nu ştiu. Sunt ca un fulg de păpădie purtat de vânt încoace şi încolo şi unde e lăsat, dacă locul e prielnic, grăuntele lui prinde rădăcini; iar dacă nu, e dus mai departe şi tot aşa până se pierde. Prin urmare, trebuie să mă pierd ? De ce ? Numai pentru faptul că nu mai sunt călugăr ? Dar călugării nu au fost mai întâi mireni ? Şi apoi şi mirenii, şi călugării sunt creaţi după chipul şi asemănarea lui Dumnezeu. Şi cine nu ştie că între viaţa monahului şi viaţa mireanului credincios există nişte legături trainice care converg organic spre încredere, respect reciproc şi dragoste ? Şi unul şi altul ostenesc trudnic ca să netezească drumul ce duce spre înţelegere în spirit şi

pacea lui Dumnezeu, ce constituie coloanele pe care se sprijină lumea. Şi unul şi altul duc o luptă comună, având un duşman comun. Şi unul şi altul îşi orientează viaţa spre acelaşi Mântuitor, spre Fiul lui Dumnezeu: Domnul nostru Iisus Hristos. Şi unul, şi altul sunt stăpâniţi de un sentiment de încredere şi duioşie care apropie inimile, asociindu—le pentru un scop obştesc, practic şi spiritual: slujirea vieţii şi aspiraţia de a merge tot înainte, spre înălţarea sufletului neamului creştinesc.

Deci, tot înainte, că doar ai fost înştiinţat mai de mult de părintele Atanasie despre ce avea să vină peste capul tău. Aşa că, fruntea sus, tot înainte şi Bunul Dumnezeu să lumineze calea".

De altfel, cine nu ştie cât ai dorit să fii până la sfârşit la Căldăruşani şi cine poate înlătura această năprasnică nenorocire ce s—a abătut asupra Mănăstirii ? Nenorocire pentru că ţi—a schimbat cu totul cursul vieţii. Se vede că eşti ursit să nu guşti multă vreme fericirea, iar atunci când în sfârşit o afli, soarta să te arunce din nou şi fără voia ta într—o existenţă zbuciumată. Nu—ţi pierde dar nădejdea, că pe cine—l iubeşte Dumnezeu îl şi ceartă, pe unul cu o suferinţă fizică, pe altul cu diferite necazuri, pe tine cu scoaterea din monahism, dar aceasta nu înseamnă că eşti respins de Dumnezeu, pentru că El voieşte ca tot omul să se mântuiască. Aşa că, ce poţi face ? Drumul vieţii nu poate fi totdeauna presărat cu flori, ci şi plin de colb şi bolovani — ba chiar şi cu spini, iar omul trebuie, prin răbdarea lui, prin bunătatea lui, să înfrumuseţeze şi să înnobileze aceste drumuri.

Din firea lui, românul este răbdător, sincer şi nobil până la abnegaţie. Când se află în necaz, el zice: „Tot răul e spre bine", că şi medicamentele sunt amare şi la nevoie dăm bani mulţi pe ele, pentru că dorim cu orice preţ să obţinem acţiunea lor binefăcătoare.

Şi apoi, frate Antoane, nu eşti primul şi nici singurul care suferi şi din asta poţi câştiga ceva: că din suferinţă se naşte înţelepciunea. Adu—ţi aminte cât de inocent a fost Isaac, încât singur şi—a zidit altarul fără sa cunoască jertfa ce trebuia să se aducă pe acest altar şi a ajuns să fie patriarhul multor neamuri şi prietenul lui Dumnezeu. Fii dar îndelung răbdător şi iartă totul, că cine iartă câştigă, iar cine urăşte pierde. Nu uita cuvântul Domnului, că numai cine rabdă până la sfârşit, acela se va mântui. Şi adevărata fericire se zideşte pe suspine şi se înalţă pe lacrimi.

Frăţioare dragă, de aici vei păşi în lume. Fii dar precum gâscă ce înoată prin apă fără să se ude. Să iubeşti postul ca să—ţi sporeşti capacitatea de rugăciune, iar rugăciunea îţi va intensifica credinţa şi cu aceste trei puternice arme vei izgoni toate puterile demonice din calea vieţii tale. Şi Bunul Dumnezeu să—ţi dea ochi de şarpe şi inimă de porumbel.

PARTEA A II—A

29. IARĂŞI PRIBEAG

De acum să—l urmărim pe iubitul şi mult îndureratul nostru frate Anton cum călătoreşte ca un „Globe—Trotter" pe drumul ce—l poartă peste câmpuri şi prin localităţile prin care forfotesc mulţime de oameni, precum albinele în stup. în mintea lui năvălesc mulţime de gânduri ce—l chinuie cumplit. E ora patru după—amiază şi nu mai e mult până seara. Iată—l că a trecut prin satul Gruiu şi nimeni nu l—a întrebat:,.încotro călătoreşti, părinte, sau frate, sau străinule ? Unde—ai vrea să poposeşti ?" Şi tot aşa, şi în celelalte localităţi prin care a trecut. Ce—i pasă lumii de durerea lui ? Seara e aproape. Şi cu toate că—i sfârşit de puteri, doreşte totuşi să ajungă în comuna Ţigăneşti, care se află în drumul spre capitală. Când a ajuns aici, se înserase de—a binelea. Pe lângă şosea era o frumoasă grădinărie — probabil o fermă şi în gând i se năzări ideea să rămână aici peste noapte. într—o latură de hotar erau câteva sere acoperite cu geamuri şi o căsuţă din scânduri. Anton merse către acea baracă şi acolo află un om. Era paznicul, care—l întâmpină cu întrebarea:

—Ce doreşti, părintele, că nu mai e nimeni la ora asta aici la fermă. Şeful vine mâine dimineaţă cam pe la opt.

—Domnule dragă — zise el — aş dori numai să rămân peste noapte aici, că nu am unde să—mi plec capul şi sunt nespus de obosit. Fii bun, dar, şi adăposteşte—mă în căsuţa dumitale.

—Nu am voie să primesc pe nimeni şi apoi aici n—am decât un pătuc de scânduri pe care mă hodinesc eu.

—Nenicule — mai zise Anton — te rog nu mă alunga. Uite colea văd o căpiţă de fân. Aş fi foarte mulţumit să mă laşi să dorm lângă ea. Şi paznicul, după câteva clipe de gândire, răspunse:

—Io ştiu ce să zic ? Hai, treacă de la mine, dar ai grijă să nu se cunoască unde ai dormit, că mă ia ingineru' la hâţ.

—Mulţumesc din suflet, nene dragă, şi Dumnezeu să te binecuvinteze că nu va fi faptă fără răsplată.

Şi au mai stat ei de vorbă încă vreo trei ceasuri, timp în care şi—au împărtăşit unul altuia multe din necazurile lor. Şi astfel, Antonel, după 27 de ani, doarme iarăşi afară sub cerul liber în mireasma fânului cosit şi în mijlocul grădinii de legume.

Dimineaţa în zori, Anton se trezi din somn şi, după ce strânse fânul şi—l aşeză la loc, vru sa răsplătească pe paznic cu câţiva gologani ce—i avea prin buzunare şi pe care—i primise la plecarea din mănăstire, dar acesta nu voi să—i primească, zicând:

—Lasă părinte, că nu am făcut ceva pentru care s—ar cuveni să primesc bani. Şi apoi, dumitale îţi trebuie la drum şi n—ai de unde să câştigi alţii. Aşa că, mergi sănătos şi dacă vrei să lucrezi aici la fermă, când te întorci de la Bucureşti, dai pe—aici ca să vorbeşti cu şefu'.

—Mulţumesc şi să ne vedem cu bine, răspunse Anton, şi ieşi în şosea.

La aproximativ cinci minute de aşteptare, un autocamion trecea podul peste râul Ialomiţa, mergând spre Bucureşti, şi Anton făcu semn şoferului să—l ia şi pe el.

Şoferul opri şi zise:

—Hai repede, părintele, că sunt foarte grăbit. Trebuie să mă întorc neapărat până—n prânz.

Anton se urcă în cabină lângă şofer şi spuse acestuia:

—Domnule dragă, eu aş dori să merg la Mitropolie.

—Veţi fi vrând dumneavoastră să mergeţi acolo, dar eu am altă direcţie: merg la I.I.B. pe calea Poştei. Dar vă las în Băneasa şi de acolo puteţi lua troleibuzul.

Şi cu acestea se apropie de postul de control de la intersecţia cu parcul Snagov. Aici, un miliţian îi făcu semn să tragă pe dreapta şi şoferul, oarecum indignat, mai zise: „Poftim ! Colac peste pupăză. După ce că eram grăbit, mă mai opreşte şi ăsta". Şi Anton, dintr—o inspiraţie ce—i veni aşa de îndată, rosti aceste vorbe: „Cu toată graba dumitale, vei zăbovi prin Bucureşti trei zile". Şoferul auzi perfect de bine aceste cuvinte, dar nu avu timp să ceară lămuriri că ajunse în dreptul miliţianului, unde a trebuit să oprească şi să prezinte actele la control. Miliţianul, în loc să controleze documentele, întrebă:

—Unde mergi tovarăşe ?

—La Bucureşti, pe Poştei, răspunse şoferul.

—Perfect. Merg cu dumneata.

Şi miliţianul urcă şi el în cabină fără nici un alt protocol.

Şi au călătorit împreună până la Aeroportul Băneasa, unde autocamionul apucă spre dreapta, iar Antonel al nostru a trebuit să coboare şi să—şi vadă de drumul lui. La despărţire, el vru să plătească şoferului, dar acesta refuză, zicând:

—Nu. Nu primesc „ciubuc", că doar nu v—am cărat în spate.

De altfel, i—ar fi luat el banii cu amândouă mâinile, dar acum nu se putea, pentru că era de faţă un miliţian şi nu un civil oarecare.

Când Anton a ajuns la Mitropolie, ar fi dorit să se înfăţişeze înaintea Părintelui Patriarh Iustinian, ca să—i spună păsul, dar nu s—a reuşit. Preafericitul avea în audienţă o delegaţie străină şi aşa stând lucrurile, merse la cabinetul Episcopului Vicar. Aici, Preasfinţitul Antim Nica—Târgovişteanul îl primi cu dragă inimă şi cu un zâmbet părintesc îl întrebă:

—Ce este ? Ce te doare, frate ?

—Preasfinţite Părinte — răspunse Anton cu ochii scăldaţi în lacrimi —, după 27 de ani de ascultare în Mănăstirea Căldăruşani, iată—mă aruncat pe drumuri numai pentru motivul că nu am şcoală. Eu n—am avut părinţi şi de la vârsta de 7 ani mă aflu acolo. Acum, spuneţi—mi, vă rog, unde să mă duc ?

Şi Preasfinţitul Antim răspunse cu o blândă compătimire:
—Frate, frate, ce să facem ? ! Legile sunt venite de sus, de la conducerea ţării, iar Biserica trebuie să se supună acestora. Dar nu deznădăjdui. Te văd viguros şi citesc pe faţa dumitale răbdare şi înţelepciune. Iată ce zicem noi: te poţi angaja la o întreprindere de stat sau pe un şantier şi o dată cu banii câştigaţi pentru munca depusă, ai prilejul să urmezi şcoala generală, că s—au deschis cursuri serale special pentru muncitori şi—n ziua de astăzi, slavă Domnului toate şcolile îşi au uşile deschise, iar de muncă găseşti oriunde, numai voinţă să fie. Şi cu vremea, poate se mai liniştesc treburile şi sperăm să se revină la cele de mai înainte. Să ai curaj şi să nu—ţi pierzi nădejdea, că pâinea ţi—o poţi câştiga fără prea multă greutate.

Antonel se retrase decepţionat. De aici merse în Catedrala Patriarhală, se închină şi sărută sfintele moaşte ale Cuviosului Dimitrie Basarabov. Apoi îşi îndreptă paşii către atelierele de pictură şi obiecte de artă religioasă ale Patriarhiei din strada Antim 29, căci întrebase pe un oarecare unde sunt acestea. Şi nefiind departe de aici, a plecat pe jos.

30. UN PERSONAJ DIABOLIC

În drum, mergând către adresa din strada Antim, i se alătură un necunoscut: un bărbat înalt, cam la 45 de ani, slab şi ciolănos, cu nas acvilin, gură largă şi vânătă, frunte îngustă şi cutată. Era bărbierit, purta o cravată decolorată şi cu pălărie uzată pe cap. Pantalonii îi erau şifonaţi şi cam scurţi pentru înălţimea lui, iar în picioare avea nişte pantofi foarte vechi ce arătau că dumnealui merge foarte mult pe jos. Cămaşa îi era murdară ca şi haina ponosită ce o avea pe dânsul.

Antonel al nostru nu ar fi luat seama la toate acestea, dar felul comportării străinului faţă de el îl sili parcă să—l observe din priviri până—n cele mai amănunte însuşiri.

Şi iată de ce şi cum: străinul, de cum îl ajunse din urmă, i se adresă ca şi cum l—ar fi cunoscut cu mult înainte:
—Unde mergi, părinte ?
—Nu sunt preot şi nici măcar călugăr, răspunse el cu smerenie.
—N—oi fi, dar cred c—ai vrea să fii, că te văd îmbrăcat în negru şi porţi barbă !
—Ştie Dumnezeu, răspunse Anton, cu dorinţa ca străinul să—l lase—n pace.

Dar el continuă:
—Te—am văzut la Basarabov că—i pupai oasele. Felul vorbirii lui îl indignă pe bietul Antonel şi la auzul acestora îşi făcu cruce pe piept, închinându—se ca de altă aia. Străinul de îndată îşi întoarse capul în partea opusă, dar nu se lăsă bătut şi întrebă cu şiretenie:
—Nu—i aşa că mata eşti cântăreţ la strană ?
—Nu sunt nimic. Şi ar fi bine să—ţi vezi de drumul dumitale, răspunse Anton, vrând cu orice preţ să se debaraseze de el.
—Ee, nu te supăra, că şi eu sunt cântăreţ de biserică şi d—aia te—ntreb. Ei bine ! Spune—mi dar, la care biserică eşti dascăl ? Dar la care biserică nu sunt ? ! Sunt peste tot că am pregătire şi vechime destulă, în special „cânt" la bisericile din Craiova.
—Dumnezeu să te răsplătească după rodul ostenelilor dumitale ! — mai zise Antonel, cu convingerea că interlocutorul ori este nebun, ori nu e fiinţă omenească.

În sfârşit, au ajuns la Mănăstirea Antim, în curtea căreia se aflau atelierele. În faţa Bisericii, Antonel se închină cu evlavie şi—n raza vizuală observă că străinul acela nesuferit îşi mişca palma în sus şi în jos de parcă se apăra de muşte. După aceasta, Antonel a dat să intre în biserică, dar necunoscutul, fără să spună un cuvânt, a plecat pe trotuarul de pe lângă zidul bisericii în latura de nord, mergând spre atelierul de argintărie.

Imediat, Antonel, aproape fără să—şi dea seama, se uită după dânsul şi nu l—a mai văzut — cu toate că până la ateliere erau cam 40—50 de metri.

Dar să nu mai zăbovim mult cu povestirea şi să spunem doar atât, că Antonel, până—n cele din urmă, a mers la Direcţia Atelierelor pentru a i se oferi un loc de muncă, fie la sculptură, la gravură, pictură sau

turnătorie, dar nu a fost chip şi, dezamăgit, făcu calea întoarsă.

Mergând către Mitropolie, se pomeni din nou cu acelaşi personaj nesuferit, care şi începu să—i vorbească:

—Aşa—i că n—au vrut să te primească ?

—Da' de unde ştii dumneata pentru ce m—am dus eu acolo ?

—Cum să nu ştiu. Nu m—ai văzut că eram de faţă acolo—n cabinet ?

—Nu. Nu te—am văzut şi nici n—aş fi dorit.

—Eh, nu fii chiar aşa. înţeleg că eşti supărat, dar nu te necăji peste fire, că se găsesc destule mijloace ca să câştigi bani şi fără să munceşti, numai să te înveţe „cineva" cum să procedezi.

La auzul acestor vorbe, Antonel se închină însemnându—se cu Crucea Domnului pe piept şi s—a întâmplat ca în acest timp să fie şi în dreptul unei biserici, dar străinul acela iarăşi întoarse capul, de parcă nu putea suferi văzând făcându—se acest semn mântuitor, şi îndată se plecă să—şi lege şiretul la pantof, care era numai din căpătâie înnodate, dar cât ai clipi din ochi îl şi ajunse din urmă pe eroul nostru şi acesta îl întrebă cu reproş:

—Pentru ce dumneata nu te închini când treci pe lângă Sfânta Biserică ?

—Ba da, mă—nchin, dar altfel, nu aşa cum faci dumneata, că „nu mai e la modă" şi lumea râde când te vede.

La astfel de vorbe, Antonel fu scos din răbdări şi—l mustră cu asprime, zicând:

—Ia ascultă: tu eşti lipsit de bunul simţ şi cu obrăznicie grăieşti minciuni !

Şi prompt, Anton îşi schimbă direcţia de mers înspre stânga.

—Hi, hi, hi! Repede te superi, tinere ! — zise cu satisfacţie nesuferitul, ţinându—se după el. Şi nu—i aşa că acum mata vrei să mergi în Cişmigiu să bei o halbă la „Buturuga" ? Zii că nu—i aşa ?

La acestea, Anton se opri brusc, se întoarse şi, închinându—se, zise cu glas tare:

—„Uciga—te Sfânta Cruce !

—Şi, fulgerător, nesuferitul pieri prin mulţimea de lume ce forfotea pe trotuare. O doamnă bătrână, care—l văzu pe Antonel că s—a oprit în loc, se închină şi vorbeşte singur, i se adresă,zicând cu glas compătimitor şi dulce:

—Ce este, mamă ? ! Ce te supără? ! Nu cumva eşti bolnav ?

—Nu, doamnă. Nu sunt bolnav, dar încornoratul ăsta nu—mi dă pace.

Şi doamna aceea, uitându—se în juru—i şi nevăzând vreun încornorat, îi zise:

—Hai, mamă, cu mine la Sfântul Dimitrie, că el are putere de la Dumnezeu să alunge toate duhurile rele.

—Tocmai acolo vroiam să merg, stimată doamnă, dar nu ştiam cum să fac să scap de banditul ăsta nesuferit.

31. LA PASĂREA

De la racla cu Sfintele moaşte, Antonel, mângâiat şi liniştit, îşi îndreptă dorul şi paşii spre Mănăstirea „Pasărea". Acolo nădăjduia să vadă pe sora sa Ileana îmbrăcată în chipul îngeresc şi—n faţa căreia să—şi mai uşureze sufletul de povara necazurilor într—o baie de lacrimi.

Cu ajutorul mijloacelor de transport în comun de care dispuneam în vremea aceea, Anton a ajuns la „Pasărea" fără prea multă bătaie de cap, dar cu toate acestea, este destul de obosit şi flămând, căci nu a mâncat decât foarte puţin din ceea ce primise cu o zi înainte la plecarea de Ia Căldăruşani. Şi în gând îşi zicea mereu: „Doamne, Te rog, ajută—mă s—o văd pe monahia Ileana, că afară de ea pe nimeni altul nu am pe lume. Cred că nu am cum s—o mai recunosc, aşa cum n—am recunoscut—o atunci când împlinise 15 ani, dar acum după încă 17 ani ? !

Aici, de cum ajunse în incinta mănăstirii, intră în vorbă cu prima fiinţă ce—o întâlni în cale şi—i zise:

—Blagosloveşte maică !

Şi călugăriţa cu smerenie îi întoarse metania, cu multă umilinţă:

—Sfinţiei tale părinte se cuvine să dai binecuvântare. Şi apoi Anton îi spuse cine este el şi ce ar dori de aici.

Iar călugăriţa, dintr—un sentiment de smerenie şi păstrare cu stricteţe a unor norme de vieţuire în

monahism, îi spuse:
—Cuvioase părinte, să mă iertaţi, dar eu nu cunosc situaţia şi numai maica stareţă vă poate lămuri. Deci, mergeţi cu mine, că vă conduc la sfinţia sa.

Auzind acestea, Antonel rămase oarecum descumpănit şi, ajuns în faţa superioarei, se prezentă, zicând:

—Preacuvioasă maică stareţă, de astăzi mă numesc Dobrin Anton. Am spus: de astăzi, pentru că până ieri mi se spunea Dobrin Antonie, şi—am venit aici să întâlnesc pe singura mea soră după părinţi, pe nume Dobrin Ileana, şi după aceea mă voi duce unde va voi Dumnezeu şi încotro mă vor purta picioarele. Fiţi aşa de bună, preacuvioasă maică stareţă, şi îngăduiţi—mi revederea cu sora mea.
—Frate Antonie — răspunse stareţa — sora dumitale nu se mai numeşte Ileana, ci maica Irina. Dobrin Irina, după numele de călugărie, şi nu ai cum s—o vezi, deoarece nu mai este aici la „Pasărea", ci se află acum la Hurezu — acolo urmează cursurile seminarului monahal. Socotesc totuşi că aceasta e o veste bună, care ar trebui să te bucure.
—Preacuvioasă maică stareţă, cu adevărat că m—aş fi bucurat să o revăd pe sora mea, dar şi aşa mi s—a veselit inima de cele ce am auzit despre ea. Şi acum, încă o rugăminte am către sfinţia voastră. îngăduiţi—mi să rămân peste noapte aici, că, iată, s—a înserat de—a binelea şi n—am unde să mă duc.
—Desigur, frate Antonie. Poţi rămâne la noi şi o săptămână. Eşti doar oaspetele nostru. Şi cred că n—ai mâncat de aseară, aşa că vei merge la trapeză ca să serveşti masa.

Şi din dispoziţia superioarei, fratele Anton fu condus la masă de către una din călugăriţele aflate în ascultare şi după aceea la camera de oaspeţi. Aici, într—un mediu ambiant, sufletul lui Antonel se zbate între două stări ce sunt opuse una alteia: una este situaţia lui apăsătoare şi dureroasă şi alta e bucuria pentru sora sa Irina, care îşi clădeşte cu sârguinţă o stabilitate trainică în monahism.

Şi aceasta e o bucurie mare — mult prea suficientă pentru a se putea consola şi a—şi recăpăta noi puteri.

Dimineaţa următoare, după slujba utreniei, la micul dejun, stareţa îl prezentă soborului de maici pe fratele nostru Anton, bucurându—se laolaltă şi—n acelaşi timp întristându—se pentru el, că de altfel şi aici la „Pasărea" încă mai curgeau lacrimi tot pentru aceeaşi pricină, că nu a fost mănăstire în ţara noastră care să fie scutită de această grea lovitură.

32. O FEMEIE OBRAZNICĂ

Apoi, după masa de prânz, Antonel a luat o carte de rugăciuni şi merse de se aşeză pe o bancă la marginea lacului ce se află în imediata apropiere de sfânta mănăstire. Aici, el observă că sunt amenajate şi organizate mijloace de agrement şi promenadă, care s—au pus la dispoziţia tuturor pentru distracţie şi reconfortare. Pentru Anton, acestea nu—i sunt pe plac, dar până la urmă a rămas totuşi câteva minute aici ca să mai uite de sine, răsfoind în cărticica ce o purta cu dânsul. în 10—l5 minute, cât a stat pe banca aceea, a fost fără voie martorul unei scene care a ilustrat trista realitate în care se zbate tineretul zilelor noastre. Şi iată ce vrem să arătăm: lângă banca pe care se afla stând Anton al nostru soseşte la un moment dat, ţinându—se de braţ, o pereche de tineri. Erau soţ şi soţie şi el zice:
—Iată, draga mea, să nu zici că sunt băiat rău. Te—am adus aici ca să—ţi satisfac dorinţa. Recreează—te deci câteva ceasuri, că—ţi este de nevoie pentru criza ta de nervi şi caută să fii acasă devreme, ca să nu te prindă seara pe aici. Eu mă grăbesc să prind primul autobuz, că nu vreau să întârzii la serviciu. Ştii doar că de astăzi încep schimbul doi.

Apoi s—au îmbrăţişat şi s—au sărutat îndelung fără pic de jenă. Şi el, soţul, se grăbi la întoarcere să prindă autobuzul. Ea, rămasă singură, se aşeză pe bancă şi de îndată începu să tragă cu coada ochiului spre Antonel, care părea a fi adâncit în lectură. Şi dacă văzu că el e absent şi nu—i dă nicio atenţie, îl întrebă:
—Ce carte citiţi, domnule ?
—E o carte de rugăciuni, domnişoară, răspunse el pe un ton politicos.

—Sunteţi preot sau student la teologie ?— mai întrebă ea.
—Nu. Nu sunt nici una, nici alta, dar aşa se cuvine bărbaţilor să se poarte, răspunse el de o manieră ca să pună capăt convorbirii, dar ea continuă cu îndrăzneală:
—Mie—mi plac bărbaţii cu barbă. Sunt mai prezentabili, li se acordă în plus o notă de eleganţă, de seriozitate...
—Nu pentru asta port barbă, domnişoară dragă, ci pentru că aşa e chipul bărbaţilor şi cine—şi sluţeşte chipul se răzvrăteşte împotriva lui Dumnezeu, care de la început l—a făcut aşa conform chipului Său.
—Vai, ce băiat hotărât sunteţi, domnule, şi ce bine vă stă ! Aşa bărbat mi—aş fi dorit, dar n—am avut noroc. Cred că iubita dumneavoastră e mândră că vă are în companie, nu—i aşa ?
—Domnişoară, mergeţi prea departe. Folosiţi un vocabular care pentru mine e străin. Vă rog să încetaţi !
—Vai, sunteţi pudic, domnule, şi tocmai asta face ca fetele să înnebunească după dumneavoastră. Puneţi—vă verighetă ca să le ţine—ţi la distanţă ! — mai zise ea râzând diabolic.

Şi imediat continuă şi cu mai multă obrăznicie, tutuindu—l:
—Te văd bărbat în toată firea, doar n—oi vrea să crezi că femeia şi bărbatul au fost făcuţi numai ca să se admire unul pe altul aşa, de la distanţă ? !

Şi Antonel, stăpânindu—se pe sine, îi grăi:
—Doamnă şi soro dragă, s—ar cuveni să vă dau un răspuns usturător pentru maniera plină de cutezanţă în care—mi vorbiţi, dar cu toate acestea, iată ce vă spun: şi dacă nu—i prea mult, vă sfătuiesc: abandonaţi această purtare dăunătoare, care vă ucide sufletul, şi apropiaţi—vă cu toată încrederea şi dragostea către Biserica lui Dumnezeu, unde veţi afla lumina adevărată şi izvorul cel dulce al învăţăturilor sănătoase. Şi apoi, pe de altă parte, am observat că sunteţi căsătorită. Or, cu purtarea dumneavoastră discreditaţi calitatea de soţie şi coborâţi demnitatea soţului. Nu uitaţi, vă rog, că în căsnicie, pentru a se menţine liniştea şi fericirea, se cere sobrietate, luciditate şi fidelitate...

Dumneaei nu avu timp să răspundă, că deodată se ridică de pe bancă şi alergă înaintea unui bărbat care se apropia venind spre ei, se aruncă în braţele acestuia şi începură a se săruta îndelung.
—M—ai făcut să te aştept, iubitule ! — îi zise ea cu reproş şi—l lovi simandicos peste nas cu degetele ei pline de inele şi cu unghiile mari vopsite în violet intens.
—Iartă—mă, scumpo (se miorlăi el), că în nici un chip nu am vrut să suferi pentru mine, dar n—am avut cu ce veni la timp. Şi te rog să nu fii răutăcioasă cu mine, aşa cum eşti cu prăpăditul ăla de bărbat—tu !

Şi se strânseră din nou în braţe şi dăi şi dăi cu sărutările. La urmă, ea zise către el:
—Vino iubitule să vezi un tip care pretinde a fi „omul zăpezilor" şi care nu voieşte cu nici un chip „să coboare de la catedră", mai zise ea luându—l de mână şi se apropie de banca cu pricina, în timp ce Antonel se ridică şi plecă în direcţie opusă.
—Ce faci, bărbate ? — strigă ea după Anton al nostru. Acum ţi—e teamă că eşti în minoritate şi dai bir cu fugiţii ? Ha, ha, ha.

La auzul acestora, Antonel se opri, se întoarse cu faţa către ea şi rosti aceste cuvinte:
—Dumnezeu să—ţi dea minte, soro, că prea multă—ţi lipseşte şi să—ţi lumineze cugetul ca să poţi vedea în ce mocirlă înoţi şi cum demonii îşi bat joc de tine !

Şi apoi a plecat cu sufletul tulburat şi se duse la camera sa, unde avea să mediteze o oră—două şi după aceea să participe la slujba vecerniei.

Ehe, frate Antoane, nu te speria numai de atât, că multe ai să vezi şi multe ai să auzi în lumea asta „modernă şi civilizată", dar fii tare pe poziţie, că la capătul acestui drum ştii bine că te aşteaptă Domnul Vieţii să—ţi ofere recompensa.

Tu ţi—ai făcut datoria ca să îndrepţi ceea ce ai văzut că e strâmb şi în loc să câştige ea din cuvintele tale, ai pierdut tu, că te—ai tulburat din pricina îndărătniciei doamnei. Dar asta să fie paguba. Aşa—i lumea în ziua de azi: se zvârcoleşte în noroiul necredinţei din pricina neştiinţei, iar în neştiinţă se scufundă din a lor rea voinţă.

33. UN ŞOFER CUMSECADE

În dimineaţa celei de a treia zi de când a venit aici la Pasărea, Anton se prezentă în faţa stareţei, îi mulţumi pentru ospitalitate, îşi luă rămas bun şi se întoarse pe acelaşi drum, cu aceleaşi mijloace de deplasare. Ajuns la capătul liniilor locale, adică la Băneasa, se postă în şosea şi la primul autocamion ce apăru, îi făcu semn (în vremea aceea, pe şoseaua Bucureşti—Ploieşti avea voie să circule orice fel de autovehicul). Şoferul opri şi—l pofti să urce şi zise în acest timp:
—Ce întâmplare, părintele, să fii tot dumneata şi la întoarcere !
Antonel luă seama că era acelaşi şofer care l—a dus la Bucureşti cu trei zile înainte.
Și șoferul continuă:
—Ia spune—mi, părintele: de unde ai ştiut dumneata că aveam să zăbovesc trei zile prin capitală tocmai când doream să mă întorc curând să mai câştig o cursă ? !
— ? !
—Ştii ce necaz am păţit ? Miliţianul acela care zicea că vroia să meargă la Gara de Nord, după ce ai coborât dumneata, i s—a făcut rău deodată. Repede trag pe dreapta, l—am luat, l—am scuturat ca să—şi revină, dar el, mort. Fugi repede la un restaurant în dreptul căruia oprisem şi le—am cerut ajutor. Ei au luat un sifon, l—au şpriţuit pe faţă, dar el, nimic. Şi atunci ce crezi c—am făcut ? Am aprins luminile şi dă—i goană până la spitalul C.F.R. şi cu toată interzicerea claxonatului, eu am folosit claxonul la maximum. Şi să fi văzut cum se dădea toată lumea la o parte, toate maşinile şi tramvaiele se opreau şi—mi făceau loc. Oricine şi—a putut da seama că transportam pe cineva în stare de urgenţă la spital.
Acolo, miliţianul şi—a dat ultima suflare. A avut un infarct care l—a dat gata şi eu a trebuit să tot dau declaraţii peste declaraţii: la spital, la miliţie, la procuratură şi purtat de colo, colo trei zile—n şir. Şi abia, abia acum am scăpat. Şi încă nu se ştie. S—ar putea să mă mai cheme şi să mă tragă de limbă. Mi—au dat ei o hârtie la mână să mă justific şi am şi telefonat la întreprinderea mea de i—am pus în cunoştinţă de cauză, dar ce—oi păţi că am imobilizat maşina atâta timp nu ştiu.
Şi uite aşa, părintele, nu ştiu ce să cred. Să fiu sincer, parcă mie frică de dumneata, chiar aşa !
Şi apoi continuă pe un ton de glumă:
—Nu cumva eşti vreun prooroc picat din cer? Şi dacă—i aşa, te—aș ruga să mă ajuți într—un fel sau altul să nu păţesc ceva la întreprindere !
—Sunt sigur că mata glumeşti, grăi Anton cu bunăvoinţă, dar să ştii că nu sunt nimic. Nici până de curând nu am fost ceva şi de—atunci, nici atât.
Şi şoferul auzind acestea, îl întrebă cu gravitate:
—Nu cumva şi dumneata eşti vreunul din cei năpăstuiţi din cauza lui „410" ?
—Nu ştiu ce înseamnă „410" !
—Decretul ăla, părintele !
—Aa, da. Din cauza acelui decret sunt acum năpăstuit.
—Vai, părintele, şi eu credeam că dumneata deja ai o parohie, o familie... Şi acum, încotro ?
—Nu ştiu. Deocamdată, nu ştiu.
—Ştii ceva, părinte? Vino la noi la I.R.M.T. Fie la Sediu la Bucureşti sau la secţia de la Brazi. Serios! Vă pun eu o pilă. Veniţi şi întrebaţi de mine. Mă numesc Drugă Constantin.
—Mulţumesc, domnule Drugă. Eşti tare cumsecade. Mi—am putut da seama de aceasta încă de când mergeam la Bucureşti. Observ că la bordul maşinii ai o Iconiţă cu Maica Domnului şi cu Dumnezeiescul Prunc în braţe, e mare lucru să ai credinţă în Dumnezeu. Iar cu privire la vorba ce am spus—o în ziua aceea, să ştii că nu a fost decât o inspiraţie de moment datorită faptului că te—am văzut prea grăbit şi hotărât să te întorci neapărat până—n prânz. E bine ca la orice treabă mai întâi de toate să zicem: „Doamne, ajută—ne !" — „Doamne, fie voia Ta în toate." Iar la terminarea lucrului: „Mulţumesc Ţie Doamne !" — „Slavă Ţie Doamne !" (şi apoi schimbând subiectul). Da, ia spune—mi, că mata, ca şofer, s—ar putea să ştii: ca să merg spre satul Zănoaga, unde ar trebui să cobor şi cu ce aş putea călători până acolo ?
—Să—mi fie iertat părinte, dar nu ştiu. Vom întreba aici în Potigrafu. Dar de ce vrei să mergi la Zănoaga, ai rubedenii acolo ?
—Nu am nici un fel de rudă, dar acolo mi—am petrecut primii ani ai copilăriei.
Şi şoferul înţelegând că pasagerul său a avut o viaţă cu totul altfel decât a celorlalţi — o viaţă de tristeţe, i se făcu milă de el.
În satul Potigrafu, au oprit în dreptul unui grup de oameni şi Antonel a întrebat:

—Fiţi buni, vă rog, şi spuneţi—mi: ca să merg la satul Zănoaga, pe unde mi—ar fi mai uşor ?

Şi unul dintre ei răspunse:

—Domnule dragă, aveţi două posibilităţi: una, cu trenul din Gara de Sud — Ploieşti, şi alta, cu piciorul. Din Româneşti se face un drum la dreapta, intraţi în Puşcaşi şi apoi pe lângă pădure şi ajungeţi foarte simplu în satul Zănoaga. Când ajungeţi în Româneşti, mai întrebaţi.

—Mulţumesc foarte mult, zise Anton al nostru şi şi—au continuat drumul, lăsând Potigrafu în urmă şi undeva în pădurea Româneşti, şoferul trase maşina pe marginea drumului. Acolo pe dreapta era un restaurant şi acesta zise:

—Părinte, mergem să luăm o gustare, că de ajung la întreprindere, nu ştiu de voi mai avea timp de asta.

Şi Anton răspunse:

—Mulţumesc, dar eu astăzi nu mănânc !

—Părinte, zise şoferul, înţeleg şi bine e, că—i vineri astăzi, dar să tragi la „şaibă" şi să nu mănânci nu se poate. Aşa că trebuie să ai grijă şi de potol.

Şi se duse singur să—şi ia gustarea. După circa douăzeci de minute, se întoarse având un pacheţel în mână şi pe care—l oferi pasagerului său, zicându—i:

—Poftim, părintele, sunt nişte biscuiţi pe care—i puteţi mânca. Sunt de post. Şi să ştiţi că acasă la mine, miercurea şi vinerea nu se mănâncă de dulce, ferit—a Sfântul. Nevastă—mea, în zilele acestea găteşte numai de post. Şi ştiţi ce am mâncat acum ? Poate nu mă credeţi: o ciorbă de fasole de mi—a mers la suflet şi atâta tot.

—Foarte bine, domnule. însuşi Dumnezeu a poruncit omului să postească şi Biserica noastră a rânduit acest post spre binele tuturor, numai omul să înţeleagă.

—Şi apoi e şi sănătos, încheie şoferul cu convingere, în timp ce porni motorul şi plecară mai departe.

În satul Româneşti, Antonel a coborât şi, voind să plătească, întrebă pe şofer:

—Acum, spune—mi, domnule Drugă, cât vă datorez ?

—Nimic, părintele. Pentru dumneata, nimic, pe alţii nu—i iert, îi ard la sânge, că multe mai îndurăm şi noi şoferii că, deh, asta ne e meseria, dar pentru sfinţia ta nici nu stăm de vorbă.

—Să vă plătesc biscuiţii.

—Nu. Nici asta. E un mic dar din partea mea, că am şi eu părinţi duşi pe tărâmul celălalt şi să fie pomană. Dar nu uitaţi: veniţi la I.R.M.T. Vă ajut să vă câştigaţi o pâine bună. La revedere.

Şi porni, lăsându—l pe Antonel nedumerit şi zicându—şi în sine: „uite, dom—le, că printre şoferi poţi găsi oameni de omenie. Auzeam vorbindu—se despre astfel de oameni că nu sunt buni decât de escapade, dar uite că nu toţi fierb în aceeaşi oală ! Doamne, Dumnezeule, cu iubirea Ta de oameni, revarsă—ţi milele Tale bogate şi asupra fratelui Drugă Constantin şi acoperă—l pe el de toată reaua întâmplare. Amin !"

34. CEARTA ŢIGĂNCILOR

În satul Româneşti, Anton al nostru se informă de drumul ce—l avea de mers, iar în satul următor, Puşcaşi, făcu un popas pe un teren viran şi pe când sta la umbra unui pom pentru a se odihni, aude deodată în uliţă o neînţelegere ce s—a iscat între două femei. Erau două ţigănci care se certau...

Bietul Antonel nu ştia ce să facă. Ţigăncile sunt grozav de înverşunate. Dar ce spune Cuvântul: „cine vede pe semenul său păcătuind şi nu—l îndreaptă se face părtaş la păcatul lui". Deci, curaj, frate Antoane...

—Liniştiţi—vă, surioarelor — zise el în cele din urmă cu un ton blând de împăciuire — că nu—i bine, nici frumos ce faceţi. Şi încetaţi de a mai strâmba ceea ce Bunul Dumnezeu a făcut drept.

Şi ţigăncile, auzind că cineva intervine, se potoliră brusc şi nemaiavând timp să încheie între ele armistiţiu, au trecut direct la coaliţie şi au sărit amândouă cu gura pe Antonel al nostru şi ţin—te nene ! Una zice:

—Cine mai eşti şi tu, băi bărbosule, că doar n—oi fi popă aşa fără *anteriu* ? Cealaltă sări şi ea:

—Ia lasă—l, Dido, pe mâna mea să ţi—l fac *io* dă *doo* parale!
—Ba lasă—l tu, Veto, că nici io nu—l iert...
Şi Antonel fu nevoit să se retragă împroşcat de ploaia de cuvinte necuviincioase ale ţigăncilor...

35. VĂRUL MIHAI

Când ajunse la o intersecţie de drumuri, Anton întâlni pe un oarecare şi—l întrebă:
—Domnule, fiţi bun şi spuneţi—mi, dacă aş merge pe drumul acesta la dreapta, ce localităţi aş avea în cale ?
—Păi, răspunse cel întrebat, în partea dreaptă ar fi aşa: mai întâi Pietroşani, apoi Balta Doamnei, Turbaţi, Gruiu, Lipia şi ce—o mai fi.
—Căldăruşani! completă Anton.
—Da, mănăstirea Căldăruşani. Acolo vreţi să mergeţi ?
—Nu. Acolo deocamdată nu. Poate mai târziu. Dar în stânga ce sate se înşiruiesc ?
—În stânga, părinte, sunt satele: Mălăeşti, Râfov, Goga...
—Dar spre satul Zănoaga ?
—Tot pe aici, că de la Goga nu mai e mult până acolo, dar drumul cel mai scurt ar fi prin pădure să mergeţi la Zănoaga. Şi apoi e şi mai plăcut. Dar la cine mergeţi acolo ? — întrebă cetăţeanul cu indiscreţie.
—Ce să vă spun, nu aş avea la cine să merg, dar acolo am trăit când eram copil.
La vorbele acestea, cetăţeanul acela tresări deodată, se schimbă la faţă şi întrebă cu voce tremurândă:
—Nu cumva eşti Antonel Dobrin ?
—Dar de unde—l cunoşti pe acela ?
—Păi, să vezi, că eu i—aş fi un fel de văr.
—Sunt mai multe feluri de veri ?
—Depinde !
—De ce depinde ?
Şi cetăţeanul răspunse cu nerăbdare:
—Hai, lasă astea, părinte, şi spune—mi: dumneata eşti Antonel ?
Şi cel întrebat, pricepând cine este acesta, se înduioşa şi zise cu blândeţe, zâmbindu—i:
—Şi dacă ţi—aş spune că eu sunt acela, o să mai asmuţi câinii pe mine ?
Şi deodată cetăţeanul se repezi şi—l îmbrăţişa pe Antonel şi ochii lui se umplură de lacrimi. Antonel, la rându—i, îl strânse la pieptul său cu duioşie. Astfel că nici unul, nici altul nu—şi purtau pică. Nu aveau de ce. Greşelile din copilărie poartă pecetea nevinovăţiei şi apoi drumul vieţii fiecăruia este cunoscut de Dumnezeu mai înainte de toate.
După această emoţionantă întrevedere, cetăţeanul mai zise:
—Vere şi frate Antonele, iartă—mă şi pe mine şi pe fraţii mei pentru răutatea ce ţi—am pricinuit atunci. Am fost răi cu tine, dar nu ne—am dat seama. Să ştii că pe mine mă cheamă Mihai, dar sunt cunoscut sub numele de „Mişu".
—Lasă frate Mihai, că toate au fost spre binele meu. Dar, ia spune—mi, ce fac ceilalţi veri ?
—Oo, ei nu mai sunt. Toţi trei au pierit pe front. Numai eu am rămas, că eu nu am luat parte la război şi sunt căsătorit, am trei copii şi locuiesc în casa părintească. Dar ştii ce te rog, vere Antonel ? Hai acasă la mine, în satul Sicrita, că nu—i prea mare ocolul şi vei fi binevenit. Toţi ai mei se vor bucura de vizita dumitale. Iar de acolo până la Zănoaga, drumul e o plăcere.
Antonel se învoi şi au plecat amândoi, vorbindu—şi unul altuia multe şi de toate. Undeva între sate au ajuns la o apă curgătoare. Era Teleajenul, pe care a trebuit să—l treacă prin vad, nefiind prea adânc. Cândva, pe aici a fost o punte din scânduri improvizată pe cabluri de oţel şi pe care a luat—o apa când a fost o revărsare şi alta în locu—i nu s—a mai construit. Printre altele, Mihai spuse tovarăşului său de călătorie:
—Vere Antoane, drumul meu de la serviciu spre casă este, de altfel, cu trenul pe linia Urzicenilor, dar

astăzi a trebuit să merg la un meşter teracotist din Româneşti, că vrem să ne facem o sobă de teracotă acum, mai din vară, şi de aceea mă aflu pe drumul acesta. De la Gara de Sud şi până—n Româneşti am avut autobuz, iar de—acolo, precum vezi, iată—ne împreună călătorind. Ce întâmplare minunată ! Sunt încredinţat că numai Dumnezeu a rânduit aşa.

Nu după multă vreme au ajuns în satul vărului Mihai şi acesta mai spuse printre altele:
—Să ştii, vere Antonel, că am o soţie bună, e tare credincioasă, nu lipseşte de la Sfânta Biserică. M—a luat şi pe mine după ea, că nu prea aveam de obicei şi, ce să vă spun, mi—a plăcut foarte mult. Ba m—a luat nevastă—mea şi pe la nişte adunări creştineşti.
—Cam ce fel de adunări sunt acelea? — întreabă Anton plin de curiozitate.
—Păi, ce să zic, că dimineaţa mergeam cu toţii la biserică şi după slujbă ne luau credincioşii localnici acasă la ei, unde ne ospătau şi după aceea se citea din Vieţile Sfinţilor, se cântau cântări religioase şi unii dintre fraţii bătrâni vorbeau despre credinţa noastră ortodoxă aşa de minunat, că te treceau lacrimile.
—Cu adevărat că minunat şi frumos lucru, dar preotul satului venea acolo ?
—Câteodată, da. De exemplu, la Drăgăneşti, la Răduleşti, la Maia venea şi preotul lor şi ne îndruma pe calea binelui, pe calea credinţei şi se făcea repetiţie la cântările bisericeşti.

Şi cu acestea ajunse la casa lui Mihai, care mai zise:
—Iată, frate Antoane, casa mea. Ţi—o mai aminteşti ?
—Păi, ce să spun, că atunci n—am avut timp s—o văd. Prea repede m—au pus câinii pe goană.

Mihai, la vorbele astea, îl trase la sine, îl strânse cu braţul şi—şi plecă capul pe umărul lui Antonel, semn că—şi cere iertare pentru fapta lui.

36. FAMILIA VĂRULUI MIHAI

De pe prispa casei, o femeie ce părea a fi cam de vârsta eroului nostru privea la ei cu nedumerire. Era soţia lui Mihai şi acesta i—o prezentă vărului său, Antonel:
—Măria, îmi este numele — zise ea — şi sunt bucuroasă că ne binecuvântaţi casa cu prezenţa sfinţiei tale, părinte. Dar bărbatul meu nu mi—a spus că mai are un verişor, ci numai de o verişoară care s—a călugărit. Dar, poftiţi, poftiţi în casă, că acuşi au venit şi copiii de la şcoală. Fetiţa o avem în clasa a patra, un băiat într—a şasea şi cel mare, într—a opta.
—Bunul Dumnezeu să vi—i ţină sănătoşi la minte şi la trup, să—i vedeţi la casele lor, cu copiii lor şi să vă bucuraţi de ei până la adânci bătrâneţi ! — zise musafirul.

În casă, Antonel e înconjurat cu iubire de familia vărului Mihai, iar Măria, soţia lui, se ostoieşte de zor să aşeze masa. E doar ora prânzului şi aici musafirul nu mai poate refuza gustarea, căci dragostea lor e mai mare decât restricţia lui de la mâncare. Nu—i vorbă că tot ce se pusese pe masă era numai de post. Şi Măria, zise:
—Poftiţi toată lumea la spălatul mâinilor — uite, aveţi aici lighean cu apă şi ştergar. Şi după asta s—au aşezat în jurul mesei, stând cu faţa spre Icoana din răsărit, sub care ardea candela şi fetiţa a spus o frumoasă rugăciune. Apoi fratele Antonel a rostit *ecfonisul* închinând masa şi zicând:
—„Binecuvintează Doamne, masa aceasta şi pe toţi cei ce vor gusta din bunătăţile ce s—au pus aici. Amin !"

După ce—au servit prânzul, Anton le—a povestit pe scurt viaţa lui de la plecarea de acasă până—n ceasul de faţă, iar cei ce—l ascultau s—au înduioşat nespus de soarta lui. Măria chiar plângea de—a binelea, ceea ce a făcut ca şi copiii să o urmeze.

La un moment dat, Antonie se ridică şi cu respect rosti aceste cuvinte:
—„Măria !" — Ce nume frumos ! — Nume minunat. Numele Maicii Domnului şi Mântuitorului nostru Iisus Hristos şi numele maicii mele care m—a crescut cu dragoste. Sunt încredinţat că toate Măriile din lume sunt bune, sunt înţelegătoare şi blânde. Sunt credincioase lui Dumnezeu şi caselor lor. Bunul Dumnezeu să reverse Harul Său divin peste casa aceasta, a cărei mamă e MARIA. Amin !
—Şi acum, continuă el, să vă spun o poezie închinată mamei şi copiilor ei. Ascultaţi:

Grădinar e mama—n lume,
Iar copiii zâmbitori
Sunt încântătoare flori.
Floarea, muguri dă şi creşte,
Inimi, ochi înveseleşte
După cum în primăvară,
Grădinarul o—ngrijeşte !

Mama—i viţa cea de vie,
Struguri ce—o împodobesc
Iar copiii, fruct ceresc.
Viţa bună, fructe rele
Nu produce niciodată.
De—i soi prost, ori soi bun,
Viţa, după struguri se constată !

Un păstor e mama—n lume,
Iar băieţi şi copilițe,
Sunt o turmă de oiţe.
Pe poteci greşite, turma,
Sau pe bune căi apucă,
După cum păstorul ştie
Cu—a lui minte s—o conducă.

Mama este o regină,
Iar copiii mărunţei,
Sunt supuşii scumpi ai ei.
Fericiţi supuşii care
Pe a vieţii cale dreaptă,
Sunt conduşi cu—nţelepciune
De—o regină înţeleaptă!

—Frumoasă poezie ! — exclamară cu toţii.
—Ia s—o scrieţi şi voi, copii, şi s—o învăţaţi pe de rost, că—i tare minunată ! — zise Mihai, mişcat fiind de un sentiment de dragoste pentru familia sa, în timp ce ei se strânseră în jurul mamei lor, de parcă poezia aceasta ar fi avut o putere de atracţie.

Anton, privind spre ei, se adresă către vărul său:
—Iată, frate Mihai, ai aici în casa ta o Icoană vie — mama cu fiii ei. Să instalezi la loc de cinste această icoană, s—o iubeşti, s—o păzeşti, s—o hrăneşti şi s—o conduci spre Casa lui Dumnezeu, unde va fi ferită de valurile ucigătoare ale învălmăşelilor din lume.

Bunul Dumnezeu de la început a binecuvântat viaţa de obşte, viaţa de familie şi a privit la ea cu privire binefăcătoare şi imperială.

Încă de când am intrat în curtea casei voastre, mi—am amintit şi am gândit la aceasta, că sub cerul limpede de deasupra capului fui cuprins deodată de un aer binemirositor al florilor azurii ce vă împodobesc căsuţa. Şi în sunetul corului de păsărele ce umple văzduhul, fără să vreau, am văzut simbolul iubirii şi duioşiei, care sunt destul de mari şi bogate ca să acopere cu harul frumuseţilor cereşti toate ruinele greşelilor din trecut. Din ce—am putut înţelege, voi vă aflaţi mergând pe un drum bun, luminat. Mergeţi dar, tot înainte, păstrându—vă liniştea, iubirea şi respectul, ca să vă bucuraţi de pace. Din iubire şi respect izvorăşte fericirea vieţii casnice, iar viaţa casnică trebuie aureolată cu acordul perfect, cu Dumnezeu, ca să câştigaţi Raiul Ceresc, unde este viaţa şi fericirea eternă. „Bărbatul credincios este pâinea patriei, iar femeia credincioasă este îngerul păzitor al ei".

După acestea, copiii s—au retras într—o cameră alăturată pentru a—şi pregăti temele şi Antonel, rămas numai cu Mihai si Măria, continuă.

37. CÂTEVA SFATURI

—Dragii mei, îngăduiţi—mi să vă mai spun câteva cuvinte:

Să nu se dea uitării că cea mai mare mângâiere a unui soţ este privirea caldă şi duioasă a soţiei lui înţelegătoare. Iar pentru soţie, traiul ei de toate zilele să fie îmbălsămat de iubirea protectoare a soţului. Părinţii să—şi iubească copiii în ascuns. Dacă e nevoie, puneţi mâna pe nuieluşă, că astăzi ustură lovitura nuielei, dar mâine, copilul va fi mai înţelept şi va vedea cât e de bună şi necesară iubirea părintească împletită cu dreptatea.

Viaţa cere o luptă continuă, iar roadele acestei lupte se arată uneori mai devreme, alteori mai târziu. Omul înţelept luptă fără grabă, fără plictiseală şi fără descurajare, căci el este convins că—n cele din urmă va reuşi. Nu—i mai puţin adevărat că drumurile vieţii sunt întortocheate şi foarte ciudate. Dar e bine să ştii că o inimă bate pentru tine. între sufletele voastre există legături nevăzute care desfiinţează timpul şi spaţiul şi care se menţin pe unde tainice în contact neîntrerupt. Oricând şi oriunde vă veţi afla, să vă transmiteţi pe calea acestor unde iubirea şi dorul de a fi aproape unul de altul cu trup şi suflet, cu glas şi zâmbet şi mai ales cu privire luminoasă şi cu minte înţeleaptă.

Dragii mei, oamenii de astăzi (deci şi noi) nu mai suportă să fie stăpâniţi, dar au o mare sete să fie iubiţi. Şi dacă dorim să fim iubiţi de alţii, apoi noi mai întâi să oferim semenilor noştri iubire şi iarăşi iubire !

Uimit de cuvintele frumoase rostite de Antonel, Mihai luă cuvântul şi grăi:

—Vere Antoane, de—acum ai putea rămâne la noi, că tot nu ai unde să te duci. Uite, eu lucrez la „Concordia" şi câştig bine şi poate vom găsi şi pentru dumneata un serviciu, că Ploieştiul este oraşul fabricilor. Cu pământul, mâine, poimâine se va găta. Ni—l va lua statul pe tot — că trebuie. Şi cred că—i mai bine aşa.

—Vă mulţumesc — răspunse Anton — sunteţi oameni cumsecade. Dumnezeu să vă binecuvinteze. Deocamdată simt în mine o chemare către satul unde am copilărit. Voiesc să aprind o lumânare la mormântul părinţilor care m—au crescut şi să—mi cercetez mai de aproape actul meu de naştere şi după aceea îmi voi căuta un serviciu ca să—mi pot câştiga pâinea cea de toate zilele — că toată lumea trebuie să aibă un rost în societate. Oamenii valizi de la oraşe, la fel cu cei de la sate, sunt datori să îndeplinească o funcţie socială, precum este şi o necesitate fizică şi economică pentru fiecare ins în parte. Ea îţi echilibrează viaţa şi—ţi dă adevăratul certificat că ai dreptul să te consideri ca făcând parte din societatea în mijlocul căreia trăieşti.

Cine este valid şi nu are disciplina muncii, este un om de prisos, un element nefolositor, ba chiar periculos pentru societate, căci el dă exemplul indisciplinei, al vicierii şi al descompunerii sociale.

Sunt bărbaţi care trândăvesc ori duc o viaţă de desfrâu, precum sunt şi femei care se ţin de sindrofii nu pentru a face lucruri folositoare, ci pentru a—şi găsi mici plăceri, care cu timpul se transformă în adevărate vicii şi care multora le par nevătămătoare. Şi tocmai aici e punctul de plecare al deprinderilor ce pot da de râpă o societate.

Mintea unor astfel de oameni ori lâncezeşte până la sclerozare, ori se umple de viclenie. Şi o minte vicleană, ascuţită e îmbâcsită de şiretenie, de aceea ea produce numai egoişti, aventurieri şi fanatici.

Iată dar cât ni se cuvine nouă să ocolim pe unii ca aceştia, şi să ne cultivăm inima cu învăţământul religios, care creează armonie în toate, totdeauna şi pretutindeni.

Primul pas făcut în drumul către cer, iubiţii mei, este îmbrăţişarea postului. Postul nu este împotriva mâncării, ci împotriva îmbuibării. Postul este izvor de energie spirituală, este frâul privaţiunilor şi al renunţărilor, postul sporeşte capacitatea de rugăciune, iar rugăciunea ne intensifică credinţa şi credinţa ne face milosârdi. Postul ne conduce la Dumnezeu, Care este urzitorul, păstrătorul şi supraveghetorul vieţii noastre.

De aceea toate ostenelile noastre trebuie să graviteze spre cele Dumnezeieşti.

Credinţa noastră, dragii mei, să fie foc mistuitor, iubire deplină şi rugăciune necurmată.

Aşadar, ni se cere să avem o credinţă tare, mai cu seamă în acest secol bântuit de materialism şi

patimi, pentru că lumina credinţei biruie întunericul confuziilor, decepţiilor şi al contradicţiilor.

E de mare nevoie şi de mult folos să înrădăcinăm adânc credinţa în fiinţa noastră, ca să se resimtă faţă de contradicţiile necredincioşilor, ale ereticilor şi ale limbuţilor de ocazie.

Duhul credinţei, fraţilor, este un dar şi osebit har de la Dumnezeu. Să nu greşim ispitind pe Dumnezeu, cerându—I semne deosebite, căci sunt unii care, îndemnaţi de setea deşartă de extraordinar şi de curiozitate nesăţioasă, ispitesc pe Dumnezeu spre a lor durere. O astfel de credinţă ce se naşte în inima celor ce—au văzut minuni e sterilă. Inima binecredinciosului se mişcă prin sentimente nobile, şi nu în urma mirării de lucrurile Atotputernice ale lui Dumnezeu.

Iubiţii mei, la uşa fiecăruia dintre noi, Domnul Iisus bate şi aşteaptă să—I deschidem. Să—I oferim cu dragoste inima noastră ca s—o curăţească, s—o lumineze şi s—o sfinţească.

Multe ar fi de spus, dragii mei, dar deocamdată să ne oprim aici. Şi iertaţi—mă că v—am reţinut de la treburi. Că, uite, seara se apropie şi dumneata, vere Mihai, după cum ai spus, eşti schimbul trei, aşa că, ce mai stai, poftim de te odihneşte câtuşi de puţin, că acuşi vine ora să pleci la serviciu. Cât despre mine, fraţilor, am să rămân în noaptea aceasta aici la voi şi mâine dimineaţă voi pleca spre satul meu natal — numai să—mi arătaţi drumul cel mai scurt. S—ar putea la întoarcere să trec iarăşi pe la voi — depinde de împrejurări, că doar ştim cu toţii cât de ciudate şi încurcate sunt căile vieţii — deşi noi oamenii nu suntem nişte jucării ale întâmplării oarbe, ci suntem înzestraţi de Tatăl Creator cu raţiune şi liberă voire, dar pentru că avem viaţă mărginită, trebuie să ascultăm conştient de voinţa Celui de Sus, Care vede şi cârmuieşte totul. În acelaşi timp fiecare din noi putem avea şi visuri utopice şi idei sănătoase pentru care merită să lupţi până la izbândă.

„Doamne Iisuse Hristoase, ai milă de noi şi sporeşte—ne înţelepciunea, sănătatea fizică şi spirituală, să fim muncitori, cinstiţi şi modeşti şi doritori de bine şi adevăr".

—Amin—

38. ÎN SATUL NATAL

Pe cărarea ce taie în două pădurea Sicrita, Antonel păşeşte îngândurat şi tăcut. Tăcerea uneori e dovada unui zbucium sufletesc. Cu toate că mediul înconjurător e nespus de plăcut şi încântător acum în luna lui Cireşar, singurătatea lui e foarte apăsătoare şi acest sentiment îl chinuie fără milă. El, care de o viaţă a trăit în mijlocul obştei şi—n ascultarea de alţii, iată—l acum aruncat în drum şi singur. Iarăşi e al nimănui şi nici altcineva nu este al său. Deci, e cu desăvârşire singur. „Doamne zice el în gând —, voi mai fi vreodată vrednic să port rasa monahală ? ! Ce—i drept, e drept, viaţă mea în călugărie a fost o întâmplare a împrejurărilor, dar până la urmă, această viaţă devenise idealul meu. Nu cumva acest ideal a fost mult prea înalt şi n—a fost de nasul meu ? ! Dar, oricum, aceasta n—a fost.o închipuire, nici minciună, ci a fost o credinţă şi această credinţă nu numai că nu s—a spulberat, ci şi mai puternic s—a consolidat. Bunul Dumnezeu să mă ierte unde faţă de adevăr am greşit şi întru înţelepciunea Sa să mă înţelepţească şi să nu mă lase să cad în vreo capcană potrivnică voii Sale sfinte.

De multe ori se întâmplă ca înţelepciunea să se nască din suferinţă şi această înţelepciune îl îmbracă pe om cu tăcere şi răbdare. Vorba e omenească, dar tăcerea e dumnezeiască. Şi apoi, de paza limbii depinde izbânda. Bine m—a sfătuit părintele meu Atanasie când a zis: „Fiule, de vrei să te mântuieşti, în tăcere să vieţuieşti, că omul tăcut e fiul filosofiei, care mereu îşi agoniseşte pricepere. Virtutea tăcerii e trâmbiţa care vesteşte slava lui Dumnezeu şi răbdarea este miezul savuros al tuturor virtuţilor.

Preocuparea şi studiul principal al credinciosului este să—şi cultive înţelepciunea minţii, răbdarea voinţei şi blândeţea inimii". Şi tot părintele meu a mai zis: „O, de—am avea blândeţea şi smerenia, de nimic nu ne—am mai teme: nici de oameni, nici de demoni. De aceea se zice că trebuie să ne plecăm în faţa dreptăţii şi să îngenunchem în faţa bunătăţii, căci cu bunătatea se face bun şi cel rău, dar cu răutatea se face rău şi cel bun. Cine urăşte pierde, iar cine iartă câştigă şi necazurile pentru omul duhovnicesc sunt mai dulci ca mierea”.

Aşa stânci lucrurile şi cum noul orizont ce mi se deschide în cale nu prea îmi surâde, nu mă aştept

decât la necazuri.

„Mântuitorule Bun, doresc cu ajutorul graţiei Taie să se îndrepteze viaţa mea, pentru că vreau şi de acum înainte a—Ţi servi Ţie. Ajută—mă a spori în viaţa mea tot ceea ce va tinde la gloria Ta şi la mântuirea sufletului meu !" Amin !

Dar oare cât de mare este pădurea aceasta, că doar am mai străbătut—o o dată pe când eram copil şi nu mi s—a părut chiar aşa. Nu cumva am apucat altă cărare ? Ce—ar fi dacă m—aş urca într—un arbore mai înalt ca să mă orientez ? Şi zicând aşa, iată—l pe Antonel căţărat în vârful unui copac. De aici vede satul Zănoaga la care ar putea ajunge la mai puţin de un ceas. Vede şi turla bisericii şi podul de cale ferată ce traversează râul Teleajen, iar până la ieşirea din pădure să mai fie cale de un sfert de ceas. „Ei, dar alunul acela sub care am dormit o noapte ar trebui să fie pe aici primprejur, numai de nu l—ar fi tăiat cineva". Coborât din copac, cercetează latura din stânga şi fără prea multă bâjbâire, dădu peste istoricul alun care, după câte ştim, e în apropiere de potecă. Acum, după 27 de ani, pomul nostru e mai viguros, e plin de inflorescenţe şi fructele lui se coc toamna târziu, prin octombrie. In tufişul de la rădăcină, acoperit de un strat de gunoi format din mai multe generaţii de frunze putrezite, Antonel găsi înfăşurătura de scutece ce se aflau în plină putrefacţie şi pe care nu le—a mai zgândărit, căci deveniseră neidentificabile din cauza vechimii.

Când Antonel ieşi din pădure, soarele începuse a se înalţă pe bolta cerului şi cum cărarea pe care merge taie câmpul de—a dreptul, curând ajunse în satul în care şi—a petrecut primii ani ai copilăriei.

Era într—o zi de sâmbătă când Anton al nostru păşi în vatra satului său de baştină şi mai întâi îşi îndreptă paşii spre cimitir. Ajuns aici, a văzut un grup de femei şi pe preot în mijlocul lor. Se terminase liturghia la Sfânta Biserică şi acum se oficia încheierea slujbei parastasului lângă mormintele celor adormiţi.

La sfârşit, Anton intră în vorbă cu preotul şi cu femeile acelea. Nimeni nu—l cunoştea. Preotul a venit în acest sat de numai doi ani, iar femeile, care erau între două vârste, ori veniseră aici prin măritiş şi nu ştiau, ori uitaseră complet de familia Dobrin, despre care în decursul vremii se stinse orice amintire. Apoi Antonel rugă pe duhovnic să meargă şi la mormintele părinţilor lui, pe care le găsi îngrijite şi presărate cu flori şi la crucea de la căpătâi se vedeau resturi de lumânări. Se bucură când văzu că cineva are totuşi grijă şi le poartă respect şi iubire celor ce odihnesc aici.

Femeile care veniseră şi ele cu colivele lor au aprins lumânări şi tămâie, iar preotul rosti rugăciunea din „Panihidă" pentru odihnirea în pace a celor repauzaţi, sfârşind cu veşnica pomenire şi legănând ofrandele aduse de acele femei. Anton, a adus apoi mulţumiri pentru toate acestea.

De aici, eroul nostru merse la şcoala pe care a iubit—o mult şi de care n—a avut parte, că de—ar fi avut parte de ea, nu s—ar fi aflat acum pe drumuri. Şi gândind la asta, se scutură ca de friguri şi—şi aduse aminte de proverbul ce zice: „Cine umblă pe mai multe cărări nu ajunge nicăieri". Dar aceasta nu e din vina lui. O, cât şi—ar fi dorit să stea locului şi să—şi vadă de treabă ! Dar soarta asta vitregă şi amară nu cunoaşte ce e mila, iar suferinţele nu cad pe pietre.

Anton stă în uliţă şi priveşte cu jind la faţa şcolii: „lată, acum, copiii ies în recreaţie. Cât de mult se bucură ei ! Băieţii zburdă şi sar ca mieluşeii, dar fetiţele par a fi mai cuminţi. Toată curtea şcolii e plină de veselie. Sunt copii fericiţi. Pentru Antonel al nostru, fericirea n—a existat. Şi de s—a părut a fi cât şi cât în decursul vremii, tot de—atâtea ori s—a spulberat înainte ca el să se bucure din plin de ea. Şi dacă până acum n—a avut parte de această fericire, de—acum încolo la ce—ar putea să se aştepte ! ? Dar, Doamne, cugetă el, fie voia Ta şi primeşte şi de la mine nevrednicul, slavă şi mulţumire pentru toate, că suferinţa Ta este izbăvirea mea de suferinţă şi lacrima Ta este bucuria şi fericirea mea. Iată acum îmi veni în amintire o metaforă veche care glăsuieşte aşa: „Adevărata fericire este viaţa aspră şi cum din acest izvoraş adânc al vieţii care cuprinde însăşi fiinţa a tot ce—i nobil, curat, veşnic şi adevărat, chiar Tu Fiule al lui Dumnezeu ai putut să bei până la potolirea deplină a setei!" Fii dar şi cu mine păcătosul şi nu mă lăsa Doamne şi Mântuitorul meu, curăţeşte—mă şi mă uneşte cu Tine, intră întru inima mea ca să mă veselesc de prezenţa Ta aici şi dincolo în veşnicie. Amin !"

39. SORA MIOARA

De aici se îndreaptă către casa pe care a parăsit—o cu 27 de ani în urmă, unde aştepta să întâlnească pe mama Asprinca, aflându—se spre anii bătrâneţii şi căreia să—i ceară iertare pentru necazurile ce i le—ar fi făcut atunci ca un copil nepriceput. Şi să—i spună totodată să nu se tulbure în suflet de prezenţa lui aici, că el nu are nevoie de nici un fel de moştenire materială, pentru că a aflat Comoara cea de mult preţ şi nădăjduieşte să moştenească împărăţia cea de sus.

Dar satul acesta e de nerecunoscut, mai toate casele sunt noi, sunt mai mari ca cele pe care le ştia el şi sunt vopsite frumos, numai biserica şi şcoala au rămas aceleaşi şi uliţele care mai pot da cât de cât o orientare. în dreptul unde a crezut că ar trebui să fie ograda din care a dezertat pe când era de numai şapte ani stătu o clipă locului şi privi peste gardul de metal care era vopsit în vernil şi cu ramele boiurilor în bronz argintiu. După câteva clipe de ezitare, se hotărî să bată în poartă şi curând sosi o tânără femeie îndoliată care—l privi cu sfială pe Antonel al nostru şi acesta o salută, zicând:
—Bună ziua!
—Bună ziua, părinte, dar pe cine căutaţi ?
—Să fiu iertat — răspunse el — nu caut pe nimeni, dar aici nu locuieşte o femeie cu numele de Asprinca?

La acestea, femeia tresări, făcu ochii mari, apoi îşi plecă privirile în jos şi începu să plângă reţinut şi printre suspine răspunse cu glas abia auzit:
—Nu. Nu mai locuieşte aici şi nici nu mai trăieşte. A murit acum opt luni de zile. Dar, dumneavoastră cine sunteţi ?
—Mă numesc Dobrin Anton şi această femeie — Dumnezeu s—o ierte — a fost mama mea.
—Vai! — zise tânăra. Dumneata eşti Antonel ! Păi, eu sunt sora dumneavoastră. Măria mi—e numele şi mi s—a zis „Mioara". Dar poftiţi în casă, că acum îl scol pe soţul meu. A fost schimbul trei şi eu îl las să se odihnească cât vrea, că munceşte din greu la fabrică.

Intrând în curte, Anton îşi roti privirile în jur. Totul e schimbat şi o nouă ordine în aşezarea dependinţelor. Casă mare, arătoasă, cu ferestre luminate, uşa de la intrare din stejar sculptat, iar antreul cu vitralii din fier forjat, vopsit în ulei şi cu geamuri cu ornamente colorate. Scările din mozaic împodobite cu ghivece cu flori.

În interior se călca numai pe covoare frumoase, mobilierul nou, strălucitor şi potrivit pentru fiecare cameră în parte, iar de tavan erau aninate lustre cu mai multe braţe. Pereţii curaţi şi zugrăviţi frumos erau împodobiţi cu Icoane şi tablouri de ale familiei. Maşina de cusut şi alte obiecte îşi avea fiecare locul său şi peste ele erau aşezate milieuri şi bibelouri. În mijlocul salonului unde a fost poftit musafirul, o masă rotundă, de asemenea împodobită cu milieu din „macrame" şi glastră cu flori şi lângă glastră, Cartea cărţilor, Biblia. într—o latură, biblioteca, nu prea bogată, un dulap de haine, o canapea cu cuvertură şi patru fotolii.
—Uite, luaţi loc aici şi mă iertaţi un pic, căci mă duc să—l anunţ pe Costin, zise gazda şi se retrase în altă încăpere.

După vreo cinci minute, apăru Costin, soţul Mioarei: un bărbat cam de 30 de ani, de statură mijlocie, îmbrăcat într—un halat de casă şi cu papuci în picioare. La apariţia lui, Antonel se ridică din fotoliu şi cu multă afecţiune s—au salutat:
—„Anton Dobrin", se recomandă eroul nostru.
—Îmi pare bine de cunoştinţă şi suntem bucuroşi că ne onoraţi casa cu prezenţa dumneavoastră. Mă numesc Constantin Voinea. Dar luaţi loc şi mă scuzaţi, că eu am dormit până acum. Lucrez în mediu toxic la Combinatul din Valea Călugărească şi trebuie să mă odihnesc, că altfel...

Şi—n acest timp intră Mioara, având pe braţe o tavă mare, pe care erau aşezate o cană de sticlă pe jumătate cu apă, o sticluţă cu ţuică de prune, trei farfurioare cu dulceaţă de caise şi linguriţe, trei pahare mari şi încă trei mai mici. Şi ea zise:
—Să mă iertaţi că eu nu am fost de faţă la ceremonia recomandărilor, că aşa s—ar fi cuvenit, dar noi femeile mai tot timpul suntem ocupate cu treburi mărunte. Aşa că serviţi o dulceaţă, vă rog, şi un păhărel de ţuică, se adresă ea mai întâi către oaspete.

Şi Antonel, după ce servi dulceaţă şi bău din paharul cu apă, zise cu politeţe:
—Sărut mâna şi vă mulţumesc mult. După care Costin îl întrebă:
—De ce nu serviţi ţuică, domnule Dobrin, că doar sunteţi ostenit de atâta drum ?

—Vă mulţumesc, dar aşa ceva n—a m băut în viaţa mea.
—Ştiţi ce ? — interveni Mioara uitându—se la orologiul cu pendulă din perele, uite, e ora douăsprezece şi un sfert. Să aşezam masa, că acuşi trebuie să sosească şi copiii de la şcoală.
—Câţi copii aveţi ? — întrebă Antonel.
—Numai doi. O fetiţă şi un băieţel. Fetiţa e—n clasa a treia şi băiatul într—a—ntâia, răspunse Mioara, luând—o înaintea bărbatului ei.
—Să va trăiască, să vă bucuraţi de ei şi Dumnezeu să vă binecuvinteze ! — încheie Anton.

+ ++ ++ + + +

După ce—au servit masa, noul venit, înconjurat de Costin, Mioara şi de copiii lor, a istorisit întâmplările din viaţa sa. Cum a fugit de—acasă după ce au murit părinţii care l—au crescut, prin câte peripeţii a trecut, câte i—a fost dat să îndure, cum a nimerit la mănăstire şi de unde a crezut că numai moartea îl va despărţi de ea. Cum între timp a venit o lege pentru călugării cei fără studii să fie daţi afară din mănăstiri...
—Şi astfel, spuse el în încheiere, marţi, săptămâna aceasta, m—am pomenit pe drumuri fără niciun rost, fără destinaţie, fără nici un orizont. Dar nădăjduiesc că Bunul Dumnezeu nu mă va lăsa aşa şi voi găsi un serviciu, că sunt sănătos — slavă Domnului — şi pot munci.

După ce Antonel sfârşi cu povestirea, Mioara s—a pornit pe un plâns, de credeai că i se rupe inima, şi când se potoli, ea zise:
—Nici eu, iubite frate, nu am avut o viaţă mai blândă până m—am măritat. Dar acum, mulţumesc lui Dumnezeu şi ziua, şi noaptea că m—a mângâiat cu un bărbat bun şi cu copii cuminţi (şi—n acest timp se aşeză pe cotiera fotoliului în care sta soţul ei şi—şi puse mângâietor mâna pe spatele lui) şi apoi continuă:
—Uite, tot ce vezi în curtea aceasta e făcut numai de noi, din osteneala noastră, din economiile noastre. Costin a mai făcut împrumuturi la casa de ajutor reciproc şi cu bună înţelegere am făcut tot ce se poate vedea numai în zece ani, de când suntem împreună. Şi ne—am grăbit să ne instalăm şi noi mai bine acum, la tinereţe şi cât timp copiii sunt încă mici, că mai târziu nu ne—ar mai fi fost cu putinţă. Mama Asprinca nu ne—a ajutat cu nimic. Ştii ce e aia nimic ? Când s—au mutat la Trestieni, a dărâmat şi a vândut tot. numai căminul de casă l—a păstrat şi pe care, până la urmă, ni l—a vândut nouă pe bani ca la oricare străin.

Soţul meu munceşte—n greu şi e plătit bine. Nu fumează, nu bea şi Bunul Dumnezeu ne—a ajutat în toate.

Dar de sora noastră Ileana ştii pe unde o mai fi ? Că după ce a dispărut, s—a auzit în sat că s—a dus la mănăstire şi noi, eu şi Costin, în primul an după ce ne—am luat, am căutat—o mai întâi la Schitul Maicilor, din Bucureşti, apoi la Ciorogârla, la Ghighiu, la Zamfira şi la Suzana, dar n—am găsit—o.
—Soro dragă şi frate Costine, nici eu n—am mai văzut—o de 17 ani, dar am aflat că este Ia mănăstirea Hurezu, la seminarul teologic monahal.
—Vai, tare—mi este dor de ea, că mult a fost bună cu mine. Când ea a dispărut de—acasă, eu n—aveam nici zece ani împliniţi. Mi—aduc aminte că atunci mama Asprinca s—a oţărât într—atâta încât ar fi fost în stare să o strângă de gât dacă i—ar fi căzut în mână. Nu de altceva, dar s—a făcut de ruşine şi ocară faţă de părinţii băiatului aceluia după care ar fi voit s—o deie fără voia ei, că, de altfel, nici pe ea n—o iubea deloc şi o muncea ca pe hoţii de cai. Ştiu că ea şi dumneata sunteţi din alţi părinţi, dar bănuim, iubite frate Antonel, că nu ne purtaţi pică pentru vreo moştenire, că aşa după cum am spus, nu am nimic de la mama. Iar pentru locul acesta avem act de cumpărare făcut prin tribunal, pe numele nostru. Dar mulţumim lui Dumnezeu că nu ne lipseşte nimic: întotdeauna când se face pomenire de obşte a moliilor ne—a ajutat Tatăl Ceresc de am făcut parastas. Costin, totdeauna a fost înţelegător şi m—a sprijinit în treaba asta.

De la Sfânta Biserică nu lipsim şi—n fiecare sărbătoare merg la cimitir şi aprind lămâie şi lumânări la mormintele părinţilor dumneavoastră, cărora le păstrez, fără să—i fi cunoscut, o cinstire deosebită. Şi aceasta pentru că au fost părinţii buni ai surioarei mele Ilenuţa care mă iubea cu adevărat. Mă iubea cu o iubire cum la mama Asprinca n—am văzut vreodată.
—Dar de tatăl dumitale, soro dragă, n—ai spus nimic. Ce—mi poţi spune despre el ?
—Tatăl meu, Grigore îi e numele, e un beţiv şi puturos. După ce a vândut tot rostul de aici, s—a mutat la Trestieni şi acolo a procedat tot cam aşa. A vândut toate lucrurile din casă pe băutură, nu munceşte

nicăieri şi acum e bolnav de plămâni. Tuşeşte de i se rup băierile inimii şi de tutun nu se lasă. Cât am avut de muncă aici, nu a venit să învârtească măcar o lopată de mortar şi nu ne—a ajutat cu nici un ban, de parcă am fi fost nişte străini.

Acum opt luni de zile, mama, nu ştiu din ce pricină, s—a otrăvit. Se zice că ar fi băut un ceai din frunze de leandru. Vecinele din jurul lor şi—ar fi dat cu presupusul că ar fi fost altceva la mijloc şi de aceea s—ar fi ruşinat că, deh, era deja la o vârstă înaintată. Mie nu—mi vine să cred că arfi fost pricina asta — ci mai degrabă viaţa mizerabilă în care ajunsese: el, beţiv, tutunar şi leneş — ea, rea până la dezechilibru psihic, încât în satul lor lumea o supranumise „nebuna" şi asta pe mine mă durea. Şi uite—aşa, amărâta de ea, s—a dat singură pe mâna celui rău şi tare mi—e milă de sufletul ei, că aşa cum a fost ea, mi—a fost totuşi mamă.

—Dragii mei — zise Antonel — lucru adevărat este că sângele apă nu se face, dar nici sânge cu sânge nu se potriveşte. Iată acum, din câte am putut observa, tot sufletul ce poartă cu cinste Numele Maicii Domnului are asupra lui un har deosebit de la Dumnezeu. Sunt mai iubitoare, mai milostive şi sunt înzestrate cu un bogat izvor de lacrimi şi simţiri. Prea Milostivul Dumnezeu, din vistieria iubirii Sale de oameni, să—Şi reverse din graţia Sa divină raza luminoasă a Duhului Sfânt, să vă călăuzească spre tot lucrul bun, cu propăşire, sănătate şi mântuire.

—Amin! —

40. ACTELE PERSONALE

—Dragii mei — continuă Antonel să le vorbească — în altă ordine de idei, aş avea dorinţa să cunosc îndeaproape existenţa mea în lume, să ştiu care mi—e adevărata mamă care m—a născut, că, după câte am înţeles, eu am fost înfiat de familia Dobrin şi pentru aceasta ar trebui să merg la Consiliul Popular ca să iau de acolo urma.

—Da, zise Costin, uitându—se la ceasul din perete, acum este ora trei şi jumătate, e tocmai bine că cei de la primărie au program fracţionat pentru servirea populaţiei, dimineaţa de la 7 la 12 şi după—amiază, de la 16 la 19. Aşa că avem destul timp să ajungem la Dumbrava într—o oră. Uite, acuşi mă îmbrac şi te însoţesc frate Antonele. Dar am putea merge şi cu trenul, că—l avem la ora patru şi douăzeci, şi—n zece minute suntem acolo, că nu—i cale decât de o staţie.

—Eu aş prefera să merg pe jos, zise Antonel, şi Mioara se grăbi să intervină:

—Dar de ce, frăţioare, să vă rupeţi încălţămintea, când aveţi trenul la îndemână ?

—Soro dragă, îţi mulţumesc, vorba proverbului: „Ai intrat în vorbă precum mărarul în ciorbă", dar eu ce să fac, că nu prea am bani.

—O, nu te gândi la asta, domnule dragă, grăi Costin, câtă vreme vei fi la noi, te vom ajuta necondiţionat.

La ora patru şi zece minute, cei doi bărbaţi ieşeau din casă şi se îndreptară către haltă. Costin a cumpărat bilete de călătorie şi când sosi trenul personal, s—au urcat în vagonul pe care scria: „Nefumători". Aici, Antonel observă că bărbaţii erau strânşi în grupuri, fumau şi consumau băuturi alcoolice din sticle ce le treceau din mână—n mână, vorbeau zgomotos şi necuviincios, şi—l întrebă pe Costin:

—Domnule Voinea, pe vagon scrie: „Nefumători", pentru ce totuşi se fumează aici ?

—De la o vreme nu se mai respectă regulamentul, răspunse cel întrebat. Dar va trebui să se ia măsuri, că prea e dezordine în treaba asta. Oamenii aceştia sunt navetişti, au ieşit din serviciu şi când ajung acasă la ei sunt deja ameţiţi de băutură. Şi ca să mai facă vreo treabă până seara nu mai au cum: ori se culcă de la ora asta, ori iau nevestele la bătaie de te miri pentru ce. Cunosc vreo câţiva din ăştia care nici nu nimeresc la casele lor, ci se duc drept la cârciumă şi nu mai pleacă de acolo până nu—şi cheltuiesc ultimul ban. Ba chiar beau şi pe datorie şi când iau leafa, acolo o dau. Familiile suferă nespus şi căminele lor se află în părăginire.

Unii ca aceştia invidiază pe cei ce nu au astfel de obiceiuri şi care—şi văd de treburile lor şi cu toate acestea, ei totuşi nu iau învăţătură de minte.

Şi Antonel răspunse:
—Cauza dezordinii din lume este păcatul, păcatul a umbrit toată comoara sufletească a omului şi mijlocul de a ieşi din această stare e pocăinţa. Dar mai întâi va trebui să se facă o educaţie moral—religioasă cu astfel de oameni şi această sarcină revine Bisericii, care ar trebui să ducă această nobilă muncă nu numai la Amvon, ci şi prin adunări obşteşti, iar statul va trebui să sprijine o astfel de acţiune, că nu va avea decât numai de câştigat.

Şi după asta, trenul ajunse la staţia dorită. O parte din călători au coborât şi o dată cu ei au coborât şi cei doi: Costin şi Antonie, care—şi îndreptară paşii pe uliţa principală a comunei Dumbrava. Ajunşi la primărie, au intrat mai întâi în biroul preşedintelui, care—i primi cu bunăvoinţă şi după ce ei au spus dorinţa pentru care au venit aici, primarul zise:
—Aţi venit la timp, că de aţi fi întârziat numai câteva zile, nu mai aveam cum să vă servim. Ne—au venit nişte instrucţiuni prin care ne obligă să predăm la judeţ toate documentele emise până—n anul 1950. Aşa că aţi venit bine. Dar luaţi loc, că trimit acuşi pe tovarăşul secretar să caute în arhivă. Din ce an ziceţi că e actul ce vă interesează pe dumneavoastră ?
—Din anul 1925, luna septembrie, ziua 19, răspunse Anton şi—n acelaşi timp îşi scoase din buzunar buletinul de identitate în care era menţionată această dată.

Primarul însărcina pe subalternul său să caute şi să aducă documentul solicitat şi numai după câteva minute, acesta se întoarse cu un dosar pe care scria: „Familia Dobrin Alexandru, satul Zănoaga". Deschizând dosarul, au dat citire conţinutului şi când s—a citit procesul verbal unde erau istorisite împrejurările în care a fost găsit Antonel, acesta sări de pe scaun şi zise cu mirare şi cutremur:
—Cum, domnule primar, chiar aşa scrie ? ! Nu sunt luat pentru înfiere de la vreo familie scăpătată ?
—Nu. Nu scrie aşa, ci scrie precum aţi auzit.
—Asta înseamnă că nu voi şti niciodată cine este sau cine a fost mama care m—a născut ? !

Şi îndată ochii lui se umplură de lacrimi şi preşedintele căută să—l consoleze, zicând:
—Înţeleg şi simt şi eu ceea ce simţiţi dumneavoastră, tovarăşe Dobrin, dar nu vă tulburaţi într—atâta. Sunteţi om în toată firea, sunteţi încă destul de tânăr şi viitorul vă stă în faţă. Dar spuneţi—mi ce vă interesează mai mult: procesul verbal, actul de înfiere sau certificatul de naştere ce s—a eliberat în urma acestora ?
—Aş dori, tovarăşe preşedinte, câte o copie legalizată după fiecare document în parte, ca să le am pentru orice eventualitate.
—Luaţi loc aici la masă şi faceţi o cerere în care veţi menţiona ceea ce doriţi. La aceasta anexaţi timbre fiscale în valoare de 18 lei, pe care le cumpăraţi de la oficiul poştal, care—i tot în această clădire, după colţ, şi luni veniţi să vă luaţi actele în copie.
—Tovarăşe primar, interveni Antonel cu ton mieros, v—aş ruga, faceţi tot posibilul să se întocmească acum. Aş dori de luni să plec în căutarea unui serviciu, că nu pot sta aşa fără căpătâi şi pe spatele altora.

Şi primarul, care, după cum am spus, era un om cumsecade, înmâna subalternului dosarul în cauză, zicând:
—Repede, tovarăşe secretar. Hai să—l ajutăm şi pe dânsul.

Şi apoi către cei doi:
—Şi dumneavoastră, până una—alta, mergeţi şi cumpăraţi timbre şi aşteptaţi pe sală, că acuşica sunt gata.

Mărcile poştale au fost aduse, secretarul a bătut la maşină copii de pe cele trei documente şi după ce le aplică timbrele, merse cu ele la primar, care le semnă şi le „trânti" câte—o ştampilă. La urmă, secretarul le înregistra şi le înmâna solicitantului, care a semnat în registru de primirea lor. Acesta, emoţionat, zise cu întretăiere în glas:
—Domnule primar, sunt aproape copleşit şi nu ştiu cum să vă mulţumesc mai mult. Deocamdată sunt sărac în cele materiale, dar sunt şi bogat, că sunt întreg şi sănătos şi aş putea munci. Vă rămân îndatorat.
—Cu nimic, tovarăşe Dobrin. Noi n—am făcut altceva în plus decât datoria pentru care suntem aici. La revedere şi s—auzim de bine.

Şi cei doi, Costin şi Antonel, s—au întors la casa lor, mulţumiţi că au reuşit în scurtă vreme să obţină documentele de care avea nevoie oricând şi oriunde.

În drum spre casă, eroul nostru îşi frământa cugetul, zicându—şi în gând: „Ce mamă ar putea fi aceea care m—a născut şi apoi m—a aruncat fără milă ? Cum ar putea face o mamă aşa ceva ? Chiar de—ar fi

să fie săracă lipită pământului ? ! Ce împrejurări groaznice au constrâns—o să săvârşească asemenea faptă? Să port oare în fiinţa mea prin ereditare vreo umbră a păcatului ei şi pentru care acum trag consecinţele acestea !?

Ajunşi acasă, Mioara îi întâmpină cu blândeţea—i firească şi zâmbind:
—Ei, v—aţi şi întors ? Aţi reuşit să faceţi ceva ?
—Da, răspunseră ei cu satisfacţie. Au fost foarte cumsecade cei de la primărie şi ne—au servit cu multă amabilitate. Numai că eu, zise în continuare Antonel, mă simt a fi în descompunere. Sunt deznădăjduit, într—un cuvânt, sunt distrus.
—De ce oare ! ? Ce s—a întâmplat ? — întrebă Mioara cutremurată.

Şi Antonel scoase din buzunar actele sale şi i le înmâna. Mioara, după ce citi acel proces verbal, rămase o clipă descumpănită şi în cele din urmă se restabili şi grăi pentru a—l resemna:
—Lasă, frăţioare dragă, că şi de—ai şti care—i acea femeie, tot nu i—ar fi în putinţă să te reabiliteze. Fii dar tare şi cu nădejde la Dumnezeu, că El a dat pe singurul Său Fiu ca să se jertfească pentru toţi. Şi pentru cei ce au mame, şi pentru cei ce n—au. Ia seama la mine: am avut mamă, dar am fost ca fără mamă. Uite cine este mama mea şi tatăl meu, arătându—l pe Costin. El este totul pentru mine. Şi dacă vrei să mă crezi, el este cel ce m—a adus la credinţă, că eu nu aveam de unde să iau învăţătură şi să capăt acest dar. Aşa că, viaţa noastră este împletită şi eu necazuri, şi cu bucurii, şi pentru toate trebuie să mulţumim lui Dumnezeu.
—Şi acum, zise ea în continuare, să vă spun ceva: când aţi fost plecaţi, m—a anunţat o vecină că mâine la Maia e adunare creştinească. Eu n—am cum să merg, sunt încurcată cu treburile, cu copiii, şi ar fi bine să mergeţi amândoi. Tu, Costine, ai putea să te mai odihneşti o oră—două până vine vremea să pleci la uzină. Ai, ce zici ?
—Bine zici tu, Mioaro, răspunse Costin, vom merge cu plăcere, cât despre odihnă, nu mai e nevoie. Am dormit patru ceasuri şi e destul. Şi apoi, de mâine rămân în liber. Aşa că... Ce zici de asta, frate Antoane?
—Primesc cu bucurie. Doresc să ştiu ce fel de adunări creştineşti sunt acestea, pentru că am mai auzit de ele. Numai că eu, ştiţi cum stau cu banii!
—O, frăţioare dragă, de asta să nu duci grijă. Cât vei fi în casa noastră, te vom ajuta şi noi din puţinul nostru, că, slavă Domnului, deocamdată ne descurcăm onorabil.

+ +

41. LA BISERICA DIN SATUL MAIA

Când Costin sosi de la serviciu, Antonel era deja gata de plecare şi Costin grăi:
—M—a învoit şeful cu o oră mai de vreme ca să putem prinde trenul de opt şi douăzeci. Aşa că la ora nouă şi un sfert, nouă şi jumătate suntem în comuna Maia.

Repede îşi schimbă îmbrăcămintea de pe dânsul şi iată—i pe amândoi alergând spre haltă. Trenul de persoane cu vagoane suprapuse, în care s—au urcat, alerga din staţie în staţie de parcă—l lua cineva la goană. Şi până ca ei să admire din destul frumuseţea câmpiilor ce erau îmbrăcate încântător într—un verde smarald şi împodobite cu buline albe şi galbene ale florilor de păpădie şi coada şoricelului, au şi ajuns la staţia Adâncată, unde au trebuit să coboare. De aici, călătorii noştri, numai într—o jumătate de oră de mers pedestru, se aflau sosiţi la biserica din satul Maia.

Aici, lume multă ca la un mare praznic şi Antonel, mirat de aceasta, zise:
—Frumoasă şi minunată este viaţa creştină în sânul Bisericii Domnului Hristos. Dar, de altfel, ştiam că nu mai e voie să se adune creştinii de la o parohie la alta.
—Da, aşa este, dar pe aici s—a îngăduit totuşi pentru faptul că prin părţile acestea a apărut o sectă periculoasă pentru naţiunea noastră, aşa zisă a „Penticostalilor". Aceştia sunt nechemaţi şi nedoriţi pescuitori în apele noastre, braconieri ai spiritului, caută să pescuiască credincioşii spre rătăcirea lor. Stricând o dată cu unitatea de credinţă a credincioşilor ortodocşi şi unitatea de simţire şi de gândire românească. Aceştia nu au nici o rânduială în cultul lor, nu au ierarhie, nu voiesc să audă de posturi, nu

se supun întru totul legilor statului şi ar voi, conform credinţei lor, să distrugă familia monogamă, să trăiască cu toţii de—a valma şi să împingă omenirea la îndobitocire, iar odraslele ce ar rezulta nu ar fi decât spini şi povară de nesuportat. Cine oare nu ştie că familia e grupul social, originar, celula şi temelia societăţii ? Aşa că, duşmanii familiei sunt duşmanii patriei şi ai Bisericii. Iată dar pentru ce s—a dat voie acestor adunări, pentru a se bara calea rătăciţilor care voiau cu orice preţ să câştige teren cât mai mult în ţarina Bisericii noastre.

Când ei au intrat, Sfânta Biserică răsuna de înălţătoarea cântare a doxologiei şi după aceea, în sunetul clopotelor, preotul liturghisitor a dat binecuvântarea pentru începerea Sfintei Liturghii. Dumnezeiasca slujbă a fost oficiată de doi preoţi, fiind ajutaţi de un diacon, iar răspunsurile la Sfânta Liturghie au fost date de întreaga adunare bisericească, sub conducerea unui priceput cântăreţ.

La sfârşit, unul din preoţi, în predica sa, a spus printre altele:

—„Fraţilor, ce este mai plăcut şi mai frumos decât să vorbeşti despre mamă. Oricine vorbeşte despre mamă vorbeşte din inimă, cu dragoste deplină, pentru că ea este sălaşul vieţii lui, al vieţii acesteia pământeşti, dar şi al vieţii sufleteşti şi, prin urmare, şi al vieţii celei veşnice. Marii gânditori şi deschizători de drumuri au afirmat de multe ori marele rol al mamei în educaţie, atribuind roadele muncii lor calităţilor de neînlocuit ale mamei.

Şi dacă a vorbi despre mamă este un lucru frumos, un lucru minunat şi înălţător, un lucru ce ne pune întotdeauna inima în mişcare, atunci cu atât mai mult noi creştinii ortodocşi să ne îndreptăm toate gândurile către Maica Domnului, Mama Fiului lui Dumnezeu şi Mama noastră a tuturor. Sufletul nostru să tresalte de bucurie şi să înălţăm rugăciuni şi imne de preamărire Aceleia care a născut pe Domnul nostru Iisus Hristos, care L—a crescut şi ni L—a dăruit nouă, ca prin jertfa Lui să ne mântuiască şi să ne deschidă zările veşniciei. Noi, totodată, trebuie să ascultăm şi de Sfânta Biserică, despre care ne spune cuvântul Evangheliei că este Mireasa lui Hristos, căci aceasta este Mama noastră duhovnicească, ea ne naşte din nou din apă şi din duh şi nu fără durere.

Această Maică ne curăţă de păcate în taina Spovedaniei şi ne hrăneşte cu Trupul şi Sângele Domnului Iisus Hristos. Această Sfântă Biserică a dat în decursul istoriei mulţime de Sfinţi, care ne stau pildă în faţă. în jurul Domnului Hristos şi al Maicii Domnului, se cuvinte ca noi, creştinii de astăzi, să iubim Biserica, să ne iubim Maica noastră duhovnicească, să o ascultăm, să ne supunem poruncilor ei şi să ne *ctitorim* viaţa noastră spirituală pe aceste porunci.

Bunul Dumnezeu să ne ajute şi să ne binecuvinteze ca să păşim în viaţa noastră pe calea ascultării faţă de poruncile lui Dumnezeu, faţă de imperativele istoriei, faţă de poporul nostru, faţă de patria noastră şi faţă de Maica noastră duhovnicească — Sfânta Biserică şi să se preamărească Numele lui Dumnezeu: Tatăl, Fiul şi Duhul Sfânt. Amin !"

În toată vremea cuvântării, Antonel fu nespus de frământat în sufletul său, auzind pronunţându—se cu multă dragoste şi respect numele de „mamă", şi gândea în sinea lui: „Şi dacă totuşi mama care m—a născut este nevinovată şi eu ca un nepriceput o învinuiesc ? ! Doamne, iartă—mă, că sunt păcătos ! Pentru ce dar mă văicăresc, de vreme ce am o Mamă în cer care mă iubeşte şi se roagă la Dumnezeu pentru mine ? Pentru ce dar suspin ca un orfan, în timp ce am o Mamă pe pământ care m—a născut duhovniceşte: Sfânta noastră Biserică ? O, iartă—mă, Doamne, pe mine nepriceputul!"

După miruire, toată lumea a fost poftită la masă, care se organizase a se servi în curtea Bisericii şi la care jertfă a contribuit tot satul. Preoţii au dat binecuvântarea din Molitfelnic şi poporul s—a aşezat şi a mâncat mulţumind lui Dumnezeu. După aceea s—au cântai cu toată lumea:

„Bogaţii au sărăcit şi au flămânzit", „Mare este taina creştinătăţii" — „Doamne de n—am avea pe sfinţii Tăi rugători" şi altele. La sfârşit, preotul care era oaspete a sfătuit şi a îndemnat norodul să iubească Biserica şi Neamul, să fie supus orânduielilor civile, care tot de la Dumnezeu sunt, să se ferească de sectari şi să demaşte pe orice rătăcit de la adevărata credinţă dreptmăritoare.

Pentru Costin, aceste adunări creştineşti îi erau îndeobşte cunoscute, dar pentru Antonel a prezentat un suflu nou şi binecuvântat şi a rămas încântat de evlavia şi spiritul de jertfă al cetăţenilor din acest sat.

42. SCHELETUL OMENESC

În încheiere, duhovnicul satului mai spuse: — „Fraţilor, cu acest prilej vă aducem la cunoştinţă un eveniment petrecut acum de curând aici în satul nostru. După câte ştiţi, în curtea fostului conac boieresc s—au început lucrările pentru construirea unui cămin cultural. Marţi, săptămâna aceasta, pe când se făceau săpături de fundaţie, lucrătorii au dat peste un schelet omenesc. îndată au lăsat lucrul şi au anunţat miliţia, care, venind la faţa locului, au oprit lucrările de săpături pentru cercetări. Şi, după câte se ştie, cimitirul satului este de veacuri acolo unde se află acum — aşa că descoperirea acelui schelet omenesc a stârnit curiozitatea şi totodată indignarea tuturor cetăţenilor noştri.

Şi aşa stând lucrurile, miliţia a înştiinţat organele în drept. Şi au venit de la Urziceni la faţa locului un ofiţer de securitate, un procuror şi un medic legist. Şi ne—a chemat şi pe noi: preotul, primarul şi miliţianul şi fiecare am dat declaraţie în scris ce am putut şti cu privire la ograda fostului boier, dar în privinţa persoanei ce a fost îngropată acolo nimeni nu cunoştea ceva. Eu, spre exemplu, am venit în această parohie în anul 1945, când toate acareturile boiereşti erau de acum în mâinile poporului. Miliţianul, nici atât, că el e străin de satul acesta, iar primarul n—a spus altceva decât că magazia fostului boier, devenind necorespunzătoare pentru un edificiu de cultură, adunarea generală a cetăţenilor din această comună a hotărât să construiască în acest loc un cămin cultural. După care s—au perfectat formele legale de la „Sanepid", la secţia arhitectură, s—au aprobat fondurile de investiţii, s—au adus materialele necesare construcţiei şi s—au început lucrările. Şi atâta tot. Iar cu privire la mortul din groapă, a rămas ca la început. Medicul legist care a fost adus la faţa locului, cercetând cu atenţie scheletul, a constatat că are craniul spart şi mai multe coaste rupte şi că acest schelet a aparţinut unei femei tinere între 18—20 de ani şi au stabilit că această persoană ar fi căzut victima unor împrejurări nefaste şi că e vorba de săvârşirea unei crime odioase ce ar fi avut loc cu 32—35 de ani în urmă".

Auzind cele expuse de preotul paroh, Costin, ca şi toată lumea de aici, s—a umplut de indignare pentru o astfel de faptă şi de dorinţa cum s—or fi petrecut lucrurile în acea vreme, dar Antonel al nostru intră pe dată într—o fierbere de nu—şi mai găsea loc, devenind de nerecunoscut: faţa îi era albă ca varul, tremura din tot corpul şi inima îi bătea să—i spargă pieptul. Simţea el ceva în toate astea.

43. MOŞ PÂRVU

În acest timp, un bătrân gârbovit cu mustăţile cât un fuior de cânepă, ce se afla prezent aici printre mulţimea de credincioşi, merse în faţă la masa preoţilor şi cern voie să vorbească. Şi preotul îl întrebă:

—Ce vrei să spui, moş Pârvule ?

—Preacinstite părinte, sunt dă 77 dă ani. Aici m—am născut, aici mi—am trăit traiul şi aici mi—am mâncat mălaiul şi din ce mi—aduc aminte, aş putea spune aici faţă dă toată lumea asta.

—Moşule, zise preotul, dacă ştii ceva cu privire la cele ce s—au petrecut atunci, ar fi bine şi de datoria dumitale să declari în faţa organelor de cercetare a cazului în speţă.

—Părinte, când zici sfinţia ta că s—a aflat asta?

—Marţi, săptămâna aceasta. Ce, dumneata n—ai auzit ?

(Acum, Antonel, cu cutremur cugeta în sine: „Ce coincidenţă, domnule, în ziua când eu am fost scos afară din mănăstire, tot atunci oamenii au scos afară scheletul acela ! Doamne, ce o mai fi şi asta ?! Iată că nu mă mai ţin picioarele şi nu mă pot opri din tremurat.

Şi acum, moşul veni cu răspunsul:

—Păi, să vedeţi dumneavoastră, că dacă stau turna la marginea satului, io nu ştiu ce se petrece pă lumea asta şi auz dă unele petrecanii târziu dă tot. Aşa că, dacă—mi daţi voie, poci să spui ce ştiu despre asta aici, ca să ştie toţi.

Preotul se învoi şi moş Pârvu începu aşa:

—Măi oameni buni, măi fraţilor! Ia să fiţi atenţi. După când eram io mai tânăr, să zic aşa ca dă 40—42 dă ani, era aici în satul nostru boierul Condrea Stavarache şi ăsta avea un băiat pe care—l chema Virgil. Un băiat tare zurliu. N—am văzut în viaţa mea un nebun ca ăla. Şi mai era tot în satul ăsta un om cam sărmănuţ — Ene Sălceanu îi era numele — şi era cu vreo opt sau zece ani mai în vârstă decât mine şi era

vădan, îi murise nevasta dă tânără şi de la ea i—a rămas un singur copil. O fată, pe care o chema Anişoara. Şi el, omul, nu s—a mai însurat a doua oară — a stat aşa văduv şi şi—a crescut copilul cum a dat Dumnezeu. Oricum, era un om tare cumsecade şi fata, când s—a făcut mare, mi—aduc aminte că era vrednică şi frumuşică foc ! Şi fiind ei scăpătaţi, fata muncea pe la curtea boierească te miri pe ce, doar aşa ca să—şi ţină zilele. Şi ce—o fi fost şi ce s—o fi întâmplat după aia, hop că fata s—a pomenit cu burta mare şi—a făcut copil. Tot satul ştia dă asta şi biata dă ea nu ieşea din casă dă ruşine. Dar după vreo lună jumate, ia fata dă unde nu—i. A dispărut aşa deodată cu copil cu tot. Şi nimeni n—a ştiut dă ea. Mi—aduc aminte că s—a căutat peste tot, şi a fost întrebat şi boierul şi pe fiul său, dar ei, nu şi nu. Au luat pe „NU" în braţe şi o ţineau tot aşa. Dă altfel, boierul avea bani destui şi a ştiut el să iasă „basma curată".

Bietul taică—su fetii a plâns mult s—a tot căutat—o, s—a jeluit pe la jandarmi, pe la primăria de atunci, dar degeaba, că ăia au tăbărât tot pe el şi ziceau: „Tu, omule, trebuie să ştii ce s—a făcut cu fiica ta şi cu copilul ei!" Şi până la urmă, bietul dă el, de—atâta supărare, şi—a făcut inimă rea şi s—a prăpădit.

—Dar, moşule, oamenii aceia care—au săpat n—au găsit decât un schelet, aşa că nu poate fi vorba de fata despre care ai povestit.

—Păi, ce credeţi dumneavoastră că dup—atâţia ani, dintr—un copil dă ţâţă mai rămâne ceva ? Totul se face ţărână.

—Nu, moşule, interveni preotul. Au ştiut medicul şi procurorul să cerceteze cu deamănuntul, dar n—au găsit că ar mai fi fost altceva împreună cu mortul în cauză.

Şi moşul dădu din umeri neştiind ce să răspundă şi apoi continuă:

—Ehe, d—apoi au trecut ani şi ani şi după aia a venit o vreme nouă, cu alte gânduri, cu alte treburi şi boierul ăla ar fi vrut să—şi ia tălpăşiţa şi să fugă în altă ţară, dar au pus mâna pe el ăştia de—acuma şi l—a băgat la închisoare, că trebuia să răspundă dă multe. Şi să zice că s—ar fi prăpădit dă mult, nu i—ar mai putrezi oasele, că tare calic a mai fost dom—le ! Şi dă fiul său, măi fraţilor, se—auzise că ar fi reuşit să fugă peste hotar că pe—atunci în vremea aia, multe *daraveruri* erau d—a brambura şi abia după ce s—a terminat războiul, după '45 încoace, s—au aranjat toate aşa cum trebuie. Şi, oho, târziu a venit un zvon că nebunul ăla dă Virgil ar fi fugit în Osterreich şi—acolo şi—ar fi găsit naşul.

D—apoi măi fraţilor, atâta am ştiut, atâta v—am spus. Fiţi sănătoşi!

Şi cu asta, moş Pârvu îşi încheie expunerea, cu dreapta închinându—se şi cu stânga ştergându—şi lacrimile.

44. MISTERUL E ÎNSĂŞI ANTONEL

La acestea, Antonel, plin de amărăciune şi tremurând din tot corpul, merse lângă preoţi, scoase din buzunar documentele ce atestau găsirea lui în pădure pe când era prunc sugar şi înfierea lui şi le înmâna preotului paroh.

—Ce—s cu astea, frate ? — întrebă preotul şi Antonel plin de emoţie îl îndemnă zicând:

—Citiţi vă rog.

Duhovnicul, după ce citi documentele, începu a—l măsura cu privirile de sus până jos şi la urmă zise:

—Frate, de unde eşti, că te văd într—o ţinută neobişnuită ? De marţi încoace, părinte, nu mai sunt nicăieri.

Şi preotul făcu ochii mari. înţelese el ceva şi nu prea — de aceea îl întrebă iarăşi:

—Şi actele astea sunt ale dumitale ?

—Da. Sunt ale mele.

—Vai ! — făcu duhovnicul, pricepând cuvintele şi măsurându—l din nou cu privirile pe Anton al nostru. Nu cumva... dumneata... eşti însăşi misterul ? !...

45. SCUTECELE AU CONFIRMAT

A doua zi, luni, la ora prânzului, în jurul monumentalului alun din pădurea Sicrita, Antonel însoţit de procuror, medicul legist şi autorităţile din comunele Maia şi Dumbrava, plini de uimire şi emoţii, făceau cercetări amănunţite. Medicul şi procurorul, cu multă migală şi atenţie, servindu—se de pensete, desfăceau acele scutece care după 35 de ani cu greu se mai putea observa că acestea au fost cândva nişte ţesături de bumbac şi care ar fi putut servi de scutece.

Cercetările au durat şase zile în şir, timp în care Antonel a fost nevoit să fie plimbat din pădurea cu pricina la primăria din Dumbrava, de la Dumbrava la Maia, la Urziceni, Ia Procuratura din Bucureşti şi iarăşi la Maia, până ce dosarul s—a făcut destul de voluminos, umplându—se de declaraţii şi procese verbale. Şi când cercetările au luat sfârşit, procurorul anchetator l—a întrebat pe eroul nostru:

—Şi acum, unde—ai vrea să te stabileşti şi cu ce ai vrea să te ocupi, tovarăşe Dobrin ?

—Tovarăşe procuror, inima—mi dă brânci spre Combinatul Brazi. Acolo am auzit că e de muncă de la târnăcop până la planşeta proiectantului.

—Foarte bine ! — completă procurorul. Dar dacă întâmpini greutăţi, vii negreşit la noi şi—ţi dăm serviciu după pregătirea şi puterile dumitale.

—Vă mulţumesc, domnule procuror, dar, după cum v—am spus, mai întâi încerc la Brazi. Apoi schimbând subiectul.

—Şi acum, domnule procuror, v—aş ruga să fiţi bun cu mine şi să fiu înţeles: Acum, că mi—am găsit mama... care m—a... (şi îndată Antonel căzu pe scaun, îşi acoperi faţa cu palmele şi începu să plângă zgomotos). Printre degete i se prelingeau picuri de lacrimi a durerilor lui sufleteşti. Procurorul căuta să—l potolească şi să—l consoleze, zicând:

—Tovarăşe Dobrin, stăpâneşte—te. De—acum eşti în vârstă şi ai nevoie de sănătate, de bărbăţie. Spune dar care ţi—e dorinţa ?

Şi Antonel, cu destulă greutate şi cu vocea tremurândă, grăi aşa:

—Doresc, domnule procuror, să—mi daţi pe mama, aşa cum este ea. Vreau s—o aşez lângă părinţii care m—au crescut, să aibă şi ea parte de acum încolo de un mormânt ca lumea şi de cele ce trebuiesc după rânduiala noastră creştinească. După cum vedeţi, din tot ce s—a putut constata până aici, sărmănuţa de ea n—a avut parte de nici o bucurie în viaţa ei. N—a avut mamă, precum nici eu n—am avut. De copilul ei n—a avut timp să se bucure, că tocmai când trebuia să se bucure de viaţă, i—a ieşit sufleţelul în împrejurări tragice.

Aşa că, socotesc, domnule procuror, că dorinţa mea e legitimă şi nu contravine nici oricărei legislaţii.

+ ++ ++ + + + + + + + + + + + + + +

46. UN PARASTAS NEOBIŞNUIT

E sâmbătă. La o săptămână mai târziu, la Biserica din Zănoaga se oficiază un parastas neobişnuit. Trei sicriaşe, ce ascund în ele rămăşiţele pământeşti ale celor trecuţi din lumea aceasta, stau de faţă. Pe fiecare scrie cu vopsea argintie.

Pe unul citim:

„Aici îşi aşteaptă învierea serva lui Dumnezeu: Ana Sălceanu, din comuna Maia, judeţul Ilfov, ucisă odios în luna septembrie, anul 1925, în vârstă de 19 ani".

Pe al doilea sta scris:

,,Pomeneşte—mă Doamne, când voi veni întru împărăţia Ta, roaba lui Dumnezeu Măria Dobrin,

decedată la data de 15 octombrie, anul 1930, etate 29 ani".

Şi pe ultimul era scris:

„Iartă—le, Doamne, păcatul acesta, că nu ştiu ce fac. Robul lui Dumnezeu Alexandru Dobrin, ucis mişeleşte la data de 12 noiembrie 1932, în vârstă de 35 ani".

La sfârşit, preotul a stropit cu untdelemn şi vin acele oseminte, şi—a zis de trei ori „Veşnica Pomenire", capacele sicriaşelor au fost bătute—n cuie şi apoi transportate la cimitir, aşezate cu multă evlavie în modestul cavou ce a fost construit în grabă în locul mormintelor lui Alexandru şi al Măriei.

După acestea, toată lumea care a participat la acest înduioşător eveniment a fost poftită la masa ce se aşezase sub cireşii încărcaţi de fructe coapte din curtea unde Antonel şi—a petrecut primii ani din viaţa sa.

Toată osteneala şi cheltuielile necesare parastasului şi construirii cavoului au fost suportate de Costin şi soţia sa, Mioara.

Când totul luă sfârşit, Antonel se adresă către ei zicând:

—Iubiţii mei fraţi, jertfa ce—aţi făcut—o şi strădania voastră de a mă ajuta în această creştinească şi frumoasă acţiune nu o voi uita cât voi fi în viaţă. Poimâine voi pleca spre Brazi şi nădăjduiesc, cu ajutorul lui Dumnezeu, să—mi găsesc un serviciu. Îmi cunosc puterea de muncă şi spiritul de conservare —Sper ca din economiile ce le voi face să pot achita datoriile ce le am faţă de voi.

—Frăţioare dragă, răspunseră cei doi, nu te gândi la asta. Ceea ce am făcut, am făcut dintr—o pură datorie creştinească. Iar pe de altă parte, gândul nostru este ca la vremea plecării din această viaţă, acolo să fim aşezaţi pentru odihna de veci.

—Frumos lucru aţi făcut şi Bunul Dumnezeu să vă binecuvinteze, că nu va fi faptă care să nu fie răsplătită. Deci, dragii mei, cu acest prilej v—aţi realizat şi căsuţa pentru odihna trupului. Străduiţi—vă dar să vă câştigaţi pentru suflet locaşul luminii şi al fericirii veşnice din împărăţia lui Dumnezeu.

47. CUVÂNTUL LUI ANTONEL

—Şi acum, v—aş ruga să—mi îngăduiţi să vă împărtăşesc câteva cuvinte: luaţi seama, că ceea ce se întâmplă în zilele noastre sunt semne vădite ale sfârşitului. Păcatul, sub toate formele, îşi face loc tot mai mult în viaţa oamenilor. Consumul exagerat de băuturi ameţitoare, tutunul, scandalurile, petrecerile de noapte, infidelitatea în căsnicie, corupţia şi alte multe de soiul acesta slăbesc moralul, înjosesc demnitatea şi şubrezesc sănătatea trupească şi sufletească a omului. Vedem cum sub privirile noastre viaţa creştinească şi principiile de morală socială sunt nesocotite şi călcate—n picioare.

Prigoana ce s—a abătut asupra Bisericii, necredinţa şi nepăsarea faţă de obligaţiile sufleteşti vădesc fără ocolişuri că Antihristul a fost lăsat liber să se dezlănţuiască şi el e pornit cu furie să distrugă şi să piardă. Faţă de acestea, fraţii mei, să nu ne descurajăm, că Dumnezeu vede toate şi e lângă noi şi ne ajută să ieşim cu bine din toate cursele vicleanului.

Să ascultăm deci de Sfânta Sa Biserică şi cu gândul neîncetat să ne rugăm, că Dumnezeu aude mai bine rugăciunea mentală a inimii decât glasul puternic al gurii. Iar adunarea gândurilor noastre o face rugăciunea scurtă: „Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieşte—mă pe mine păcătosul". —„Dumnezeul meu, scăparea mea, Puterea Sufletului meu, ajută—mă să nu cad !"

Iată dar, dragii mei, aveţi aici în casa dumneavoastră cea mai frumoasă Icoană: Icoana Maicii Domnului cu Dumnezeiescul Prunc. Să ne îndreptăm deci toată nădejdea spre Născătoarea de Dumnezeu, că mari şi multe daruri are asupra Sa, fiind Maica Dumnezeului nostru. Şi după cum bine ştiţi, Preasfânta Fecioară pe Dumnezeu L—a făcut Fiu al omului, iar pe oameni, fii ai lui Dumnezeu. Ea fiind hotarul dintre firea zidită şi cea nezidită, este Păzitoarea comorii tuturor strălucirilor dumnezeieşti. Şi fiind Maica Milostivirii, împarte tuturor celor ce cer cu credinţă din strălucirile suprafireşti ale darurilor dumnezeieşti.

Învăţaţi vă rog pe copiii dumneavoastră să se roage, să aibă nădejde nestrămutată la Dumnezeul îndurărilor, să fie ascultători şi milostivi cu cei în suferinţă. Pentru că însuşi Domnul a zis: „copiii buni şi

credincioşi sunt locaşul Meu de drept". Copiii fiind daruri de la Dumnezeu, datori sunteţi, dragii mei, să—i creşteţi în climatul cinstei, dreptăţii şi iubirii, căci în vatra familială se cultivă cele mai alese simţiri. De aceea este de mare trebuinţă şi de cel mai mare folos să ne îndreptăm cugetul şi toate aspiraţiile spre Domnul şi Mântuitorul Iisus Hristos, singurul învăţător Care a găsit şi ne—a oferit cheia sanctuarului nostru psihologic, mai cu seamă acum, când vedem cu ochii noştri cum toată lumea se află într—o amarnică frământare, dibuind dezorientată şi sorbind până la fund din paharul decepţiilor inerente firii omeneşti.

În toate vremurile, spiritul neamului omenesc a însetat după lumina de obârşie cerească. Dar astăzi, câţi mai caută şi însetează după o astfel de lumină ? ! Deci, atenţie fraţilor, să nu slăbească cugetul nostru în faţa duşmanului, că de nu ne va fi dat nouă să câştigăm biruinţa în viaţa aceasta, să ne găsească Domnul pe baricade la venirea Lui şi cu mâna Sa cea Atotputernică ne va ajuta să ieşim biruitori şi ne va încununa cu cununa cea neveştejită a bucuriilor Raiului Ceresc.

Luaţi seama dar la voi şi la copilaşii voştri şi Dumnezeul milostivirii să vă dea sănătate, înţelepciune, răbdare şi mântuire sufletelor voastre. Nu încetaţi a da mulţumire lui Dumnezeu pentru toate, că zilele trec şi acum este vremea cea de pe urmă. Fiţi dar treji şi gândul şi inima sus la Domnul.

Iată cum, de când am venit aici la voi, s—au scurs două săptămâni — şi astea aşa pe neobservate, cu toate că au fost încărcate de evenimente pline de importanţă, mai cu seamă pentru mine. în toate acestea am putut vedea îndurările lui Dumnezeu. Ce să vă spun, până mai deunăzi nu ştiam nimic despre mine. Bănuiam totuşi că am fost luat spre înfiere de la vreo familie sărmană, cu mulţi copii, şi aş fi dorit să—mi cunosc părinţii şi fraţii mei, dar iată că Bunul Dumnezeu a scos la lumină adevărul. Cu toată durerea ce o am în suflet, totuşi sufletul meu s—a liniştit, pentru că de acum îmi cunosc obârşia şi rog pe Milostivul Dumnezeu să mă ierte că am aruncat gânduri potrivnice asupra mamei care m—a născut şi care, sărmănuţa de ea, a pierit de tânără, răpusă de o moarte năprasnică. Dar acum sunt liniştit, căci cu ajutorul lui Dumnezeu, cu dragostea şi jertfa voastră, osemintele mamei mele de acum se odihnesc lângă părinţii care m—au scăpat de la moarte sigură şi cu multă dragoste m—au crescut.

Ca fraţi, vă am pe voi, vă asigur de toată afecţiunea, respectul şi dragostea mea şi nu voi uita nici măcar o clipă tot ce—aţi făcut pentru mine şi părinţii mei.

În continuare, vă rog să mai treceţi din când în când pe la ei, că ceea ce aţi făcut şi veţi mai face, faceţi pentru sufletele lor şi ale voastre, pentru că Bunul Dumnezeu vă va face şi vouă parte de fericirea cea veşnică în împărăţia Cerurilor, că Lui se cuvine toată slava, cinstea şi puterea, în veci netrecuţi şi nesfârşiţi. Amin !

48. ANGAJAT ÎN CÂMPUL MUNCII

Suntem într—o zi de luni din ultima săptămână a lui iunie 1960 şi vă invităm, dragi cititori, să urmărim mai departe pe iubitul nostru frate Antonel.

Iată—l deci ajuns pe platforma Combinatului Petrochimic de la Brazi. După câteva întrebări orientative, se pomeni într—o latură a marelui şantier, unde era un gard improvizat din sârmă ghimpată, ce împrejmuia o zonă ca la 5.000 metri pătraţi. Aici se vedeau mai multe tipuri de maşini de transport şi remorci. O poartă mare cu o deschidere de cinci metri, deasupra căreia străjuia o firmă de tablă pe care scria: „întreprinderea de Reparaţii şi Mijloace de Transport Bucureşti, Secţia Brazi — Ploieşti", în incintă, aproape de poartă se afla o căsuţă cu ferestre pe toate laturile şi din această căsuţă ieşi în întâmpinarea eroului nostru, un om ce părea a fi ca la 48—50 de ani, slăbuţ, potrivit de statură, cu ochii albaştri şi care—l întrebă cu respect şi blândeţe:

—Pe cine căutaţi, vă rog ? Şi, Antonel grăi:

—Aici este deci I.R.M.T. ?

—Da, precum vedeţi, părinte.

—Aici îl pot găsi pe un tovarăş cu numele Drugă Constantin ?

Şi portarul, tresărind, răspunse cu vioiciune:

—Vai, îl cunoaşteţi pe Costel, băiatul meu ?

—Este fiul dumneavoastră ?
—Nu. Nu—mi este fiu, dar aş putea spune că este ca şi fiul meu.
Şi Antonel, simţind cu inima că are—n faţa sa un om de un rafinament deosebit, zise:
—Aş fi bucuros să facem cunoştinţă. Mă numesc Anton Dobrin.
—Bucuria e de partea mea şi să ştiţi că numele meu e Vasile Neagu. Dar spuneţi—mi, de unde—l cunoaşteţi pe Costel Drugă ?
—L—am cunoscut întâmplător. Am făcut drumul la Bucureşti şi retur, cu el şi mi s—a părut a fi un om foarte cumsecade.
—Păi, ce să vă spun, că cu toţi de aici am probleme, dar cu acest băiat m—am înţeles de minune şi d—aia am zis că e ca fiul meu. De altfel, dacă nu mă înşel, e plecat cu maşina la alimentat, aşa că mai staţi un pic, că trebuie să vină să—şi ia foaia de parcurs. Dar dacă nu sunt prea indiscret, spuneţi—unde unde sunteţi, părinte ?
—De fel sunt din Zănoaga, dacă aţi auzit de satul ăsta.
—Vai, cum să nu ! Păi suntem aproape vecini cu satele. Eu sunt din Cornu de Jos. A doua staţie de la dumneavoastră, mai Ia vale. Dar, cu ce treburi pe aici părinte, că s—ar putea să vă fiu de folos.
—Să vedeţi, începu Antonel a se destăinui, eu nu am serviciu. Mâine se împlinesc trei săptămâni de când umblu pe drumuri până ce mi—am făcut şi eu rost de acte în regulă. Şi să ştiţi că nu sunt nici preot, nici călugăr, dar port hainele acestea că altele nu am. Şi am venit aici că domnul Drugă mi—a promis că mă va ajuta să—mi câştig o bucată de pâine.
—Păi, dacă—i aşa, mergeţi cu mine la domnul Pantelimon — şeful nostru. E om de treabă şi are un suflet bun.
Şi când portarul vru să închidă poarta pentru a merge cu Antonel la biroul şefului, un claxon de maşină îl înştiinţa să deschidă. Era un autocamion la volanul căruia se afla şoferul căutat: Costel Drugă, care, de cum îl văzu pe Antonel, zise cu o satisfacţie aproape copilărească:
—Vai, ce bucuros sunt, părinte, că vă văd. Mereu v—am aşteptat. Credeam că v—aţi găsit serviciu în altă parte. Numai un pic vă rog, să trag maşina în faţa rampei şi imediat mergem împreună la şeful, că, după aceea îmi iau zborul peste Dealu Negru, spre Râmnicu Vâlcea, Govora şi mă întorc abia mâine.
După cinci minute, Antonel, însoţit de paznicul Vasile Neagu şi şoferul Drugă Constantin se aflau în faţa şefului de secţie, Gheorghe Pantelimon. Şi să nu mai zăbovim cu dialogările ce—au urmat şi să spunem doar atât, că Antonel al nostru a fost angajat fără prea multe intervenţii la spălatul şi gresatul maşinilor. Muncă, de altfel, cam mizerabilă, dar aceasta a fost pentru scurtă durată, până ce s—au perfectat formele de angajare şi contractul de muncă la sediul din Bucureşti, de pe Calea Poştei numărul 159, că după aceea a fost luat şi trecut la un birou anexă, unde completa foile de parcurs, întocmea grafice de întreţinere a maşinilor, evidenţa combustibilului şi a lubrifianţilor şi asta pentru că avea o scriere frumoasă şi un gust deosebit spre o prezentare grafică a lucrărilor de birou.
A lucrat el aici cu dragă inimă şi deocamdată pe un salariu modest, că, ce să zici, nu avea nici o calificare. Era angajat ca muncitor pe funcţiuni şi de aceea nici pretenţie nu putea să aibă.
La începutul lunii septembrie, Antonel spuse printre altele şefului său:
—Domnule Pantelimon, împrejurările din viaţa mea au fost de aşa natură că nu am putut urma şcoala primară şi am văzut aici la afişier un anunţ că muncitorii care n—au şcoala generală completă, pot urma cursuri serale la şcoala din comuna Brazi sau la cea din Negoieşti şi aş dori foarte mult să merg la una din aceste şcoli.
—Foarte bine, băiatule. Mergi de îndată aici la Brazi, că—i mai aproape şi să—ţi dai silinţa că poţi câştiga şi doi ani într—unui. Şi apoi, băiatule, eşti al meu. Te calific şi după aceea te fac tehnician. Văd că ai „stofă" în tine. Şi, dacă—ţi place cartea, băiatule, poţi urma şi liceul la seral, că—i floare la ureche. Şi ai să vezi ce—o să fie. N—o să—ţi pară rău.
Şi într—adevăr, Antonel al nostru s—a simţit foarte bine printre muncitori, cu excepţia vocabularului vulgar specific unora dintre şoferi. La început a dormit pe mesele din birou, dar curând a închiriat o cameră la o familie de creştini din satul Brazi, fiindu—i la îndemână şi pentru serviciu şi pentru şcoala ce şi—a început—o îndată.
Să nu dăm uitării faptul că, sărbătoare de sărbătoare, Antonel participa la serviciul divin la Biserica din satul Brazi şi din când în când se deplasa mergând pe jos la Mănăstirea Ghighiu, care se află cam la şase—şapte km şi de unde se întorcea cu sufletul liniştit şi îmbărbătat.

49. CERTIFICATUL

Zilele au trecut ca păsările—n zbor şi aproape pe neobservate s—au scurs doi ani, fără să se mai înregistreze vreun eveniment deosebit în rosturile lui Antonel, afară de gândul şi dorul ce—l obseda pentru viaţa de călugărie şi pe care, undeva nu prea departe, o vedea cu o imaginaţie fascinantă.

Într—una din zile, după orele de curs, directorul şcolii îl pofti la cancelarie şi—i spuse într—un cadru de confidenţă:

—Domnule Dobrin, ce—ai zice dumneata să te vezi acum că eşti posesorul unui certificat de absolvirea şcolii de şapte clase ?

—Da. Un certificat de absolvirea şcolii generale de şapte clase. Toţi profesorii mi—au spus că dumneata ai o pregătire înaltă şi—n acelaşi timp mi—au arătat tezele şi lucrările scrise ale dumitale — lucru ce ne—a încântat pe toţi. Şi ne—am întrebat, cum de nu ai un act de şcolarizare cu o scriere atât de ordonată, cu o inteligenţă ca a dumitale ?

—Domnule director — răspunse Antonel — am avut o viaţă deosebită, ce nu mi—a permis să urmez şcoala primară şi abia acum văd cât este de greu să nu ai un document în buzunar care să ateste că ai carte la bază !

—Ei bine, îl întrerupse directorul, acum vorbim între patru ochi: fă repede o cerere prin care să soliciţi să ţi se elibereze un certificat de absolvirea şcolii generale.

—Cum aşa, domnule director, că doar ? !...

—Lasă, lasă, ştim toate, am auzit de necazurile dumitale, fă ce—ţi spun şi nu te îngriji de nimic alta.

—Da, domnule director, dar să ştiţi că sunt cam sărman şi...

—Ee, la ce te gândeşti ? Doar n—oi crede că vreau să te ajut cu vreun scop egoist ? ! Apoi se apropie de urechea lui Antonel şi—i şopti:

—Dragul meu, să ştii că părinţii mei au vrut să mă facă preot. De altfel, mi—ar fi plăcut, dar a fost tocmai atunci cu cedarea Basarabiei, cu concentrările, apoi războiul şi uite aşa am fost deturnat de la ideea asta. Dar în sufletul meu este ceva care—l ştiu numai eu. Aşa că fă

+ ++ ++ + + + + + + + + + + + +

50. INSPECŢIA

Încă o lună mai târziu şi la biroul secţiei Brazi a I.R.M.T. e inspecţie. Doi tovarăşi veniţi de la Direcţia Generală şi unul de la Sediul din Bucureşti, pentru control şi îndrumare, purifică toată activitatea birocratică. Sucesc ei hârtiile şi pe o parte, şi pe alta, doar, doar or găsi un nod în papură. Dar până la urmă s—au arătat a fi mulţumiţi de felul cum au găsit şi au încheiat procesul verbal de constatări.

Tovarăşul venit de Ia sediul întreprinderii era revizor contabil şi se adresă lui Antonel, zicând:

—Dumneata ţii toată evidenţa aceasta ?

—Da, domnule revizor.

—Bravos ! Ce pregătire ai ?

—Numai şcoala generală.

—Păcat. Dar ce—ai zice dacă te—am lua la Bucureşti ?

—Nu ştiu ce să vă răspund. M—am obişnuit aici.

—Ai familie ?

—Nu. Sunt singur pe lume. Am avut o mamă care a murit de două ori: prima dată în 1925, după ce m—a

născut, şi a doua oară în luna iunie 1960.

51. TRANSFERAT LA BUCUREŞTI

Începând cu 15 septembrie anul 1962, Antonel a început cursurile serale la liceul teoretic nr. 18 din Bucureşti. La sediul l.R.M.T. a fost încadrat, deocamdată, Ia Biroul Exploatare, unde munceşte cu sârguinţă, cuminte şi disciplinat, şi ritmic a escaladat scara gradaţiei în funcţie şi remuneraţie, că aşa este viaţa: munceşti, câştigi. Ai înţelepciune, prosperi. Dar, odată cu trecerea timpului, se înţelege, trece şi omul, şi când Anton al nostru se văzu cu diplomă de bacalaureat, se văzu şi cu vârsta trecut de 40 de ani. Cu toate acestea, la gândul cel vechi nu poate renunţa — au trecut şapte ani la mijloc şi aspiraţiile lui sunt îndreptate tot către mănăstire. Acolo e dorul lui, unde şi—a deschis ochii şi mintea în viaţă. Acolo vrea să—şi ducă bătrâneţile, de va avea parte de ele. Acolo, în mănăstire, mintea şi vederile sufleteşti sunt mai luminate, toate subtilităţile ispititoare pot fi depistate şi înlăturate mai cu uşurinţă şi vicleanul diavol, demascat, respins şi biruit numai cu arma smereniei şi stând mereu în adăpostul Crucii Mântuitorului Hristos. Aşa că, Anton al nostru poate păşi din nou pragul ce l—a părăsit cândva fără voia sa, pentru că de acum este dotat cu toate facultăţile ce se cer unui om adevărat: voinţa, inteligenţa şi inima (simţirea) — adică: viaţa, şcoala şi biserica.

Deci, până acum să zicem că toate au mers bine datorită supunerii, priceperii şi voinţei sale şi, stabilit fiind în felul acesta, concediul de odihnă din acest an şi l—a consumat vizitând mănăstirile de călugări, nădăjduind că va fi primit în monahism fără prea multe intervenţii. Primele trei zile le—a petrecut la Căldăruşani, apoi la schitul Balamuci (Sitaru), după aceea a mers la Crasna, apoi la Cheia şi la Ciolanu şi în urma acestui tur de orizont s—a întors în Bucureşti complet dezolat. Peste tot aceeaşi tristă situaţie şi acelaşi răspuns: „Deocamdată nu se poate, dar nu vă descurajaţi, că sperăm să se îndrepte lucrurile". Ce avea să facă decât să mai aştepte ? Mai mult e supus omul sub vremi, decât vremile sub om. Aşa că, răbdare şi iarăşi răbdare. Trăim zile de încercare şi peste care nu se poate trece decât cu răbdare. Cine nu ştie că în orice călătorie mai lungă întâlnim în cale şi obstacole peste care cu greu putem trece. Tot aşa şi—n drumul vieţii apar — fără voia noastră — impedimente greu de înfruntat.

52. BOALA NEMILOASA

Ehe, acestea ca acestea, dar să vedeţi dragi cititori că după câteva zile, Antonel al nostru mai fu nevoit să îndure încă o carenţă în faţa căreia n—a avut încotro şi a trebuit să se dea bătut. Chiar din ziua de când s—a întors din pelerinaj, nu prea se simte bine. Transpiră noaptea, oboseşte repede şi îl încearcă un exces de tuse. Pentru aceasta a fost nevoit să meargă la dispensarul de circumscripţie — de care, până acum, n—a avut nevoie. După un consult amănunţit, medicul îi dă o recomandare pentru secţia radiologie. Ce avea să facă ? Trebuia să se ducă, să vadă ce se întâmplă cu el. Acolo, medicul radiolog îl găseşte cu o răceală acută la aparatul respirator şi cu diagnosticul primit de aici, Antonel merge iarăşi la medicul ce l—a consultat. Acesta, văzând situaţia, îşi măsoară pacientul cu privirile şi—l întreabă: vadă ce se întâmplă cu el. Acolo, medicul radiolog îl găseşte cu o răceală acută la aparatul respirator şi cu diagnosticul primit de aici, Antonel merge iarăşi la medicul ce l—a consultat. Acesta, văzând situaţia, îşi măsoară pacientul cu privirile şi—l întreabă:

—Ce serviciu prestezi dumneata ?

—Lucrez la birou, domnule doctor, sunt tehnician proiectant.

—Fumezi ?

—Nu. Am detestat aceasta.

—Cu băuturile alcoolice cum stai ?

—Nici atât.
—Cum ai camera de locuit ?
—Ce să vă spun, aşa şi aşa. Adică, am lumină, am căldură, dar are o igrasie până la jumătatea pereţilor. Ştiţi, eu dorm într—o cameră amenajată în incinta întreprinderii. Mai înainte de a mă instala acolo, a fost o magazioară în care erau depozitate materiale de—ale pompierilor. Toţi pereţii sunt în afară şi uşa de intrare, de asemenea, nu are nici un vestibul.
—Mda. Te internăm în spital.
—Chiar e grav, domnule doctor ? — întrebă Antonel cu înfiorare.
—Dac—o luăm din pripă, nu.

Şi bietul de el, îl vedem acum internat la spitalul Brâncovenesc, unde e supus unui tratament adecvat timp de 30 de zile, după care i s—a mai acordat un concediu medical de două săptămâni. După ce trecu şi acesta, merse din nou la doctor ca să—i semneze certificatul medical pentru a—l introduce la plată şi cu acest prilej medicul îl mai întrebă:

—Câţi ani ai în câmpul muncii, tovarăşe Dobrin ?
—Numai şapte.
—Cam puţin, dar merge.
—Nu înţeleg: ce să meargă, domnule doctor ?
—Uite ce e, mai zise doctorul, te văd om serios: ce—ai zice dacă te—ai pensiona ?
—Oare sunt aşa de bolnav, întrebă pacientul speriat.
—Nu chiar aşa, dar avem motive serioase şi nu te—ar costa prea mult.
—Nu mă gândesc la bani, ci la sănătatea mea, domnule doctor.
—Tocmai d—aia, că, de nu te pensionezi, boala se agravează şi adios!
—Şi cum să fac, spuneţi—mi ? !
—Nu faci nimic. Trei „miare" şi atât. Restul mă interesează. Gândeşte—te bine. Eşti încă tânăr şi—i păcat. Uite, îţi mai dau eu încă trei zile scutire şi nu uita: îţi cauţi o cameră de locuit ca lumea şi te muţi imediat. Altfel, te cureţi.

+ +

53. LA PENSIE

În vremea aceea cine voia sa se pensioneze, nefiind încă ajuns la vârsta de pensionare, îi era suficient să aibă minimum cinci ani vechime în producţie, o suferinţă fizică şi gata. Aşa stând lucrurile, Antonel, îngrijorat de starea sănătăţii sale, se grăbi să—şi retragă de la C.E.C. suma de trei mii de lei, îi puse într—un plic şi discret îi înmână medicului de circumscripţie. Şi numai la o lună de la aceasta se văzu pensionat.

Acum, parcă e mai singur ca oricând şi gândul acesta îl înfioară. De la balconul camerei sale din Calea Moşilor la nr. cinci, unde locuieşte într—o casă naţionalizată, vede furnicarul de lume de pe trotuare şi tramvaiele cu zgomotul lor deranjant, dar cu toate acestea, îşi simte sufletul pustiu. E singur şi e tare greu.

Într—una din zile se repezi până la Mănăstirea Pasărea, să mai întrebe de sora sa, maica Irina, dar n—a găsit—o nici de data aceasta, căci după absolvirea seminarului monahal, specializată în ţesături de veşminte preoţeşti, a fost mutată la Mănăstirea Agapia.

De aici de la Pasărea, Antonel se avântă şi până la Mănăstirea Cernica, cu un dram de speranţă în suflet, că poate va fi primit în călugărie. Răspunsul ce—l primi de la preacuviosul Arhimandrit Roman a fost acelaşi: „Mai târziu, acum nu se poate !"

Năpăstuitul Anton se întoarse iarăşi la casa sa, îngândurat şi singuratic. „Doamne, tare greu e să fii

singur pe lume ! Cât de fericit este pustnicul în scorbura lui, căci el e legat cu metania de obştea mănăstirii, este înconjurat de păsările cerului şi fiarele pădurii şi de îngerii lui Dumnezeu". Aruncat din casă, aruncat din mănăstire, aruncat din serviciu şi cu sănătatea zdruncinată, ce să facă el de—acum ? Vezi—l Doamne şi nu—l părăsi!

În odăiţa sa, Antonel îşi duce amarul vieţii, chibzuind cu înţelepciune asupra pensiei de 680 de lei pe lună să—i ajungă de plata chiriei, traiul de toate zilele şi câte alte cheltuieli mai trebuiesc.

Timpul din zi şi—l petrece în post, rugăciune, citirea cărţilor sfinte şi asistând la sfintele slujbe de la Catedrala Patriarhală sau la Mănăstirea Antim, unde e multă linişte.

Între cei patru pereţi ai săi, deloc nu se simte bine. E tulburat de freamătul de pe străzi, de scârţâitul frânelor de la maşini şi de zgomotul tramvaielor. Dar, ce să—i faci ? Asta e viaţa de capitală: tot într—o fierbere din zori şi până seara târziu.

54. UN COPIL NĂSTRUŞNIC

Într—una din zile, Antonel ieşi pe balcon şi prin forfota de lume de pe stradă vede un om beat ce cânta cât îl ţinea gura şi bălăbănindu—se pe picioare. Omul era bine dispus, dar această veselie a lui avea să se sfârşească prea curând, că, de unde, de neunde, apăru o obrăznicătură de copil ca de 8—9 ani, care începu a râde batjocoritor de el. Omul, aflându—se sub influenţa alcoolului, iresponsabil, îi arse o palmă. Copilul a început să plângă tare şi un domn ce era în treacăt mustră pe cel beat, zicându—i: „Ceai cu copilul ăsta, măi omule, nu poţi să—ţi vezi de drumul dumitale" ? La aceasta, beţivul, repede deveni agresiv şi vru să—l lovească cu pumnul, dar trecătorul, ca să se apere, îl împinse pentru a—l îndepărta şi beţivul, nefiind stăpân pe picioarele sale, se împiedică chiar de copilul cu pricina şi căzu pe spate, lovindu—se cu capul de bordura trotuarului şi acolea îşi găsi sfârşitul. Fulgerător, copilul a dispărut miraculos, mortul, luat pentru autopsie şi trecătorul acela, nevinovat, se pomeni la puşcărie.

„Ah, Doamne! Iată ce—mi văzură ochii!" — îşi zise bietul Antonel. „Trebuie să—mi găsesc o altă casă pe o stradă mai liniştită, că nu se mai poate !"

55. PE STRADA CAMELIEI

După câteva zile de căutare, găsi o cameră de închiriat în apropierea Gării de Nord, pe strada Cameliei, la nr. 4. Aici nu mai stă la etaj. Are curte şi nu mai e zgomotul acela infernal ca—n Calea Moşilor. Dar şi aici liniştea este tulburată de o femeie ce era la nelocul ei. Toată ziua e cu gura mare şi cu motiv, şi fără motiv, de—ai crede că se află în derivă de—a binelea. Oricum, zdravănă la cap n—are cum să fie.

D—apoi, în curtea aceasta sunt mulţi chiriaşi, că, vedeţi dumneavoastră, casele sunt dispuse în careu şi—n mijlocul curţii este o pompă de apă şi, ori pentru că cineva dintre chiriaşi nu închidea bine robinetul, ori pentru că nu punea bine gunoiul în ladă şi te miri pentru ce altceva, ea îşi găsea motiv de scandal şi uite aşa, întotdeauna era un tărăboi de se auzea tocmai de la capătul străzii.

Printre colocatari mai era şi o femeie cam la 35—36 de ani, foarte cuminte, credincioasă şi care—şi vedea de câlţii ei. Antonel observă că acea femeie îşi are serviciul la biserica la care de obicei mergea el de asista la slujbă în acea latură de lume. Cu unul din preoţii de aici, el îşi legă oarecum o prietenie şi preotul acela, cunoscând de acum viaţa eroului nostru, îl îndemnă să urmeze cursurile Institutului Teologic să se facă preot. „Bună idee", îşi zise el şi nu stătu mult pe gânduri şi merse de îndată

Bietul Antonel a scăpat de unele tulburări, dar aici a dat peste altele

la Secretariatul Institutului din strada Sfânta Ecaterina pentru a cere lămuriri în acest scop. Secretarul îl informă că pentru a urma Institutul din Bucureşti, trebuie să aibă la bază Seminarul Teologic, iar cu liceul teoretic numai la Sibiu se poate urma Institutul Teologic. Şi pentru vârsta lui, trebuie neapărat să fie căsătorit. Aceasta din urmă i—a căzut ca un trăsnet, dar, ce să—i faci ? Unde—i lege, nu—i tocmeală.

Apoi merse de—i spuse preotului cum stau lucrurile şi preotul mai zise:
—Frate Antoane, fă—o şi p—asta. Uite, Emilia, fata de serviciu a bisericii noastre, n—a fost căsătorită, este foarte cuminte, e serioasă şi—i pătrunsă de suflul credinţei. Ceai zice dar, dacă te—ai însoţi cu ea ?!
—Preacucernice părinte — răspunse el — cred că—i fată cuminte şi credincioasă, dar, vedeţi sfinţia voastră că mai sunt unele chestiuni care trebuie să le ştie numai Dumnezeu. Dar, vom vedea. Să mă mai gândesc.
+ +

56. EMILIA

N—au trecut decât două zile la mijloc şi, prin intermediul preotului, Antonel se afla faţă—n faţă cu Emilia, despre care ne—a fost vorba mai sus, şi el o interpelă:
—Ce zici, soro dragă, despre propunerea părintelui, ai putea accepta căsătoria ?
—Mi—ar fi tare greu sa iau această hotărâre. Am stat aşa cum numai eu ştiu şi la vârsta asta să—mi pierd ce e mai de preţ pentru o femeie ? ! Ce voi răspunde dar înaintea Mântuitorului meu ?
—Soro dragă, continuă Antonel — mi—ai luat—o înainte. Bunul Dumnezeu să te binecuvinteze. De altfel, căsătoria noastră va fi, dacă va fi, numai formală, pentru că şi eu am aceeaşi juruinţă făcută

înaintea Cerului şi n—aş întreprinde această acţiune, dar scopul ce—l urmăresc şi legile Bisericii noastre îmi cer acest lucru. Adică să fiu căsătorit.

Faţă de aceasta, te—aş ruga, soro dragă, ajută—mă şi fii fără teamă, că şi eu voiesc să—mi păzesc neîntinat acest crin edenic. Doar ştim că singurul templu al lui Dumnezeu pe pământ este trupul omului şi de aceea se zice că fecioria este mierea Sufletului şi că împărăţia lui Dumnezeu intră în inima omului numai prin uşa curăţiei.

Căsătoria, soro dragă, este îngăduită tuturor, dar fecioria este darul strălucit, dumnezeiesc — este crinul virtuţilor care aşează pe om în rândul îngerilor.

Deci, încă o dată te rog, iubită soră, ajută—mă şi să rugăm pe Milostivul Dumnezeu să ne păzească slobozi de orice ar fi contrar voii Sale sfinte.

De altfel, putem locui fiecare la căsuţa lui, numai Ia masă şi la rugăciune să fim laolaltă. Asta—i doar o soluţie şi vreau prin aceasta să—ţi spun că sunt gata să accept orice ai propune. Numai atâta am rugămintea, să ne căsătorim oficial, în rest, ştie Dumnezeu.

—Frate Antoane — răspunse ea — sunt de acord şi am nădejdea că nu—ţi Vei călca cuvântul. Fac acest pas numai pentru că, aşa după cum ai spus: „să te ajut".

+ ++ ++ + + + + + + + + + + + +

57. CĂSĂTORIA FORMALĂ

După două săptămâni de la aceasta, Antonel şi Emilia au spus „DA" în faţa Ofiţerului Stării Civile al sectorului nr. 1 al Capitalei şi de acum Anton al nostru, pregătit sufleteşte şi dotat cu tot ceea ce se cere, merge şi se înscrie pentru examenul de concurs la Institutul Teologic din Sibiu.

Între timp — şi asta numai la câteva zile — Emilia spuse lui Antonel pe un ton ce avea iz de admonestare:

—Iubitul meu soţ, iartă—mă că îndrăznesc să—ţi spun, dar faţă de modestele noastre posibilităţi băneşti, s—ar cuveni să locuim împreună. De ce oare să plătim chirie pentru două .locuinţe ? Şi el se învoi, zicând:

—Soro dragă, din această ordine de idei e o soluţie bună. Eu, de altfel, ţi—am spus de la început că voi fi de acord cu tot ce vei zice tu, numai să ne păstrăm lângă Dumnezeu, că nu cel ce abandonează va intra în împărăţie.

Şi iată—i de acum laolaltă în camera dumnealui. Antonel e ponderat şi vorbeşte cu înţelepciune, dar ea, Emilia, nu vorbeşte. Cu greu răspunde la întrebări. Ba chiar e tristă. Tăcerea ei e nemulţumire — vorba proverbului: „Şi tăcerea e un răspuns", sau „Buzele mute vorbesc pe tăcute".

Antonel trecea cu vederea peste toate acestea şi o înconjura cu dragoste frăţească şi cu gândul se ruga, zicând: „Măicuţa Dumnezeului meu, ai milă de noi, dane înţelepciune, răbdare şi întăreşte credinţa noastră !"

Noua locuinţă în care s—au instalat, au amenajat—o aşa fel că fiecare să se odihnească mai bine... Am zis că dormeau, dar nu prea. Milica se tot agita şi ofta fără să fie bolnavă nici măcar cât negru sub unghie. Antonel, din când în când, se ridica uşurel, să nu—i tulbure somnul dumneaei, şi se aşeza în genunchi lângă măsuţa pe care licărea candela şi deasupra căreia, pe perete, erau aninate câteva Icoane frumoase.

Dimineaţa, Milica pleca la serviciu fără să spună un cuvânt, de parcă erau certaţi la cuţite. Antonel avea însărcinarea să meargă în Piaţa Amzei să cumpere alimente şi să pregătească mâncarea.

58. ANTONEL, STUDENT LA SIBIU

Şi uite aşa, au trecut încă două săptămâni şi pe la jumătatea lunii lui cuptor, Antonel se afla în aula

Institutului Teologic din Sibiu şi aştepta cu emoţie începerea examenelor.

Şi, dragi cititori, să nu ne consumăm timpul şi hârtia cu amănunte şi să spunem doar atât, că Antonel a fost admis, apoi înscris la Căminul Studenţesc, a început cursurile, care, pentru el fiind plăcute şi interesante, erau asimilate cu multă uşurinţă.

A trecut cu bine anul întâi, a trecut şi al doilea şi pe la Bucureşti era doar vizitator în timpul vacanţelor. Antonel era mulţumit şi îşi păstra buna dispoziţie, că nu peste multă vreme se va prezenta la Sf. Altar. Şi aceasta, se înţelege, nu fără emoţii şi îngrijorare. Dar idealul pentru care se lupta îi dădea aripi şi noian de speranţe.

În schimb, Milica era mofluză, nu schiţa nici măcar un zâmbet sau să—şi spună păsul. Nu avea curaj şi tăcea şi tăcerea ei o rodea pe suflet de parcă aştepta o atare clipă în care să izbucnească cu o avalanşă de nemulţumiri şi reproşuri.

În fine, suntem de acum în luna martie a anului 1970, când Antonel se află în al doilea trimestru al celui de al treilea an de studenţie. Toate gândurile lui sunt concentrate spre nobilul scop mult prea frumos, care îi luminează calea, îi încălzeşte inima, îi întăreşte voinţa şi peste timp îi proiectează viziunea la finalul facultăţii, pe care—l visează chiar şi cu ochii deschişi:

„Ah, Doamne — mai zice el — de voi ajunge cu bine la sfârşitul acestor frământări, atunci se vor uita toate carenţele şi necazurile trecutului. Dar nu după cum voiesc eu, ci după cum voieşti Tu, Preamărite Doamne !"

59. SURPAREA IDEALULUI

Şi când credea el că de—acum e ca şi ajuns undeva aproape de ţinta şi scopul final, se pomeneşte că e chemat la cabinetul rectorului. Merge cu sfială şi se prezintă ceremonios în faţa P.C. preot profesor dr. Isidor Todoran, care—l întrebă:

—Domnule student Dobrin Anton, ce vârstă ai dumneata ?

—Patruzeci şi patru, preacucernice părinte profesor. Sunt născut în douăzeci şi cinci. De altfel, sunt cel mai bătrân între colegii mei şi pe acest considerent, ei, din respect, îmi zic „Moşu".

—Să lăsăm astea. Dumneata eşti căsătorit ?

—Bineînţeles, părinte profesor, că, de altfel, pentru vârsta mea, nu aş fi fost primit să urmez cursurile acestui institut.

—Ei bine, dar ce fel de raporturi ai cu soţia dumitale ?

—Iertaţi—mă, preacucernice părinte, dar nu înţeleg întrebarea !

Şi preacucernicul nu mai vorbi, ci doar apăsă pe un buton. O uşă din altă latură se deschise şi apăru unul din studenţii de anul întâi care era de serviciu şi căruia îi porunci zicând: „Să intre dumneaei!"

Şi cine credeţi că şi—a făcut apariţia? Emilia. Da, Emilia, soţia fratelui nostru Antonel care, la vederea ei, el tresări şi păli la faţă şi zise cu glas tremurat:

—Milica tată, tu, aici ?! Ce e cu tine ? Ce s—a întâmplat ? ! şi părintele rector i se adresă cu întrebarea:

—Ia spune dumneata,doamnă, cum stau lucrurile?

—Aşa după cum v—am spus, părinte. Şi să ştiţi că—n hotărârea mea sunt literă de Evanghelie !

Părintele, rector se adresă apoi către studentul Dobrin:

—Ascultă, domnule Dobrin, dacă dumneata continui cu această mentalitate şi nu voieşti să ai raporturi fireşti de soţ şi soţie, nu mai poţi continua cursurile institutului nostru !

La auzul acestora, bietul Antonel a rămas stană de piatră. Mut dacă ar fi fost şi tot ar fi scos nişte sunete, dar el, nimic. După aproape un minut de linişte mormântală şi grea ca plumbul, se întoarse către Icoana Marelui şi Veşnicului Arhiereu şi, închinându—se cu cruci mari, pronunţă cu solemnitate aceste cuvinte:

—„Preamărit să fii Tu, Doamne Dumnezeule Mântuitorul meu, precum în Cer, aşa şi pe pământ! Amin!"

Antonel este mustrat de Rectorul Seminarului şi dat afară în penultimul an de studenţie

212

60. IARĂŞI LACRIMI

De acum, frate Antoane, poftim iarăşi la făgaşul amărăciunilor şi al plânsului neîncetat. Ai fost copilul nimănui, ai fost adolescentul nimănui şi bărbatul nimănui. Ai fost şi eşti fiul durerii şi atâta tot.

Oare pe lumea asta orice bucurie şi orice fericire este de scurtă durată ? ! Oare idealul la care nădăjduia cu înfocare să ajungă, nu era de nasul lui ? De ce s—o fi spulberat aşa, într—o clipă ? Oare înaintea Cerului să poarte în fiinţa lui vreo nevrednicie — consecinţă pentru ticălosul său tată ?!

Vai ţie, frate Antoane, că, cu toată pledoaria ta scăldată—n lacrimi, Preacucernicul rector a rămas în hotărârea sa ! Vai, câtă rigiditate mai poate fi şi în legile astea nescrise !

Şi cum tu, femeie, ai putut să—ţi calci cu atâta uşurinţă cuvântul dat la început ? Ce răspuns vei da înaintea Mântuitorului tău ?

Dar cum a putut descoperi ea o taină ca aceasta în faţa unui preot dr. şi ce oare i—a spus ? Desigur, numai pâri şi ameninţări ticluite mai înainte.

Vai ţie, Emilia, că ai purtat masca evlaviei şi curând ai muşcat inima celui ce ţi—a dorit din toată inima fericirea ! Vai ! şi iarăşi vai!

Aşa că, Antonele taică, de acum ia—ţi ghiozdănelul şi mergi în neant, precum ai mai făcut atunci când ai plecat de la mama Asprinca.

+ + + + + + + + + + + + + + + + + ++ ++ + + + + + + + + + + + + + + + + + +

61. CASA GOALĂ

Ajuns în Bucureşti, pe strada Cameliei, la nr. 4, îşi găseşte casa toată goală, goluţă. Dar să nu exagerăm. I—a lăsat totuşi ceva. I—a lăsat candela jos pe duşumea şi icoanele aninate pe perete şi asta e destul pentru el.

„Slavă Ţie, Doamne!"

Bietul de el, îşi pune geamantanul într—un colţ şi îngenunchind se roagă cu lacrimi: „Doamne Iisuse, nu mă părăsi, că numai pe Tine Te am. Ajută—mă precum ştii Tu. Şi Tu Măicuţa Dumnezeului meu, care mai întâi ai fost Maica Durerii, ai milă de mine păcătosul şi nu mă lăsa ! Amin !"

Apoi a ieşit în curte şi—a mers la pompa de apă să se spele pe faţă. Aici îl întâmpină doamna gălăgioasă, zicând:

—Ce credeai dumneata, domnule Dobrin, că madam Emilia e de paie? Păi, dumneata la Sibiu şi dânsa—n Bucureşti ? !

Ehe, zi de zi venea un bărbat străin şi—i făcea curte. Ce—i drept e drept: niciodată nu l—a băgat în casă, dar, deh, până la urmă tot a plecat cu el. Alaltăieri a venit cu un camion şi a încărcat tot şi s—a dus. Unde ? Nu ştiu.

—„Bine—a făcut!" — zise el cu destulă ciudă.

....

62. CU GEAMANTANUL ÎN MÂNĂ

Câteva nopţi, Antonel a dormit pe duşumea. Cu toate că între timp i s—a mai majorat pensia, totuşi nu—şi poate cumpăra un pat. Banii nu—i ajung deocamdată. Iar pe de altă parte, ce să facă cu patul ? Să—l mai care după el ? ! Că neapărat trebuie să se mute de—aici. Nu mai e posibil să poată rezista, că doamna aceea cu gura mare toată ziua o ţinea într—un tărăboi. Chiar şi noaptea se scandaliza cu bărbatul ei şi alerga după el cu făcăleţul să—l bată şi toată curtea aceea se transforma într—un *halimai* ca la uşa cortului.

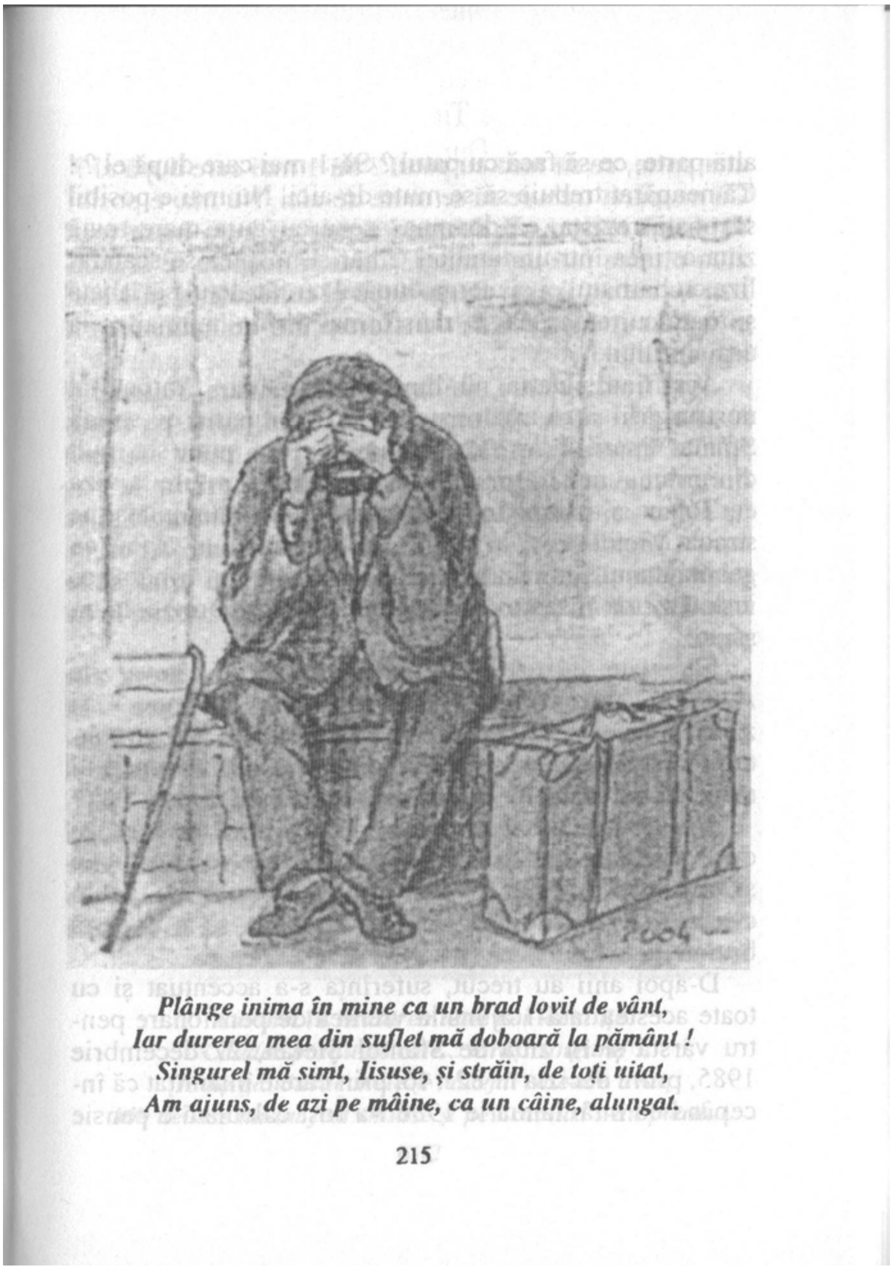

Plânge inima în mine ca un brad lovit de vânt,
Iar durerea mea din suflet mă doboară la pământ !
Singurel mă simt, Iisuse, şi străin, de toţi uitat,
Am ajuns, de azi pe mâine, ca un câine, alungat.

215

Aşa fiind situaţia, nu după multă căutare, Antonel al nostru găsi să se astâmpere în sectorul patru, pe strada Sfânta Vineri, la nr. 12, dar nici aici n—a putut sta mult din pricina unor formalităţi de rigoare cu privire la viza de flotant şi a altor împrejurări. La fel se întâmplă şi pe strada Mendeleev, la nr. 32, în sectorul unu. Apoi, cu geamantanul în mână, reuşi până—n cele din urmă să se instaleze tot în sectorul patru, pe strada Ambrozie, la hr. şapte.

Eh, toate ca toate, dar ce te faci că de câteva zile Antonel a început din nou să tuşească. „Doamne — îşi zicea — nu cumva supărarea şi dormitul pe jos au contribuit la îmbolnăvirea mea ? întăreşte—mă, Dumnezeul meu, dă—mi sănătate şi ajută—mă după cum voieşti Tu !"

Şi uite aşa, eroul nostru, zi de zi şi lună de lună, îşi duce traiul de unul singur, petrecând în post, rugăciune şi milostenie faţă de cei nevoiaşi, care, de acum cunoscându—l, se ţin după el ca după urs, să le împartă bruma de mărunţiş ce şi—l avea prin buzunare.

D—apoi anii au trecut, suferinţa s—a accentuat şi cu toate acestea iată—l ajuns la vremea de pensionare pentru vârstă şi în ziua de Sfântul Ştefan, 27 decembrie 1985, primi decizia nr 82.146, prin care e înştiinţat că începând cu întâi ianuarie 1986 i—a fost calculată o pensie

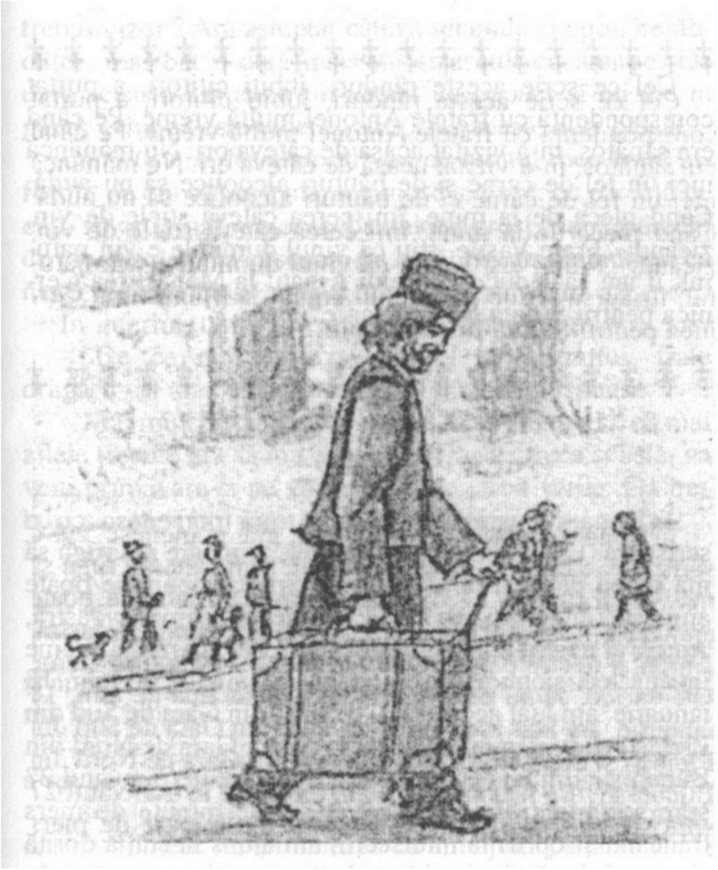

Antonel în căutarea unei noi locuinţe. Călător pornit pe cale... iarăşi singurel!
Toate gândurile mele şi nădejdi câte—am avut,
Mii de vise mi—au fost smulse şi pe drumuri s—au pierdut.

+ +

Cel ce scrie aceste rânduri, iubiţi cititori, a purtat corespondenţă cu fratele Antonel multă vreme. Pe când era sănătos, m—a vizitat acasă de câteva ori. Nu mănâncă nici un fel de carne şi de băuturi alcoolice să nu audă. Când pleca de la mine, îmi cerea câteva sticle de vin, zicând: „Frate Vasile, ştiu că vinul dumitale e vin natural, îl iau să—l duc părintelui Argatu la Mănăstirea Cernica pentru Sfânta împărtăşanie".

+ +

63. VIZITA

În luna ianuarie a acelui an, mă pomenesc cu o scrisoare. Era de la fratele Antonel, prin care mă ruga să mă reped până la el, dându—mi explicaţii cum se poate ajunge la noua lui reşedinţă, că, vedeţi dumneavoastră, Anton al nostru e porumbel voiajor. Nu stă muliă vreme într—un Ioc, să nu prindă mucegai. Şi în ziua de luni, 18 ianuarie, am luat acceleratul de 8.05 din Gara de Sud din Ploieşti şi după o oră, iată—mă ajuns în Gara de Nord din Bucureşti, din faţa căreia m—am îmbarcat în tramvaiul 27 spre sectorul trei şi după circa 45 de minute de mers trăncănit şi opriri la intersecţii, am ajuns în staţia dorită şi numai după cinci minute de mers pe jos, am sosit în faţa blocului... din strada... urc scările şi în faţa apartamentului său mă opresc şi sfios bat la uşă, că sonerie nu are. N—are cine să—i sune. N—are nici vizor şi la ce i—ar trebui vizor ? Am aşteptat câteva secunde şi apoi, nerăbdător, mai bat o dată insistent şi ascult cu atenţie. De data aceasta am auzit un târşâit de papuci şi—mi zic în gând: „Hai că

este bine. L—am prins acasă, nu—i plecat".

Când uşa se deschide, îl văd pe iubitul meu frate înfofolit de era să nu—l mai recunosc şi pace: cu căciulă pe cap, fular la gât, cojocel, pantaloni groşi, două perechi de ciorapi de lână şi şoşoni de casă. Ne—am îmbrăţişat ca nişte vechi prieteni şi apoi m—a poftit să intru.

În interior, termometrul clănţănea din dinţi.

—De ce nu deschizi ventilul caloriferului, frate dragă ? — îl atac eu cu întrebarea şi el îmi răspunse:

—Mai mult de—atât nu se poate. Şi să zic mersi, că mai zilele trecute, era să mă congelez. Dar va trece şi asta, va veni primăvara şi ne vom vedea pe iarbă verde. Da trebuia să mă fi înştiinţat printr—o scrisoare că vii astăzi!

—De ce ? Ai fi tăiat viţelul cel mai gras ?

—Nu de asta, dar se putea să nu mă găseşti acasă.

—Ai obicei să hoinăreşti ? — îi mai zic eu în glumă.

—Nu din obicei, ci de nevoie: ba la piaţă, ba la doctor şi apoi era de câteva ori să hoinăresc spre cimitir şi să nu mă mai întorc.

—Bine că n—ai plecat până acum, frate Antoane, dar i—a spune—mi, ce mai faci, cum o mai duci cu sănătatea ?

—Păi, ce să spun, că sănătatea merge alături de mine, dar mulţumesc lui Dumnezeu că am ajuns până aici.

—Frăţioare dragă — îi mai zic eu — i—a spune—mi, ce mai ştii de maica Irina ?

—A venit în ţară şi deocamdată e tot acolo la Agapia. Ştii c—a fost plecată în Israel, unde a stat aproape trei ani ?

—Da, ştiu, c—am purtat corespondenţă. Am primit şi câteva vederi de—acolo. Nu—i aşa c—a locuit în Ierusalim pe strada Svitei, la nr. 4 ? Dar, frate Antonele — continuat eu cu întrebările — despre sora Mioara de la Zănoaga ce poţi să—mi spui ? Ai mai fost pe la ea ?

—Nu, n—am mai putut să mă deplasez, dar a venit ea pe toamnă aici la mine. A ajuns rău.

—Cum aşa, că doar Costin e un om la locul lui!

—Era, dar acum nu mai e. Adică vreau să spun că abia acum e la locul lui, că s—a mutat definitiv în cavoul făcut de el. Ştii că muncea în gaze la Combinat şi alea l—au dat gata. Chiar de cum a ieşit la pensie.

—Şi copiii lor ?

—Din pricina lor a ajuns ea rău. Cât au fost mici i—a putut ţine—n frâu, dar când s—au făcut mari, s—au crezut a fi zmei. Deh, aşa—i tineretul în ziua de azi. Crede că tot ce zboară se mănâncă. Fata s—a măritat cu unul din toată lumea şi e pe la Turnu Măgurele. Şi băiatul, însurat şi el, stă—n Ploieşti pe Malul Roşu.

—Şi Mioara, singură acasă ?

—E singură şi fără casă.

—Cum aşa ? ! — mai zic eu speriat.

—Păi ea, ajungând cu vârsta cam pe la 55 de ani şi nu prea sănătoasă, îşi ducea zilele de una singură cum dădea Dumnezeu şi aşa fiind, băiatul s—a ţinut de capul ei şi a pus—o la cale să vândă tot rostul ce—l avea, zicându—i: „Mamă, noi nu suntem pe lângă tine. De acum eşti bătrână şi bolnavă. Te—ai distrus muncind la „globalul" ăla pentru nimic. Mâine—poimâine se va demola satul, c—aşa se aude. Casele le vei pierde, că n—o să—ţi dea nimic pe ele, şi cine ştie prin ce coclauri ai s—ajungi. Fă ce—ţi spun eu şi ai să vezi că o să fie bine".

Şi biata de ea a vândut tot, a luat o sută douăzeci de mii de lei pe case şi *pe ce* mai avea pe—acolo şi cu C.E.C.—ul s—a dus la fiul său. Ăsta a pus mâna pe carnetul de C.E.C., că el figura în clauza de împuternicire, şi azi una. mâine alta, băiatul a început a face pe supăratul, noră—sa trăsnea şi bufnea, până—ntr—o după—amiază, când au venit ei de la serviciu ceva mai cătrăniţi şi îi zic: „Mamă, e tare greu. Apartamentul ăsta numai cu două camere... şi aşa eram destui: doi copii, eu, nevasta !... Vezi bine că nu se mai poate. Aşa că trebuie să mergi la Zănoaga şi să spui la ăla care a cumpărat casele să—ţi dea camera aia din fund, ca să stai acolo, că doar atâta ai avea şi dumneata dreptul. Şi asta e. N—avem ce—ţi face — vezi bine !"

Şi degrabă noră—sa a pus două prăjituri într—o sacoşă, i—au dat un pol de parale să aibă de drum şi a plecat.

Biata de ea, amărâtă cum nu se poate spune şi ne—având unde să se ducă, a mers şi a stat o noapte întreagă în sala de aşteptare a Gării de Sud, numai plângând până dimineaţa, când un miliţian ce—şi avea serviciul pe acolo o întrebă: „Mătuşă, ce e cu dumneata ? Au plecat trenuri în toate direcţiile şi totuşi ai rămas aici. Care—i situaţia ? ! Şi ea a răspuns plângând: „N—am unde să mă duc, mamă. Nu am casă, nu am..." Şi dăi cu plânsul. Miliţianul a luat—o şi a dus—o Ia postul de miliţie al gării. Acolo, Mioara a povestit totul din fir—a—păr. Şeful de post a dat un telefon şi repede a venit maşina lor. Mioara, însoţită de doi miliţieni, a mers de îndată acasă la fiul său în Malu Roşu. Ei, fiul său şi noră—sa erau plecaţi la serviciu şi când au sunat, le—au deschis copiii, care de îndată au sărit de gâtul bătrânei, strigând de bucurie: „De ce ai plecat, mamaie, că n—am putut să dormim toată noaptea. Ne—nvăţasem cu tine!" Şi apoi au căutat în sacoşă, întrebând: „Ce ne—ai adus, mamaie ?" Şi au dat peste prăjiturile acelea care i le dăduse noră—sa ca să le mănânce şi pe care ea nu le mâncase, că era mult prea supărată.

Şi să vezi: copiii au mâncat şi şi—au mâncat şi zilele. Prăjiturile au fost cu doză puternică de otravă şi au murit pe loc, în faţa lor. Miliţienii, repede i—au luat pe braţe şi au fugit cu ei la spital, dar totul a fost zadarnic. Era prea târziu.

După asta, jale multă: copiii în pământ, ei la puşcărie pe mai mulţi ani şi sora Mioara, de acum bătrână şi ea, bolnavă şi cu inima zdrobită, stă singură în apartamentul lui fiul său, plângându—şi zilele şi trăind numai cum ea ştie, că mai are ceva bani din C.E.C.—ul ăla şi după aceea ştie Dumnezeu ce va mai fi !

—Vai, frate Antoane — zic eu mişcat fiind până la lacrimi — câtă durere mi—ai pricinuit cu povestirea aceasta. Vai, câte necazuri mai pot fi în lume din pricina lipsei de dragoste faţă de părinţi şi faţă de semeni !

După asta, fratele meu Antonel a început să tuşească intens şi când se potoli, îl întrebai, zicând:

—Frate Antoane, acum că te—ai pensionat de vârstă, de ce nu ai mers la mănăstire, că nu mai sunt îngrădirile de altădată ? Şi el îmi răspunse:

—Păi ce crezi dumneata, că mănăstirile sunt azile de bătrâni şi bolnavi ? ! Mănăstirile sunt adevărate şantiere de muncă cu o gamă complexă de activităţi. Şi de iei seama la mine, ai să vezi că nu mai fac nici două parale. Nu mă simt bine deloc. Medicamentele nu mă mai pot ajuta.

—De ce nu te duci într—o staţiune cu ozon mult ?

—Dacă aş vrea să mor mai repede, acolo m—aş duce. Am fost câteva zile la Timiş pe Valea Prahovei, am stat vreo două săptămâni la Breaza şi era cât pe ce să—mi iau tălpăşiţa şi să vă zic adio. Tuşeam încontinuu, încât credeam că se rupe ceva în mine şi nici nu mai puteam sta pe picioare. Nu aveam odihnă nici ziua, nici noaptea.

—Păi cum să nu fii bolnav, frăţioare dragă, când pe pereţi e brumă şi geamurile sunt îngheţate ? !

Şi privind din nou tot interiorul şi observând că prin colţurile de sus erau pânze de păianjen îmbâcsite de praf, îi mai zic:

—Ce—ai zice, frate Antonele, dacă aş veni într—o zi cu un zugrav ca să—ţi spoim camera, că, uite, nu mai e zugrăvită de mult timp ? !

—Eu vă mulţumesc pentru bunele intenţii, dar şi aşa e prea modern pentru mine. Că doar în împărăţie nu se intră cu mâncare, cu băutură, cu haine scumpe şi cu zugrăveli. Pustnicii care locuiesc în peşteri stau cu urşii în prag şi fără spoieli pe pereţi.

La acestea, eu mi—am zis în gând: Iată că o data cu încărunţirea, fratele Anton şi—a agonisit şi amnezia. Asta—i mai lipsea. Dar iartă—mă, Doamne, că poate fratele meu are dreptate în privinţa aceasta!" Apoi el începu din nou să tuşească si după aceea mai grăi aşa:

64. CUVÂNTUL FRATELUI ANTONEL

—Adevărata bogăţie a vieţii, frate dragă, este dragostea, iar adevărata ei sărăcie este egoismul. „Dragostea este nostalgia după împărăţia lui Dumnezeu !", după cum a zis un scriitor bisericesc şi cel ce iubeşte pe Dumnezeu trebuie să trăiască în lumea aceasta ca şi cum n—ar trăi, căci neagonisirea este climatul Evangheliei lui Hristos. Iar punga cu bani barează drumul Crucii. Punga cu bani e însăşi identitatea corupţiei şi iată de ce se zice că bogatul este cel mai sărac, pentru că nu este stăpân nici pe

sine, fiind rob sub stăpânirea banului. Cel ce voieşte să meargă neabătut pe calea mântuirii trebuie să aibă un ideal şi o suferinţă, să nu iubească punga cu bani, ci să iubească pe semenii săi. Adevărata iubire nu este o patimă deşartă şi trecătoare, ci este un sentiment divin care porneşte de la suflet şi merge la suflet. Noi, frate Vasile, trebuie să fim buni, iubitori şi binefăcători pentru toate durerile omeneşti ce ni se vor prezenta. Iubirea nu costă nimic, cu toate că ea este cheia de aur care deschide toate porţile, căci o iubire gingaşă şi credincioasă îţi mângâie sufletul.

Cât de mare bine este când poţi găsi o inimă pregătită căreia să—i încredinţezi în linişte toate tainele tale, care să fie îngăduitoare, care să—ţi aline grijile cu o vorbă plăcută şi al cărei sfat să te lămurească, a cărei veselie să—ţi împrăştie mâhnirea şi chiar a cărei vedere numai să—ţi facă bucurie !

A—ţi împodobi purtarea cu blândeţea faţă de semeni e mult, că de aici se vede cine poate uni iubirea de frumos cu iubirea de om. Purtarea frumoasă e mai plăcută la oamenii nevinovaţi.

Purtarea frumoasă, politeţea, modestia sunt calităţi care trebuie fără îndoială să fie cultivate, fără ca acestea să fie în dauna cinstei, sincerităţii şi iubirii de adevăr.

Antonel — pustnic în mijlocul Bucureştiului — se roagă cu tot sufletul Maicii Domnului:
O, Preacurată, Maică Pururea Fecioară,
Ruga mea umilă către Tine zboară !
Vezi—mi, dar, iubirea din slăvile cereşti
Şi smeritul suflet să mi—l mântuieşti !

Autoritatea morală, simţul elocinţei şi al virtuţii este să iubeşti adevărul. Adevărul niciodată nu trebuie arătat gol, ci îmbrăcat în cămaşa imaculată a elocinţei. Elocinţa este icoana blândă a bunătăţii. Elocinţa este pentru inimă cum este căldura pentru ceară. E podoaba sufletului şi baza calităţilor superioare.

Dintr—o inimă înmuiată răsare sinceritatea, iar sinceritatea desăvârşită este cea mai înaltă şcoală a vitejiei. Demn şi venerabil este omul înţelept care ştie a stăpâni sinceritatea şi tăcerea, căci fiecare din acestea se cultivă pe terenuri deosebite: precum bradul creşte la munte, grâul la şes şi trestia în baltă. Şi tăcerea e o virtute, e cea mai înaltă înţelepciune a omului. Nimic altceva nu—l învaţă pe om arta tăcerii ca suferinţele. De aceea se zice că tăcerea e ca mierea, căci în arborele tăcerii rodesc liniştea şi fructele păcii. Nu poate ajunge cineva la linişte decât pe calea răbdării. Răbdarea e una din virtuţile de căpetenie ale creştinului şi cine o stăpâneşte, de linişte se îndulceşte, căci răbdarea este amară ca fierea, dar rodul ei este dulce ca mierea. Răbdarea se naşte, creşte şi se dezvoltă în grădina tăcerii. Răbdarea este o artă ce formează un caracter rezistent. în orice împrejurare, ea trezeşte şi educă ascultarea, stăpânirea de sine,

atenţia şi siguranţa. Răbdarea e medicamentul minunat care vindecă orice necaz. Din răbdare se naşte tăcerea, din tăcere se naşte înţelepciunea, din înţelepciune se naşte iubirea şi din iubire, fericirea şi cu cât creşte iubirea, pe atât creşte şi fericirea.

Cine crede că e fericit fără să iubească, acela e cu adevărat un nebun. E nebun ca bogatul acela Ia uşa căruia zăcea amărâtul de Lazăr.

După adevăr, pentru fericire am fost creaţi, dar e paradoxal să te crezi fericit când pe cineva urăşti, fie el duşman sau păcătos. La aceasta să ne aducem aminte că Dumnezeu a lăsat dreptatea deoparte şi ne—a copleşit cu iubirea Sa, dând pe Fiul Său jertfă de ispăşire pentru noi, tocmai atunci când eram păcătoşi şi vrăjmăşiţi cu El !

Minuni mari s—au făcut cu noi, că ţărână fiind, iată avem viaţă din viaţă şi îmbogăţiţi cu înţelepciunea cunoştinţei. „O, Bunătate nemăsurată, cine e în stare să Te slăvească precum se cuvine ? ! Puterea gheenei e nimic pe lângă Harul învierii Tale, care îmbracă pe stricăcios întru nestricăciune şi—l ridică întru slavă. Doamne, mărire Ţie !"

Şi fratele Antonel, după ce tuşi vreme de aproape un minut, începu din nou:

—Iubite frate, în ritmul vremurilor de faţă, problemele de ordin economic ne răpesc atenţia. Dar oare suntem atât de îndreptăţiţi să ne ocupăm vremea cu grijile şi frământările din acest punct de vedere ? Mă îndoiesc că aş avea câtuşi de puţin dreptate. Febra aceasta a cuprins omenirea noastră din altă ordine de idei şi în special din lipsa de cultură spirituală. Biserica noastră e datoare să aibă activitatea mai îndreptată ca oricând spre problemele de cultură, deoarece numai cultura poate să redea omenirii setea de pace şi dorul aprins după aşezările eterne.

Amvonul Bisericii noastre răsfrânge bogate raze de lumină în sufletul credinciosului nostru popor, având ca moştenire sacră învăţăturile Sfinţilor noştri Părinţi, pe care a păstrat—o, a chivernisit—o şi a sporit—o. Numai că numărul urechilor care ar trebui să audă a scăzut considerabil.

Astăzi, când toată lumea îşi orientează aspiraţiile către o cultură generală, este necesară o purificare radicală de ordin duhovnicesc şi această sarcină revine în exclusivitate Bisericii, care ar trebui ca de îndată să—şi încadreze toate silinţele în scopul de a şterge rugina rutinei şi de a primeni şi a împrospăta metoda predicatorială care se desfăşoară sub impulsul fiorului înaltelor eforturi pământeşti şi grelelor răspunderi cereşti, pentru ca învăţământul nostru religios ce s—a restrâns numai la amvonul Bisericii ,să reprezinte însăşi oglinda purităţii spirituale ce i—a fost imprimată de Marele său Iniţiator şi Urzitor. Noi care mai simţim creştineşte, frate Vasile, să ne pătrundem de sentimentul datoriei de a colabora cu harul Maicii noastre Sfinte — Biserica lui Hristos Domnul, că ce folos ar fi pentru noi să avem o Maică atât de scumpă şi Sfântă, iar cu viaţa noastră să ne arătăm nevrednici de puterea şi frumuseţea ei ? ! Şi mai mult nu—ţi mai spun, că însuţi dumneata le ştii tot atât de bine precum le ştiu şi eu nevrednicul şi păcătosul de mine, Anton.

65. BUCĂTĂRIA FRATELUI ANTONEL

—Ei, dar, frăţioare dragă, mai zise el, iată că ne—am luat cu vorba şi te—am ţinut până acuma flămând. Hai să mergem la bucătărie, să vedem ce—om găsi pe—acolo.

Bucătăria fratelui Antonel măsoară cam 1,5 x 2,5 m, dar pentru el e destul. Ca mobilier de bucătărie are o masă închisă ce serveşte de galantar, un taburet şi un reşou aragaz cu două ochiuri. Toate fiind învechite şi vrednice de aruncat, îl întreb:

—Unde ai găsit, frate Antonele, piesele acestea arhaice şi muzeistice ?

—În stradă (îmi răspunse el). Au fost aruncate pe acolo pe unde se demolează, numai reşoul de gaze l—am găsit aici. L—a lăsat cel ce a locuit înaintea mea în acest apartament, şi—o fi zis să—l arunce alţii la fier vechi. Dar văd că totuşi merge.

Vesela şi tacâmurile m—au dat gata: o oală cu o capacitate de doi litri cu smalţul pe alocuri sărit, un castron de aluminiu turtit şi un cuţit ca vai de el şi două linguri, una de lemn ce avea vârful ars şi una de aluminiu cu coada strâmbă, şi de aş fi încercat să o îndrept, precis aş fi rămas cu lingura fără coadă.

Furculiţe nu avea.

Eu, ca musafir, am servit din castron cu lingura de aluminiu, iar dânsul a mâncat din oală cu lingura de lemn şi stând în picioare. Dar până să ăncepem să mâncăm, fratele meu îşi ceru scuze, zicând:

—Frăţioare dragă, iartă—mă că nu am tăiat viţelul cel mai gras, ca să nu ne îngrăşăm mâncând şi astfel să devenim viţei. Dar am o supă bună de fulgi.

—De ce n—ai făcut supa din pasăre, frate, şi ai facut—o din fulgi ?

—Pasărea mi—a scăpat şi am făcut—o numai din fulgi de fasole, îmi răspunse el zâmbindu—mi prieteneşte.

—Frate Antoane — mai zic eu — n—am ştiut că n—ai veselă şi tacâmuri, că—ţi aduceam de acasă.

—Să nu faci greşeala asta, că mâine—poimâine plec la drum şi vreau cu tot dinadinsul să nu am povară.

După rugăciunea de mulţumire, fratele Anton îmi spuse o istorioară cu un pustnic ce nu vroia să aibă altceva în viaţa sa pământească decât sacul de care se folosea să—şi acopere goliciunea. Locuia într—o crăpătură de munte şi mânca numai ierburi şi rădăcini, în grota sa nu se afla decât un ciob de oală care servea la băutul apei. într—una din zile, pustnicul acela, coborând la râu, a văzut un om care lua apă cu mâna şi bea, şi a zis: „Iată un om mai sărac decât mine. El e mai aproape de împărăţie !" Şi îndată a trântit de piatră ciobul, transformându—l în ţăndări.

—Aşa se cuvine nouă, frate dragă, să vieţuim în lumea aceasta, că nimic n—am adus şi nici nu vom lua ceva când vom pleca. Bogatul când moare se agaţă de avere şi strigă la ea să—l salveze, dar sufletul credincios şi neagonisitor de avere aleargă tot înainte, că averea sa de fapte bune este acolo în ceruri. Acolo este salvarea şi răsplătirea lui.

66. DESPĂRŢIREA

După acestea, venind ora de plecare, a trebuit să mă despart de iubitul meu frate Antonel. Despărţirea noastră a fost foarte înduioşătoare şi n—am înţeles de ce a fost aşa. N—am înţeles atunci, dar cu patru luni mai târziu mi—am dat seama de ce acest sentiment al dragostei creştineşti s—a identificat şi s—a contopit cu al fratelui meu, căci, fiindu—mi dor de el, i—am trimis o scrisoare în a cărei încheiere l—am rugat să—mi răspundă de urgenţă şi la care n—am primit nici un răspuns.

Îngrijorat de aceasta, în ajunul înălţării Domnului, m—am repezit până la Bucureşti, zicând în sinea mea: „Doamne, de ce oare nu mi—a mai scris omuleţul acesta ?

O fi reuşit până—n cele din urmă să intre în călugărie ? O fi internat în spital ? Ce s—o fi întâmplat cu el?!"

Sosit în faţa apartamentului său, am văzut că—şi instalase sonerie şi vizor în uşă. Am apăsat butonul soneriei şi după câteva secunde în cadrul uşii apăru o doamnă în capot, căreia i—am cerut scuze pentru deranj, spunându—i motivul pentru care am venit aici şi mi—a răspuns că dumneaei e instalată în acest apartament numai de o lună şi nu cunoaşte pe cel ce a locuit aici înaintea sa.

În cele câteva clipe de sfat la uşă, fără să vreau, am observat o bună parte din interiorul apartamentului.. Era zugrăvit frumos, mobilier strălucitor, covoare persane. Şi—n acest timp, pe culoar apăru un domn pe care noua co—locatoare îl întrebă de ştie ceva de cel ce a fost mai înainte aici şi acela a răspuns:

—De domnul Dobrin întrebaţi ? Nu mai este. A închis ochii definitiv, în Săptămâna Luminată. „Dumnezeu să—l ierte ! A fost tare bolnav. Expectora sânge şi s—a dus. Mai înainte de asta, bietul de el, simţindu—şi sfârşitul, ne—a chemat pe toţi colocatarii de pe scara aceasta ca să—şi ceară iertare de la noi, deşi nu se făcea vinovat de nimic şi a împărţit cărţile, şi Icoanele, iar patul a zis să—l dăm unei familii scăpătate din blocul de vis—a—vis. Mie, de exemplu, mi—a dat un carnet gros cu poezii de laudă, făcute de el, pentru Maica Domnului. La urma acestui carnet este o rugăciune foarte frumoasă din care ne putem da seama că dumnealui a fost un om deosebit şi a avut o viaţă mult prea vitregă. A fost ca unul bătut de soartă.

După ce a împărţit tot, ne—a rugat să—i aducem preotul să—l spovedească şi să—l împărtăşească, că era tare credincios şi foarte cumsecade.

După ce a împărţit tot, ne—a rugat să—i aducem preotul să—l spovedească şi să—l împărtăşească, că era tare credincios şi foarte cumsecade. De altfel, obiceiul ăsta l—a avut mereu, că se spovedea şi se împărtăşea după rânduiala creştină. Ultimele vorbe ale lui, care le—a mai putut spune, au fost aşa: „Pe mine vă rog să mă iertaţi, fraţilor, c—am fost un om păcătos. Eu, rude n—am avut şi dacă cineva din cunoscuţii mei ar putea să—mi satisfacă ultima dorinţă, ca după şapte ani să—mi transfere osemintele în mormântul mamei mele, pe nume Ana Sălceanu, ce se află în cimitirul din satul Zănoaga, judeţul Prahova".

Apoi, cu vocea stinsă a mai putut zice: „Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu şi al Fecioarei, Mântuitorul meu, primeşte şi amărâtul meu suflet!" Şi s—a stins. Chiar eu i—am ţinut lumânarea. „Dumnezeu să—l odihnească în pace". Apoi, noi toţi colocatarii am pus mână de la mână şi, după tot ceremonialul Bisericii l—am dus la locul de odihnă la Belu. Deh, ce să—i faci ? Toţi ne ducem acolo.

Şi domnul acela, sfârşindu—şi cuvântul, a urcat scările mai departe spre apartamentul său, iar eu am cerut încă o dată scuze interlocutoarei şi am plecat având inima zdrobită de durere şi cu ochii plini de lacrimi pentru pierderea iremediabilă a iubitului meu frate ANTONEL.

„Doamne, în milostivirea Ta cea mare, primeşte şi sufletul nevinovat al servului Tău şi al nostru frate, acolo în şanurile Tale, unde este fericirea cea negrăită şi fără de sfârşit, împreună cu cetele îngerilor şi învredniceşte—l pe el să se roage înaintea Preaslăvitului Tău Tron pentru sufletele noastre ! Amin !"

+ +

67. CUVÂNT DE ÎNCHEIERE

Având atâta bagaj de cunoştinţe despre viaţa plină de zbucium a iubitului nostru frate Anton, m—am apucat de scris şi m—am silit, pe cât mi—a stat în putinţă, ca evenimentele istorisite aici să nu fie împresurate cu aureola miracolului, care de cele mai multe ori face ca lucrurile să se arate lugubre.

E nevoie — am zis — şi am considerat că în lucrarea aceasta de edificare sufletească să chibzuiesc şi să schiţez înlănţuirea logică a gândurilor ce am voit cu dragă inimă a le împărtăşi celor ce vor citi această cărticică. Şi după câteva luni de osteneală (am zis câteva luni, pentru că am scris numai printre timp, având şi alte însărcinări şi obligaţii sociale), iată—mă ajuns la sfârşitul lucrării, când trebuie să cer scuze iubiţilor mei cititori pentru eventualele greşeli ce se vor fi strecurat, fără voia mea, în ogorul acestor pagini.

Ideea de bază a acestei cărţi are ca scop să arate celor ce vor citi că nu este atât de greu a trăi viaţa de adevărat creştin, chiar în mijlocul acestei lumi moderne de astăzi. Antonel al nostru a fost modelul minunat de adevărat pustnic în mijlocul acestui viespar de lume dezorientată, ce bâjbâie ca un orb prin preajma Adevărului fără să ştie ce este acela ADEVĂR.

Antonel a venit pe lume sărman şi a trăit în anonimat ca un necunoscut. A venit curat ca o floare de crin, a trăit curat ca lacrima şi a murit curat ca raza de lumină. A fost ca un strop de rouă căzut în zorii dimineţii pe suprafaţa valurilor mării.

Antonel s—a stins din viaţă încărcat de lacrimi şi suspine şi necunoscut de nimeni. Nimeni nu l—a jeluit. El a fost un model de om simplu şi delicat, un model de om ascultător şi modest — un om ce s—a supus tuturor vitregiilor vremii.

Neavând pe cineva care să—l ajute sau să—l consoleze, el a primit toate necazurile şi s—a mângâiat doar cu lacrimile nevinovăţiei. A avut o inimă paşnică şi un suflet nobil — nevăzut în frumuseţea sa lăuntrică, cu viaţa uniformă, ferită şi ascunsă.

Antonel n—a avut parte de altă bucurie în viaţa sa decât de bucuria conştiinţei nepătate, a vieţii neprihănite, bucuria sufletului depărtat infinit şi absolut de orice umbră a josniciei şi de orice pată de vinovăţie — bucuria existenţei în întregime închinată slujirii lui Dumnezeu şi iubirii de oameni. El a iubit Biserica lui Hristos, cum puţini se mai pot găsi în ziua de astăzi. în Biserică şi—a petrecut el o bună

parte din viaţa sa şi în Biserică ar fi dorit să rămână până la sfârşit, dar sosind timpul cel din urmă, a adus cu sine şi începutul durerilor, aşa după cum este scris.

Antonel a fost dus la locul de veci de către străini, care, de cum l—au astupat cu pământ într—un ungher, l—au şi dat uitării. Existenţa ui Antonel a fost o realitate sesizabilă. Viaţa lui n—a fost o aberaţie, ci o perfectă luciditate, o înţelepciune scăldată—n sfinţenie. El a fost ca o adevărată şi îndepărtată stea ce a licărit timp de 62 de ani pe vasta boltă a firii şi trecând, a lăsat în urmă o perceptibilă dâră de lumină, ca apoi să se ascundă pentru veşnicie în oceanul universal. O clipă de existenţă între două veşnicii.

Iubiţilor, ieri s—a dus Antonel, mâine ne vom duce şi noi şi după noi alţii, căci timpul se strecoară şi o dată cu el se duce şi omul, dar cele scrise rămân ca să amintească perpetuu generaţiilor viitoare că înaintaşii lor şi—au ascuns începuturile în timp îndepărtat, a căror existenţă, la vremea cuvenită, s—a imortalizat în scris în pagini aproape nedesluşite de istorie şi legendă.

Am zis că mâine ne vom duce şi noi. Cu siguranţă că ne vom duce, că această lege biologică nu iartă pe nimeni. Noi oamenii am făcut această lege. Noi am făcut moartea. Dumnezeu a făcut viaţa şi noi am făcut moartea. Dar, dragii mei, în puţinul timp ce ne—a mai rămas, datori suntem să ne amintim cu evlavie şi respect de cel ce a fost iubitul nostru frate Antonel şi să—i urmăm exemplul întru răbdare şi cinste, curăţie şi credinţă. Domnul nostru Iisus Hristos — Fiul lui Dumnezeu, nu a venit în lume pentru cei ca Antonel, ci pentru noi care suntem răi şi necredincioşi. A venit să ne trezească la Adevăr şi să nu pierim. A venit să ne arate calea luminată şi să dobândim viaţa.

Puţin timp a mai rămas. Una din istorisirile evanghelice ne spune că după slăvită înviere, doi dintre Ucenici: Luca şi Cleopa, L—au cunoscut pe Domnul în Emaus la frângerea pâinii şi s—au întors chiar în ceasul acela la Ierusalim. Să ne frângem şi să ne smerim şi noi inimile că şi nouă ni s—au tâlcuit Scripturile pe calea vieţii şi să ne întoarcem către Ierusalimul de Sus, acum, în ceasul acesta de seară, până nu ne prinde întunericul.

Fraţilor, trăim plinirea vremurilor şi, din păcate, prea puţini simt acestea şi se pare că aceşti prea puţini nu mai au unde să—şi caute mângâiere decât a se lipi cât mai strâns de aşezămintele Bisericii. într—o astfel de epocă, abia se mai găsesc câţiva care să se afle sub puternicul îndemn spre ascetismul aspru în comuniune singuratică cu Dumnezeu. E nevoie de oameni plini de focul credinţei, plini de curaj, cu izbucniri înflăcărate, pentru a trezi omenirea la Adevăr. E nevoie de zguduire a cugetelor chiar acum, că mâine poate fi prea târziu. Să ne întoarcem, dar, iubiţilor, la sfintele canoane ale Bisericii Primare, că trăim zile apocaliptice. Numai aşa putem curaţi şi uni Biserica de azi, numai aşa se poate împăca şi îndrepta lumea de astăzi, numai aşa se poate ajunge la idealul suprem: „O Turmă şi un Păstor". Să reintroducem mila, pocăinţa şi dragostea în Biserică, altfel Dumnezeu o va părăsi.

Prin Biserică se susţine neamul. Vrăjmaşii Bisericii sunt vrăjmaşii neamului. Misterul Bisericii noastre nu constă în extinderea geografică şi nici în puterea numerică, ci în fermentul ei de transformare şi forţele ei eterne. Numai pe calea Bisericii a semănat Dumnezeu îndurările şi minunile Sale. Capul Bisericii e însuşi Domnul Iisus Hristos, Care a adus în lume principiul libertăţii şi al egalităţii. Astfel, Biserica Creştină a întors omenirea de la barbarie la civilizaţie. Lumina creştinismului, asemenea unei aurore line, ***s—a*** aprins în miezul unei pâcle nesuferite a păgânătăţii şi această lumină s—a răspândit pe suprafaţa pământului, a mângâiat, a susţinut adevărul, a eliberat lumea de coşmaruri şi a renăscut—o pentru **o** viaţă nouă, ce se răsfrânge în eternitate. Desfiinţarea sclaviei, simţul moral, desăvârşire, educaţie, milă, iubire, blândeţe, dreptate, ştiinţă, tot ce înalţă civilizaţia noastră este fructul creştinismului. Toate artele în sânul Bisericii s—au dezvoltat, iar cele dintâi universităţi pentru toate neamurile de ştiinţă, au fost mănăstirile.

Şi acum, noi, dacă am ajuns la convingerea fermă că aparţinem unei religii care e singura religie din lume ce a stabilit idealul sfinţeniei desăvârşite şi care a primit în chip vădit binecuvântarea lui Dumnezeu, neapărat şi fără amânare să studiem adevărurile ei cu cea mai adâncă evlavie şi smerenie.

În istorisirile evanghelice vom afla nu numai premisele statornice pentru existenţa şi triumful credinţei mărturisite de noi, dar ne şi luminează cu suficientă claritate adevărurile care influenţează asupra inimii şi minţii noastre nu mai puţin puternic decât cerul înstelat de sus şi legea morală din lăuntru.

Istorisirile evanghelice ne dovedesc că în Fiul lui Dumnezeu s—au plinit toate, El ne—a învăţat cu faptele şi cu cuvântul şi S—a dat pe Sine Jertfă de ispăşire pentru noi. Din coasta străpunsă a Lui şi—a

zidit Sieşi Mireasă: Sfânta şi Dreptmăritoarea Sa Biserică pe care a lăsat—o să nască fii duhovniceşti pentru Dumnezeu.

Nu se poate cineva mântui decât cu pocăinţă în Biserica lui Hristos, sub epitrahilul dumnezeiesc.

Nu se poate pocăinţă fără preot, dar nici preot fără pocăinţă, căci întemeierea Bisericii este o nouă zidire a lumii, ea este împărăţia sfinţeniei, a adevărului şi a libertăţii. Biserica adevărată este numai a spiritualismului pur, a Crucii. Ea se va ocupa numai de mântuirea sufletelor pe calea cea strâmtă a nefavoritismului.

Puterea creştinismului stă în dragostea preoţilor pentru Hristos. Şi refacerea unităţii Bisericii se poate realiza numai printr—o viaţă după Evanghelie.

Dă, Doamne, preoţilor Tăi duhul pocăinţei, al lepădării de sine şi al iubirii jertfelnice, ca să propovăduiască pocăinţa, milostenia, spovedania şi împărtăşania, că s—a apropiat împărăţia Ta ! Amin !

„Slavă Ţie Doamne, Slavă Ţie !"

RUGĂCIUNEA DE SFÂRŞITA LUI ANTONEL

(reprodusă din caietul său cu poezii închinate Maicii Domnului)

„Stăpâne Doamne şi mult milostive împărate al veacurilor şi Mântuitorule al meu, curăţeşte—mă şi mă uneşte.cu Tine, pe mine păcătosul. îţi mulţumesc Ţie, Dumnezeului meu, pentru tot ce mi—ai dat până acum şi din marea milostivirea Ta m—ai adus până aici. Ajută—mă deci să mă lepăd de mine, să—mi aduc aminte totdeauna de păcatele mele, să le plâng şi să le plătesc aici cu pocăinţă şi milostenie. Ajută—mă să Te cunosc şi să Te iubesc pe Tine, să fac numai voia Ta, să—mi închin viaţa numai Ţie, să trăiesc, să sufăr şi să mor pentru Tine, răbdând până la sfârşit şi luptând până la jertfa pentru curăţirea Bisericii Tale de babilonie şi pentru unirea copiilor Tăi, ca să fie o singură credinţă pe pământ: „O Turmă şi un Păstor".

Ajută—mă, Doamne, să mă rog necontenit cu mintea şi cu inima mea, ***să*** postesc cu trupul şi cu sufletul, să nădăjduiesc aşteptând cu mare dor împărăţia Ta, când se va termina cu un Cer Nou, în care va locui dreptatea, adevărul, iubirea şi sfinţenia.

Ajută—mă, Doamne, să am milă de fraţii Tăi care suferă astăzi în lume, să—mi împart pâinea cu cel flămând şi să plâng cu cel suferind, ştiind că mila şi pacea sunt jertfele plăcute Ţie în Biserica Ta. Ajută—mă, Doamne, să—mi aduc aminte totdeauna că sunt călător pe pământ, să mă dezlipesc de cele pământeşti, mai înainte ca moartea să mă dezlipească de ele, căutând mereu cu dor Patria de sus, să mă golesc de „EU" şi de cele văzute şi să mă umplu de dragostea Ta, aşa ca să nu mai încapă nimic în inima mea afară de Tine şi de copiii şi fraţii Tăi.

Stăpâne Doamne, Cela ce eşti nevăzut, Atotţiitor şi necuprins cu mintea, Dumnezeule al totului, Cela ce eşti singur Bun şi iubitor de oameni, avut în milostivire şi neînţeles în îndurări, Tu singur ştii cât am suspinat şi cât am fost lovit şi numai Tu singur ştii că buzele mele în răbdare au tăcut şi numai lacrimile mele au vorbit, iată—mă, aşadar, la sfârşitul alergării mele şi nu ştiu de vei găsi la mine ceva vrednic de Numele Tău.

Stăpâne şi mult îndurate Doamne, iartă—mi toată greşeala mea cea de voie şi cea fără de voie, Tu Cel ce ai făcut cerul şi pământul şi pe mine păcătosul, că mult am plâns şi m—am topit de durere, când am fost ca un câine alungat din aşezământul Tău mănăstiresc, dar m—am mângâiat, că Tu nu m—ai părăsit şi mi—ai pus în faţă vieţile Sfinţilor Tăi şi pe cea a moşului Gheorghe Lazăr, ce l—am întâlnit în Pateric.

Mulţumesc Ţie, Doamne, că ai înmulţit spre mine îndelungă răbdarea Ta, iubirea Ta de oameni şi negrăita Ta bunătate, că din nenumărate nevoi şi necazuri m—ai izbăvit — necazuri care au început încă de la naşterea mea şi până—n clipa de faţă.

Iartă—mă pe mine, Mântuitorul meu Bun, că nimic vrednic de pocăinţă nu am lucrat eu ticălosul, dar m—am topit de dorul Tău şi am zis în inima mea: „Mai bună şi bine primită este la Tine o lumânare făcută din ceară curată şi amestecată cu lacrimile căinţei şi ale dragostei, decât un snop de lumânări fumegânde făcute din parafină, amestecate cu ură faţă de semeni şi cu iubire faţă de bani". Jertfa neprihănitului Abel a fost bine primită la Tine în Ceruri, iar a fraticidului Cain a fost respinsă.

Iartă, Părinte Sfinte, Tată al îndurărilor, şi pe părinţii care m—au crescut: Alexandru şi Măria, şi pe mama care m—a născut, Ana, ce mai înainte de a cunoaşte desăvârşit ce este viaţa, s—a sfârşit în zdrobire martirică şi fără de vină. Primeşte, Doamne, împărate al Cerurilor, Stăpâne al împărăţiei celei veşnice, şi pe bunii mei părinţi duhovniceşti: Sofronie şi Atanasie, care m—au crescut cu dragoste şi m—au învăţat căile Tale şi şi—au închinat viaţa slujirii Tale şi oamenilor de pretutindeni.

Din marea milostivirea Ta, Doamne, revarsă—Ţi harul Tău divin asupra maicii Irina şi o desăvârşeşte pe ea.

Ai milă, Dumnezeul meu, şi de sora Mioara cu fiii ei şi nu lăsa în uitare nici casa vărului meu Mihai şi dăruieşte lor mântuire sufletelor.

Întoarce—Te cu mila Ta spre noi, Mântuitorule Bun, şi cu puterea Ta cea Dumnezeiască, scoate din necazul cel mare omenirea aceasta ce zace şi suspină sub povara păcatului, ca să se slăvească în veşnicie preacinstit si de mare cuviinţă, Numele Tău.

Pentru rugăciunile Preacuratei Maicii Tale şi pururea Fecioarei Măria şi ale sfântului Preacuviosului Părintelui nostru Antonie cel Mare şi ale tuturor Sfinţilor Tăi, Doamne Iisuse Hristoase, Dumnezeul nostru, miluieşte—ne şi ne mântuieşte pe noi toţi ! Amin !"

Antonel, o viaţă plină de răbdare, spălată cu lacrimi şi sfinţită în rugăciune

Cu nădejdile apuse, alungat mereu am fost,

Numai Crucea Ta Iisuse mi—a fost doar adăpost!

SUSPINUL UNEI SIHASTRII

Compus de Protosinghel Ioanichie Bălan, atunci când în anul 1958, prin Decretul 410, toţi călugării şi călugăriţele fără studii şi fără a împlini vârsta de 50 de ani. au fost daţi afară din mănăstiri.

De ce eşti tristă, Sihăstrie ?
De ce eşti tristă şi pustie ?
De ce plâng clopotele tale

Aşa de triste şi cu jale !

De ce plîng codri—ndepărtați !
De ce sunt munţii întristaţi ?
Şi brazii, de ce plâng mereu
Cătând spre cer, spre Dumnezeu ?

Se varsă apele la vale,
Şi—n urma lor i—atâta jale!
O! Spune—mi, sfântă Sihăstrie
De ce ai inima pustie ?...

O! Nu mă întreba străine,
De ce plâng toate pentru mine,
Să—ţi povestească fiii mei,
De ce plâng jalnic eu cu ei!

Că am avut atâţia fii,
Ce i—am crescut de mici copii.
Şi ca o mamă i—am iubit,
Şi lui Hristos i—am dăruit.

Când au venit din lumea mare
Eu i—am iubit pe fiecare,
Pe cei flămânzi, i—am pus la masă,
Pe cei străini, i—am dus în casă.

Pe cei scârbiţi i—am alinat,
Pe cei ce plâng i—am mângâiat,
Pe cei orfani i—am întărit
Şi pe bătrâni i—am odihnit...

Şi le—am vorbit de Dumnezeu
Şi zi, şi noapte, tot mereu,
Ca dorul după veşnicie
Neîncetat în ei să fie...

A se ruga i—am învăţat,
Şi—a priveghea i—am îndemnat,
De ascultări eu le—am vorbit,
Şi de mormânt le—am amintit.

De—aceea astăzi ei mă cheamă
Şi—mi spun cu toţii scumpă mamă,
Că i—am iubit cu dor pe cei
Ce prin „Iisus" sunt fiii mei.

Şi—acuma plâng nemângâiată,
Căci a venit aşa deodată
O zi de tristă pribegie,
De—aceea plâng şi sunt pustie....

Aşa voieşte Dumnezeu

Ca să rămân pustie eu,
Să—mi plece fiii toţi în lume,
Să—i nu—i mai văd, să—i strig pe nume.

Să nu mai cânte împreună,
Când în Biserică s—adună,
Să nu—i mai văd cum se silesc
La ascultări, şi cum slujesc...

Să nu—i mai văd cum toţi în şoapte
Se roagă—n zi și—n miez de noapte,
Să nu—i mai văd cum se hrănesc
Din Trupul Fiului Ceresc...

Să nu—i mai văd pe munţi urcând
Şi nici la masă cete stând...
Să plece toţi în pribegie,
Iar cu de—acuma sunt pustie...

Deci cum să nu mă tânguiesc,
Cum să nu plâng şi să jelesc,
Căci au în faţă—o încercare
Şi nu ştiu de—or avea răbdare...

O! Plângeţi fraţilor cu mine
Căci ceasul despărţirii vine.
Şi—mi este milă pentru voi
Că nu ne—om mai vedea apoi.

O! Plângeţi fiilor mereu
Ca să rugăm pe Dumnezeu.
Să—ndepărteze—a Sa mânie
Ca peste noi să nu mai vie;

Iar dacă Domnul vrea aşa,
O! „Tată",fie voia Ta!
Căci altă cale—n lume nu—i
Decât să facem voia Lui!

Eu plâng, şi nu mă pot opri,
Şi simt că ne vom despărţi.
Şi ştiu că lumea—i tare rea
Şi mulţi în tină vor cădea;

De—aceea sunt nemângâiată
Că nu ne—om mai vedea vreodată.
Voi veţi muri în pribegie,
Iar eu voi rămânea pustie,

Şi dacă lumea va uita
C—aţi fost copiii mei cândva.
Voi toţi să nu luaţi în seamă,
Căci numai eu v—am rămas mamă.

Deci, ascultaţi—mă acum,
Când sunteţi gata toţi de drum,
Să nu uitaţi îndemnul meu
Copii, „Iubiţi pe Dumnezeu".

În El s—aveţi credinţă tare,
În încercări s—aveţi răbdare,
Şi bucuraţi—vă nespus,
Căci pătimiţi pentru Iisus.

Când lumea—ntreagă vă urăşte,
Să nu uitaţi că Domnul „vă iubeşte",
Iisus Hristos Cel răstignit
Ce lumea—ntreagă—a mântuit.

Când deznădejdea vă cuprinde,
Când lumea curse vă întinde,
Voi dragii mei să nu slăbiţi,
Ci sus spre cer voi să priviţi.

Acolo—i Patria iubită,
Acolo—i Slava negrăită,
Acolo Sfinţii prăznuiesc
Şi îngerii slavoslovesc.

Acolo—n zarea cea albastră,
Acolo sus e casa noastră,
Acolo voi privind mereu,
Nu veţi uita pe Dumnezeu.

Şi—acuma plâng privind de vale,
Cum voi plecaţi plângând pe cale,
Cum vă—nsemnaţi cu Sfânta Cruce,
Spre—a vă putea în lume duce.

Voi părul capului vi—l tundeți
Şi fața—n palme v—o ascundeți.
Mă uit cum vă luaţi iertare
Şi cea din urmă sărutare.

Cum ochii voştri—n lacrimi joacă
Când cu fior se bate—n toacă,
Cum clopotele jalnic sună
Şi totul plânge de răsună...

Din prag privind mă uit la voi
Cum voi plecaţi doi câte doi,
Până vă pierd în depărtare
În lunga şi albastra zare.

Mă uit cum porţile—mi rămân
Deschise, fără de stăpân,

Cum peste ziduri ierburi cresc,
Cum toate—ncet se năruiesc.

Că sunt bătrână şi pustie,
Dar voia Domnului să fie,
Voi să nu plângeţi pentru mine,
Ci plângeţi pentru voi mai bine..

De—o fi târziu sau mai devreme,
Ca Domnul iarăşi să vă cheme,
Veniţi iubiţii mei cu drag,
Că vă aştept pe toţi în prag.

Veniţi să vă mai văd o dată,
Aceeaşi turmă adunată,
Vom plânge—atunci de bucurie,
De dorul după veşnicie.

De veţi muri departe—n lume
Şi vor uita al vostru nume,
Să ştiţi, eu nu vă voi uita,
Şi pentru toţi mă voi ruga.

Gustaţi de—acum acest pahar,
Oricât ar fi el de amar,
Şi—n toate să aveţi răbdare,
Că—n cer ne—aşteaptă plată mare.

Iisus Hristos să vă—ntărească
Cu Duhul Sfânt să vă umbrească
Si îngeri păzitori s—aveţi
În calea zbuciumatei vieţi.

Ca ceea ce sunt mama voastră,
Voi plânge mult iubirea noastră
Şi suspinând în glasul meu
Vor fremăta şi munţi, şi văi...

NIFON PUSTNICUL

Când i—a murit tatăl, Porfirie avea 12 ani. A văzut cum l—au adus de la ogor ţeapăn, înfăşurat într—o pătură. A venit la mort întreg satul. Ziceau că l—a lovit catârul în şale.

Mama lui Porfirie avea şapte copii. A plâns după mort zile şi nopţi, atât cât pot plânge doi ochi omeneşti. A venit apoi tatăl soţului, ca să vorbească cu mama despre copii. Au chibzuit să ţină văduva jumătate dintre ei, iar cealaltă jumătate să—şi caute pâinea în alte părţi. A trimis pe cei doi băieţi mai mari la ţară, să lucreze la mitropolitul. Mai târziu poate vor merge şi la şcoală. Sora cea mai mică a mers în satul vecin la sora înaltului. Pentru Porfirie au hotărât să meargă câţiva ani Ia Sfântul Munte, la fratele mamei, care era călugăr, iar mai târziu să se facă preot, dacă va vrea.

Aşa a plecat Porfirie la Sfântul Munte. Mama i—a pregătit o bocceluţă cu haine şi puţin posmag de drum. A sărutat pe Porfirie, şi Porfirie a plâns. A plâns şi mama, pentru că acesta îi era băiatul cel mai

drag... Apoi l—a dus la Arnea. Nu era departe. Acolo a găsit câţiva închinători, care mergeau la Sfântul Munte, şi le—a încredinţat lor pe Porfirie.

Pe atunci, drumul la Sfântul Munte mergea pe uscat şi era pietruit de la Ierison până la Lavra. Porfirie a văzut păduri, mări şi când a ajuns la Sfântul Munte s—a minunat de mănăstirile cele mari şi de biserici.

Dar unchiul său, călugărul, nu trăia în mănăstire, ci se afla printre pustnici, în pustie. Când Porfirie a ajuns la el, a văzut o casă cu etaj, zidită pe spinarea unei stânci, în faţă prăpastie, pe de lături prăpastie, numai în spate era o cărare. Bătrânul l—a pus pe băiat în faţă, l—a privit în ochi şi i—a zis că seamănă cu tatăl său. A văzut şi copilul pe bătrân că semăna cu mama lui; era înalt, cu faţa suptă şi cu barbă mare. Avea şi un diacon la chilie.

Lui Porfirie i—au aşternut ca să doarmă o vechitură, drept saltea, şi două pături de acoperit. A venit noaptea şi copilului îi era frică într—un loc aşa de pustiu şi întunecos. A prins a plânge în ascuns până a adormit.

Astfel, Porfirie a intrat în lumea călugărilor. I—au făcut o rasă mică şi culion; a rămas netuns şi a început să—i crească părul şi pe obraz barba. A deprins toate treburile şi le făcea cel dintâi. Aprindea focul, gătea mâncare, aducea apă şi strângea apă de ploaie. în casa bătrânului nu se dormea noaptea. Când se întuneca, fiecare în chilia lui zicea rugăciunea lui Iisus, numărând boabele metaniilor. Bătrânul învăţa pe băiat să citească rugăciunile. Timp de patru ceasuri, după apusul soarelui, îl învăţa carte. Terminau când se zărea de ziuă, apoi se odihneau câteva ceasuri. Ziua tăia cruciuliţe de lemn şi îngrijea cei doi metri de grădiniţă cu bob şi doi migdali. Gătea bob, năut şi la sărbători ceva peşte din mare.

Timpul trecea şi Porfirie niciodată nu s—a arătat obosit sau neascultător. „Vino—ncoace, Porfirie !"; „Evloghite, gheronda !"; „Du—te încolo, Porfirie!"; „Evloghite, gheronda !'*.

Faţa i s—a uscat şi a devenit serioasă, ca şi cum nu mai era faţă de copil. Amintirile îi rămăseseră departe, în urmă. îşi mai aducea aminte de mama. Altă femeie nu mai ştia. Mama şi Stăpâna, Preasfânta Născătoare de Dumnezeu şi pururea Fecioara Măria, pe care adeseori, uitându—se la icoană, le amesteca. Om din lume nu ajunsese niciodată la chilie, nici tăietor de lemne. Numai călugări vedea la conacul de dincolo, când ducea cruciuliţele şi lua hrana.

Aşa a petrecut Porfirie 20 de ani, după care gheronda, adică bătrânul lui, i—a spus că este timpul să ia darul marelui şi îngerescului chip. L—au făcut deci monah în marea schimă. I—au schimbat numele şi l—au numit Nifon. El păstra în amintire doar chipul mamei şi trupul tatălui său înfăşurat în pătură. Nimic altceva nu—i mai schimbase viaţa. Numai că acum purta semnele schimei mari Is—(Iisus); Hs—(Hristos) Ni Ka—(biruitorul). În mijloc avea o cruce, iar deasupra capului lui Adam literele T—(Touto), S—(Simion), F—(Foveros), D—(Demoni), care înseamnă „Acesta este semn înfricoşător dracilor !"

Pe marginea stâncii, zilele şi nopţile curgeau ca picăturile de ploaie. Gheronda se gârbovise; îşi târa cu greu picioarele şi glasul îi slăbise. în acest timp, a venit la chilie primul om din lume, un proiestos arhimandrit, cu rasa călcată şi cu manşete albe. L—au servit cu smochine şi a rămas cu ei la priveghere. Dimineaţa a luat deoparte pe Nifon şi l—a întrebat de vârstă şi ce carte ştie. „Să—l iau la oraş — a zis acela către bătrânul —, să meargă la şcoală şi să se facă preot”. „Cum va zice el singur" — a răspuns bătrânul. Şi Nifon a zis nu, fără să—şi dea bine seama de ce, dar a zis nu !

N—au trecut multe zile şi bătrânul lui a adormit în Domnul şi l—a lăsat în mijlocul privegherii. S—a aşezat în strană şi când s—a ridicat soarele, faţa îi era albă ca şi barba. Nu se mişcase deloc. Apoi au venit părinţii de la schit, i—au întins rasa, l—au cusut în ea şi l—au îngropat la rădăcina migdalilor, alături de grădiniţă. Nifon a adus flori sălbatice şi i—a împodobit crucea. A făcut şi o candelă la mormânt din paharul bătrânului, rămas acum de prisos.

Noul bătrân care i—a urmat era dificil, reumatic şi grabnic la mânie şi se pornea asupra lui Nifon. Nifon deja nu mai era copil, dar nu a întors niciodată vreun cuvânt bătrânului. Au petrecut amândoi încă vreo zece ani în viaţă. La sfârşitul celor zece ani, a venit al doilea vizitator la chilie. Era fratele lui Nifon, se făcuse preot la oraş. Nifon i—a sărutat mâna, iar el l—a sărutat pe frunte. Era însurat şi avea trei copii. l—a spus despre mama că murise de cinci ani. l—a spus şi de sora lui cea mică, Evanghelia, care murise şi ea muşcată de un câine. Elena era măritată la ţară, alt frate ajunsese doctor şi trăia în oraş. Ceilalţi doi mai mici terminaseră şcoala. Nifon a rupt o hârtie în două, pe una a scris pe cei vii, pe cealaltă pe cei morţi, întâi pe gheronda, apoi pe tata, pe mama şi pe mica Evanghelia. Dar şi cei vii erau atât de departe în amintirea lui, că deseori în mintea Iui nu—i putea deosebi pe unii de alţii.

După aceasta Nifon a luat binecuvântare de la gheronda să meargă la Karulia. Murise un pustnic rus şi Nifon a luat chiliuţa lui. Era zidită într—o peşteră, pe vârful unei stânci. Aici Nifon şi—a trăit restul vieţii. Cobora de pe stâncă ţinâudu—se de lanţ şi călcând pe colţurile de stâncă de deasupra mării. Chilia avea o uşiţă la o parte, în faţă o fereastră, iar dedesubt, deschis şi căscat, haosul prăpastiei. In timpul iernii, marea urla ca o fiară rănită.

De acum înainte timpul nu se mai măsura, Nifon era alb ca zăpada şi tot mai gârbovit. Nopţile curgeau în veghe, iar zilele obositoare. Acum făcea mai puţine cruciulițe, mânca mai puţin posmag şi bobul nu—l mai fierbea la foc, ci numai îl înmuia, ca să se cojească. Aduna apa de ploaie cu un burlan într—un chiup şi apa mirosea frumos ca aghiazma. Faţa bătrânului era liniştită şi uneori veselă, cum nu fusese vreodată în viaţă. Duminica se cobora de pe stâncă şi mergea la Katunachi la Sfânta Liturghie, ca să se împărtăşească. Celelalte zile citea singur, ca întotdeauna. In larg treceau corăbii, dar el nu se gândea cum arată lumea sau oamenii. Făcea numai semnul crucii peste corăbiile care treceau pe mare, ca să călătorească cu bine. Avea şi—acum acea hârtie cu vii şi morţii agăţată sub icoane. Numai că acum nu mai ştia câţi din cei dragi ai lui mai trăiesc şi câţi au plecat. De aceea, pentru el toţi erau vii şi îi pomenea la vii pe toţi. Chiar şi pe tata, pe care—l văzuse înfăşurat în pătură şi pe gheronda, pe care—l îngropase cu mâinile lui.

Plecarea Iui Nifon la Hristos a fost în ziua de Paşti. Urcase la Katunachi la Sfânta Liturghie. A stat în strană cu lumânarea aprinsă, s—a apropiat de Sfântul Altar şi s—a împărtăşit, apoi s—a întors la strana lui. Ziceau că l—au văzut zâmbind. Lumânarea ardea lângă el. Monahii l—au ridicat, l—au cusut în rasa lui şi l—au coborât la Karulia. La câtiva metri de chilia lui, au săpat într—o scobitură de piatră şi l—au aşezat la odihnă, în aşa fel ca să privească marea. Pe stâncă sădise el însuşi flori sălbatice. în chilie i—au găsit şi crucea gata. Şi—o făcuse singur. Pe ea scrisese: „Nifon monahul”, îşi scrisese şi numele în pomelnicul celor vii.

VIAȚA

Viaţa. mare-nvolburată
Cine vrea. plutind, s-o treacă,
Trebuie să ştie-o lege:
De nu dă din mâini se-neacă !

Un lung tren ne pare viaţa,
Ne trezim în el mergând,
Fără să ne mai dăm seama
Unde ne-am suit şi când.

Fericirile sunt halte
Unde stăm câte-un minut,
Până să ne mai dăm seama
Sună, pleacă, a trecut

Ne trec zilele, trec anii
Clipe sfinte şi dureri,
Aşteptând hrăniţi de visuri
Noi momente de plăceri.

Mulţi copii voioşi de urcă,
Câţi în drum n-am întâlnit
Iar câte-un bătrân coboară
Trist, de forţe istovit.

Iar durerile sunt staţii
Lungi de nu se mai sfârşesc,
Şi în ciuda noastră parcă
Tot mai multe se ivesc...

Vine-odată însă vremea
Să ne coborâm şi noi,
Ce n-am da atunci o clipă
Să ne-ntoarcem înapoi.

Arzători de nerăbdare
Înainte tot privim,
Vrem s-ajungem tot mai iute
La vreo gară ce-o dorim...

Căci pe când privim în urmă
Plângem timpul ce-a trecut,
Sună gara veşniciei
Am trăit, dar n-am ştiut...

RUGĂCIUNEA CĂLUGĂRULUI

Doamne, Doamne, ceresc Tată
Eu la Tine am venit.
Părăsindu-le pe toate
Căci pe Tine Te-am iubit.

Eu nu am părinţi, n-am rude;
De la nimeni n-am sprijin,
O fiinţă n-am pe lume
Să-mi aud-al meu suspin.

Lumea-i moartă pentru mine,
Iar eu mort sunt printre vii,
În inimă, Doamne Sfinte,
Numai Tu vreau ca să fii.

Eu nu am altă dorinţă
Să Te rog să-mi împlineşti
Decât Doamne dă-mi putere
Să uit cele pământeşti.

Să-mplinesc cu prisosinţă
Tot ce-n pravilă e scris
Să nu săvârşesc nimica.
Ce de Tine nu-i permis.

Să Te rog ziua şi noaptea,
Cu genunchii mei plecaţi.
Pentru cei în suferinţă.
Pentru ţară şi-ai mei fraţi...

Şi mai dă-mi Doamne răbdare
Ca să pot până-n sfârşit.
Suferi asprimea vieţii
Ce Tu mi-ai orânduit.

Să păzesc în curăţie
Sarcina ce mi-am, luat,
Pân-la moarte să port haina
De monah adevărat.

Fericirea cea mai mare
Pentru mine este atunci.
Când păzesc fără cârtire
Toate sfintele porunci.

Jurământul ce făcut-am
Pân-la moarte vreau să-l ţin,
Pân-la moarte numai Ţie
Mă voi închina. Amin.